UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU

Wydział Historyczno – Socjologiczny

Łukasz Adrian Komosa

Nr albumu 40849

Dekanat wiłkomierski w 1784 r. w świetle opisów parafii

Praca magisterska

napisana pod kierunkiem

prof. dr hab. Józefa Maroszka

Białystok 2013

SPIS TEŚCI

SPIS TEŚCI **2**

ROZWÓJ SIECI KOŚCIELNEJ NA TERENIE DEKANATU WIŁKOMIRSKIEGO .. **5**

DEKANAT WIŁKOMIERSKI- ŹRÓDŁO **11**

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW **17**

Parafia dziewiałtowska 18

Parafia kieydańska 26

Parafia kowarska 32

Parafia kurklewska 41

Parafia nowomiejska 54

Parafia onikształyńska 65

Parafia opitołocka 83

Parafia pogirska 92

Parafia pompianska 105

Parafia remigolska 116

Parafia rogowska 129

Parafia siesicka 138

Parafia staroponiewska 145

Parafia szatska 157

Parafia traszkunska 169

Parafia troupienska 176

Parafia wiłkomierska 182

Parafia wodaklanska 197

Parafia żeymianska 203

INDEKS OSOBOWY **212**

INDEKS GEOGRAFICZNY **221**

BIBLIOGRAFIA **263**

Rozwój sieci kościelnej na terenie dekanatu wiłkomierskiego

Diecezja wileńska była powoływana aż dwukrotnie. W wyniku przyjęcia chrześcijaństwa przez Medonga w 1251 roku utworzono biskupstwo wileńskie.[1] Niniejsze wydarzenie kierowane było pobudkami pragmatycznymi. Próba chrystianizacji zakończyła się porażką w chwili śmierci władcy. Zajmowanie przez Litwinów znacznych obszarów ziemskich powodowało zróżnicowanie wyznaniowe podbitej ludności.

W 1387 został wydany przywilej fundacyjny dla biskupstwa wileńskiego. Rok później, na mocy ustanowienia bulli *Romanus Pontifex*[2], ustanowiono w Wilnie katedrę, oraz przeniesiono do niej dotychczasowego biskupa Andrzeja. Był to dokument pozwalający na utworzenie diecezji wileńskiej. W 1388 roku biskup Dobrogost przywiózł ze stolicy apostolskiej dokumenty ustanawiające hierarchię kościoła na Litwie. W żadnym z wyżej wymienionych dokumentów nie było wzmianki o wytyczonych granicach nowopowstałej diecezji. W tym czasie na południu istniały już 3 diecezje: kamieniecka, kijowska i włodzimierska. Biskupstwo wileńskie, działające na obszarze misyjnym objęło niemal cały obszar Litwy właściwej.

W 1387 roku Jagiełło ufundował 12 kościołów, które głównie koncentrowały się na obszarze księstwa wileńskiego, w jego własnej ojcowiźnie. Tegoż samego roku, na obrzeżach księstwa została utworzona parafia wiłkomierska. Decyzja o lokowaniu pierwszych kościołów miała znaczenie pragmatyczne. Wiłkomierz, jako gród i centrum włości posiadał znaczenie polityczne, który z czasem ewaluował na ważny ośrodek administracyjno-wojskowy. Czasy panowania księcia Witolda były kontynuacją chrystianizacji. Za jego panowania został ufundowany kościół parafialny w Kownie, ośrodka administracyjnego obejmującego część dekanatu wiłkomierskiego. Po śmierci Witolda w 1430 roku, nastały walki o władzę. Wojna domowa nie zahamowała chrystianizacji, a w tym czasie powstało

---

[1] J. Kurczewski *Biskupstwo wileńskie: od jego założenia aż do chwil obecnych, zawierające dzieje i prace biskupów i duchowieństwa djecezji wileńskiej oraz wykaz kościołów, szkół i zakładów dobroczynnych i społecznych,* Wilno 1912, s. 20.

[2] K. Olczak. *Rozwój sieci parafialnej w diecezji wileńskiej do II poł. XVIII w. [w] „Studia Teologiczne", s. 104.*

osiem nowych fundacji parafialnych. W 1435 roku został utworzony kościół parafialny w Pobojsku, który graniczył z obszarem parafii dekanatu Wiłkomirskiego. Pobojski kościół parafialny stanowił wotum za odniesione zwycięstwo w bitwie z krzyżakami.[3] Wzmianki na temat wojennych śladów w opisach parafii zamieścił pleban oniksztyński: *w puszczy nad Świętą rzeką są mogiły nazwane- krzyżackie, od wojny ut fertur między książętami litewskimi Skirgajłą, Swidrygielem i Witoldem, gdzie przeciw tych za Świętą rzeką na drugiej stronie, na południe samo znać dość dobrze obozowanie niegdyś wojsk, tych zaś mogił więcej w liczbie 80, znacznej wielkości, kurhanami krzyżackie zowiących się.*[4]

XVI wiek charakteryzował się wzrostem dynamiki rozwoju sieci parafialnych, która była spowodowana pojawieniem się na szeroką skalę fundacji prywatnych. Bojarzy litewscy i ruscy zaczęli dostrzegać rolę i zalety kościoła. Między 1387, a 1550 roku, odsetek fundacji bojarskich w województwie wileńskim stanowił około 67%.[5]

Za czasów panowania Aleksandra Jagiellończyka zostały ufundowane parafie: w Szatach (1499), w Oniksztach (1501), oraz w Poniewieżu (1507). W 1515 roku został wzniesiony przez Mikołajewiczów kościół w Troupiach. Pogiry (1626), Opitołoki (1635), ufundowane zostały przez kolatorów bojarskich. Kolejnym fundum królewskim był kościół w Oniksztach (1514), które wschodziły w skład dóbr królewskich.[6]

Fundacje książęce stanowiły parafie: Dziewiałtów-1444 r[7].(Kieżgajło[8]), Rogów-1670 r.[9] i Nowe Miasto (1688),[10] wystawione przez Ogińskich. Po sukcesie kontrreformacji, do

---

[3] *Tamże, s. 107.*

[4] CAH Wilno, f .694, op. 3504 nr 605, k. 245-255, k. 353.

[5] K. Olczak. *Rozwój sieci parafialnej w diecezji wileńskiej do II poł. XVIII w.* [w] „Studia Teologiczne", t. 5-6, s. 112.

[6] SGKP, t.7, s. 534.

[7] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 469, s.1.

[8] Oprócz fundum kościoła w rodzinnym Dziewiałtowie, Michał Kieżgajło ufundował kaplię Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Wilnie. Z. Spieralski, *Michał Kieżgajło*, [w] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 12, 1966, s. 446.

[9] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 477, s.1.

kościoła katolickiego przyłączono Kieydany (1627),[11][12] Żeymy (1631),[13] oraz kościół w Siesikach[14]. W 1538 roku na mocy funduszu Jerzego Ościłowicza, zostało utworzone probostwo kowarskie, które wcześniej stanowiło filię onikształyńską[15]. Najmłodszą ówczesną parafię były Wodakle, fundowane przez Onufrego Białozora w 1781 roku.[16] Rozwój sieci parafialnych owocował transformacją kaplic i kościółków filialnych na nowopowstałe parafie.

---

[17]Tamże, nr. 474, s.1.

[18]Tamże, nr. 467, s.1.

[11] Kościół w Kieydanach powstał w 1401 roku. W tym okresie Kieydany, które wschodząc w skład Żmudzi, należały do zakonu krzyżackiego. SGKP, t. 4, s.17

[19]*Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 464, s.1.

[13] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr, 461, s. 1.

[14] SGKP, t. 7, s.726.

Mapa 1. Rozwój sieci parafialnej w dekanacie wiłkomierskim.

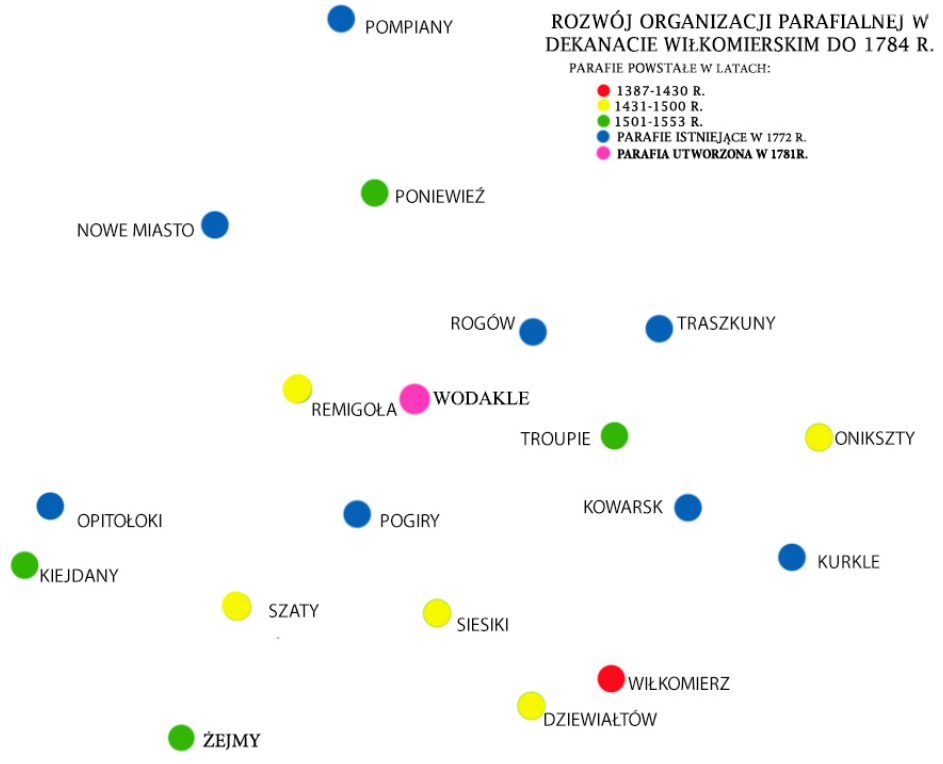

17

W swym początkowym istnieniu diecezja wileńska była podzielone na klucze, które prawdopodobnie odpowiadało słowu „dekanat". Z relacji biskupa Abrahama Wojny z 1635 roku (*Relationes status dioecesum um Magna Ducatus Lithuanie*) wymieniono już 10 dekanatów, w których zostaje wzmiankowany dekanat wiłkomierski.[18] W 1669 roku został uformowany podział na 26 dekanatów, który przetrwał do rozbiorów. Diecezja wileńska pod względem powierzchni stanowiła największą jednostkę kościelnej w ówczesnej Europie. 7,5 krotnie przewyższała swoją powierzchnię w Rzeczpospolitej. W 1772 r. diecezja liczyła 426 parafii, a średnia na parafię wypadała 531 km^2.[19] W ówczesnej Rzeczpospolitej statystyczna parafia obejmowała obszar 185 km^2. Tak wysoce dysproporcja uwarunkowana była stosunkowo niską gęstością zaludnienia obszarów południowo wschodnich diecezji, struktura innowierców, oraz warunkami przyrodniczymi. Biorąc pod uwagę rozmiar oraz ilość parafii

[17] opracowanie na podstawie S. Litak, *struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce w 1772* .

[18] T. Krahel, *Zarys dziejów (archi)diecezji wileńskiej* [w]: *Studia Teologiczne*, t. 5-6, s. 15.

w poszczególnych dekanatach diecezji wileńskiej, dekanat wiłkomierski (z 19 parafiami) plasował się w po środku pod względem geograficznym jak i ilościowym.

W swoim początkowym okresie nie istniały klarownie wytyczone granice kościelne W 1417 roku utworzono diecezję żmudzką. Na terenie dekanatu wiłkomierskiego, w miasteczku Poniewież doszło do sporu terytorialnego pomiędzy wyżej wymienionymi diecezjami. Na przełomie XVI wieku i XVII doszło do rozstrzygnięcia na korzyść diecezji wileńskiej. Rzeka Musza, oraz Nieważa stały się naturalnymi granicami, zarówno w granicach świeckich jak i kościelnych.

W wizytacjach i opisach dekanatu wiłkomierskiego zostały wymieniane spory duchowieństwa świeckiego z zakonnym. Kwestionariusze wizytacyjne zawierały pytanie, czy na terenie danej parafii zakonnicy nie ingerują w działalność świeckich duszpasterzy.[20]

Wizytacja kościoła kiejdańskiego z 1784 r. stwierdzała:

karmelici trzewiczkowi, wyłamują się oni z diecezji wileńskiej do żmudzkiej dla uzurpowania parafii, chcąc odłączyć miasto przeciw funduszowi, przeciw konsystorzu wileńskim… nie uważają jednak na to, ani na inhibicje z nuncjatury wydane, wdzierają się gwałtem zawsze.[21] Już w 1704 roku, na mocy fundacji Karola Filipa Radziwiłła zbudowano kościół i klasztor oraz ustanowiono parafię przez biskupa żmudzkiego. Biskup wileński Michał Zienkowicz[22] w negocjacjach z Radziwiłłami, zaanektował parafię kiejdańską do diecezji wileńskiej. Mimo zapieczętowania ugody przez nuncjaturę apostolską, biskupi żmudzcy nadal administrowali spornym terenem. Zachowanie karmelitów oparte było pobudkami pragmatycznymi. Przynależność do biskupstwa żmudzkiego dawała im obszar miasta Kiejdany oraz pobliskie wsie.[23]

---

[20] AWiL, F.694, 1. 3507, k.20.

[21] Ukmerge dekanato vizitacija, nr 467, s. 4.

[22] M. Męclewska, *Kawalerowie i statuty Orderu Orła Białego 1705-2008*, Warszawa 2008, s. 166.

[23] http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2009~ISSN_1392-7450.N_31_59.PG_125-133/DS.002.2.01.ARTIC, stan z dnia 15. VI. 2013.

Pogranicze wileńsko- żmudzkie oparte było na kompleksach rzecznych oraz leśnych. Z biegiem czasu, kolonizacja puszcz przyczyniła się do powstawania nowych własności ziemskich, które stanowiły podmiot konfliktów.

Północną część dekanatu wiłkomierskiego stanowiły miaseczka: Poniewież oraz Nowe Miasto, które również znalazły się w obszarze zainteresowań diecezji żmudzkiej. Parafia nowomiejska w 1690 r. figurowała w spisie kościołów diecezji żmudzkiej, a rzeczywiście była pod panowaniem biskupów wileńskich. Poniewież, na przestrzeni lat znajdował się w spisach obu diecezji. Biskup Tyszkiewicz, otrzymując biskupstwo żmudzkie, nadal miał w posiadaniu parafię poniewieską. Sytuacja Poniewieża, jako parafii diecezji żmudzkiej, determinowana była chęcią sprawowania dalszej kontroli przez byłego proboszcza.[24]

Do obszaru sporów terytorialnych należały również małe miejscowości. W parafii kurklewskiej miała miejsce *dyferencja z parafią żmuydzką. Lubo takową wieś, dekret konsystorski do Kurkl przysądził i wydana jest juhibicja, jednak ksiądz pleban żmudzki, pomimo to wszystkie bolesności ludziom w tej wsi mieszkającym pod surową karą zakazał, ażeby do kurklewskiego kościoła nie chodzili, chociaż do Kurkl bliższa i lepsza droga, a zatem nie mając tych ludzi posłusznych, raportu o nich czynić nie mogę.*[25]

Każda ekspansja, zarówno religijna, jaki i militarna skutkuje sporami. Rozwój sieci parafialnych powodował wewnętrzne konflikty terytorialne pomiędzy: diecezjami, dekanatami, parafiami, a nawet wewnątrz tychże parafii.

---

[24] http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2009~ISSN_1392-7450.N_31_59.PG_125-133/DS.002.2.01.ARTIC, stan z dnia 15.VI.2013.

[25] CAH Wilno, S.A. f. 694, op 3504, nr 612, k.289.

Dekanat wiłkomierski- źródło

Edycja źródła, które stanowią niniejsze *opisy dekanatu wiłkomierskiego z 1784.* Niniejsze opisy są skutkiem przedsięwzięcia na szeroką skalę akcji sporządzania opisów najmniejszych jednostek administracyjnych kościoła, jakimi są parafie. Sukces utworzenia szczegółowej mapy diecezji płockiej, zachęcił prymasa Massalksiego,[26][27] jednocześnie brata ówczesnego króla, do utworzenia szczegółowych map całej Rzeczpospolitej.[28]

W 1778 r. biskup Michał Poniatowski wydał, zarządzenie na mocy którego dostarczono dziekanom wypunktowane ankiety, z poleceniem dostarczenia do 15 sierpnia dokładnej charakterystyki poszczególnych parafii, które miały służyć celu *aby królestwo nasze na porządnie zupełnie Mappie mogło być wyłożone, bo wszelkie dotąd za granicą robione pełne są błędów i omyłek; do takowej zaś porządnej karty najwięcej dopomóc mogą opisy szczególne, a dokładne każdej Fary.*[29]

Już w XVI wieku na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego sporządzano mapy obrazujące stosunki własnościowe i graniczne. Z początku stanowiły bardzo prymitywną formę kartograficzną.[30]

Ostatnie prace kartograficzne w dziejach I Rzeczpospolitej zostały zapoczątkowane na wielką skalę w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Ostatni król uchodził za miłośnika kartografii. Za jego panowania doszło do rozwoju szczegółowej kartografii. Reforma nie została ukończona. Planowanie wykonanie wszystkich map miało dać podstawę do osiągnięcia nowoczesnej, jak na owe czasy, mapy rozległych obszarów Rzeczpospolitej.

---

[26] *Przyszłość kultury polaków na kresach*, t 2. *Kraj rodzinny matki mej*, pod red. J. Maroszka, Białystok-Drohiczyn 2000, s.6.

[27] T. Kasabuła, *Ignacy Massalski biskup wileński*, Lublin 1988, s.463.

[28] W. Wernerowa, *Opisy parafii dekanatu knyszyńskiego* , [w:] *Studia Podlaskie*, t-1, Białystok 1990. s. 100.

[29] Druk listu pasterskiego, (bez tytułu), Biblioteka Jagiellońska, syg. 58421 III.

[30] S. Aleksandrowicz, *Kartografia Wielkiego Księstwa Litewskiego od XV do połowy XVIII wieku,* Warszawa 2012, s. 17.

Owocem pracy duchowieństwa zajął się francuski naukowiec Karol Peerthes- nadworny kartograf Stanisława Augusta Poniatowskiego.[31] Drobiazgowa praca kartograficzna pozwoliła na utworzenie *map szczegółowych województw.* Skala uzyskanych map wynosiła 1: 225 000. Był to najdokładniejszy zbiór kartograficzny w I Rzeczpospolitej. Znacznym utrudnieniem kartograficznym był sposób tworzenia opisów. Niesumienność niektórych księży przyczyniło się do utrudnień w pracach kartograficznych. Karol de Peerthes niejednokrotnie twierdził, *że jeden plaban jest niegodnym drugiego w niedbalstwie.*[32]

Mapa 1.fragment *Polonii* Karola de Perthesa,

[31] J. Pawłowski, *Karol Perthees (1739-1815), kartograf pierwszej Rzeczpospolitej i entymolog.* Warszawa 2003, s. 11.

[32] W. Wernerowa, *Ocena „ankiet parafialnych" jako źródła wiedzy Karola Pertheesa o fizjografii Rzeczpospolitej przedrozbiorowej,* w *Karol Perthees Kartograf Pierwszej Rzeczpospolitej…*, pod red. J. Pawłowskiego, Warszawa 2003, s.178.

Rys 1. Nałożony na współczesne zdjęcia satelitarne *Abrys Parafii Kowerskiey*[33]

[33] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, k. 287.

Na terenie omawianego dekanatu, plebani różnili się wykształceniem oraz sumiennością. Zestawienie opisów wszystkich 19 pozwala na ocenę skrupulatności powierzonego zadania. Największą dokładnością cieszył się Józef Zabiełło, dziekan wiłkomierski, pleban żeymenski. Jego opisy cechowały się starannośćią w określaniu własności ziemskiej, wyszczególnianiu na pełnione funkcje urzędnicze, oraz skrupulatności w określaniu współrzędnych. Ksiądz Zabiełło, jako dziekan, na początku 1784 roku realizował wizytacje całego dekanatu,[34] dzięki czemu jego doświadczenie przyczyniło się do wykonania wzorowej formy w *opisach parafii żeymenskiej.* Przykładem niekompletności w sporządzaniu ankiety był ks. Józef Szulc, u którego nie zostało wymienionych 20 wsi oraz kilku dworów.[35] Proboszczowie pełniąc swą posługę przez znaczny okres posiadali solidną wiedzę na temat swych poddanych. W przypadku *opisów parafii oniksztyńskiej,* jako wykonawca dokumentu figuruje ks. Stanisław Pruszak, który pełnił ówcześnie funkcję podproboszczego dopiero od dwóch lat.[36] Gorliwością w swym zadaniu wykazał się pleban kowarski Michał Kołyszko, który do załączonej ankiety wykonał szkic parafii *Abrys parafii kowarskiey.*[37] Zachowany rysunek pozwala stwierdzić obecnie dokładność mapy oraz prześledzić rozwój w krajobrazie kulturowym kowarskiego obszaru.

Do interesującego obszaru badań dostępnych jest 14 oryginalnych opisów parafii oraz 5 opisów w wersji kopii sporządzonych dla Joachima Chreptowicza. Kopie wraz z opisami innych dekanatów diecezji wileńskiej trafiły do założonego w 1845 roku przez hrabię Eustachego Tyszkiewicza, Muzeum Starożytności.[38]Rozdzielenie poszczególnych tomów[39] może być determinowane rodowodem hrabiego Tyszkiewicza, którego przodkowie pochodzili

---

[34] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 465, s. 6.

[35] K. Jodczyk, *Wizytacja generalna z 1782-1783 roku i Opisy parafii z 1784 roku…* w *Studia Podlaskie, t 20,* Białystok 2012, s. 147.

[36] Ukmerge dekanato vizitacija, nr 480, s. 7.

[37] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, k. 287.

[38] *Przyszłość kultury Polaków na Kresach*, t. 2, *Kraj rodzinny matki mej*, pod red. J. Maroszka, Białystok-Drohiczyn 2000, s.18.

[39] 12 tomów znalazło się w zbiorach Tyszkiewicza, natomiast kolejnych 12 nadal pozostało w bibliotece chreptowiczowskiej. Tamże.

z obszaru Litwy właściwej, a ich rozległe włości znajdowały się na terenie dekanatu wiłkomierskiego.[40]

W niniejszej pracy wykorzystano zarówno kopie jak i oryginały opisów parafii, które znajdują się w różnych zespołach archiwalnych. W niniejszej pracy wykorzystano oryginały i kopie, które znajdują się w różnych jednostkach archiwalnych. Poszczególne parafie zostały przedstawione pod względem kryterium alfabetyczne. W celu potwierdzania nazw miejscowości posiłkowano się hasłami występującymi *w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.* [41] Różnica powstania *słownika geograficznego* i opisów parafii wynosiła niemal 100 lat. Okres zaborów, kreowaniem się języka litewskiego na przełomie XIX i XX wieku, zastępowaniem slawizmów wyrazami rodzimymi i z tym związanej silnej depolonizacji, skutkował częstą zmianą nazw geograficznych. W wyjaśnianiu poprawnej pisowni nazw posłużyły ówczesne dokumenty. W przypadku nieczytelnego charakteru pisma szczególnie pomocne okazały się *wizytacje dekanatu wiłkomierskiego*, które w czytelny sposób zostały zredagowane jedną ręką.

Osoby wymienione w źródle identyfikowano za pomocą dostępnych herbarzy, wykazów urzędników oraz wspomnianej wizytacji dekanatu. Opatrzenie w kwadratowy nawias godności i piastowanego urzędu danego ziemianina, determinowane było okolicznościami występowania na obszarze danej parafii właścicieli ziemskich noszących te same nazwisko.

W przypadku oceny stopnia wiarygodności źródła *opisów parafii* wymagane są dalsze wnikliwe badania.[42]

Opisy dekanatu wiłkomierskiego ukazują drobiazgowy obraz sieci parafialnych, a w szczególności społeczeństwa tam żyjącego. Stanowią cenne źródło do badań nad mieszkańcami omawianego obszaru: szlachty, arystokracji oraz stanu duchownego. Dzieło

---

[40] Eustachy Tyszkiewicz, był wnukiem Kazimierza Platera szambelana JKM, kolatora kościołach w Kurklach i Pompianach.. CAH Wilno, S.A. f 694, op 3504, nr 612, k.288; CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 74

[41] Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, pod red. F. Sulimierskiego, t. 1-15, Warszawa 1880.-1902.

[42] W przypadku porównywania opisów parafii z wizytacjami pojawiło się wiele nieścisłości, które wymagają dokładnego badania na podstawie innych ówczesnych źródeł.

niniejszego duchowieństwa ukazuje współistnienie kreujących się narodów oraz ich rozwój kulturowy. Spoiwem stała się religia, a dzieje Rzeczpospolitej nie były kreślone kategoriami „nasz, wasz" (naród). W 1865 r. podczas zebrania w Muzeum Starożytności (ówczesnej destynacji *opisów parafii*), Arkadiusz Stołypin, udowadniając rosyjską przeszłość *północno zachodniego kraju* stwierdził, że w czasach związku księcia Olgierda z ruską księżniczką twerską, *już wtedy drukowały się w Wilnie książki rosyjskie.*[43] Dzieło opisów diecezji wileńskiej stanowi ważny dowód własnej oraz wspólnej tradycji, wywodzącej się nie tylko z jednego narodu.

[43] H. Korwin-Milewski., *Siedemdziesiąt lat wspomnień*, Poznań 1930, s.62

Wykaz skrótów występujących w tekście

(na podstawie J. Paruch, Słownik skrótów, Warszawa 1992)

JJP	Jaśnie Panów
JJPP	Jaśnie Państwa
JKM	Jego Królewskiej Mości
JO	Jaśnie Oświeconego
JP	Jaśnie Pana (Pani)
JPP	Jaśnie Państwa
JW	Jaśnie Wielmożnego (Wielmożnej)
JWW	Jaśnie Wielmożni, Jaśnie Wielmożnych
PP	Panów, Panien, Państwa
x.	ksiądz
Xdza	księdza
xx.	księży
Xcia Jmci	Księcia Jegomości
WJP	WJPa Wielmożnego Jaśnie Pana
WJmci	Wielmożnego Jegomości
WKLit.,	W.X.Lit Wielkie Księstwo Litewskie, Wielkiego Księstwa
WWPP	Wielmożnych Panów, Panien

[k-322v] Parafia Dziewiałtowska [44]

1-mo.

Kościół parafialny we wsi Dziewikałtów[45] położony, w powiecie i dekanacie wiłkomireskim, wioski i miejsca do tej parafii należące są w tymże powiecie według porządku alfabetu ułożone jak tu po sobie idą.

Atkacze,[46] różnych panów, Zabiełły, Zabielskich,[47] Grużewskiego, Szołkowskiego, Kończy,[48] na zachód letni względem kościoła dziewałtowskiego pół mili dobre.

Botkuroszki, JO księcia *[Karola]* Radziwiłły krajczego litewskiego, na zachód letni ćwierć mili letniej.

Borowszczyzna, JM Zabiełły, na południe, pół mili lekkiej.

Dziewiałtów,[49] wieś, w której kościół parafialny jest punktem względem którego czyni się opisanie całej parafii, ta wieś należy do WW Soroków kolatorów, Grużewskiego i plebanii dziewiałtowskiej.

Dziewiałtów, dwór Soroków, na letni wschód, kroków 500.

Dziewiałtów, dwór JM pana Grużewskiego, na zachód zimowy kroków1000.

---

[44] Centralne Archiwum Historyczne w Wilnie (dalej CAH Wilno), S.A., f. 694, op. 3504, nr 619, k. 322-326v (oryginał).

[45] Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego I Innych krajów słowiańskich, pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walentego, Warszawa 1880 -1902 t. II, s. 289. W dalszej części pracy przypisy pochodzące ze Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego będą wyrażone skrótem *SG*.

[46] SG, t. 15, cz.1, s. 50.

[47] Wieś współzależąca do Kazimierza Zabielskiego skarbnika powiatu wiłkomierskiego w: Ukmerge dekanato vizitacija, nr 469, s. 13.

[48] K .Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1839, t. 5, s.190.

[49] SG, t. II, s. 289.

Dziewiałtów, dwór JM pana *[Ignacego]* Zabiełły *[marszałka kowieńskiego]*, na południe, mila lekka.

Dziewiałtówek,[50] folwark JM pana *[Ignacego]* Zabiełły *[marszałka kowieńskiego]*,[51] na południe mila, lekka.

Dziewiałtówek, JM pana Cedrowskiego *[chorążego JKM]*[52] na południe mila jedna.

Dawidziszki,[53] JO ksiecia Radziwiłły, między wschodem zimowym i południem, ćwierć mili.

Dymszyszki, JO księcia Radziwiłły, w tejże samej *[k323v]* odległości, na południe.

Dyrze, JM pana Zabiełły, na południe mila mała.

Eytekasice, JM pana *[Kazimierza]* ego, na zachód letni, mila lekka.

Gryzyki,[54] JW Dominikanów wileńskich, na zachód letni, ćwierć mili.

Junnozk, JO księcia Radziwiłły, między wschodem letnim i zimowym, ćwierć mili.

Jakutyszki,[55] JW Dominikanów wileńskich, na zachód zimowy, pół mili.

Juwoysze, JO księcia Radziwiłły, na zachód letni, ćwierć mili.

Kutwiate, JM pana Zabiełły i JO księcia Radziwiłły, na południe, mila jedna.

Kończyszki, JW Pijarów wiłkomirskich, na zachód zimowy, mila lekka.

Kumille, JM pana Kończy, między zachodem zimowym, a południem pół mili.

Kreymie, JM pana Grużewskiego, na zachód letni, mila mała

Leompol, dwór JO księcia Radziwiłły, na wschód zimowy, pół mili lekkiej.

---

[50] SG, t. 2, s. 290.

[51] A. Boniecki, *Herbarz polski* , t. 7, s. 203.

[52] Ukmerge dekanato vizitacija, nr. 469, s. 13.

[53] SG, t. 15, cz.1, s. 392.

[54] SG, t. 15, cz.1, s. 542.

[55] SG, t. 15, cz.1, s. 630.

Leybiszki, JO księcia Radziwiłły, na południe, ćwierć mili.

Mastańce, JM pana Cedrowskiego, na południe, mila jedna.

Miławszuny, folwark JW Dominikanów wileńskich,na zachód zimowy, pół mili dużej.

Nowisk, JO księcia Radziwiłły, między wschodem zimowym i południem, ćwierć mili.

Niukacze, JO księcia Radziwiłły, między wschodem zimowym i południem, tejże samej odległości.

Puzole,[56] JM pana Zabiełły, na południe, mila lekka.

Ruczaliszki, JM pana Zabiełły, na południe, pół mili.

Poszyle,[57] JM pana Cedrowskiego *[chorążego JKM]*, na południem, mila wielka jedna.

Pakatnie, JM pana Zabiełły, na południe, mila wielka.*[k 323v]*

Puczany,[58] JM pana Kontowta,[59] na południe, mila wielka.

Radziuny,[60] JM pana Zabiełły, na południe, pół mili.

Ruriszki, JM pana Zabiełły i JM pana Cedrowskiego, na południe, pół mili dobrej.

Szumsze, JMM panów Szumskiego i Kończy, na południe, pół mili dobrej.

Szemetyszki,[61] JMM Soroków, na północ, ćwierć mili.

Szaudynia,[62] JM pana Zabiełły, folwark i karczma, na południe, mila mierna.

---

[56] SG, t. 9, s. 325.

[57] SG, t. 15, cz.2, s. 501.

[58] SG, t. 15, cz.2, s. 526.

[59] K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1839, t. 5, s. 215.

[60] SG, t. 15, cz.2, s. 537.

[61] SG, t. 15, cz.2, s. 642.

[62] SG, t. 11, s. 809.

Stymbury,[63] JO księcia Radziwiłły, Zabiełły, Cedrowskiego, na zachód zimowy, mila jedna.

Parczyście, JW Dominikanów wileńskich, na zachód letni, pół mili dobrej.

Skitoroyście, JMM Soroków, na zachód letni, kroków 1000.

Soroczyn, wieś JMM Soroków, na wschód zimowy, pół ćwierci mili.

Salecie, JO księcia Radziwiłły, na zachód letni, pół mili.

Uzurosc, folwark JO księcia Radziwiłły, na północ, pół mili lekkiej.

Urwaniszki, zaścianek JMM Soroków, na wschód letni ćwierć mili lekkiej.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkiej są następujące:

Wiłkomierz, kościół parafialmy JW Pijarów wiłkomirskich, w tymże powieciei dekanacie, na wschód letni, mila lekka.

Kościół parafialny pobojski, w powiecie wileńskim, w dekanacie pobojskim na wschód zimowy *[k-324v]* mila jedna.

Wiepsze, filia upnicka, w powiecie wiłkomirskim, w dekanacie pobojskim, na południe, mila wielka.

Siesiki,[64] kościół parafialny w powiecie i dekanacie, na zachód letni, mila wielka.

Zbór kalwiński, na południe we wsi Dziewiałtów, na kroków 500.

3-tio

Miasta znaczniejsze około tego kościoła dziewiałtowskiego są:

Wilno, miasto stołeczne, na wschód zimowy, mil 2.

Wiłkomierz, miasto sądowe nad Świętą rzeką, na wschód letni, mila mała.

---

[63] SG, t. 11, s. 515

[64] SG, t. 10, s. 600.

Kowno,[65] miasto sądowe, na południe mil 9.

Kieydany,[66] JO książąt Radziwiłłów, na zachód zimowy, mil 7 wielkich.

4-to.

Droga z Dziewiałtowa do Wilna, po większej części niedobra i górzysta.

Droga z Dziewiałtowa do Kowna, górzysta i mokra miejscami.

Droga z Dziewiałtowa do Wiłkomierza dobra.

Droga z Dziewiałtowa do Kieydan, bardzo mokra i wyboista.

Droga z Dziewiałtowa do Wilna. Letnią suchą drogą, jazdy bez ciężaru, śpiesznie jazdy dzień jeden. Zimową dzień jeden, rano wyjeżdżając i z mrokiem dobrym przybywając.

Z Dziewiałtowa *[k-324v]* do Wiłkomierza jazdy 3 kwadranse letnią i zimową drogą, z Dziewałtowa do Kowna, letnią suchą drogą dzień jeden, mokrą drogą nazajutrz na godzinę siódmą lub ósmą można stanąć, zimową dzień jeden z Dziewałtowa do Kieydan. Zimową drogą wczesnej jazdy dzień jeden, letnią porą półtora dnia dla bardzo złej drogi.

5-to.

Błoto Płuczewo, do mil 6 dłużyny i szerzyny. Na północ podchodzi pod wioskę Palecie i Uzurosc, z tego błota poczyna się rzeczka Stara i płynie stroną północą, wpadając do Świętej rzeki[67] i pograniczy z parafią Wiłkomirską.

Jeziorka cztery w polu dziewiałtowskim:

JMM Soroków, w małej odległości jedna od drugiego, po sznurów 10, dwa leżą na północ, a dwa na wschodzie zimowym, przy których stające niewielkie błota.

Stroną wschodu zimowego płynie rzeka, którą spływają drewno do Kowna[68] i rozgranicza parafię dziewiałtowską z parafią pobojską, powiat wiłkomierski z wileńskim.

---

[65] SG, t. 4, s. 522.

[66] SG, t. 15, cz.2, s. 71.

[67] SG, t. 11, s. 688.

Stroną zachodu letniego, z błota Płuczewa poczyna się błoto i rzeczka zowiąca się Armona,[69] płynie stroną południową, środkiem parafii dziewiałtowskiej.

Mniejsze błoto i ruczaje w stronie zachodu letniego zowie się Jodupie, pod wioską Parczyście i Szwintym, pod wioską Atkacze,[70] spód mają obydwa do błota i rzeczki Armany graniczą z parafią siesicką. Stroną południową graniczy z parafią upnicką, parafia dziewiałtowska równo z Puszczą Tuszkiską sytuowanej, w parafii upitckiej.

Staw JMM Soroków na rzece Starej, długości prętów 100, przy końcu 50 na północ

Na tejże samej rzeczce stawek mały JO księcia Radziwiłły, długości prętów 50, szerokości 30, między wschodem letnim i zimowym, od kosciola pół mili lekkiej.

Na rzece Armonie,[71] stawek JO księcia Radziwiłły, długości i szerokości prętów 10, leży na południe od kościoła pół mili.

Na tejże rzece Armonie stawek JM pana Zabiełły, długości i szerokości prętów 10, między górami na południe od kościoła pół mili dobrej.

6-to.

Cała parafia dziewiałtowska jest położona w czystym i równym polu, prócz bardzo małych zarośli, niektórych gajów i lasu zdatnego na opał, w stronę zachodu zimowego około wsi Stinbur JO księcia Radziwiłły, około Kończyszek JW Pijarów wiłkomirskich, wkoło JM pana Kontowta, wkoło folwarku Mitawczun, wsi Butyszek rozległe. Onego mila, może być dłużyny i szerzyny.

W stronie północnej Gaj Uzuroyski, wielkości włókę jedną, w którym drzewo brzozowe, osinowe znajduje się w stronie wschodu zimowego, Gaj Leopolski, Laybiszki na 3 włóki rozciągając w tym znajdują się drzewa sosny, jodły i brzozy.

7-mo.

---

[68] SG, t. 4, s. 522.

[69] SG, t. 1, s. 49.

[70] SG, t. 15, cz.1, s. 50.

[71] SG, t. 1, s. 49.

Młynów w parafii dziewiałtowskiejznajduje się 5, na rzece Starej JO księcia Radziwiłły dwa, na tejże rzece młyn JMM Soroków, na rzece Armonie młyn JO księcia Radziwiłły i JM pana Zabiełły, w których młynach znajdują się walusze do walenia sukna prostego, innych machin tak wodnych jako wietrznych, ani miejsc starożytność oznaczających nie masz.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii podług miary mil tako się opisują:

1mo. Droga do Wiłkomierza począwszy od kościoła Dziewiałtowskiego, między wschodem letnim i zimowym, otwartym polem, w lewej stronie daje się widzieć dwór JMM Soroków, do którego od kościoła jest grobla umyślnie zrobiona i drzewami sadzona. Dalej jadąc do karczmy WW Soroków, Urwaniszek zwany, pod którą na rzece Starej znajduje się mostek, dla wygody jadących w czasie powodzi, Oka zwie się, w lewej ręce wieś JMM Soroków Szemetyszki, w prawej *[k-326v]* ręce wieś Soroczyn pod gajem Leonpolskim, a z gajem JO księcia Radziwiłły, nad rzeką Starą tejże parafia dziewiałtowska graniczy od parafii wiłkomierskiej.

2do. Droga do Leonpola[72] JO księcia Radziwiłły i kościoła pobojskiego parafialnego, na wschód zimowy, przez pole otwarte i Gaj Leonpolski, równa. Pod którym to dworem leonpolskim znajduje sie most na rzece. I tu się kończy granica parafii dziewiałtowskiej.

3tio. Droga do kościoła upnickiego, otwartym polem, na południe, równa i prosta, toż sama jedzie do wiosek dworów w stronie południowej Pitwonych i Dworek Karczma na tejże drodze JW pana Zabiełły i JM pana Cedrowskiego. W lewej ręce dają się widzieć Leybiszki, Niukusze, Nowiki, Dawidziszki, Puczaliszki, Dymoszyszki, Radznin, Ruryszki, Barowszczyzna, Szabldynia, karczma i dwór JM pana Zabiełły, tamże most na rzece Katwele, Pukunie, Dziewiałtówek JM pana Zabiełły. Tu się rozdziela granica parafii upnickiej. W prawej stronie dają się widzieć rzadko małe zarośle, dwór Kurmielle JM pana Kończy, dwór Dziewiałtów JM pana Zabiełły, karczma do tegoż dworu tymże nazwiskiem Dziewiałtówek JM pana Cedrowskiego i karczma tymże nazwiskiem, wieś Masiańce JM pana Cedrowskiego *[chorążego JKM]*, wieś Pouzole, Dyrze JM pana Zabiełły.

---

[72] SG, t. 15, cz.2, s. 219.

4to. Droga do kościoła siesickiego na zachód letni, mimo dwór JM pana Gruzewskiego, przez most na rzece Armonie[73] będący, prosto, pomiędzy rózowe krzaki, za którymi wieś Kreywi JM pana Gruzewskiego, wieś Gryzyzki JW Dominikańów Wileńskich na jednym polu równym w koło otoczone lasem małym po lewęj ręce, a za tymi wsiami i chruśniakiem małym wieś Eytekańce JM pana Zabielkiego. Droga ta wyboista, mokra i krzywa. Ciągnie się przez zarośle, ruczaj Swindujcis w bród Ważatkacze, różnych panów Parayocie, JW Dominikanów.I tu się rozgranicza parafia dziewiałtowska z parafią Siesicką. Z drogi do Siesik[74] jadący pod wsią Krzywie zmiankowaną, w lewą rękę, na zachód zimowy,okazują się droga mokra wąska przez zarośle, gaj jodłowy do folwarku Mitaszun i wsi Jakutyszek JW Dominikanów, na jednym polu, między lasem do wsi Slimbur JW Radziwiłły do Ruczaju JM pana Kontowta równym polu między lasami i Folwarkiem Konczyszek z wioski JW Pijarów wiłkomirskich[75] małym lasem od Ruczan i Stymburow, który graniczy z parafią siesicką.

5to.Droga z Dziewiałtowa na zachód letni do Skistoroyscia JMM panów, Soroków, Jawoyrza, Bortkowskich, Tatkunów, Puleciankckich, otwartym polem i równym.

Parafia dziewiałtowska nie ma w sobie żadnych granic wojewódzkich i powiatowych, ale cała ze wszystkimi wioskami i miejscami jest położona w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, jako się wyżej o tym namieniło

Takowe opisanie parafii podpisem ręki własnej stwierdzam

ksiądz Antonii Soroka, pleban dziewiałtowski.[76]

---

[73] SG, t. 1, s. 49.

[74] SG, t. 10, s. 600.

[75] Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska* , t.4, s.32.

[76] Wizytacja dekanatu wiłkomierskiego stwierdza: *Antonii Soroka, w powiecie oszmiańskim godnie urodzony, mający lat 30, posyduje od roku 1783, wyświęcony w roku 1777 dn. 27 aprila na prowizją Antoniego kłanickiego, plebana dzieiwałtowskiego. Edukował się w Wilnie In Monte Salvatoris, oprócz tego beneficjum innego nie ma ani też w innym jest urzedzie, prezentowanym jest od WWJPP Soroków kolatorów aktualnych*.- w:*Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 469, s. 9.

[s-9] Parafia Kieydańska [77]

1-mo.

Kościół parafialny w mieście kieydańskim, w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomierskim położonej, wioski i miejsca do tej parafii służące w tymże powiecie kowieńskim, miasto zaś do Księstwa Żmujdzkiego, powiatu wileńskiego należy, według porządku alfabetu ułożone, jak tu po sobie idą.

Bublele[78], JM pana *[Michała]* Strabeyki[79] *[regenta kowieńskiego]*[80], między wschodem zimowym, względem kościoła kieydańskiego mila wielka.

Buble[81], do ekonomii kowieńskiej, pod wschodem zimowym leżące, mila jedna.

Ciunkie, JM pana Mejera, na południu, mila jedna od kościoła.

Dyłgie, JMM panów Zabiełłów, na wschód letni, pół mili od kościoła.

Daukaynie, JM pana Dąbskiego, na wschód zimowy, mila wielka od kościoła.

Dworaczniki, do plebanii kieydańskiej należące, na wschód zimowy, pół mili od kościoła.

Eygale, do plebanii kieydańskiej należące, na wschód zimowy położone, na 2000 kroków od kościoła.

Jagminy[82], JM panów Wojewódzkich, na południe, mila od kościoła.

Jodziszki[83], JMM panów Zabiełłów, na wschód zimowy na 2000 kroków od kościoła.

Kudziany[84],do ekonomii kowieńskiej należące, na południe, mila mała od kościoła.

---

[77] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 9-14 (kopia)

[78]SG, t. 15, cz.1, s. 252.

[79] K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1839, t. 11, s. 412.

[80] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 467, s. 7.

[81]SG, t. 15, cz.1, s. 251.

[82]SG, t. 15, cz.1, s. 625.

[83]SG, t. 3, s. 598.

Kołupie, do JMM panów Zabiełłów należące, na wschód letni, pół mili od kościoła.

Kumpie[85], JM pana Dąbskiego, na wschód letni, mila od *[s-10]* kościoła.

Kotki[86], JMM panów Zabiełłów, na wschód letni, mila mała od kościoła.

Medeksze[87], dwór JM pana Mejera, na południa, mila letnia od kościoła.

Medeksze, JMM panów Koplewskich i JMM panów Medekszów, na południe, mila duża od kościoła.

Orwistow[88], dwór JMM panów Zabiełłów,[89] na wchód letni, trzy ćwierci mili od kościoła.

Orwistow[90], folwark JM pana Dąbskiego *[sędziego upitskiego]*[91], na wschód słońca,letni mila od kościoła.

Orwistow, alias Kiwiny, na wschód letni, mila duża od kościoła.

Piadzie[92], okolica szlachecka JMM panów Junowiczów, Paudowiczów, Jurewiczów, Witkowskiego i Walentynowiczów, na południe, mila wielka od kościoła.

Pełednogi[93],do hrabstwa kieydańskiego JO księcia *[Karola]* Radziwiła wojewody wileńskiego, między południem, a zachodem zimowym, ćwierć mili od kościoła.

---

[84]SG, t. IV, s. 847.

[85]SG, t. 15, cz.2, s. 194.

[86]SG, t. 15, cz.2, s. 140.

[87]SG, t. 6, s. 225.

[88]SG, t. VII, s. 606.

[89] Wieś należąca do Józefa Zabiełły w : Litewska Narodowa Biblioteka im. Marcina Mażwida *[w]* http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do;jsessionid=DE1E00173746332C6EDEFBCBABC7941B?biRecordId=34275, stan z dnia 10. VI 2013.

[90] Tamże.

[91] Ukmerge dekanato vizitacija, nr. 467, s. 103.

[92]SG, t. 15, cz.2, s. 442.

Pupławskie, wieś JMM panów Zabiełłów, JO księcia Radziwiłła, JM pani Wądziegolskiej i JM pana Bartkiewicza, na północ, mila wielka od kościoła.

Slikie, królewszczyzna, na wschód zimowy, mila wielka od kościoła.

Stebule[94], folwark do hrabstwa kieydańskiego JO księcia Radziwiłła, na północ, mila wielka od kościoła.

Skrockiszki, JW Mingayły, na wschód zimowy, na 2000 kroków od kościoła.

Szyłany[95], okolica szlachedzka JM panów Żebrowskich, Korgontów,

Jowoyszów i inszych szlachty, na wschód zimowy, mila od kościoła. *[s-11]*

Szyłajniele, wieś do ekonomii kowieńskiej należąca, na wschód zimowy, mila spora od kościoła.

Skierdyki, wieś JMM panów Zabiełłów i JM pana Dąbskiego, na wschód letni, mila wielka od kościoła.

Tawczumy, JMM panów Zabiełłów, na wschód zimowy, pół mili od kościoła.

Wiłaynie[96], folwark JO księcia *[Karola]* Radziwiła wojewody wileńskiego[97], na północ, na 2000 kroków od kościoła.

Wiłkaycie, JM pana Szorca, na wschód zimowy, mila wielka od kościoła.

Zabeliszki, folwark JMM panów Zabiełłów, między wschodem, a południem, w tej pozycji wieś Zabieliszki[98] tychże Zabiełłów, pół mili od kościoła.

---

[93] SG, t. 7, s. 940.

[95]SG, t. 12, s.108.

[96]SG, t. 8, s. 535.

[97] T. Zielińska, *Radziwiłłowie herbu Trąby-dzieje rodu, w: Radziwiłłowie herbu Trąby*, Warszawa 1996, s. 22.

[98]SG, t. 14, s. 181.

Żółkie, wieś JMM panów Zabiełłów, takoż między wschodem, a południem, pół mili od kościoła.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są te:

Kościół opitołocki parafialny, w tymże powiecie i dekanacie, na północ, pół mili od kościoła kieydańskiego.

Szaty,[99] kościół parafialny,w powiecie i dekanacie wiłkomirskim, na wschód zimowy, mil 3 letnim.

Żeymy,[100] kościół parafialny, na południe, leżący w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomirskim, mil 3 letnich,w dobrach JMM panów, Medekszów i Kossakowskich.

Łabunów[101], kościół parafialny , erygowany w dobrach JM *[Ignacego]* Zabiełły marszałka kowieńskiego,[102] mila wielka, między południem, a zachodem, w powiecie i dekanacie kowieńskim.

Jaswoynie[103], kościół parafialny w księstwie i diecezji żmudzkiej, dekanacie krokowskim, o półtorej mili od kościoła kieydańskiego.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła kieydańskiego są te: *[s-12]*

Kieydany, na zachód za rzeką Niewiażą, targowe, gdzie kościół katolicki drewniany JW. Karmelitów trzewiczkowych, takoż zbór ewangelicki i kościół luterański.

Kowno,[104] miasto sądowe, między rzekami Niemnem i Wilią, leży na południe, odległe mil sześć.

---

[99] SG, t. 11, s.809.

[100] SG, t. 14, s. 760.

[101]SG, t. 5, s. 564.

[102] *Diarjusze sejmowe z wieku XVII, t.3.* Warszawa 1937, s. 132.

[103]SG, t. 15, cz.2, s. 13.

4-to.

Droga z Kieydan do Kowna, plantowana ponad rzeką Niewiażą[105], letnią drogą jazdy z Kieydan do Kowna godzin 7,a zaś zimą godzin osiem. Trakt pocztowy ze wszystkich stron.

5-to.

Jezior, bagn i błot znacznych nie masz.

Stawek JM pana Mejera, przy dworze Medekszy zwanym, na ruczaju Szerlisznis, stojący, na południe od kościoła.

Staw JM panów Zabiełłów, na rzece Abela[106] zwanej, przy folwarku Tauczunach, na wschód zimowy.

Staw tychże JMM panów Zabielłów, przy dworze Orwistowskim, na ruczaju do Abeli wpadającym, na wschód letni.

Stawek JM pana Dąbskiego, na ruczaju Mizupis, mały i szczupły, na wschód letni.

6-to.

Lasu więcej jest w parafii kieydańskiej, niżeli otwartego pola, ku Szatom[107] i Żeymom,[108] na wschód i południe. Drzewo osinowe, brzozowe i olchowe do budowli wcale nie ma nic zdatnego, między dworami i wioskami rozciągające się na pół mili, nie mające żadnych nazwisk.

7-mo.

[s-13] Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne te są:

---

[104] SG, t. 4, s. 522.

[105]SG, t. 7, s. 132.

[106] SG, t. 1, s.19.

[107] SG, t. 11, s. 809.

[108] SG, t. 14, s. 760.

1mo. Droga do Opitołok,[109] na pół mili rozciągająca się ponad rzeką Niewiażą, górzysta i niewygodna.

2do. Droga do Szat[110] z Kieydan, mimo kościoła po prawej ręce od krzyża murowanego, groblą kopaną przez Wiłanskie, kosztem JW księdza Plebana Kieydańskiego, do Kołupia, JM panów Zabiełłów, do Kołupia groblą, takoż wygodną tychże JMM panów Zabiełłów sumptem aż do Orwistowa, z Orwistowa do młynu JM pana Dąbskiego, do tej zaś przez las JM pana Dąbskiego i wieś Dankaynie, błotnista nierówna i wcale niewygodna.

3tio. Droga do Żeym z Kieydan, gościncem pocztowym, który do Kowna[111] idzie, do karczmy i mostu na rzece Abeli,[112] skąd bierze się w lewo na Medeksze, dwór JM pana Mejera, stamtąd przez Naluny JM pana Szukszty, z Okmiany, wsi JM pana *[Ignacego]* Zabiełły marszałka kowieńskiego, przez Las Okmianski, szlachecki. Na wiosnę i w jesieni droga tak topka i zła, że trudno pojazdem jechać.

4to. Droga do Łabunowa traktem pocztowym, plantowana, dobra i wygodna, skąd aż do samego Kowna, takoż plantowana,dobra droga.

5to. Droga z Kieydan do Jazwoyn, przez miasto Kieydany, po lewej ręce, do domu pocztowego, lasem, prosta aż do samych Jaswoyn, na półtorej mili *[s-14]* rozciągającą się na wioskę i w jesieni mokra, tylko zimową porą wygodna, ruczajów żadnych do przejazdu nie ma.

Ksiądz Stanisław Mingayło, kanonik inflandzki, pleban kieydański.

---

[109] SG, t. 7, s. 554.

[110] SG, t. 11, s.809.

[111] SG, t. IV, s. 522.

[112] SG, t. I, s. 19.

[k-285] Parafia Kowarska[113]

1-mo.

Kościół parafialny we wsi Kowarsk[114], położony powiecie i dekanacie wiłkomierskim, wioski i miejsca do tej parafii należące, są w tymże powiecie, według porządku alfabetu ułożone, jak tu po sobie idą.

Biatkowszczyzna, wieś JM pana *[Seweriana]* Siesickiego, pisarza ziem*[skiego]* wiłkom*[irskiego]*, między północą i wschodem,od Kowarska kroków tysiąc, nad rzeką Świętą.

Bobruncy, wieś JM pana Tyszkiewicza, między północą i wschodem kroków tysiąc sześćset, nad rzeką Świętą, na górze.

Budre, wieś JM pana Tyszkiewicza, na zachodzie letnim,pół mili.

Betygoła[115], okolica, między północą i wschodem, pół mili, nad rzeką Świętą.

Bugieniszki, dwory i wieś JM pana Kuncewicza, na zachodzie zimowym, mila i pół ćwierci.

Czerpina, karczma JM pana Pietrzkiewicza, na zachodzie zimowym, mila duża.

Dowmunty, okolica, między północą i wschodem, więcej ćwierć mili,nad rzeką Świętą, na górze.

Dworele[116],wieś JM pana Bobożynskiego, ku północy i wschodowi,pół mili.

Dowgince, wieś JM pana Siesickiego i JM pana Tyszkiewicza, ku północy więcej kroków 1000.

Deczany[117], wieś JM pana Siesickiego, ku północy, pół mili.

---

[113] CAH Wilno, S.A., f. 694, op 3504, nr 611, k. 285-287 (oryginał).

[114]SG, t. 4, s. 516.

[115]SG, t. 1, s. 162.

[116]SG, t. 15, cz.1, s. 456.

[117]SG, t. 15, cz.1, s. 397.

Dobaży, dwa dwory z wioskami JMM panów Dobożynskiego i Syrwida, ku północy mila.

Domeykie, wieś JM pana Narkiewicza i JM pana Doziby, ku południowi i zachodowi zimowemu, mila.

Gietużie, wieś JMM panów Mierzwinskiego i Woyszwiły, takoż.

Gorbiance, wieś JM panów, Żyromskiego i Pietrzkiewicza, ku zachodowi zimowemu, mila.

Kowarsk, wieś, w której kościół parafialny i dwór JM pana Tyszkiewicza, jest punktem względem którego czyni się opisanie całej parafii.

Kasperyszki[118], wieś JM pana, Oskirka, ku zachodowi zimowemu,mila.

Kągeyliszki, dwór JM pana Mikulicza, nad Muszą rzeką, ku zachodowi zimowemu, trzy ćwierci mili.

Kisieliszki, folwark JM pana Siesickiego, na półtorej ćwierci mili dużej.

Jakunce, wieś JM pana Kowarskiego i JM pana Kołyszki,[119] ku zachodowi zimowemu,pół mili

Januszow, dwór JM pana Siesickiego, ku północy, ćwierć mili małej.

Jodzie,[120] wieś JM pana Siesickiego, między północą i wschodem, pół mili.

Judynia, młyn na rzece Judyni, za Świętą rzeką kroków 1000, na wschodzie zimowym

Laukagole, wieś JM pana Szpirka, ku zachodowi zimowemu,pół mili.

Mackieliszki,[121]wieś JM pana Korwonskiego, ku północy, mila mała.

Mażele, wieś JM pana Siesickiego, ku północy pół mili małej.

---

[118]SG, t. 3, s. 896.

[119] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 1, s. 745.

[120]SG, t. 3, s. 597.

Możeykany *[Możeykańce,]*[122] okolica, na zachodzie letnim, mila mała.

Miekieniszki, wieś JM pana Woyszwiły i JM pana, Kołyszki, ku południowi, pół mili.

Małdance, wieś JW Pijarów, JM Pietrzkiewicza, ku zachodowi zimowemu, trzy ćwierci mili.

Moryniance, wieś JMM panów, Żyromskiego, Kulikowskiego i Mączynskiego, ku zachodowi zimowemu, mila.

Norbuty, wieś JM pana Tyszkiewicza i JM pana Siesickiego, między zachodem i północą, pół mili.

Ołubiszki, wieś JMM panów, pana Siesickiego, Iwanowskiego, ku południowi za rzeką Świętą, pół mili.

Piemiany,[123] dwór JM pana *[Antoniego]* Karwowskiego, z północy i zachodowi, pół mili.

Pienianki, JM pana Maygizów, ku północy i wschodowi, pół mili,

Poroyscie,[124] wieś JM pana Dobożynskiego, ku północy, duża mila.

Piktugole, wieś JM pana *[Antoniego]* Karowskiego, ku północy, duża mila.

Poproye, okolica, na zachodzie zimowym, pół mili małej.

Prowidzie,[125]wieś JM pana Bronca, ku zachodowi zimowemu, pół mili dużej.

Przedodzkie, okolica, między południem i zachodem, trzy ćwierci mili.*[k-286]*

Punkiany,[126] wieś JM pana Grużewskiego, ku wschodowi zimowemu, trzy ćwierci mili.

Pumpucie,[127] wieś JMM panów Grużewskiego, Woyszwiły, Tyszkiewicza, ku południowi,nad rzeką Świętą, kroków 1000.

---

[122]SG, t. 15, cz.2, s. 289.

[123]SG, t. 8, s. 89.

[124]SG, t. 15, cz.2, s. 497.

[125]SG, t. 15, cz.2, s. 517.

[126]SG, t. 9, s. 302.

Pomusze,[128] dwór JM pana Pietrzkiewicza, ku zachodowi zimowemu, mila.

Rychliki,[129]wieś JM pana Kołyszki, ku południowi, nad Świętą rzeką, pół mili dużej.

Raszczugole, wieś JM pana Tyszkiewicza, za zachodowi letniemu, pół mili.

Romance, wieś JM pana Dobożynowskiego, między północą i wschodem, pół mili.

Rapszany,[130] zaścianek królewski JO książąt Radziwiłłów, ku północy, trzy ćwierci mili.

Skopiszkele, wieś JM pana Grużewskiego, ku wschodowi letniemu, więcej pół mili za rzeką Świętą.

Sodaliszki,[131] wieś JM pana *[Antoniego]* Karwowskiego, na północy, pół mili.

Szabliszki,[132] wieś JM pana Narkiewicza, ku zachodowi zimowemu, mila.

Staszkuniszki,[133] dwór JM pana Mierzwinskiego, ku zachodowi zimowemu, trzy ćwierci mili.

Szeweniany, okolica, na zachodzie letnim, pół mili, za lasem kowarskim.

Szawy, folwark JM pana Grużewskiego, ku południowi, za rzeką Świętą, pół mili.

Szostakiszki,[134] zaścianek JM pani Szuscickiey, między północą i wschodem, pół mili.

Swirny,[135] dwór JM pana Woyszwiły, ku południowi, pół mili,nad rzeką Świętą.

---

[127]SG, t. 9, s. 300.

[128]SG, t. 8, s. 760.

[129]SG, t. 10, s. 71.

[130]SG, t. 15, cz.2, s. 539.

[131]SG, t. 11, s.7.

[132]SG, t. 11, s.753.

[133]SG, t. 11, s.286.

[134]SG, t. 12, s.22.

[135]SG, t. 15, cz.2, s. 635.

Swirny vel Ferdynandów, JM pana Kołyszki, ku południowi, nad rzeką Świętą, pół mili.

Swirny vel Wysoki, JM pana Kołyszki, ku zachodowi, pół mili.

Swirny, folwark plebanii kowarskiej, ku zachodowi zimowemu, pół mili.

Swirny, dwór JM pana Chrzczonowicza, ku południowi, więcej mili.

Swirny, dwór JM pana Narkiewicza, ku południowi,mila mała.

Swirny, dwór JM pana Rowby[136], ku zachodowi zimowemu, nad rzeką Świętą, więcej mili.

Swirny, dwór JM pana Borowskiego, ku zachodowi zimowemu,nad rzeką Świętą, więcej mili.

Ungure, wieś kapituły wileńskiej, ku zachodowi zimowemu, mila mała.

Wernele, wieś JM pana Siesickiego, ku północy, pół mili.

Werszele, wieś JM pana Siesickiego, ku północym więcej pół mili.

Wesolow, folwark JM pana Tyszkiewicza, ku wschodowi letniemu, ćwierć mili.

Wiłkotance, wieś JM pana Bronca i altarii Kowiarskiey, ku wschodowi letniemu, kroków dwa tysiące, za rzeką Świętą, na górze.

Wowiszki,[137] dwór JM pana Żyromskiego, ku zachodowi zimowemu, mila mała.

Żwyrblance, wieś JM pana Grużewskiego, ku wschodowi letniemu, pół mili, za rzeką Świętą.

Żybucie,[138]wieś JM pana Żyromskiego, ku zachodowi zimowemu, trzy ćwierci mili.

2-do.

Od tego kościoła parafialnego, kościoły w okolicy sąsiedzkiej są te:

Wiłkomierz, sądowe miasteczko, na południe, mil 3.

---

[136] Tamże.

[137]SG, t. 15, cz. 2, s. 703.

[138]SG, t. 14, s. 875.

Onikszty,[139] kościół parafialny, w tymże powiecie, między północą i wschodem, mil dwie wielkich.

Traszkuny,[140]kościół JW Bernardynów, na północ, mil dwie.

Troupie,[141] kościół parafialny, na zachód letni, mil dwie małych.

Towiany, filia wiłkomirska, na zachód zimowy, więcej mili.

Widziszki, filia wiłkomirska, na południe, mil dwie.

Nidoki,[142] kościół parafialny, między wschodem i południem, mil 3 wielkich, w dekanacie pobojskim.

Żmoydki, kościół parafialny, na wschód zimowym, w dekanacie pobojskim, w powiecie Wiłkomirskim, mil 7.

Kurkle[143], kościół parafialny, na wschód letni, mila jedna.*[k286]*

3-tio

Miasta znaczniejsze:

Wilno, między wschodem i południem.

Wiłkomierz na południe.

Kowno na południe.

Ryga na północy.

---

[139] SG, t. 7, s. 534.

[140] SG, t. 12, s. 446.

[141] SG, t. 12, s. 513.

[142]SG, t. 7, s. 38.

[143] SG, t. 4, s. 894.

4-to.

Droga z Kowarska do Wilna, miejscami błotnista, są teraz nowe groble, bardziej dobra niż zła.

Droga do Wiłkomierza, ponad rzeką Świętą, sucha, miejscami górzysta, piaszczysta.

Droga do Kowna, sucha, górzysta, miejscami piaszczysta.

5-to.

Jeziorka małe są dwa. Jedne pod Szewenianami, długie na dwie morgi, szerokie na jeden morg. Drugie jeziorko pod Wowiszkami, długie morgów 4, szerokie na 1 morg.

Bagno od jeziorka Szewenianskiego~~,~~ poczyna się, do Puszczy Tuszkiskiej, na milę.

Stawy małe są JMci jeden pode dworem kowarskim, przy młynie, drugie pod dworem wowiskim.

6-to.

Lasu mało w parafii kowarskiej, więcej pola roboczego, z Kowarska do okolicy Szewenianow idą, pół mili wzdłuż. Jest lasu różnego na opał, mało na budowlę. Za Świętą rzeką bory wszystko ciągną się po zarzeczu do Onikszt[144], na mil dwie, do Wiłkomierza na mil 3, lecz wycięte na budowlę. Jest jednak dobrego drzewa.

7-mo.

Młynów małych jest 8. Na rzece Pieni, pode dworem kowarskim są dwa JM pana Tyszkiewicza, trzeci na tejże rzeczce Tudyni, za Świętą rzeką, JM pana Grużewskiego, piąty we dworze JM pana Siesickiego, rzadko mielą. Na rzeczce Szunikszta. Szósty na tejże rzeczce, pod wioską Biatkowszczyzna, blisko rzeki Świętej.[145] Siódmy młynek JM pana Andrzeja Kołyszki na rzeczce Kragżta, z góry idącej. Ósmy młynek, na podwórzu JM pana Dominika Kołyszki na ruczaju z krynic idącym. Krynicy, wody bardzo dużo czystej, z góry, na której jest plebania zbudowana wynikają, gdzie też kopią kamienie wapienne.

---

[144] SG, t. 7, s. 534.

[145] SG, t. 11, s. 688.

W tej parafii, za wioską nazwaną Poroyscie ku Traszkunom,[146] na północ, zaczynają się błota wielkie, z których wychodzi rzeka Nieważa dzieląca powiat wiłkomierski od upitskiego, oraz Księstwo Litewskie od Księstwa Żmudzkiego.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne podług miary mil tak się opisuje:

Imo. Droga do Onikszt,[147] ku północy i wschodowi sucha, od kościoła przez rzeczkę Pienia, tuż pod Kowarskiem, w lewą na karczmę Kropinię JM pana Siesickiego, mimo wioskę Bebrunce po prawej stronie, po tym przez las także błotnisty, aż do karczmy Karpiszki JM pana Kuszelewskiego, przez rzeczkę Sąsienę do tej parafii oniksztyńskiej.

Droga du Kurkl,[148] pierwej przez rzeczkę Pienię, za którą w lewo przewozem przez rzekę Świętą, w lewo na górę mimo wioski Wiłkoturzczów, przez bór aż do karczmy JM pana Siesickiego, to parafia kurklewska.

Droga do Żmuydek, na wschód zimowy, ku południowi także *[k-287]* przez Pienię, za którą wraz przewozem przez rzeką Świętą, w prawą stronę na młyn Judynie JM pana Grużewskiego, przez wioskę Szerele tegoż pana. Po tym przez wieś Prowidzie JM pana Bronca, droga sucha, dalej mokra.

Droga do Pidok, jak do Wiłkomierza sucha.

Droga do Wiłkomierza, ku południowi od kościoła, w lewą stronę aż do dębów dwóch, gdzie są dwie drogi, jedna w lewą, na karczmę JM pana Weyszwiły, przez wioskę Miekuniszki, droga górzysta i kamienista. Druga pół mili do wioski Rychlików, za którą przez lasek, mimo dwór JM pana Rowby, po tym dwór JM pana Borowskiego, przez Krynicy do karczmy Rewiszewki, tu w lewo przez rzekę Świętą, przewozem droga do Nidok, prosto zaś po rzeczce droga do Wiłkomierza.

Droga do Towian, od kościoła ku zachodowi zimowemu, w prawej stronie przez las kowarski na ćwierć mili mierne, dalej polem mimo wieś Takunce, przez las mały do Karczmy

---

[146] SG, t. 12, s. 446.

[147] SG, t. 7, s. 534.

[148] SG, t. 4, s. 894.

Wosiskiej JM pan Żyromskiego, stąd w prawo na wieś Polepie[149] tegoż JM, mimo wieś Kasperyszki[150] JM Oskierki.

Droga do Troup,[151] ku zachodowi letniemu i północy przez rzeczkę Pienię, mimo młyn kowarski, w lewą stronę na górę, przez las wieś Narbuty na karczmę Pyktagole JM pana Karwowskiego, po tym przez lasek mimo zaścianek Rapszany, do Rapszan JM pana Butlera parafia troupieńska zaczyna się.

Droga do Traszkun,[152] od kościoła ku północy samej przez Pienię, mimo młyn kowarski w prawą stronę, przez wieś Dowgince na 1000 kroków mimo dwór Tanuszów, mimo wieś Baczany JM pana Siesickiego, przez pole i las, oraz rzeczkę Sizanę, mimo dwór Dabuże JM pana Dobożynskiego, na wieś Poszyscie, mila duża od Kowarska do Puszczy Traszkuńskiej, przez którą droga mokra, wyboje, wantoły do dworu traszkuńskiego.

Pod wioską zwaną Dowmonty[153], nad Świętą rzeką jest góra, z której się też Święta, rzeka[154] podmywa ściekają do rzeki piaski czerwone, niebieskie, etc

Parafia kowarska nie ma w sobie żadnych granic wojewódzkich i powiatowych, ale cała ze wszystkimi wioskami i miejscami jest położona w powiecie wiłkomirskim.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki mej stwierdzam.

Ksiądz Michał Lubort Kołyszko

P*[lepan]* WPT Kowar*[ski]* mam proprio

---

[149]SG, t. 8, s. 578.

[150]SG, t. 3, s. 896.

[151] SG, t. 12, s. 513.

[152] SG, t. 12, s. 446.

[153]SG, t. 15, cz.1, s. 435.

[154] SG, t. 11, s. 688.

[k-288v] Parafia Kurklewska [155]

1-mo.

Kościół parafialny w miasteczku Kurkle[156] zwanym, w powiecie i dekanacie wiłkomirskim położony, wioski i miejsca do tej parafii należące, są w tymże powiecie według porządku alfabetu ułożone, jak tu po sobie idą:

Antokolce,[157] wioska JMM panów, Żagla i Piotucha, między północą i wschodem letnim, względem kościoła parafialnego, ćwierć mili małej.

Auguszki,[158] JMM panów, Jakubowskich, między południem i zachodem zimowym, od kościoła mila mała.

Bimby,[159] wioska JM pana Żagla, pomiędzy północą i wschodem letnim, od kościoła ćwierć mili odległej.

Burnejkie, JM pana Platera, między wschodem letnim i zimowym nad rzeką Wiryntą[160] strony południowej od kościoła pół mili wielkiej.

Buteyki,[161] wioska JMM panów, Żagla i Kopunskiego, na wschodzie letnim od kościoła na staja czternaście.

Bredzieszystas, zaścianek JM pana Platera, między wschodem zimowym i południem, od kościoła pół mili małej.

Dziugi, wioska altarii kowiarskiey należąca, między południem i zachodem zimowym, pół mili małej od kościoła.

---

[155] CAH Wilno, S.A., f . 694, op. 3504, nr 612, k. 288-293v (oryginał).

[156]SG, t. 4, s. 894.

[157]SG, t. 1, s. 41.

[158]SG, t. 15, cz.1, s. 52.

[159]SG, t. 15, cz.1, s. 155.

[160] SG, t. 8, s. 568.

[161]SG, t. 15, cz.1, s. 280.

Dziaszukiszki, dwór i razem wieś tegoż nazwiska JP Butlera, między wschodem letnim i zimowym od kościoła pół mili wielkiej, tu także dyferencja z parafią z niechęci tak aktora księdza plebana, takowej dwór ze wsią dekret konsystorski dla lepszej i bliższej drogi przysądził do Kurkli, i wydał juhibicją, zatem przy Kurklach utrzymuje się. *[k-289v]*

Gabryeliszki,[162] okolica nad jeziorem Nieważą, strony południowej, miedzy wschodem letnim, a zimowym, od kościoła mila średnia.

Gudańce, okolica na zachód zimowy, ćwierć mili wielkiej od kościoła.

Jachańce, wieś JM pana Mikulicza, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili wielkiej.

Jakubeliszki, zaścianek JM pana Sokołowskiego, strony wschodniej, na wschodzie zimowym, od kościoła pół mili wielkiej.

Jurkiszki,[163] zaścianek JM pana Platera, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół ćwierci mili małej.

Jonanele alias Kurkle, dwór JM pana Siesickiego, nad rzeczką Judynią, na zachód zimowy, od kościoła ćwierć mili małej.

Jonanele, wieś JM pana Siesickiego, między południem i zachodem zimowym, od kościoła ćwierć mili średniej.

Jonańce, wieś JM pana Chlewińskiego, na wschodzie zimowym od kościoła mila średnia,- tu także dyferencja z parafią skiemiańską, która lubo dekret konsystorski, wedle chęci samego aktora do Kurkl przysądził, jednak gdy aktor rozpatrzył się, że do skiemianskiego kościoła nieco bliżej, za prośbą którego takową wieś ustąpiłem i raportów niżej nie przesyłam.

Kurkle Wielkie, dwór JM pana Platera, fundatora i kolatora kurklewskiej parafii, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili średniej.

Kurkle, miasteczko targowe, to jest za przywilejami dawnymi i JKM pana nam miłościwie teraz panującego targi rozpoczyna, za którym kościoł parafialny jest punktem względem,

---

[162]SG, t. 15, cz.1, s. 481.

[163]SG, t. 3, s. 633.

którego czynią się opisanie całej parafii, same miasteczko domów 30 z karczmą wjezdną, należy do JM pana Platera fundatora, a do plebanii kurklewskiej dwóch poddanych, bez dalszej jurysdykcji.

Kurkliszki,[164] folwark JM pana Kopańskiego, między północą i wschodem letnim, od kościoła pół mili małej.

Kukiszki,[165] folwark do plebanii kurklewskiej należący, między wschodem zimowym i południem, od kościoła pół mili małej.

Kurkle, okolica miedzy północą i wschodem letnim, ćwierć mili średniej.

Kurkle, dwór JM pana Mikulicza, nad rzeką Nieważą, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili małej.

Łukaszyszki,[166] wioska JM pana Bruszaka, między północą i wschodem letnim, od kościoła mila mała.

Łuciany, wieś do altarii[167] owanstkiej należąca, między południem i zachodem zimowym od kościoła mila średnia,- tu także dyferencja z parafią żmuydzką. Lubo takową wieś dekret konsystorski do Kurkl przysądził i wydana jest juhibicja, jednak ksiądz pleban żmudzki, pomio to wszystkie bolesności ludziom w tej wsi mieszkającym pod surową karą zakazał, ażeby do kurklewskiego kościoła nie chodzili, chociaż do Kurkl bliższa i lepsza droga, a zatem nie mając tych ludzi posłusznych, raportu o nich czynić nie mogę.

Łaszynis, zaścianek JM pana Butlera, z jednym mieszkańcem, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili wielkiej- tu także dyferencja wyrażona pod alfabetem D: przy Dzieszuliszki tworzą.

---

[164]SG, t. 15, cz.2, s. 199.

[165]SG, t. 15, cz.2, s. 191.

[166]SG, t. 15, cz.2, s. 281.

[167] *Altaria*, w: *Encyklopedia Katolicka*, T. 1, *A i ßW – Baptyści*, red. F. Gryglewicz, R. Łukaszyn, Z. Sulowski, Lublin 1985, s. 387-389.

Moygie,[168] okolica miedzy północą i wschodem letnim, od kościoła trzy ćwierci mili małej.

Miszkinie, wieś JM pana Żagla, na wschodzie letnim, od kościoła ćwierć mili małej.

Mkiedziały, dwór JM pana Bronca, na zachód zimowy, od kościoła mila mała.

Mackance, wieś tegoż JM pana i w tymże położeniu, mila średnia.

Marciniszki, zaścianek JM pana Platera, na wschodzie zimowym, od kościoła, pół mili średniej.

Nowotrzeby,[169] folwark JM pana Platera, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili wielkiej.

Popielany,[170] okolica miedzy północą i wschodem letnim, od kościoła pół mili małej.

Pilwiszki,[171] wieś JMM panów, Piotucha, Butlera, Kopańskiego i Mikulicza, na wschodzie letnim, od kościoła pół mili małej.

Powoycie,[172] wieś JM pana Kuszewskiego, między północą i wschodem letnim, od kościoła trzy ćwierci mili wielkiej.

Pruszeliszki, folwark JMM panów Szarskich i wieś tymże nazwiska między północą i wschodem letnim, pół mili małej od kościoła.

Petruseniszki, folwark JM pana Mikulicza, między północą i wschodem letnim od kościoła, pół mili małej.

Powiryncie, dwór JM pana Kopańskiego i przy nim trzech chłopów, nad rzeką Wiryntą,[173] strony południowej, położony na północ od kościoła parafialnego, ćwierć mili średniej. *[k-290v]*

---

[168]SG, t. 6, s. 617.

[169]SG, t. 7, s. 291.

[170]SG, t. 8, s. 784.

[171]SG, t. 15, cz.2, s. 451.

[172]SG, t. 15, cz.2, s. 504.

Powiryncie, dwór JM pana Piotucha, między północą i wschodem, nad rzeką Wirysztą, strony południowej, od kościoła parafialnego ćwierć mili wielkiej.

Powiryncie, dwór JM pana Żagla, między północą i wschodem letnim, nad rzeką Wiryntą, strony wschodniej, od kościoła ćwierć mili małej.

Pokolnie[174] alias Powiryncie, okolica na północ nad rzeką Wiryntą, strony wschodniej, względem kościoła parafialnego, ćwierć mili wielkiej.

Powiryncie, folwark JM pana Syrwida i wioseczka tegoż nazwiska, między północą i zachodem letnim, względem kościoła ćwierć mili wielkiej.

Paszyle, wioseczka JM pana Siesickiego i zaścianek tegoż nazwiska, na zachodzie zimowym, od kościoła na ćwierć mili małej.

Rapeczki, wieś JMM panów Kopańskiego i Piotucha, między północą i wschodem letnim, od kościoła pół mili małej.

Starliszki, zaścianek JM pana Platera, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół ćwierci mili średniej.

Staszkuniszki, folwark JM pana Bronca, miedzy południem i zachodem zimowym, od kościoła pół mili wielkiej.

Syratyszki, dwór JM pana Chlewińskiego, miedzy wschodem letnim i zimowym, od kościoła mila mała. Tu także dyferencja z parafią niemańską, jak się wyżej wyraziła pod literą J, przy wsi Jonance zwanej.

Parguzy, wieś JM pana Platera, na południu położona, od kościoła trzy ćwierci mili małej.

Stulumowszczyzna, wieś, były folwark tegoż JM pana Platera, w tymże położona, od kościoła trzy ćwierci mili wielkiej.

Troknie, wieś JMM panów, Zawadzkiego, Pietkiewicza i Sokołowskiego, na wschodzie zimowym, nad rzeką Wiryntą,[175] strony południowej, od kościoła trzy ćwierci mili małej.

---

[173] SG, t. 8, s. 568.

[174] SG, t. 15, cz. 2, s. 479.

Wielka Wieś alias Powiryncie, JM pana Platera, między wschodem zimowym i południem, od kościoła pół ćwierci mili małej.

Waweryszki, wieś JM pana Kopańskiego, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili wielkiej.

Wiłdziuny,[176] wieś różnych ichmości, między północą i zachodem letnim, od kościoła ćwierć mili wielkiej.

Woyciuliszki, wieś JM pana Bronca, między południem i zachodem zimowym od kościoła, trzy ćwierci mili małej.

Wojeykiszki, zaścianek JM panów Jakubowskich, między południem i zachodem zimowym, mila mała od kościoła.

Zaborcie[177] *[Zaborce]*, wieś JM pana Platera, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła pół mili średniej.

Zanowiescie[178] *[Załowieście]*, wieś JM pana Kościałkowskiego, między wschodem letnim i zimowym, od kościoła mila mała.

Zagaycie *[Zagajcie]*[179] okolica alias Woteyliszki, między północą i wschodem letnim, od kościoła mila średnia.

Zagliszki, wieś JM pana Żagla, między północą i wschodem letnim, od kościoła stajów 12.

2-mo.

Od tego parafialnego kościoła sąsiedzkie kościoły w okolicy są następujące:

---

[175] SG, t. 8, s. 568.

[176] SG, t. 8, s. 463.

[177] SG, t. 14, s. 196.

[178] SG, t. 14, s. 394.

[179] SG, t. 14, s. 257.

Skiemianski kościół parafialny, w tymże powiecie, a w dekanacie pobojskim, w dobrach Klasztoru Wiozimskiego JW Kanoników Regularnych *[S. Mariae Demetri de Urbe]*,[180] między wschodem letnim i zimowym, od Kurkl mil dwie średnie odległy.

Kowarski kościół parafialny, w tymże powiecie, a w dekanacie pobojskim, w dobrach JO księcia *[Karola]* Radziwiła wojewody wileńskiego, na wschód zimowy od kurklewskiego kościoła, mil dwie całe wielkie.

Bolniki, kościoł parafialny w tymże powiecie, a w dekanacie pobojskim, w dobrach starostwa Ichmości panów Zyberków, między południem i zachodem zimowym, od kurklewskiego mil dwie wielkich.

Kowarski kościół parafialny, w powiecie i dekanacie wiłkomirskim w dobrach JO księcia Tyszkiewiczów, między zachodem zimowym i letnim, od koscioła kurklewskiego mila cała, wielka.

Onikształyński kościoł parafialny, w powiecie i dekanacie wiłkomirskim, w dobrach starostwa Ichmości panów Zyberków, leży między północą i wschodem letnim, względem kościoła kurklewskiego oddalony, mil dwie wielkich. *[k-291v]*

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła kurklewskiego są te:

Wilno, stolica Litwy, między południem i zachodem zimowym, między rzekami: Wilią Portową i Wilejką Małą, od Kurkl mil 12 całych wielkich.

Wiłkomierz, miasto sądowe, na zachód zimowy za rzeką nazwaną Święta,[181] od kurklewskiego kościoła mil 4 wielkie.

4-mo.

Droga z Kurkl do Wilna, miejscami górzysta, a najwięcej błotnista i kręta.

---

[180] Z. Gloger, *Encyklopedia Staropolska*, t. 2, 328.

[181] SG, t. 11, s. 688.

Droga z Kurkl do Wiłkomierza, do połowy błotnista, od połowy mało kamienista, a reszta piaszczysta.

Do Wilna z Kurkl, letnią drogą jazdy popasami dla złej drogi najmniej godzin 24, zimową z popasami godzin 15.

Do Wiłkomierza z Kurkl, letnią drogą jazdy godzin 5, zimową za godzin 3 dojechać można.

5-mo.

Jezioro znaczniejsze Nieważa, na 10 staj szerokie, a ćwierć mili wielkiej długie, leży względem kościoła kurklewskiegom, między wschodem letnim i zimowym, odległe mila średnia jedna.

Jeziorko małe Kurkla, na pięć 5 geometrycznych długie, a na 3szerokie, leży względem kościoła parafialnego na wschodzie zimowym, odległe ćwierć mili wielkiej.

Jeziorko małe Gulbina, na sznurów geometrycznych 3 długie i szerokie, między wschodem letnim i zimowym, przy drodze do dworu Kurkl JM pana Platera jadący, odległe pół ćwierći mili wielkiej.

Jeziorko małe Pagruzis, długie na sznurów geometrycznych 6, a na 4 szerokie, leży na zachodzie letnim, pół ćwierći mili odległe.

Jeziorko małe Eszerinis, długie na sznurów 4, szerokie na 3, leży miedzy północą i zachodem letnim, względem kościoła parafialnego odległe ćwierć mili wielkiej.

Jeziorko małe Prytynis, na sznurów geometrycznych 2, długie i szerokie, leży na północ, odległe ćwierć mili wielkiej.

Jeziorko małe Pagrundzis, leży między północą i wschodem letnim, na dwa staje długie i szerokie, od kościoła ćwierć mili wielkiej.

Jeziorko małe w lesie, Budragajdys zwane, na prętów 15 długie i szerokie, w tymże położeniu, półtorej ćwierći mili odległe.

Rzeczka znaczniejsza Wirynta[182], nie portowa, jednak na wodę zawsze obfita, wychodząca z jeziora Wirynta zwanego, na wschodzie zimowym, leżącego o mil trzy wielkich w parafii malatskiej do JM pana Platera należącego, płynąca między północą i zachodem letnim, mimo wieś Mimducie w parafii malatskiej, mimo dwór Szwabiszki JM pana Platera w parafii owanstskiej, mimo same miasteczko Owanta i kościoł parafialny, mimo folwark Kłobinie w parafii owantskiej, mimo folwark Pontole w parafii tejże, mimo wieś Prokinie, Burneykie i dwór Kurkle, JM pana Platera w parafii kurklewskiej. Mimo miasteczko Kurkle i kościół parafialny, na wschodzie letnim, między dworami JM pana Żagla strony południowej, a Kopańskiego i Pieucha strony wschodu letniego. Mimo wieś Liliże strony południowej, a za tą wsią, o stajów 3 wpada w Świętą rzekę, gdzie parafia kurklewska kończy się.

Rzeczka mniejsza zwana Nieważa, także na wodę obfita, wychodząca z jeziora Niewiaży, z końca od północy płynie na zachód letni, mimo wieś Zanowaście strony południowej, mimo wieś Zaborcie strony północnej, mimo dwór Kurkle JM pana Mikulicza, strony południowej, mimo zaścianki Starliszki i Jurkiszki zwane, strony południowej, od tej zwraca się na wschód letni łąkami, na których o 5 stajów od kościoła wpada na rzekę Wiryntę.[183]

Bagn i błot *[k-292]* znaczniejszych nie ma.

Staw Woja, przy dworze JM pana Piotucha, Powiryncie zwanym, z krynic tamże wynikających, formujących się dość wielki i na wodę obfity, względem kościoła parafialnego, między północą i wschodem letnim, leżący pół mili małej.

Stawek Ryngialis, JM pana Żagla, przy folwarku Powiryncie zwanym, z błotek rowami ściągany, formujący się, szczupły i mały, na wodę nieobfity, leży między północą i wschodem letnim, ćwierć mili małej odległy.

Stawek Doba, JM pana Siesickiego, przy dworze Jonakele alias Kurkle, z błot luźnych kanałami ściągany, szczupły i mały, na wodę nieobfity, położony na zachód zimowy, ćwierć mili wielkiej.

---

[182]SG, t. 8, s. 568.

[183]SG, t. 8, s. 568.

6-to.

Lasu w parafii kurklewskiej zarówno być może z otwartm polem, nie w jednym miejscu, lecz między różnymi parafiami, szczególnie jednak począwszy między dworem JM pana Mikulicza Kurkle zwanym, a dworem JM pana Platera, Wielkie Kurkle zowiącym się, między wschodem letnim i zimowym, na pół mili wielkiej, wzdłuż- drzewo w nich, sosna i jodła do budowy zdatne, i okolicznie na różnych miejscach drzewo sosnowe i jodłowe do budowli znaczniejsze, na trzech tylko miejscach po kilka morgów szerokości, drzewo brzozowe, olchowe, osinowe, jesionowe i dębina wielka, że takowe lasy własnych nazwisk nie mają, przeto nie opisuje się.

Pagórek piaszczysty, samym jałowcem zarosły, bez żadnego innego drzewa, wzdłóż na stajów dwa, a szeroki staj jedno, położony względem kościoła między północą i wschodem letnim, odległy o ćwierć mili wielkiej.

7-mo.

Młynów dobrych na wodę obfitych cztery, a mniejszych tylko czasem powodzi mielącyh dwa.

Młyn z waluszem, JM pana Platera na rzece Wirynta,[184] JM pana Kościałkowskiego na rzece Niewiaży, JM pana Mikulicza na tejże rzece, JM pana Piotucha na stawku Kingiście, JM pana Siesickiego na stawku Obia, którymi tylko czasu powodzi wielkiej mielą.

Innych machin tak wodnych , jako wietrznych, ani miejsc starożytności oznaczającyh, a ni też co by się ściągało do historii naturalnej nie ma.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty okoliczne wedle liczby mil tak się opisują

Droga do Bolnik[185] gdzie jest kościół parafialny, razem trakt publiczny letni i zimowy wileński, począwszy od kościoła parafialnego kurklewskiego, między wschodem zimowym i południem, przez miasteczko Kurkle, polem otwartym do wsi wielkiej Powiryncie zwanej pół

[184]SG, t. 8, s. 568.

[185]SG, t. 1, s. 302.

ćwieci mili, znowu polem otwartym staj kilkanaście do chrostu zarosłego, w którym po lewej ręce widać wioseczkę, na kroków 100, przez otwarte pola w tej stronie, tym laskiem staj kilkanaście znowu na pole otwarte, do karczmy JM pana Platera Szandynia zwanej, od której w prawą ręke widać w polu otwartym wieś JM pana Platera Skulumowszczyzna i tu się kończy granica parafii kurklewskiej, a zaczyna się parafia bolnicka.

Droga do Mundek, gdzie jest kościół parafialny, począwszy od kościoła parafialnego kurklewskiego, między południem i zachodem zimowym, polem otwartym drogą sadzoną suchą, ćwierć mili małej do wioseczki JM pana Siesickiego Paszyle, z tej do karczmy tegoż pana i nazwiska na kroków 300, jadąc w lewo, kręto przez stawek, o kroków 50 na rzece Jodynie, i przez łąkim zostawiając dwór JM pana Siesickiego Jonanele alias Kurkle, w polu otwartymm o kroków 400, po lewej ręce widać Jonanele, od Karczyna pół ćwierci mili małej, z tego polem otwartym, drogą suchą, staj kilkanaście, przez chrost zarosły, na staj półtora krętą drogą, dalej polem otwartym, w prawo kręto, znowu tymże polem kręto w lewo, przez brodek na łąkach, na staj kilkanaście do karczmy JM pana Bronca Staszkuniszki zwanej, od tej karczmy, po prawej ręce w polu otwartym widać wioskę JM pana Bronca, Wojciuliszki zowiącą się, o kroków 600, ta cała droga kręta, czasem błotnista, tu także kończy się parafia kurklewska, a zaczyna się żmuydzka.

Droga do Wiłkomierza, *[k-393v]* miasta sądowego, razem trakt publiczny kowieński, rozdwojony, letni, począwszy między zachodem zimowym i letnim, polem otwartm, drogą sadzoną suchą, równą, ćwierć mili małej, przez wieś JM pana Siesickiego Paszyle, polem otwartm, drogą suchą, widać po lewej stronie dwór JM pana Siesickiego, na górze o staj kilkadziesiąt i karczmę Paszyle, na kroków 200 w prawo kręto, przez las sosnowy, tu się kończy granica parafii kurklewskiej z kowarską.- Zimowy zaś, od tejże wioski Paszyle, na karczmę tegoż nazwiska, o kroków 300 od karczmy, na mostek przez rzeczkę Judynę, o kroków 50 i przez łąki obszerne, haciami w prawo, na górę wielką i przykrą chrostem zarosłą, polem otwartym, drogą suchą, mimo sam koniec okolicy Gudanczów po prawej ręce, o stajów kilkadziesiąt, znowu w lewo, otwartym staj kilkanaście, przez las JM pana Bronca, jodłowy, drogą nową i wyciętą, na sznurów geometrycznych 10, znowu polem otwartym, staj kilkadziesiąt, przez samy dwór, JM pana Bronca Miedziały, z dworu w prostej lini, drogą sadzoną drzewem klonowym, polem otwartym, na staj kilkanaście, mimo koniec wsi Mackanców i karczmy tegoż JM, dalej drogą krętą, polem otwartym, staj 10 w prawo, przez las różnego gatunku, drzewa na staj 12, do ruczaju Daga, gdzie widać dwa domy Budników w

prawej ręce o kroków 60 tu się kończy granica kurklewska, a zaczyna się kowarska i tamże styka się parafia żmudzka.

Droga do Onikszt,[186] gdzie kościół sąsiedzki parafialny, razem trakt publiczny ryski, poczynając od kościoła parafialnego kurklewskiego, między północą i waschodem letnim, polem otwartym przez łąki w prawą drogę, suchą i równą staj 14, przez gaik sosnowy na 100 kroków, szeroki, mostem dobrym przez rzekę Wiryntę,[187] z mostu przez łączkę na pagórek, o staj dwie, dalej polem otwartym, droga suchą, równą in recti linea wyprostowaną na 3 staje, po prawej ręce widać mogiła starodawna JM panów Żaglów, na której krzyż, jadąc dalej tąż drog,ą prostą na kroków 90 przez ruczaik Kyngialis, mimo samy młym i karczmę, po prawej ręce, od karczmy tąż drogą prostą, na staj dwie mimo dwó, JM pana Żagla Powiryncie, o kroków 40 po lewej ręce, nad rzeką Wiryntą leżący groblą in recti linea 50 kroków, dalej droga tąż prostą ostaje przez pagórek piaszczysty, samym jałowcem, bez innego drzewa zarosły, na dwie staje w podłóg, z tego pagórka na groblę sypaną, kroków 40 przez łąkę, z tej grobli kręto w lewo, na pagórek piaszczysty mały, skąd widać w prawo wieś JM pana Żagla Bimby, a po lewej stronie, przy drodze karczma tegoż JM pana, Puszeliszki, i mogiła dawna z krzyżem, od karczmy polem otwartm, drogą suchą, piaszczystą ,na cztery staje folwark JMM panów Szarskich Puszeliszki z wioseczką tegoż nazwiska, przy samej drodze po lewej ręce, od tego folwarku, na kroków kilkadziesiąt do ruczaiku Girniowo zwanego, graniczącego parafią kurklewską z parafią oniksztyńską. Zimowy zaś ryski, poczynając od kościoła parafialnego, na samą północ, polem otwartym, drogą suchą, nieco w prawo, pół ćwierci mili końcem zaroślów Wielodzia zwanych, dalej nastaje karczma JM pana Kopańskiego Welondzia, od karczmy przez łąki, ponad rzeką Wiryntą, przez mostek na staj dwie, prosto wjechawszy na drogę letnią, kręto w lewo, także polem otwartym na 6 staj, po lewej ręce przy ręce karczma i młyn JM pana Pietucha Woja zwana, tamże przez mostek na ruczaj Woja, wjechawszy na pagórek w lewo, ostaje widać wieś Ilze na staj 10, gdzie się kończy granica parafii kurklewskiej z oniksztyńską.

---

[186] SG, t. 7, s. 534.

[187] SG, t. 8, s. 568.

Droga do Kowarska, gdzie jest kościół sąsiedzki parafialny, jako wyżej opisana w punkcie trzecim, przy letnim trakcie do Wiłkomierza i Kowna.[188]

Droga do Skiemian,[189] gdzie kościół parafialny, począwszy od kurklewskiego kościoła, między wschodem letnim i zimowym, przez miasteczko Kurkle, dalej polem otwartym, drogą suchą, na staj kilkadziesiąt, przez most dobry na rzece Wiryncie, polem otwartym, drogą sadzoną,suchą i równą, półtorej ćwierci mili przez dwór JM pana Platera Kurkle, mimo położonego zabudowania, znowu polem otwartym, drogą sadzoną, równą, blisko półtorej ćwierci mili, folwark JM pana Platera Nowotręby, dalej polem otwartym, na staj kilkanaście, dwór i wieś JM pana Butlera Dziaszukiszki zwane, gdzie kończy się kurklewska, a zaczyna się skiemiksztyńska parafia.

Droga do Owanty, poczynając od kurklewskiego parafialnego kościoła tąż drogą jak do Sierniszek, a rozłączając przy folwarku JM pana Platera Nowotrzeby zwanym, to jest do Owanty w prawo, na wschód zimowy, przez łąki Działukiszki, gdzie także koniec parafii kurklewskiej, a skiemiańska zaczyna się.

Parafia kurklewska nie ma w sobie żadnych granic wojewódzkich i powiatowych, ale cała ze wszystkimi wioskami i miejscami jest połozona w powiecie wiłkomirskim, jak się wyzej o tym wspominało.

Takowe opisanie mojej parafii podpisem rędki własnej stwierdzam

Ksiądz Cypryn Łukaszyński, proboszcz kurklewski, Canonicorum Reguli

---

[188] SG, t. 4, s. 522.

[189] SG, t. 10, s. 671.

[s. 33] Parafia nowomiejska [190]

1-mo.

Kościół nowo wybudowany i zakończony roku 1784, w mieście samym Nowym Mieście, położony w powiecie upitskim, dekanacie wiłkomierskim. Wioski i miejsca do tejże parafii należące są w powiecie upitskim, dekanacie wiłkomierskim. Wioski i miejsca do tejże parafii należące są w powiecie upitskim, oprócz kilku okolic szlacheckich, które przynależą do Księstwa Żmuydzkiego jako na samym pograniczu, według porządku alfabetu ułożone.

Dwór Nowego Miasta i włość sama nowomiejska, z miastem jest dziedzictwem JO księcia *[Karola]* Radziwiłły wojewody wileńskiego, w zastawie u JW z Domatlowiczow Abramowiczowey starościny starodubowskiey zostaje.

Bartuszuny, wieś nowomieyska, między wschodem letnim i północą, mila mała od kościoła parafialnego.

Birzety, dwór WM JM pana Turnoffa szambelana JKM, między zachodem letnim, mila wielka.

Baybaki, wieś WM JM pana Puzyny starosty borkłonskiego, na samym południu letnim, mila mała.

Berniuny, wieś WM JM pana Dąbskiego sędziego ziemskiego upitskiego, na wschodzie letnim mila wielka.

Bucze, wieś nowomiejska, na zachodzie letnim, mila lekka.

Birucie, wieś WM JM pana Puzyny starosty borkłońskiego, na samym południu,letnia mila mała.

[s. 34]

Czury, wieś WM JM pana Kopanskiego oboźnego starodubowskiego, na samym południu letnim, mila lekka.

Dargiany, wieś WM JM pana Heylinga, między południem letnim i zachodem zimowym, mila wielka.

---

[190] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 33-44 (kopia).

Dawkniuny, wieś przynależna do klucza poniewieskiego, na północy letniej, mila wielka.

Dagiany, wieś JM pani Puzyninej chorążynej upitskiej, na wschodzie letnim, mila lekka od kościoła.

Drąseykany, wieś JM pana Bitowtla porucznika wojsk rosyjskich, na zachodzie zimowym, mila lekka.

Gostany, wieś nowomieyska, na północy zimowej, mila lekka do kościoła.

Hauryliszki, folwark JM pana Rygmunta, na wschodzie zimowym,

mila wielka.

Iszoryszki, folwark JW *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Kondrany, wieś JM Puzyniney chorążynej, na zachodzie letnim, mila wielka.;

Kurmiany, jeden mieszkaniec w lesie niedawno otrzebionym, zostający i karczma do JM pana Kierbedzia przynależna, na zachodzie letnim, mila lekka od kościoła.

Keyry, wieś JW pani Puzyniney chorążyny, na północy letniej, półtorej mili lekkiej od kościoła.

Karbowszczyzna, wieś JW Puzyninej chorążyny, na zachodzie letnim, mila wielka od kościoła.

Kiemiany,[191] WM JM pana Beklera, na wschodzie letnim, ćwierć mili od kościoła.

Kibiszki, folwark JM pani *[Augusty]* Platerowey chorążyny *[petyhorskiej]*, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Liberyszki,[192] dwór sam nowomieyski, na zachodzie letnim, pół ćwierci mili letniej od kościoła.

---

[191] SG, t. 15, cz. 2, s. 76.

[192] SG, t. 15, cz. 2, s. 226.

Lauda, okolica, mająca szlachty osiadłej 10, do Księstwa Żmuydzkiego przynależna, na południeń letni, *[s. 35]* półtorej mili wielkiej do kościoła.

Micokienie, wieś nowomieyska, na samym południu letnim, pół ćwierci mili od kościoła.

Murmule, wieś JW pana Staszewskiego podkomorzego upitskiego, na wschodzie zimowym, pół mili małej od kościoła.

Morczy, okolica, czterech szlachty mająca, na południu letnim, pół mili od kościoła.

Mazgagoła, wieś WM JM pana Kierbedzia, na zachodzie letnim, pół mile od kościoła.

Michayliszki, wieś WM JP Puzyny starosty bortkanskiego, na zachodzie letnim, mila wielka od kościoła.

Nowe Miasto, same mające mieszkańców 150, na górze wielkiej zostaje, w dole zaś rzeka Niewiaża, płynie koło samego miasta.

Namszy, wieś nowomieyska, na południu letnim, półtorej mili od kościoła.

Nowarszany, wieś nowomieyska, na południu letnim, półtorej mili od kościoła.

Niewiezniki, dwór JW pani Puzyniney, na północy letniej, pół mili od kościoła.

Niewiezniki, dwór WMM Kuszelewskich, na północy zimowej, pół mili od kościoła.

Niewiezniki, dwór JM pana Beklera, na wschodzie letnim, ćwierć mili.

Nowogoła, wieś i folwark do księdza kaznodziei kalwińskiego przynależna, na wschodzie letnim ćwierć mili.

Nowrady, wieś połowę do WM JM pana Kierbedzia, połowę do Krakinowa przynależna, na zachodzie letnim, mila wielka.

Nowy Dwór,[193] wieś WM JM pana Kierbedzia *[horodniczego]*, na zachodzie letnim, mila dobra od kościoła.

Nawkany, wieś WM JP Kierbedzia *[horodniczego]*, na zachodzie letnim, mila lekka.

---

[193] SG, t. 15, cz. 2, s. 395.

Narutyszki, folwark z wioską WM JM pana Abramowicza rotmistrza, na zachodzie letnim, pół mili od kościoła. *[s. 36]*

Nowe Osady, wieś WM JM pana Dąbskiego sędziego ziemskiego, na wschodzie letnim, półtorej mili od kościoła.

Paszkany,[194] wieś nowomieyska, na wschodzie letnim, pół ćwierci mili.

Papuzy, wieś nowomieyska, na wschodzie letnim, pół mili.

Przewoczki, wieś nowomieyska, na zachodzie letnim, ćwierć mili.

Pakalniszki, wieś nowomieyska, między południem i zachodem letnim, pół ćwierci mili.

Pory, zaścianek JW Staszewskiego podkomorzego upitskiego, na południu letnim, pół mili.

Pawłosnie, wieś nowomieyska, na południu letnim, pół ćwierci mili.

Pawłowszczyzna, wieś WMM Kuszelewskich, na północy samej, pół mili.

Pokirszynie, wieś WM JM pana Turnoffa szambelana JKM, na zachodzie zimowym mila wielka.

Praniany, wieś WM JM pana Kierbedzia, na zachodzie letnim, mila lekka.

Pabaliszki, wieś JM pana Turnoffa szambelana JKM, na zachodzie letnim, półtorej mili.

Rajuny,[195] okolica, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Rymyszki, nowe osady, JM pana Turnoffa szambelana JKM, za zachodzie letnim, mila wielka.

Szwojniki, wieś nowomiejska, na zachodzie letnim, półtorej mili.

Szwoyniki, folwark JW pani Puzyniney *[chorążyny upitskiej]*, na zachodzie letnim, mila wielka.

Strzelany,[196] wieś JM pani Puzyninej chorążyny *[upitskiej]*, na zachodzie letnim, mila mała.

---

[194] SG, t. 14, cz. 2, s. 433.

[195] SG, t. 15, cz. 2, s. 538.

Skadziuny, wieś należąca do JM pana *[Adama]* Drobycza starosty pojezierskiego,[197] na zachodzie letnim, pół mili.

Stetczyszki, folwark JW JM pana *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, na wschodzie zimowym, mila wielka. *[s. 37]*

Trokiszki, wieś JM pana Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Zarnagoła, wieś WM JM *[Józefa]* Kimbar pisarza grodzkiego upitskiego, na wschodzie zimowym, trzy ćwierci mili.

Upila, dwór WK JM pana *[Józefa]* Kimbara pisarza *[grodzkiego upitskiego]*,[198] na południu zimowym, mila lekka.

Upila, dwór JM pana Tyszkiewicza kasztelana, na wschodzie zimowym, trzy ćwierci mili.

Waskany, wieś JWego podkomorzego *[upitskiego]*, na południu letnim, ćwierć mili.

Wibuny, wieś JW Puzyniney *[chorążyny upitskiej]*, na zachodzie letnim, mil dwie wielkich.

Wodokty, wieś JM pana *[Franciszka]* Bitowtla porucznika wojsk litewskich,[199] na południu letnim, półtorej mili wielkiej.

Woyszwila, wieś WM *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, na zachodzie zimowym, mila wielka.

Woyszwilce, okolica, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Wodokty,[200] dwór WM JM pana Kopanskiego, na południu letnim, mila lekka.

---

[196] SG, t. 15, cz. 2, s. 627.

[197] Starostwo pojezierskie *w r. 1766 wedle spisów Podskarbic, jako dobra narodowe posiadał Adam Drobycz* w: SG, t.8, s.535.

[198] A. Zahorski, *Józef Kimbar*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t.XII 1966-1967, s. 456-457.

[199] Franciszek Bitlowt, porucznik wojsk litewskich w: S. Uruski, Rodzina. Herbarz szlachty polskiej. t.1, s. 240.

[200] SG, t. 13, s. 729.

Wodokty, dwór WM JM pana Puzyny starosty borktońskiego, na południu letnim, mila wielka.

Wiktoryszki, dwór JW Straszewskiego podkomorzego upitskiego, na zachodzie zimowym, mila lekka.

Wilkiele, wieś JW *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, na wschodzie zimowym, mila wielka od kościoła.

Wilkiszki, nowe osady JW Tyszkiewicza kasztelana *[żmudzkiego]*, na wschodzie zimowym, mila wielka.

Zubiszki,[201] wioska JW *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana *[żmudzkiego]*, na wschodzie zimowym, mila wielka.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła Nowego Miasta, nowo wybudowanego, kościoły w okolicach sąsiedzkich są następujące:

1mo. Poniewież Nowy, kościół XX Pijarów i kościół parafialny staroponiewieski *[s. 38]* w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim. W Nowym Poniewieżu sądy ziemskie i grodzkie sądzą się, sejmiki odprawują się obywatelom upitskiem. Klucz jest Nowy Poniewież przynależny do starostwa szadewskiego JO księcia Stanisława Poniatowskiego jenerała lejtnanta wojsk koronnych. Na wschodzie letnim przysadę ma piękną Poniewież, gdzie koło samego miasta płynie rzeka Niewiaża. Mil dwie małych od Nowego Miasta.

2do. Krakinów, kościół parafialny w diecezji żmudzkiej. Prestimonium-to należne do archidiakonii kapituły żmuydzkiej. Na samym południu letnim względem Nowego Miasta, mil dwie małych.

3tio. Szadow, kościół parafialny w dobrach JO księcia Stanisława Poniatowskiego, jenerała lejtnanta wojsk koronnych, w diecezji żmudzkiej, względem kościoła Nowego Miasta na zachodzie letnim jest, mil 3 wielkich.

---

[201] SG, t. 14, s. 669.

4to. Smilgie, kościół parafialny w diecezji żmudzkiej, w dobrach JO księcia Stanisława Poniatowskiego, na północy letniej zostaje, od Nowego Miasta, o mil dwie wielkich.

5to. Reymigoła, kościół parafialny w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim, a klucz reymigolskim. Przynależny jest do probostwa kaplicy Świętego Kazimierza w Wilnie, na zachodzie zimowym zostaje, mil 3 wielkich.

6to. Upita, kaplica w dobrach JW *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego, gdzie każdego święta i niedzieli nabożeństwo się odprawuje, ma swego kapelana przy owej kaplicy, mieszkającego. Na wschodzie zimowym od Nowego Miasta, 3 ćwierci mili. W tej kaplicy jest sklep murowany, w którym leży JM pan *[Władysław]* Siciński marszałek upitski, który sejm pierwszy zerwał.

3-tio.

Miasta znaczniejsze koło Nowego Miasta są: Kieyjdany JO *[s. 39]* księcia *[Karola]* Radziwiłły wojewody wileńskiego, na południu letnim przy rzece Niewiaży nazwanej, drugie miasto Poniewież, sądowe, o mil dwie, przy rzece tejże samej Niewiaży.

4-to.

1mo. Droga z Nowego Miasta do Poniewieża, idzie koło samej Niewiaży, jest całe latem sucha, dobra, równa, nie kręta.

2do. Druga do Kieydan z Nowego Miasta, latem około Niewiaży, mil kilka jadąc, jest sucha, miejscami górzysta, ale wesoła, nie piaszczysta, 6 godzin jazdy letnią porą.

3tio. Droga z Nowego Miasta do Szadowa jest nierówna i latem błotnista, a w jesieni, lub na wiosnę dzień cały jechać trzeba i samemu błotami przebierać się.

4to. Droga z Nowego Miasta do Reymigoły jest równa, błotnista, gdyby nie dane były z obu stron gościńca rowy i będzie grobli dobrej *[ss]*, zrobionej niedawno, blisko mili.

5-to.

1mo. Niewiaża, rzeka miejscami kręta, miejscami prosta, nurt równy ma, miescza i wedle wioski gdzie Niewiaża płynie, osobliwie latem, jadąc około rzeki chłód sprawuje i cień wielki, na wiosnę wylewy wielkie zaiste bywają, tak dalece, że gdzie się w niektórych

miejscach płaszczyzny te i domy same zalewa. Płyną ze Poniewieża wiosną do Nowego Miasta i dalej, ku Kieydanom szkuty niezbyt wielkie i tylko na wiosnę, kiedy woda wielka bywa. Jest rzeka czysta, piaszczysta, kamieni niewielkie mająca, na dnie. Pod samym Nowym Miastem płynie, na której wielki most bezpieczny, nowo zrobiony.

2do. Kirszyn, rzeka między górami, czysta, niezbyt kamienista płynie, wpada do Niewiaży, pół ćwierci mili od Nowego Miasta, przez którą żadnym sposobem na wiosnę przejeżdżać nie można. Młyn jest wcale wielki na Kirszyniu, *[s. 40]* między południem letnim i północą, od Nowego Miasta, na cztery koła, w Birzetach, w folwarku JM pana Turnoffa szambelana JKM. Drugi młyn, niewielki, dworu Nowego Miasta, na tejże samej rzece, pod wsią Micekiami, popsuty. Są mosty wygodne, miejscami, na Kirszynie.

3tio. Upita rzeka, o milę od Nowego Miasta płynie, błotnista, przejeżdżać nie można, w najgorętszym lecie, chyba mostami po niektórych miejscach. Około owej rzeki błota wielkie, niekorzystne są, osobliwie koło Upity JW pana *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmudzkiego i JM pana *[Józefa]* Kimbara *[sędziego]* grodzkiego upitskiego.

Młyn wielki dworu nowomiejskiego, nowo budujący się tego lata, pod samym dworem, na rzece Małey Szoi nazwanej i że wielka płaszczyzna, około rzeczki owej jest. Staw wielki, spodziewany, blisko ćwierć mili długości będzie, szerokości prętów 70.

Młyn mały na ruczaiku, pod dworem Niewiecznikany JW Puzyniney chorążyny upitskiey, z dawnych czasów, i stawek niewielki, zerwany jest, lat 3 temu, z powodu wielkiej powodzi.

Na samej Niewiaży rzece, w całej parafii nowomiejskiej, nie ma młynów żadnych, ni wałuszów, ani młynów wietrznych.

6-to.

Lasu jest więcej w parafii nowomiejskiey, niżeli pola otwartego, a las ten na opał tylko służący, nie zaś do budów, mało jest. Mało jest sosnowego drzewa, jak tylko koło Wodokt WM JM pana Puzyny starosty borkłonskiego i WM JM pana Kopanskiego oboźnego starodubowskiego. I te drzewa nie są wielkie i wyniosłe, jak tylko po 3 sążni. Najwięcej osiny, olchy, dębiny wielkiej i wyniosłej. I swoje chłopi najwięcej chaty mają z osiny i olchy. Dwory nawet w parafii, sprowadzają-drzewa sosnowego, jodłowego o mil 7 i 6. Na kościół, nowo wystawiony, drzewo sprowadzono o mil 6 wielkich od Nowego Miasta z Puszczy Wordulskiej *[s. 41]* WM JM pana Tomasza Szlagiera szambelana JKM>

7-mo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne są podług miar mil są następujące:

1mo. Droga do Kłowan, razem trakt publiczny zimowy ryski. Począwszy od samego Nowego Miasta, polem,ćwierć mili na północ letnią, przebrawszy się przez łoźniaki rzadkie, na 100 prętów z górą, widzieć *[można]*, po lewej stronie lasu, dwór Liberyszki Nowomiejskie, po dworze wioski Strzelany, Przewoczki i Sacziuny, wsie nowomiejskie, po prawej stronie,pół ćwierci mili widać Gostany, wieś osiadłą nowomieyską. Środkiem jadąc,przez Morgagołę WM JM pana Kierbedzia, przejechawszy wieś, polem otwartym, blisko ćwierć mili, do wsi Nowradow. Przyjachawszy do Krakinowa, po wsi, mimo karczmę WM JM pana Kierbedzia, po lewej stronie, a po prawej las niewielki, gęsty, brzozowy i olchy, nieco kręta się ta droga robi i z góry nieco. Przejachawszy pod same Szwoyniki, dwór JW Puzyniney chorążyny upickiej, który zostaje po lewej stronie, jechać trzeba polem otwartym do wsi Szwoyniki, koło ruczaju Szaia,przynależnej do dworu nowomieskiego. I przejachawszy wieś Szwoyniki zakręca się gościniec na karczmę nazywającą się Wibury, w prawą stronę, gdzie ruczaj tenże Szaia mały, między górami płynący, przykry do jachania, na którym i most dobry znajduje się, widzieć *[można]* dwie wioski z prawej strony, Keyry, a z lewej Wibury, polem pół ćwierć mili jechać trzeba, a potem w gęsty las wjechawszy, blisko pół mili owego lasu, za lasem zaraz Uteny karczma nowomieyska. I tu się kończy granica parafii nowomieyskiej, *[s.]* a zaczyna się diecezja żmudzka i parafia smilgowska

2do. Droga do Poniewieża z Nowego Miasta. Przejachawszy zaraz pod Nowym Miastem most, który jest na Niewiazie, około samej rzeki gościniec piękny idzie, nie korzenisty, ani zbyt piaszczysty, ku wschodowi letniemu. Jadąc z obu stron gościńca widać Paszkany wieś nowomieską i Nowgołę wieś oraz dworek tam księdza kaznodziei dysydentskiego przynależny, dwór zaś Niewiezniki JWM chorążyny Puzyniney, o pół ćwierci mili od gościńca,na górze, na północy zimowej, piękny i wielki, widzieć znowu, o kilkanaście kroków od dworu, gaj czysty, brzozowy, wyniosły. I ten gaj o milę daje się widzieć. Podjechawszy pod drugie Newiezniki WM JM pana Beklera, zaraz Nieważą, rzeka znacznie się zakręca i przez płaszczyznę płynie, a z obu stron owej rzeki łąki obszerne pokazują się. Minąwszy Dworek Beklerowski, borek niewielki na kilkaset kroków. Za borkiem Papuzy wieś nowomieyska, przez którą trzeba przejechać. Za wsią bród duży na kilkanacie kroków, topki i grząski. Polem otwartym jadąc, blisko ćwierć mili, za polem łoźniak niewielki na 500

kroków, za łoźniakiem do JM pana Dąbskiego sędziego ziemskiego upitskiego. I tu się kończy parafia Nowego Miasta, a zaczyna się staro poniewieska.

3tio. Gościniec do Kieydan i do Krakinowa idący. Z Nowego Miasta, polem otwartym jechać trzeba pół ćwierci mili, i podjachawszy pod samą rzekę Kirszyn, na której most niedawno wybudowany, przejachać trzeba, znowu polem otwartym, blisko ćwierć mili jadąc, widać po prawej stronie dwór Wiktoryszki *[s. 43]* JW Straszewskiego podkomorzego upitskiego, a po lewej stronie karczmę tegoż JW Straszewskiego, Baybole. Około samego gościńca dwór Wodokty WM JM pana Kopanskiego oboźnego starodubowskiego, nowo wybudowany, za dworem teraz Nieważa, rzeka pięknym korytem swym, prosto płynąca przechodzi. I około onej jechać trzeba pół ćwierci mili, po prawej stronie widać dwór Wodokty WM JM pana Puzyny starosty borkłonskiego, na górze wyniosłej i kaplica z dawnych czasów wybudowana na podmurowaniu WW Grotuzow. Ujachawszy czwartą część mili od dworu JW JM pana Puzyny starosty borkłonskiego, koło samej Nieważy rzeki karczma Wodokty WM JM pana Bitowtla porucznika wojsk moskiewskich. I tu się kończy parafia Nowego Miasta, a zaczyna się diecezja żmudzka i parafia krakinowska.

4to. Droga z Nowego Miasta ku Reymigole, prosta, nie korzenista i nie błotnista, na wschód zimowy. Zaraz trzeba jechać mimo Upitę i kaplicę dworu JW *[Stanisława]* Tyszkiewicza kasztelana żmuydzkiego,- mostem długim, na kroków 800. Widać niedaleko od gościńca, po prawej stronie, na kroków kilkaset Tarnagołę WM JMpana *[Józefa]* Kimbara pisarza upitskiego. Jadąc polem otwartym, blisko ćwierć mili, potym do lasu wjachawszy błotka niewielkie, przejechać trzeba i lasem blisko pół mili, brzozowym, jadąc okolica Rajuny, szlachty kilku. I tu się kończy parafia nowomieska, a remigolska zaczyna się.

5to. Droga do Szadowa. Idzie na sam dwór nowomiejski Liberyszki, na zachód letni, przez sam młyn dworny, gdzie jest most nowy, cale wygodny, po lewej stronie zostaje dwór, a gościniec zakręca się w prawo. Ujachawszy, o kilkadziesiąt kroków, karczma i browar, tuż przy dworze nowomieskim, mimo owej karczmy *[s. 44]* i gościńcem mniejszym w lewą stronę udać się, a w prawą ku Strzelanom, wsi przynależnej do JW JM pani Puzyniney chorążynej *[upitskiej]*. Gościniec większy porzuciwszy, polem dwornym, przez górę nieco jachać ku wiosce Przewoczkom i przez wioskę samą przejechawszy, znowu polem otwartym, pół ćwierci mili, las wielki następuje, głuchy, gęsty, błotnisty, gdzie dwa brody znajdują się tobkie *[s]* i grząskie. Blisko mili, tego lasu. I w środku onego lasu ruczaj Łaba, na wiosnę mocno rozlewający, znajduje się. I tu się kończy parafia Nowego Miasta, a zaczyna się

diecezja żmuydzka i parafia smilgowska. I przyjachawszy zaraz lasem wioski dwie wielkie osiadłe, Taukocie i Beynarow, do parafii szmilgonskiej przynależne, ukazują się.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Antonii Szlagier, kanonik smoleński

[k-245] Parafia Oniksztyńska [202]

Opisanie parafii oniksztyńskiej, podług przesłanego mularza na dniu 1 Augusta 1784 roku, uczynione dekanatu wiłkomirskiego.

1-mo.

Kościół parafialny oniksztyński, w mieście JKM Oniksztach, położony z południa na północ, w powiecie wiłkomierksim i dekanacie tegoż powiatu. Wioski i miejsca do tej parafii tym się podług alfabetu spisują porządkiem, to jest:

Abramiszki[203], JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkokmierskiego, leżące na zachód słońca letni ku północy nachylone, odległe od kościoła parafialnego oniksztyńskiego, mila jedna wielka.

Ażubole[204], tegoż, na zachód letni, takoż ku wschodem, więcej letniemu, mila jedna wielka.

Androniszki[205], wieś i karczma starostwa pienianskiego JO księcia JM *[Eleonory Moniki]* Czartoryskiej kanclerzyny WXLit,[206] na samą północ ku zachodowi zimowemu, jedna i pół wielka.

Oniuny, starostwa oniksztynskiego, na wschód letni ku południowi zimowemu, mil dwie małych.

Bikuny[207], tegoż stwa oniksztyńskiego, między wschodem letnim i południem, pół mili średniej.

---

[202] CAH Wilno S.A.,f. 694, op. 3504 nr 605, k. 245-255 (oryginał).

[203]SG, t. 15, cz.1, s. 6.

[204]SG, t. 15, cz.1, s. 56.

[205]SG, t. I, s. 35.

[206] T. Lenczewski, *Genealogie rodów utytułowanych w Polsce*, t. 1, Warszawa 1997, s. 10.

[207]SG, t. 15, cz.1, s. 152

Burbiszki[208], exdymizyine dziedzicom JMM Iwanowskich starościcom mińskich,[209] a teraz JM pana Szczaydy oberslejtnanta wojsk WXLit i JM pana Szumskiego sędziego. Dwory dwa w obrębie osobnym, każdy w nierówności położenia, między zachodem, a wchodem *[k 246]* zimowym, dwór zaś Szumskich, między południem i północ samą, co do wioski tegoż nazwiska położenia na południe i północ, odległe od kościoła mila wielka.

Biczany[210], powiatu oniksztynskiego JM pana *[Jana]* Zyberk**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**a[211] wojewody brzeskiego, między wschodem letnim i południem, mila średnia.

Czekance, JM pani *[Magdaleny]* Jeleńskiej kasztelanowej nowogródzkiej,[212] między północą nachylone ku wschodowi zimowemu, mila wielka

Drobycze, okolica szlachty różnej, między północą i południem mila wielka

Debuzy, JM pana Loyby folwark, między wschodem letnim, a północą mili półtora średniej.

Dewenie[213], starostwa pienianskiego wyżej pomienionej, na zachód zimowy i wschód letni, mili półtora wielkiej.

Dydzinliszki, JM pana Tyszki sędziego czy rotmistrza wiłkomierskiego, między południem i północą mil dwie wielkich.

Dworance, JM pana pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierskiego, między zachodem zimowym i wshodem letnim, pół mili wielkiej.

Elminiki, JM pana *[Stanisława]* Chojeckiego rotmistrza wiłkomierskiego,[214][215] folwark, między południem i północą, pół mili małej.

---

[208]SG, t. 15, cz.1, s. 276

[209] Chodzi o Józefa Michała, starosta od 1716-1758 oraz Ignacego, starostwo od 1762-1768, w: S. Uruski, *Rodzina, Herbarsz szlachty polskiej*, t.5, s. 278.

[210]SG, t. 15, cz.1, s. 133

[211] *A. Markiewicz, Polski Słownik Biograficzny, 1960-1961, t. 9, s. 627.*

[212] M. Męclewska, *Kawalerowie i statuty Orderu Orła Białego 1705-2008*, s. 229.

[213]SG, t. 15, cz.1, s. 406

[214] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t 1, s. 368.

Elminiki, starostwa oniksztyńskiego, między południem ku wschodowi letniemu, mila jedna mała.

Elmiszki, folwark plebanii oniksztyńskiej, nowo erygowany, położeniem między wschodem zimowym nachylony, ku zachodowi letniemu, mil dwie średnich.

Gile[216], starostwa oniksztynskiego, między południem prosto ku północy samej ćwierć mili małej.

Grumbiny[217], tegoż starostwa, między południem i północą, mil dwie średnich.

Grezany, dwór JM pana *[Józefa]* Bolcewicza *[starosty łojciewskiego]*, na zachód zimowy i wschód letni, mil dwie wielkich.

Jakubeliszki, JM pana Mączynskiego, na południe ku północy, między wschodem letnim, pół mili wielkiej

Kirki[218], JM pana *[Michała]* Martfelda[219] strażnikowicza wiłkomierskiego, na południe samo mil dwie średnich.

Klimiszki, zaścianek starostwa pienianskiego, na południe, mila średnia.

Kołduniszki, zaścianek starostwa oniksztynskiego, na wschód letni ku zachodowi zimowemu pół mili wielkiej

Kalwele[220], plebanii oniksztyńskiej, na południe i północ, mil dwie średnich.

Krakszle, zaścianek starostwa oniksztynskiego, na południe ku wschodewi letniemu nachylone, mil dwie wielkich.

---

[215] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 480, s. 6.

[216]SG, t. 15, cz.1, s. 499

[217]SG, t. 15, cz.1, s. 539

[218]SG, t. 15, cz.2, s. 77

[219]*Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 480, s. 10.

[220]SG, t. 15, cz.2, s. 45

Koniukiszki,[221] zaścianek tegoż starostwa, na wschód zimowy prosto ku zachodowi letniemu mila średnia.

Komarce, starostwa oniksztynskiego, między południem *[k-248]* i północą, pół mili średniej.

Kurkliszki[222], JM pana Kiełpszy, między wschodem letnim ku zachodowi zimowemu, mila wielka.

Kiszkiele[223], zaścianek starostwa oniksztynskiego, na samo południe ku letniemu wschodowi, mili pół wielkiej.

Lizele, JO księcia *[Karola]* Radziwiłła wojewody wileńskiego, na wschód letni ku zachodowi zimowemu, mila mała.

Ludyszki,[224] plebanii oniksztyńskiej, na wschód letni, ku zachodowi zimowemu mila mała.

Łoygiedzie, folwark JM pana *[Stanisława]*[225] Moygisa budowniczego wiłkomirskiego, między zachodem letnim, ku wschodowi samemu, o staj 40 z okładem

Łojgiedzie, tegoż wieś między północą, a południem samym.

Ławkagole, zaścianek tegoż, na północ i południe, mili ćwierć dobra.

Łotowa, karczma starostwa pienianskiego, na samo południe ku letniemu wschodowi, mila średnia jedna.

Migdaliszki, JM pana Przygockiego, na południe i północ prostą linią, pół mili średniej.

Mażele,[226] JM pana *[Stanisława]* Moygisa budowniczego wiłkomierskiego, na południe samo i północ pół mili wielkiej.

---

[221]SG, t. 15, cz.2, s. 115

[222]SG, t. 15, cz.2, s. 39

[223]SG, t. 15, cz.2, s. 79

[224]SG, t. 15, cz.2, s. 248

[225] Ukmerge dekanato vizitacija, nr. 480 s. 10.

[226]SG, t. 15, cz.2, s. 311

Medziole,[227] plebanii oniksztyńskiej, na północ ku zachodowi letniemu mila jedna i pół wielka.

Norance, exdymizyine JMM różnych panów, *[Stanisława]* Chojeckiego rotmistrza wiłkomierskiego oberjotlientanta wojsk WXLit i JMM Szumskich Sędziów, na południe i północ prosto, mila jedna średnia.

Onikszty,[228] miasto JKM, w którym fundum kościoła parafialnego oniksztynskiego z jurysdykcjami przed kościelną ciągle, która z majątkiem prosto leży na wschód letni i zachód letni nad Świętą rzeką, niegdyś spławną czy portową, teraz w niejakiej części tylko towary drewniane i lniane do Kowna,[229] stamtąd do Królewca z zarzeczną jurysdykcją do tejże plebani oniksztyńskiej.

Oniksztyna folwark tegoż starostwa, na południe i północ mili ćwierć średniej.

Pukienie,[230] stwa pienianskiego, na wschód zimowy ku zachodowi więcej zimowemu, mila i pół wielka.

Peliszki,[231] JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierza, zaścianek na wschód letni ku zachodowi zimowemu, mila średnia.

Piktagole,[232] starostwa pienianskiego, na południe i północ, mila mała.

Pienianki,[233] własność JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierskiego, na południe samo ku letniemu wschodowi, mila jedna mała. *[k-249]*

Pojmady, st*[arost]*wa pienian*[skiego]*, na południe ku północy, mila mała.

---

[227]SG, t. 15, cz.2, s. 315.

[228] SG, t. 7, s. 534.

[229] SG, t. 4, s. 522.

[230]SG, t. 9, s. 279.

[231]SG, t. 15, cz.2, s. 437.

[232]SG, t. 15, cz.2, s. 449.

[233]SG, t. 8, s. 89.

Pograżele,[234] okolica różnej szlachty, na północ ku południowi nachylone, a więcej ku wschodowi nieco zimowemu, mila wielka.

Podworniki,[235] JM pana Bolcewicza starosty łojciewskiego, na południe ku zachodowi letniemu, mil dwie średnich.

Pelisze,[236] JM pana Pietkiewicza, na wschód letni ku zachodowi samemu zimowemu mil dwie wielkich.

Padzie, starostwa oniksztyńskiego, na samo południe ku letniemu wschodowi, mila jedna i pół wielka.

Pieczule[237], JM pana Kiełpszy, na wschod letni ku północy mila jedna wielka.

Pienianskiego starostwa dwór, na wschód zimowy i zachód zimowy pół mili średniej.

Podgaje, karczma tegoż starostwa pienianskiego, na południe ku wschodowi letniemu, mila mała

Popadzie, zaścianek plebanii oniksztyńskiej, na wschód letni ku południowi, mila jedna i pół wielka.

Romaszkańce[238], własność JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomirskiego, na południe ku północy, mila jedna i pół wielka.

Ubiki, starostwa oniksztynskiego, na zimowy wschód ku zachodowi letniemu, mila jedna wielka.

Rogolszczyzna, dwór JM pana Kiełpszy, na sam wschód letni, mila mała.

Szłowiany,[239] dwór, własność JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierskiego, na wschód letni ku zimowemu zachodowi, mili ćwierć małej.

---

[234]SG, t. 15, cz. 2, s. 476.

[235]SG, t. 15, cz. 2, s. 474.

[236]SG, t. 15, cz. 2, s. 437.

[237]SG, t. 15, cz. 2, s. 444.

[238] SG, t. 9, s. 732.

Siemieniszki,[240] starostwa pienianskiego, na południe samo i ku północy, mili ćwierć małej.

Sabałuny, zaścianek starostwa pienianskiego, z północy ku zimowemu zachodowi, mila jedna średnia.

Swejki, własność księdza Botrusza proboszcza wiłkomirskiego, z południa ku wschodowi, mil dwie wielkich.

Siemieniszkiele,[241] starostwa oniksztynskiego, na południe ku wschodowi letniemu, ćwierć mili małych.

Szkapiszkiele, własności JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego *[wiłkomierskiego]*, na sam wschód ku zachodowi letniemu pół mili małe.

Szłowiany[242], wieś tegoż, z południa ku wschodowi zimowemu mila jedna i pół średnia

Szawle, starostwa oniksztynskiego, z północy na zachód, mila jedna wielka.

Stworzańce, tegoż starostwa oniksztynskiego, z południa ku *[k-250]* północy, pół mili średniej.

Syntosty, JM pana Kościałkowskiego starosty czotyrskiego, na wschód letni ku zimowemu zachodowi, mila mała.

Troki,[243] zaścianek JO księcia *[Karola]* Radziwiłła wojewody wileńskiego, na południe samo niby ku wschodowi nieco letniemu, mila jedna i pół wielka.

Tałucie, zaścianek JM pana Morykoniego starosty wiłkomierskiego,[244] na wschód letni ku południu, mila jedna i pół wielka.

---

[239]SG, t. 12, s. 6.

[240]SG, t. 10, s. 545.

[241]SG, t. 10, s. 545.

[242]SG, t. 12, s. 6.

[243]SG, t.12, s. 492.

[244] Morykoni Marcin od 1778 starosta wiłkomierski. K. Niesiecki, op. cit., t. 6, s. 488.

Taluny, w JM pana *[Seweriana]* Siesickiego pisarza ziemi wiłkomierz, na wschód zimowy ku południowemu, mil dwie wielkich.

Wojewodziszki,[245] własność pana Kuszelewskiego Sędziego Grodzkiego Wiłkomierz , południe ku północy mila jedna średnia.

Woyczuwiszki, togoż JM pana sędziego, na południe ku samej północy, mila jedna wielka.

Wikance, starostwa pienianskiego, z południa ku letniemu wschodowi, pół mili małej

Waleczki[246] *[Wałeczki],* własność JM pana Łącznickiego skarbnika wiłkomirskiego, z południa ku wschodowi nieco letniemu, mil dwie wielkich.

Wazgiele,[247] własność JMM panów, Chojeckiego i *[Ignacego]* Iwanowskiego starościca mińskiego,[248] na południe samo ku północy, mila jedna wielka jedna.

Wojasze, starostwa oniksztyńskiego, na wschód letni ku zachodowi zimowemu mila jedna i pół mała.

Woytutyczki, JM pana Przygockiego, na południe, ku wschodowi letniemu, mila jedna i pół mała.

Zajeziercy, starostwa pienianskiego, z południa ku wschodowi letniemu, pół mili wielkiej.

Zlobiszki, dwór JM pana Łącznickiego skarbnika wiłkomirskiego, na wschód letni ku północy, mil dwie wielkich.

Zlobiszki, wieś tegoż, na południe ku północy, mil dwie wielkich.

Zyzumbra, nowa osada starostwa oniksztyńskiego, razem z karczmą z południa na północ, mili trzy ćwierci małej.

---

[245]SG, t. 8, s. 748.

[246]SG, t. 12, s. 929.

[247]SG, t. 8, s. 152.

[248] Ignacy Iwanowski starościc miński 1762-1768, w:: S. Uruski, *Rodzina, Herbarsz szlachty polskiej*, t.5, s. 278.

2-do.

Od tego kościoła parafialnego oniksztyńskiego w okolicy kościoły sąsiedzkie są następujące:

Kowarsk[249], kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie w dobrach JM pana Platera, z południa na północ, mil dwie.

Kurkle,[250] kościół parafialny w powiecie wiłkomirskim i dekanacie tymże, a w dobrach JM pana *[Józefa]* Tyszkiewicza wojewody smoleńskiego, z południa ku północy, mil dwie *[k-251]*średnich.

Kupiszk,[251] kościół parafialny w dobrach Stwa JO księcia JM *[Eleonory Moniki]* Czartoryskiej kanclerzyny WXLit, na wschód letni ku zachodowi letniemu mil 5 wielkich. Swadojcie kościół parafialny w dekanacie tymże i powiecie w dobrach JO księcia *[Karola]* Radziwiłła wojewody wileńskiego, na północ ku południowi, mil 3 średnich.

Traszkuny,[252] JW Bernardynów w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach własności JM pana *[Ignacego]* Pietkiewicza podstarosty wiłkomierskiego[253], na południe ku północy. Pozwolono od plebana oniksztyńskiego w bliższych swego kościoła administrować wszystkie sakramenta z przyczyny odległości miejsca, od parafialnego kościoła mil dwie wielkich.

Wiżuny[254], kościół parafialny w tymże dekanacie i powiecie w dobrach JO księcia *[Karola]* Radziwiłła, wojewody wileńskiego, na wschód zimowy ku zachodowi letniemu mil trzy wielkich.

Wiżuńskiego tegoż kościoła, kościół filia Debeyki *[Debejki]*,[255] w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach JM pana Kuszelewskiego sędziego ziemskiego wiłkomierskiego, na wschód letni ku zachodowi zimowemu, mil dwie wielkich.

---

[249] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[250] SG, t. 4, s. 894,

[251] SG, t. 15, cz.2, s. 197,

[252] SG, t. 12, s.446,

[253] Ignacy Pietkiewicz herbu Trąby w roku 1778 podstarości wiłkomierski. K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1841, t. 7, s. 297.

[254]SG, t. 15, cz. 2, s. 693,

3-tio.

Miasta znaczniejsze i miasteczka w bliskości parafii oniksztyńskiej kościoła około te są:

Botniki, starostwa JM pana *[Jana Tadeusza*] Zyberka wojewody brzeskiego litewskiego, na polu obszernym z południa ku północy mil cztery wielkich.

Kupiszki,[256] st*[arost]*wo JO księcia JM *[Eleonory Moniki]* Czartoryskiej kanclerzyny WXLit, przy rzece Ławenie, po górach rozłożone, leżące na samą północ, mil 5 wielkich.

Kowarsk,[257] miasteczko partykularne, lenno JM pana *[Józefa]* Tyszkiewicza wojewody smoleńskiego, w polu otwartym na zachód zimowy, mil dwie średnich.

Kurkle,[258] miasteczko partykularne własność JP Platera adjutanta JKM,[259] w polu z południa na północ, mil dwie małych,

Swiadoście, JO księcia Radziwiłła, partykularne, między puszczami wkoło, z północy na wschód, mil trzy średnich.

Subocz,[260] S*[taros]*two JM pana Platera, partykularne z zachodu letniego ku północy, w polu mil 3 wielkich.

Skiemiany,[261] partykularz należący do Widzisiszek, funduszowe, między puszczą, na południe samo, mil dwie wielkich.

Uciana,[262] wioska JM pana Strutynskiego graladiutanta JKM, w polu między wschodem i południem, mil 5 wielkich.

---

[255]SG, t. 15, cz.1, s. 397,

[256]SG, t. 4, s. 887.

[257] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[258] SG, t. 4, s. 894.

[259] Z.Zielińska, *Plater (Broel Plater) Kazimierz Konstanty*, PSB, t. 26, Wrocław 1981, s.665-672.

[260] SG, t. 11, s.522

[261] SG, t. X, s. 671

Uszpole,[263] starostwo JM pana *[Michała Kazimierza]* Ogińskiego hetmana WXLit[264], z północy ku wschodowi zimowemu, w polu otwartym, mil 5 średnich.

Wiłkomierz, miasto stołeczne powiatu swego, w polu otwartym na pagórku nieco rozłożone na zachód zimowy nad wiłomierką rzeczką partykularną z jednej, a zaś od południa nad rrzeką Świętą z drugiej strony, mil 5 wielkich.

Wizuny, miasteczko partykularne JO księcia *[Karola]* Radziwiłła wojewody wileńskiego, pomiędzy puszczami wkoło, na wschód letni ku zachodowi zimowemu, mil trzy wielkich.

4-to.

Droga z Onikszt na Kurkle,[265] Bolniki, Glinaszki, Podbrzezie, do Wilna piaszczysta, górzysta, kręta idąca tak polem, jak i niejakich miejscach lasami, mil dobrych 15.

Z Onikszt na Wizuny mokra, wybojami wielkimi kręta do Dyneburga mil 25.

Z Onikszt do Wiłkomierza, dobra i prosta,w niektórych tylko nieco górzysta, miejscami mil 5 dobrych. z Onikszt do Kupiszek[266] więcej zła przez groble, puszcze, błotnista, którą i do Rygi trakt, mil 5 wielkich.

Z Onikszt na Skiemiany,[267] do Wilna mokra, puszczami błędna, partykularna mil wielkich 15.

Z Onikszt do Sniadości, więcej dobra niż zła, prócz miejsc niektórych, borami, lasami wychodząca, mil 3 średnich.

5-to.

---

[262]SG, t. 12, s.740

[263]SG, t. 12, s. 856.

[264] Z. Dunin-Wilczyński, *Order Św. Stanisława*, Warszawa 2006, s. 177.

[265] SG, t. 4, s. 894.

[266] SG, t. 15, cz.2, s. 197.

[267] SG, t. 10, s. 671.

Jezioro oniksztyńskiego starostwa zwane Rubiki, z którego rzeczka wypływa Oniksztynka[268] wlewająca się do rzeki Świętej,[269] szerokie mil trzy ćwierci wielkiej, długie mila i pół średniej leżące ze wschodu ku południowi, w odległości od kościoła parafialnego Oniksztyny o milę jedną wielką.

Jezioro pienianskiego starostwa, Posmady zwane, na staj 10 okrągłe, względem kościoła na północ, mila mała.

Jezioro Pożezierce, tegoż starostwa, długie staj 10 lub więcej, szerokie z staj 8, względem kościoła oniksztyny na zachód letni, odległe pół mili średniej.

Jezioro Grezany, małe na staj 6, szerzyny na 4cztery, względem kościoła na północ, o mil dwie wielkich.

Jeziorko małe, przez pagórek tylko na sznurów 5, także na północ od kościoła, mil dwie wielkich.

Jezioro Elmiszkie, plebanii oniksztyńskiej, staj 7 lub więcej, względem kościoła na wschód zimowy, mil dwie średnich.

Błot znaczniejszych i wielkich nie ma.

Staw Sotowa, wielki, starostwa pienianskiego JO księcia *[Eleonory Moniki]* Czartoryskiej kanclerzyny WXLit, na rzeczce Gracie zwanej z młynem i groblą dobrą, mostem dobrym, wygodnym, na trakcie ryskim, na północ mila jedna mała.

Staw Burbiszki, wielki, na rzece Oniksztynce,[270] z Jeziora Rubickiego płynącej, do wioski Iwanowskiego starościca mińskiego[271] należący, teraz eksdynizyjny JM pana Piszczayły Oberstlietnanta *[podpułkownika]*, na który most zły, młyn zdezelowany aż węgornią, względem kościoła, z wschodu południowi mila wielka.

---

[268]SG, t. 7, s. 535.

[269] SG, t. 11, s. 688.

[270]SG, t. 7, s. 535.

[271] Ignacy Iwanowski starościc miński do 1768 roku, w: : S. Uruski, *Rodzina, Herbarsz szlachty polskiej*, t.5, s. 278.

Stawek *[k-253]* oniksztyński, mały, za dworem na tejże rzeczce, zły most z upustem jałowym takim, że od młyna na kroków 10, względem kościoła, na wschód zimowy ku północy, o kroków 1800.

Stawek Szłoniarski, przy dworze Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierza, na rzeczce Szławie małej, most dobry i młynek mały, względem kościoła, z południa na zachód letni pół mili małej.

Staw Pienianski, teraz starostwa, JO księcia Czartoryskiej *[Eleonory Moniki]* kanclerzyny WXLit, przy dworze na pagórku leżącym, niemały na rzeczce maleńkiej Pieniance, z młynkiem rzadko dla niedostatku wody mielącym, względem kościoła, z południa na północ, pół mili lekkiej, a staw najmniej staj 150 dłużyny, szerzyny około 30 staj.

Stawek Pograzele, na rzeczce tegoż nazwiska JM pana Pankiewicza, po spaleniu młyna z mostem innego nie wybudowano, od kościoła z zachodu na północ, mil jeden i pół średnich.

Staw Żyżumbra, na rzeczce Oniksztynce, do starostwa oniksztynskiego, z młynem, mostem dobrym i upustowym, zarosły bardzo, od kościoła z północy na wschód, o mil trzy ćwierci małej.

6-to.

Lasu daleko więcej w parafii oniksztyny znajduje się, niż otwartego pola, zacząwszy od starostwa oniksztynskiego, wioski Siemieniszkiełów, od miasta Onikszt, mili ćwierć mała, nieprzerwanie prawie ciągnie się, oprócz niektórych nowych wytrzęsów aż do Pniadoskiej Puszczy JO księcia *[Karola]* Radziwiłła wojewody wileńskiego, do mili idący pół wielkiej, od której drzewa do budowli sosnowego, jodłowego, brzozowego, olszyny, osiny, jasieniny i dębiny niezbyt wiele, a zaś tamtych rodzaju dostatkiem znajduje się bagien miejscami też pewności wymiaru znajdywaną się może na staj 15, 20, 30 i więcej zarośli różnych na włók kilkadziesiąt, położenie jej z zachodu letniego na wschód zimowy.

Lasm czy puszcza starostwa pienianskiego zaczyna się od wioski Siemieniszek, od niego należącej i Androniszek, z południa na północ, przez rzekę Świętą, zarośle plebanii oniksztyńskiej, stykające się z pagórzystą puszczą własności Kuszelewskiego *[sędziego wiłkomierskiego]*, na zachód letni ciągnącą się, ku wschodowi za Onikszty do Skiemian[272]

[272] SG, t. 10, s. 671.

item Puszcza Grezanska JMM panów, Bolcewicza, Ladnickiego, Pietkiewicza, Pankiewicza i różnych jegomościów, a na samą północ leżących, do mil pięciu z okładem być może, w których bagien błot różnej szerokości i długości być może, różnych miejscach po staj 20, 18, 15, 30 etc, a zarośli różnych, na włók 200 i więcej, uroczyska niewiadome, co do drzewa, bory obfitują o drzewo sosnowe do budowli gotowe, brzozy, olchy, osiny, lipowe i w niejakiej części dębowe.

7-mo.

Młynów znajduje się wodnych sześc, St*[arost]*wa onikstynskiego, na rzeczce Oniksztynce jeden, drugi Burbiszki, na tej rzece Onikisztynie JM pana Piszczayły Oberstlientnanta, Zyżumbry, trzeci na tejże rzeczce do st*[arost]*wa oniksztynskiego należący, czwarty pienianskiego do st*[arost]*wa tegoż nazwiska na Pieniance, piąty Szłomianski JM pana Kuszelewskiego sędziego grodzkiego wiłkomierza Szławie, szósty Łotowa, na Łotowie rzeczce do st*[arost]*wa pienianskiego, jako wyżej doczytać się można, pod opisanemi stawami.

Machin żadnych wodnych, wietrznych nie masz. Miejsce starożytność znaczące nad Etmą rzeczką niby z kamieni, zamczyska niejakiego podobieństwo pod Siemieniszkami wsią stwa Pienianskiego, w puszczy nad Świętą rzeką są mogiły nazwane- krzyżackie, od wojny ut fertur między książętami litewskimi Skirgajłą, Swidrygielem i Witoldem, gdzie przeciw tych za Świętą rzeką na drugiej stronie, na południe samo znać dość dobrze obozowanie niegdyś wojsk, tych zaś mogił więcej w liczbie 80, znacznej wielkości kurhanami krzyżackie zowiących się, dotąd za dworem starostwa oniksztynskiego, na wschód letni, jadąc tuż za polem dwornym, puszczy poczynającej się, wyraźnej skład obozu ut fertur szwedzkiego przeciw moskalom idącego, gdzie i kurhanów dość znajduje się, wiecej nie masz nic ciekawego.

8-vo.

Trakty publiczne i wielkie oraz partykularne w tej parafii tymże się opisują porządkiem:

Droga na Androniszki, do Kupiszek,[273] trakt ryski publiczny tak zimowy, jak i letni od kościoła parafialnego oniksztynskiego, na północ różnie ciągnie, kręto lasami niemal

[273] SG, t. 15, cz. 2, s. 197.

wszystek, aż do kurlandzkiej granicy mil 15 z groblami, mało otworzystym polem po prawej i lewej ręce różnie dają się widzieć wioski, lecz tych nazwiska niewiadome, do samej Rygi, Kurlandią mil 24, razem biorąc cały trakt.

Droga do Wilna, miasta Litwy stołecznego, trakt publiczny na Kurkle,[274] gdzie się kończy parafia, na Bitniki, Giedroycie, Glinciszki, Podbrzezie, na zimowy zachód od kościoła oniksztynskiego, kręto nieco częścią polem, częścią lasami, mil 15 wielkich.

Droga na Kowarsk,[275] gdzie się parafia kończy Wiłkomierz , Widziszki do Kowna,[276] trakt publiczny, częścią polem otwartym, po części lasami prosty, górzysto kamienisto, na zachód letni od kościoła oniksztynskiego mil 15 wielkich.

Droga na Wizuny, graniczące z parafią oniksztynską, Uszpole, Ontolepty, Geziorose do Dynenburga, trakt publiczny, od kościoła oniksztynskiego z północy na wschód, najwięcej polem otwartym, mało puszczą górzystą, mokrą, kamienistą błotnistą, krętą, wyboistą mil, 25 wielkich.

Droga na *[k-255]* Skiemiany,[277] gdzie się kończy parafia Owante, Widziniszki, Giedroycie, Glinciszki, Podbrzezie, do Wilna, takoż trakt publiczny lasami i polem otworzystym, błotnisto, górzysto, kręto, mylnie po obu stronach wsie i dwory szlacheckie dają się widzieć niewiadome, od kościoła na półno,c ku wschodowi zimowemu mil 15 wielkich rachują.

Droga na Ucianę, trakt publiczny przez Rubiki,[278] Gieczany,[279] okolicę do Drui i Widz,[280] gdzie sławne kiermasze bywać zwykły, od kościoła oniksztynskiego z północy na wschód zimowy, kręto błotnisto, wąwozami górzysto, miejscami, lasami, zaroślami i puszczami

---

[274] SG, t. 4, s. 894

[275] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[276] SG, t. 4, s. 522.

[277] SG, t. 10, s. 671.

[278]SG, t. 9, s. 879.

[279]SG, t. 15, cz. 1, s. 492.

[280]SG, t. 8, s. 294.

ciemnymi, więcej daleko niż polem otworzystym mil do Drui 20, a zaś do Widz mil 13 wielkich.

Drogi partykularne w tej parafii te są:

Droga partykularna od kościoła oniksztyńskiego do Traszkun,[281] kościoła JW Bernardynów, gdzie kończy parafia oniksztyńska na Podgaje[282], karczmę po lewęj ręce, mimo okolic szlachty różnej, na prawej i lewej ręce będących, mało polem otwartym, najwięcej lasami błotnisto i kamienisto, korzenisto, nieco kręto, od zachodu letniego na północ samą, mil dwie wielkich.

Droga partykularna do Troup,[283] kościoła parafialnego, na zachód letni, polem otwartym, bardzo mało, daleko więcej lasami i zaroślami, bagnisto, mokro, kręto, szczupłe drogi, od tego kościoła o milę jedną i pół wielką kończy się parafia oniksztynska, od kościoła o mil 3 wielkich.

Droga do kościoła wybudowanego w Androniszkach, na pagórku wsi starostwa pienianskiego JO księcia *[Eleonory Moniki]* Czartoryskiej kanclerzyny WXLit, na trakcie ryskim, który kościołowi poświęcony pustuje, nigdy się nabożeństwo nie odprawiało, lasami więcej jak polem, od kościoła oniksztyńskiego mila jedna i pół średnia.

Też droga w prawą rękę dzieli się do kościoła, czy kaplicy JM pana Ladnickiego skarbnika wiłkomirskiego, w której msza święta co tydzień trzeci, za indultem JO Książecia Pasterza *[Ignacego Massalskiego, biskupa wileńskiego]*, odprawuje się, droga szczupła, dobra, od kościoła parafialnego z północy na wschód letni, mil dwie wielkich.

Parafia oniksztyńska nie ma w sobie żadnych granic innych województwa i powiatów, cała ze wszystkimi wioskami, dworami, miejscami jest położona w powiecie wiłkomierskim, a po większej części w starostwie oniksztynskim JM pana *[Jana Tadeusz*a] Zyberka wojewody brzeskiego litewskiego, jako się wyżej wyraziło jaśniej i namieniło.

---

[281] SG, t. 12, s. 446.

[282]SG, t. 15, cz. 2, s. 467.

[283] SG, t. 12, s. 513.

Takowe opisanie parafii oniksztyńskiej*[Adama Stanisława]* Naruszewicza Biskupa kaodjutora smoleńskiego, pisarza WXLit, sekretarza rady nieustającej,[284] proboszcza aktualnego, zastępujący miejsce i rząd nad nią powierzony. Mając duchowny przez wielebnego księdza Steckiewicza podproboszczego komisarza gralnego i plenipotenta dany, zadość czyniąc uniwersałowi, czy JO księcia Pasterza *[Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego]* naszego, podpisem mej ręki stwierdzam w plebanii oniksztynskiej roku 1784 msca Augusti 2-go dnia

ksiądz Stanisław Pruszak, podproboszczy oniksztyński.

[284] Lulewicz H. *Urzędnicy centralni i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV-X, S. wieku,* Kórnik 1993, s. 223.

[s. 57] Parafia Opitołocka [285]

1-mo.

Kościół parafialny we wsi opitołockiej, położony w województwie trockim, w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomirskim.

Wioski i miejsca do tej parafii należące , w tymże powiecie kowieńskim i upitskim, według porządku alfabetu ułożone są następujące:

Byczki,[286] wioska JM pana *[Ignacego]* Zabiełły[287] marszałka kowieńskiego, na wschód zimowy położona, względem kościoła opitołockiego, ćwierć mili lekie odległa.

Buczany,[288]wioska do kościoła surwiliskiego należąca, na północ, półtorej mili wielkiej odległa.

Dziugayły, wioska JM pana *[Ignacy]* Zabiełły[289] marszałka kowieńskiego, na wschód letni, ćwierć mili.

Elyszki, wioska JM Szorca cześnika powiatu powiatu kowieńskiego, między północą i wschodem, mila wielka jedna.

Eyguse, wioska JM pana Estki[290] starosty slikowskiego, na północ pół mili lekkiej.

Golkontyszki, wioska JM pana *[Floriana]* Syrucia sędziego ziemskiego kowieńskiego,[291] na północ, ćwierć mili małe.

Kuiany,[292] dwór JM pana Szorcza cześnika kowieńskiego, na północ, mila wielka.

---

[286] CAH Wilno, S.A., nr. 19.254, s.57-64 (kopia).

[287]SG, t. 15, cz. 1, s. 285.

[288]SG, t. 15, cz. 1, s. 255.

[289] *Diarjusze sejmowe z wieku X, S. .t.3 Diarjusze sejmów z lat 1750, 1752, 1754 i 1758,* Warszawa 1937, s. 29.

[290] K. Niesiecki, *Herbarz polski,* t 1, s.279.

[291] *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 1792,* Warszawa 1791, s. 319.

[292]SG, t. 15, cz. 2, s. 190.

Kujany, okolica na północ, półtorej mili.

Kamięszyzna, dwór JM pana*[Piotra]* Zawiszy sędziego ziemskiego kowieńskiego[293], na północ półtorej mili wielkiej.

Kozaki, wioska JM pana*[Piotra]* Zawiszy tegoż, na północ, półtorej mili wielkiej.

Łaty, wioska JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upickiego[294], na wchód letni dwie mile małe.

Leywiszki, okolica, na zachód, półtorej mili.

Łazowniki, wioska JM pana Dąbskiego sędziego ziemskiego powiatu upickiego, na zachód zimowy mila wielka.

Łanczunow, dwór JM pana Kognowickich, razem JM pana *[Józefa]* Bortkiewicza rotmistrza kowieńskiego i JMM panów Glinskich.

Miedwiedy, wioska JM pana*[Szymona]* Zabiełły kasztelana mińskiego, na wschód zimowy, mila mała.

Mielniki,[295] wioska JM pana Zabiełły marszałka powiatu kowieńskiego, na wschód letni, ćwierć mili małe.

Naruszanie, wioska WM JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego, między północą i wschodem letnim, mil dwie.

,[296] wieś,[297] w której kościół parafialny opitołocki jest punktem względem którego czynią się opisanie całej parafii, sama wieś mała, należy do parafii opitołockiej.

---

[293]A. Rachuba, *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego, t. 2, Województwo trockie XIV-XVIII. wiek*, Warszawa 2009, s. 678.

[294] *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 1792*, Warszawa 1791, s. 320.

[295]SG, t. 15, cz. 2, s. 326

[296] SG, t. 7, s. 554.

[297] Sejmik ziemski powiatu kowieńskiego stwierdza, że wieś Opitołoki należące do Ignacego Zabiełły, od 1771 r. były w zastawie u Józefa Kończy, skarbnika kowieńskiego w: Litewska Narodowa Biblioteka

Opitołoki, dwór JM pana Zabiełły marszałka kowieńskiego, na tychże polach opitołockich, o 2000 kroków, na wschód zimowy.

Proczuny, wioska JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, w powiecie upitskim, mil dwie wielkich, na wschód letni.

Petlumy, wioska tegoż WM JM w powiecie upitskim, o mil dwie na wschód zimowy.

Podagie,[298] wioska tegoż pana, na wschód zimowy, o mil dwie małych.

Pakalniszki,[299] wioska WM JM pana Zawiszy starosty *[ciwkowskiego]*, o półtorej mili, na północ położona.

Plupie,[300] WM JM pana Zabiełły kasztelana mińskiego, o milę wielką, na zachód zimowy.

Peylesewy, wioska różnych panów, mila na wschód zimowy.

Repiengie, wioska WM JM pana*[Floriana]* Sirucia sędziego ziemskiego kowieńskiego,[301] o półtorej mili na północ.

Szatenie, wioska tegoż pana, mila wielka, na północ.

Słobotka, WM JM pana Zawiszy sędziego ziemskiego kowieńskiego, o półtorej mili wielkiej, na północ.

Sypaliszki, wioska WM JM pana Podoleckiego, mil dwie wielkich na wschód letni.

Słobotka, wieś WM JM pana Podoleckiego, o mil dwie wielkich na na wschód zimowy.

Stobrie, wieś JM pana Zabiełły marszałka kowieńskiego, pół mili wielkich, na wschód zimowy.

---

im. Marcina Mażwida :http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LNB/C10000765951, stan z dnia 10, VI 2013.

[298]SG, t. 15, cz. 2, s. 465.

[299]SG, t. 15, cz. 2, s. 479.

[300]SG, t. 15, cz. 2, s. 458.

[301] *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 179*, s. 319.

Świątobrość, wieś z kościołem JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego, półtorej mili na północ.

Tyskuny, wioska WM JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, tuż na polach opickich, między północą i wschodem letnim położona.

Uzwolkie, folwark WM JM pana Judyckiego, o mil dwie, na wschód zimowy leżący.

Uzwotkie, wieś, królewszczyzna WM JM pana *[Józefa]* Wereszczynskiego starosty powiatu upitskiego,[302] o mil dwie, na wschód zimowy położona.

Widułowkie, folwark WM JM pani Jeżewskiey i pana Iwanowskiego, razem z wioską różnych panów, o dwie mile, na wschód letni leżący.

Zawiszyn,[303] dwór WM JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego, o półtorej mili, na wschód zimowy.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Datnów,[304] kościół parafialny w Księstwie Żmuydzkim, w diecezji podobnież żmuydzkiej, w powiecie wieluńskim, dekanacie krakinowskim, w dobrach JM pana *[Eustachego]* Chrapowickiego[305] instygatora, między północą i zachodem letnim, mila mała.

Kieydany,[306] kościoł parafialny w województwie trockim*[s. 60]*, w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JO księcia *[Karola Stanisława]* Radziwiłły wojewody wileńskiego, pół mili, na same południe.

Krakinów,[307] kościół parafialny w Księstwie Żmuydzkim, w diecezji żmuydzkiej, mil trzy, na północ wielkich.

---

[302] *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 1792*, Warszawa 1791, s. 320.

[303]SG, t. 14, s. 497.

[304]SG, t. 15, cz. 1, s. 389.

[305] *Polski Słownik Biograficzny* t. 3 s. 436, Chrapowicki Eustachy (zm. 1791) instygator litewski

[306] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

Remigoła, kościół parafialny w powiecie upickim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach Kaplicy Świętego Kazimierza, 3 mile wielkie na wschód letni.

Szaty,[308] kościół parafialny, w województwie wileńskim, w powiecie i w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach różnych jegomościów, mil 3 na wschód zimowy.

Surwiliszki, kościół parafialny w ziecezji żmuydzkie,j w dobrach Wielebnego księdza biskupa żmudzkiego, o półtorej mili, na północ.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła opitołockiego są następujące:

Kowno,[309] miasto sądowe przy rzekach Niemenie i Wili, leży na południe, odległe mil 6 wielkich.

Poniewieź,[310] miasto sądowe, leży na północ, odległe mil 7 wielkich.

Rozieynie, miasto sądowe w Księstwie Żmuydzkim, leży na zachód letni, odległe mil 9.

Wilno, miasto stołeczne litewskie, leży na wschód zimowy, odległe mil 18.

Wiłkomierz, miasto sądowe przy rzece nazwanej Święta,[311] leży między północą i wschodem letnim, odległe mil 8.

4-to.

Drogi znaczniejsze i partykularne w tej parafii znajują się następujące:

1mo. Droga z Opitołok do Kowna, pocztowa, prosta, dobra, wygodna, miejscami mosty i groble sypane, miejscami górzysta.

---

[307] SG, t. 15, cz. 2, s. 152.

[308] SG, t. 11, s. 809.

[309] SG, t. 4, s. 522.

[310] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[311] SG, t. 11, s. 688.

2do. Droga z Opitołok do Rosieyn, górzysta, miejscami błotnista, kręta, mosty i groble niewygodne.

3tio. Droga do Poniewieża, ryska, dobra.

4to. Droga do Wilna z Opitołok, górzysta, miejscami błotnista, piaszczysta, kręta.

5to. Droga z Opitołok do Wiłkomierza, błotnista, kręta, miejscami mosty niewygodne.

5-to.

Jezior żadnych nie masz w parafii opitołockiej, prócz niektórych rzek, ruczajów, bagn, błot stawów następujących:

Rzeka Niewiaża znajduje się, portowa, ciągnie się wzdłuż p za parafią opitołockiey *[ss]*, od północy na południe i jest granicą Księstwa Litewskiego od Ksiestwa Żmudzkiego, oraz diecezji wileńskiej od diecezji żmudzkiej, płynie przez parafię kieydańską, boltowską, kowieńską i wpada do Niemna, o mil pół szóstej od Opitołok.

Ruczaj Omeja, mały z lasów wychodzący, w polach uzwolkisch ,oraż wieś Uzwolkie królewszczyzna *[s]*, jest granicą parafii kowieńskiej od opitołockiej.

Bagno, Załozc zwane, ciągnie się od północy na południe, na mil 3 długości, od parafii krakinowskiej w diecezji żmuydzkiej, przez całą parafię opitołocką, szerokość nierówna, wszędzie, najczęściej jednak kroków na 1500, z którego bagno na polach opitołockich formują się. Ruczaj mały wpada pod Opitołokami do rzeki Niewiaży.

Bagno, Malec zwane, ciągnie się przez lasy opitołockie, od wschodu letniego na południe, od parafii pogirskiej, aż do parafii kieydańskiej, którego około mil trzech, szerokość nierówna wszędzie, najwięcej jednak 500 kroków.

Staw, JM pana Zabiełły marszałka kowieńskiego, na rzece barzo małej i szczupłej Ałkupis[312] zwanej, poczynający się się z bagna Załość[313] ,na wschód zimowy od plebanii, po lewej stronie o kroków 1500, przy którym stawie jest młyn tegoż JM.

---

[312]SG, t. 15, cz.1, s. 23.

Staw, JM Zawiszy starosty ciwkowskiego, przy dworze Zawiszyn zwanym, z tegoż bagna Załość zwanego, formujący się względem kościoła opitołockiego na południe leży.

Staw, tegoż pana i młyn na rzece małej, szczupłej Widropis zwanej, z bagna Załość formującej się, względem kościoła opitołockiego, na północ leżący.

6-to.

Lasu jest więcej w parafii opitołockiej, aniżeli pola otwartego, szczególnie jednak począwszy od wioski Byczki zwanej, na wschód zimowy, o ćwierć mili miernej od kościoła opitołockiego będącej, w lewą rękę, wszerz na dwie mile mierne, wzdłuż blisko mil trzech wielkich, drzewa do budowli zdatnego nie ma, najwięcej zaś brzozy, osiny, olchy, dębiny szczupłej, po wielu zaś miejscach chrosty zarosłe długości i szerokości po kilka morgów mające, które, że nie mają własnych nazwisk, tu się nie kładą.

7-mo.

Młyny znajdują się 4 w parafii opitołockiej, jeden WM JM pana Zabiełły marszałka kowieńskiego, na rzece Atlupinie, drugi WM JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego na rzece Windropie, trzeci tegoż JM na Załości o której wyżej namieniło się, czwarty WM JM pana Podoleckiego, na rzece Linkowka[314] *[Linkówka]*,zwanej. Innych machin, tak wodnych, jak też wietrznych, ani miejsc starożytność oznaczających, ani też co by się ściągało do historii naturalnej nie masz.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne, podług miary mil tak się opisują: *[s. 63]*

1mo. Droga do Kieydan,[315] gościńcem kowieńskim, począwszy od kościoła opitołockiego parafialnego na południe, polem otwartym poza Niewiaży, do karczmy WM JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego Lady nazwanej, nad rzeką Niewiażą, o ćwierć mili miernej leżący, także otwartym polem i drogą suchą po lewej ręce widać na pagórku

---

[313]SG, t. 14, s. 734.

[314]SG, t. 5, s. 241.

[315] SG, t. 15, cz.2, s. 71.

folwark WB księdza plebana kieydanskiego, Wiłaynie zwany, o kilkaset kroków od karczmy ladowskiej, na południe położony. I tu się kończy granica parafii opitołockiej.

2do. Droga do Krakinowa,[316] gdzie jest kościół parafialny, w diecezji żmuydzkiej, na północ, graniczący z parafią opitołocką, razem zimowy trakt ryski, po za rzece Niewiaży, o króków kilkaset od plebanii opitołockiej, przez ruczaj Zadość, mimo karczmę JM pana [Benedykta] Karpia chorążego upitskiego Załosna zwaną, polem otwartym, na górę prosto, drogą suchą do wioski Repengie zwanej, o ćwierć mili sporej, na północ jest karczma JM pana Syrucia sędziego ziemskiego kowieńskiego,[317] stamtąd prosto do wioski Zaozie, za którą widać folwark po prawej ręce na górze WM JM pana Szorca cześnika upitskiego, skąd polem otwartym, gościncem dolnym, do karczmy WM JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego Swiąsztobrość, o ćwierć mili spore leżący, gdzie i kościół na pagórku widać tegoż JM o kilkaset kroków stoi od karczmy świątobroskiej, dalej polem otwartym poza rzece Niewiaży do wsi Pokalniszek WM JM pana Zawiszy starosty ciwkowskiego, o ćwierć mile małej, gdzie o kilkaset kroków dwór JM pana Zawiszy ciwkowskiego na pagórku stoi, po prawej ręce mimo dwór z wioską Pakolniszki, gościncem drogą suchą, także mimo dwór JM pana Zawiszy sędziego ziemskiego kowieńskiego, przez pole na pagórku będące, aż do karczmy Puszyna zwanej, pół mili małej od wsi Pokalniszek. I tu się kończy granica parafii opitołockiej.

3tio. Droga z Opitołok do Remigoły, gdzie jest kościół parafialny graniczący, między północą i południem, o kroków kilkaset od plebanii opitołockiej, mimo dwór murowany, JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, polem otwartym, drogą suchą, do wsi Byczki zwanej, o ćwierć mili od plebanii opitołockiej leżący, potem stamtąd lasem osinowym, brzozowym, drogą błotnistą i ciasną, niewygodną bez mostów i bez grobli, aż do wioski Kudzie zwanej, lasem, mila wielka od Opitołok, dalej takoż drogą błotnistą ciasną, aż do Uzwolk folwarku WM JM pana Judyckiego, o pół mili będącego, stamtąd gościniec polem otwartym do karczmy która widać na tychże polach dworskich WM JM pana *[Jana]* Truskowskiego skarbnika upitskiego Łady zwanej, stamtąd do karczmy JM pana [Benedykta] Karpia chorążego upickiego Petkuny, w tychże polach dzwolskich, o kilkaset kroków będącej, dalej polem otwartym mimo wieś Proczuny, na dwór WM JM pana Truskowskiego,

---

[316] SG, t. 15, cz. 2, s. 152.

[317] *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 1792*, Warszawa 1791, s. 319.

będący o kilkaset kroków, który widać przez ruczaj Malec nazwany. I tu granica kończy się parafii opitołockiej.

4to.Droga do Szat[318] taż sama w kierunku Kieydan.[319]

5to. Droga zaś prywatna do Datnowa, na karczmę Załość WM JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego powiatu upitskiego, w polach opitołockich, o kilkaset kroków od kościoła będącą, stamtąd na górę, polem otwartym, na wioskę Golkonsztyszki JM pana Syrucia sędziego powiatu kowieńskiego, którą widać o ćwierć mili małe od kościoła bedąca. Z wiony nad rzeką Niewiażą, letnią porą brodem. Na wiosnę i w jesieni czółnami małymi i niewygodnemi. I tu się kończy granica parafii opitołockiej.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Jerzy Mingayło, pleban opitołocki.

[318] SG, t. 11, s. 809.

[319] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

[k.-227v] Parafia Pogirska [320]

1-mo.

Kościół parafialny we wsi, czyli w miasteczku Pogirach,[321] w powiecie i dekanacie wiłkomierskim położony. Dwory, folwarki, okolice, wsie, miejsca do tej parafii należące, są w tymże powiecie, według porządku alfabetu ułożone jak tu po sobie idą.

Bebryki, wioska WM JM pana *[Onufrego]* Lackiego pułkownika województwa trockiego,[322] między południem i zachodem zimowym, od kościoła pogirskiego, mila wielka jedna.

Beczule alias Pousłonie, dwór i wioska WM JM pana *[Antoniego]* Domeyki rotmistrza kowieńskiego, między zachodem zimowym i południem, względem kościoła pogirskiego mila wielka jedna.

Bernatly, wioska JMM panów Ogińskich starostów dorsuńskich i WM JM pani Gąseckiej rotmistrzowej JKM, na samo południe, o 2000 kroków i z górą od kościoła parafialnego.

Bitlyny, wioska JMM panów Ogińskich starostów dorsuńskich JM pana *[Hieronima]* Żeromskiego porucznika kowieńskiego, tamże tychże JMM i karczmy dwie, między wschodem słońca zimowym i południem, mila wielka.

Bokony, folwark i wioska JM Pietrzkiewicza, między wschodem zimowym i południem, pół mili od kościoła pogirskiego.

Boreysze, wioska mieszana między, JMM Ogińskiemi a WM Gąsecką, między południem, a zachodem zimowym, o pół mili od kościoła.

Czerelle, wioska JM pana Zabiełły marszałka kowieńskiego, Kawalera Orderu Św Stanisława, między zachodem zimowym i letnim,o milę od kościoła.

---

[320] CAH Wilno, f. 694, op.3504, nr 601, k. 227-231v (oryginał).

[321] SG, t. 8, s. 499.

Dogielle alias Snowle, okolica, JM panów Proniewicz*[ów]*, poddany jeden WM JP Kuszelewskiego mostowego upitskiego, między wschodem letnim i zimowym, o lekkie pół ćwierci mili od kościoła.

Darguże,wioska JW JM pana Zabiełły marszałka, razem WM pana Bystrama, *[k. 227]* sędziego prezydującego ziemskiego upitskiego, między zachodem letnim i północą, o milę wielką od kościoła.

Deynie[323] *[Dejnie]*, folwark WM JM pana *[Hieronima]* Żeromskiego porucznika kowieńskiego, między wschodem letnim i zimowym, o milę od kościoła.

Gryniski, wioska JWW JMM panów Ogińskich starostów, między południem i zachodem zimowym, od kościoła może być trzy tysiące kroków lub więcej.

Gudele,[324] wioska JW pana *[Szymona]* Zabiełły kasztelana mińskiego[325], Kawalera Orderu Świętego Stanisława, między wschodem letnim i zimowym o milę od kościoła, w tychże Gudelach JM pana Lugayłły ludzie najdują się.

Gumbie,[326] wioska WW JMM panów *[Karola]* Prozora, sędziego ziemskiego kowieńskiego,[327]-*[i]* Węcewicza rotmistrza wiłkomirskiego, między zachodem zimowym i letnim, o milę wielką od kościoła.

Jaczumy *[Jaczuny]*,[328] wioska JWW Ogińskich[i] starostów *[dorsuńskich]*, między wschodem letnim i zimowym, o lekkie pół mili od kościoła. Tamże w tej wiosce jeden chłop do plebanii pogirskiej, drugi do WM Kuszelewskiego należący.

Joumie, wioską JM pana Wędziegolskiego i JM pana Lugayłły, teraz w zastawie JM pana Jaśmiskiego, między zachodem letnim i południem o milę wielką od kościoła.

---

[323]SG, t. 15, cz.1, s. 398.

[324]SG, t. 15, cz.1, s. 544.

[325] *Volumina Legum*, t, 10, Poznań 1952, s. 55.

[326]SG, t. 15, cz.1, s. 546.

[327] E. Orman, *Karol Prozor*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 28, Wrocław 1985-1986, s. 534.

[328]SG, t. 15, cz.1, s. 624.

Jsztowże, wieś JW pana Zabiełły marszałka, między północą i wschodem letnim, o milę dużą od kościoła.

Kuturaki, wioska WM pana Grużewskiego[329] starosty szmiglowskiego, między wschodem zimowym, a południem, o małe pół mili od kościoła.

Kindzieliszki, wioska JWW panów Ogińskich starostów *[dorsuńskich]*, na wschód słońca zimowy, o milę wielką od kościoła.

Kieniańce, wioska JMM XX Piarów poniewiezskich[330], między zachodem letnim i północą, o mile od kościoła.

Koupy, wioska JO księcia JM *[Karola]* Radziwiłły wojewody wileńskiego, w zastawnej posesji WM Piskurskiego wojskiego sędomirskiego, między wschodem zimowym, a południem, od kościoła może być górą dwóch tysięcy kroków.

Kurany,[331] wioska do starostwa bolnickiego, w posesji WM pana Thomaszewicza pisarza grodzkiego wiłkomirskiego, na same południe, o trzy ćwierci mili od kościoła.

Liniszki, wioska JW Zabiełły marszałka, na zachód letni, o milę od kościoła.

Lelluny *[Leluny]*,[332] wioska JWW Ogińskich starostów *[dorsuńskich]*, między zachodem zimowym letnim, górą *[s]* 3000 od kościoła pogirskiego.

Łoukogoll,wioska WM Ordyńca rotmistrza *[wiłkomierskiego]* i JM pana Pietkiewicza, *[k. 228]* między północą i wschodem letnim, o milę od kościoła.

Moczance, wioska WM *[Kazimierza]* Dowgiałły horodniczyca wiłkomirskiego,[333][334] między wschodem zimowym i południem, mila mierna od kościoła.

---

[329] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 1, s. 321.

[330] Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska* , t. 4, s..31.

[331] SG, t. 4, s. 877

[332] SG, t. 5, s. 135

[333] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 3, s. 259.

[334] A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 4, s. 393.

Morgie, wioska JW Zabiełły marszałka, między zachodem zimowym i letnim o milę wielką od kościoła. Tamże i JM pana Kończy ludzie najdują się.

Maskuluny, alias Tougałańce, wioskaWM Grużewskiego, między zachodem letnim, a północą, blisko trzech tysięcy kroków.

Miaszkuńce, wioska WM Grużewskiego, między wschodem zimowym, a południem, od kościoła położona o ćwierć mili.

Medyńce, wioska WM Stoppena rotmistrza, między wschodem letnim, a zimowym mila od kościoła.

Mówle *[Mowle]*[335], okolica JMM panów Wodki *[s]* i Jadkowskiego, między wschodem letnim, a zimowym, może być o kroków 1400 lub więcej, od kościoła pogirskiego położona.

Meyszymy *[Mejszymy]*,[336] wioska JM pana *[Onufrego]* Lackiego pułkownika *[trockiego]*,[337] między wschodem letnim, a zimowym, może być 1600 kroków lub mniej, albo więcej od kościoła pogirskiego.

Niemaniuńce, wioska WM *[Kazimierza]* Dowgiałły *[horodniczego wiłkomierskiego]*,[338] między wschodem, a południem, mila mała.

Nowosady,[339] wioska WM Gąseckiej, między wschodem zimowym, a południem, o trzy ćwierci mili mierne od kościoła.

Nowiki[340], wioska JWW Ogińskich, między wschodem zimowym, a południem o mierne półćwierci mili od kościoła.

Poabbel *[Poabel]*,[341], dwór JWW Ogińskich starostów dorsuńskich, między zachodem zimowym, a południem, o mierne pół ćwierci mili od kościoła.

---

[335] SG, t. 15, cz. 2, s. 358.

[336] SG, t. 15, cz. 2, s. 358.

[337] Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 2, Gniezno 1881, s. 4.

[338] A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 4, s. 393.

[339] SG, t. 7, s. 268.

[340] SG, t. 7, s. 236.

Pogirelle,[342] dwór WM Gąseckiej rotmistrzowej JKM, na samo południe o ćwierć mili od kościoła.

Paliszcie, wioska JM pana Zabiełły marszałka, między północą, a wschodem letnim o milę wielką od kościoła.

Peśle,[343] okolica JMM panów Sypniewskich, Tołłoczki i dalszych, między wschodem letnim i zimowym, mila mała.

Ptańki, okolica ze wsią, mieszana: JW Zabiełły, tamże WW Kociełłów, Szultenów, Iwanowskich, między zachodem letnim i północą, o wielką milę od kościoła. *[k. 228v]*

Poguyry, wioska WM *[Onufrego]* Lackiego pułkownika *[trockiego]*,[344] między zachodem i południem zimowym, mila wielka jedna.

Poustonie,dwór JMM XX Pijarów poniewiezskich, między zachodem i północą, od kościoła pogirskiego mila wielka jedna. Tamże tych JMM XX Pijarów wioska Pousłonie.

Powiłańce alias Żyzmy,okolica mieszanych JMM panów: Jastkowskiego, Kojałłowicza sędziego pińskiego i Sawickiego, między północą i wschodem letnim, o pół mili od kościoła pogirskiego.

Runeykie *[Runejki]*,[345] wioska JWW Ogińskich, na zachód zimowy, o pół mili od kościoła pogirskiego. Tamże w tej wiosce najdują się ludzie JM pana Domeyki.

Ruchliszki,wioska WM Gąseckiey, między południem i zachodem zimowym, o pół mili od kościoła pogirskiego.

Szykuny, wioska WM *[Kazimierza]* Dowgiałły *[horodniczego wiłkomierskiego]*,[346] między wschodem zimowym, a południem, mila od kościoła pogirskiego.

---

[341] SG, t. 8, s. 337.

[342] SG, t. 8, s. 498.

[343] SG, t. 15, cz. 2, s. 440.

[344] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, Gniezno 1881, t. 2, s. 4.

[345] SG, t. 10, s. 13.

Sznięciewle, alias Pousłonie, okolica, z wioską JMM XX Pijarów poniewiezskich i JM księdza proboszcza remigolskiego i szlachty tamże mieszkającyh, między zachodem letnim i północą, od kościoła pogirskiego mila wielka z okładem.

Soradgoll, okolica JMM panów, Szylinga. Sągayłły, Boniewiczów, Towiańskich, Mackieniczów, Kalińskich i dalszych, między zachodem letnim i północą, o milę jedną od kościoła pogirskiego.

Szymance, okolica JMM panów Juchniewiczów, Waszkiewiczów, Szadziewiczów. Przy tejże i wioska WM-Kończy podczaszyca wiłkomirskiego, między zachodem letnim i zimowym, o milę.

Użorayście, wioska WM Ordyńca rotmistrza wiłkomirskiego. Tamże i folwark JM pana Wyrnicza rotmistrza upitskiego, między północa i wschodem, o milę jedną od kościoła pogirskiego.

Wiwance, wioska JW Zabiełły, między zachodem letnim i północą. Tamże WW panów Kozakowskich ludzie mieszkają.

Woyszkany,[347]folwark JMM panów, Kozanowskiego i Gintowta, między zachodem zimowym i letnim, o milę wielką od kościoła pogirskiego.

Woyjszkany, folwark księdza plebana wędziegolskiego, między zachodem letnim i północą, o milę jedną.

Woyszkany, folwark JW pana Mackiewicza, w tymże samej po lewej. *[k. 229]*

Wojszkany,[348] dwór JM pana Zabiełły marszałka powiatu kowieńskiego, kawalera Orderu Świętego Stanisława, między zachodem zimowym i letnim mila jedna mierna.

Woyszkany, dwór WMM,Kociełłów podczaszych smoleńskich, między zachodem zimowym i letnim.

---

[346] A. Boniecki, *Herbarz Polski,* t. 4, s. 393.

[347] SG, t. 15, cz. 2, s. 695.

[348] SG, t. 15, cz. 2, s. 695.

Woywodziszki, dwór i wioska WM Kuszelewskiego mostowego upitskiego, między wschodem letnim i zimowym, o ćwierć mili od kościoła pogirskiego.

Żagunie,[349] wioska JW Zabiełły, między zachodem letnim, a północą.

Zaprany, *[żuprany]*[350] wioska WM-*[Aleksandra]* Hoppena rotmistrza wiłkomirskiego,[351] między wschodem letnim i zimowym. Tamże szlacheckie wieczyste posesje JMM panów Wyrzykowskich i Stasienicza i poddany jeden WM *[Antoniego]* Domeyki rotmistrza kowieńskiego, o pół mili od kościoła pogirskiego.

Żylance, wioska JW Zabiełły, między zachodem zimowym i letnim, o milę od kościoła.

Żyżmy, folwark WM *[Aleksandra]* Hoppena rotmistrza wiłkomirskiego.

Żyżmy, folwark WM Wyrzykowskiego regenta sądów podkomorskich powiatu wiłkomierskiego.

Żyżmy,folwark JM pana Kuleszy cześnika ziemi wiskiey.

Żyżmy, folwark JMM panów Niekraszewiczów. Te wszystkie cztery folwarki w jednym położeniu, między północą i wschodem letnim, o pół mili od kościoła pogirskiego.

Żyżmy, dwór WM Ordyńca rotmistrza wiłkomirskiego, między północą i wschodem letnim, o milę od kościoła.

Żyżmy, okolica JMM panów: Chochłowskich, Jadkowskich, Romanowskich, Sawickich, Pietkiewiczów, Waszkiewiczów, Racieńców, Klemętowiczów, Wittorttów, Żągałłowiczów, Daszkiewiczów i Gieduszków, między północą i wschodem letnim, o milę mierną od kościoła.

Tam, w tymże położeniu i nazwisku, wioska do plebanii pogirskiej należąca.

---

[349] SG, t. 14, s. 728.

[350] SG, t. 14, s. 413.

[351] Aleksander Hoppen herbu Nabram, rotmistrz wiłkomierski w: S. Uruski, *Rodzina, Herbarsz szlachty polskiej*, t.5, s. 182.

Żeymele, dwór WM *[Onufrego]* Lackiego pułkownika trockiego,[352] między południem i zachodem zimowym, mila jedna. *[k. 229v]*

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Siesiki,[353] kościół parafialny, w tymże powiecie i dekanacie,w dobrach JM pana Grothuza starosty pokretońskiego, między wschodem zimowym i południem,o milę jedną z okładem od kościoła pogirskiego.

Szatty,[354] kościół parafialny, w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach JO Pasterza *[Jakuba Massaleskiego, biskupa wileńskiego]*, względem kościoła parafialnego pogirskiego, między południem i zachodem zimowym mil dwie.

Remigoła, kościół parafialny, w powiecie upitskim, między zachodem letnim, a północą, o wielkie dwie milie od kościoła pogirskiego, w dobrach JWb Tyszkiewicza kanonika wileńskiego.

Wodakle,[355] kościół parafialny JW Zabiełły marszałka kowieńskiego, w tymże powiecie i dekanacie wiłkomirskim, między północą i wschodem letnim, o dwie mile duże od kościoła pogirskiego.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła pogirskiego:

Wiłkomirz *[s.]*, miasto sądowe, między południem i wschodem zimowym, nad Świętą rzeką położone, o mil 4 wielkie.

Poniewież,[356] miasto sądowe, w powiecie upitskim położone, między zachodem letnim i północą,o mil 5 z okładem od kościoła pogirskiego.

---

[352] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, Gniezno 1881, t. 2 s. 4.

[353] SG, t. 10, s. 600.

[354] SG, t. 15, cz.2, s. 639.

[355] SG, t. 15, cz.2, s. 694.

4-to.

Droga z Pogir do Wiłkomirza błotnista i kręta, groble niewygodne, żadną poprawą nie opatrzone.

Z Pogir do Poniewieża, także droga mokra, błotnista, w równym podobieństwem do wiłkomirskiej.

5-to.

Jeziorko Pilnin, między bagnami nie przystępne, długi może być 10 sznurów geometrycznych, szeroki zaś może być sznurów 4, między północa i wschodem letnim, o milę wielką od kościoła pogirskiego.

Błoto znaczniejsze nazwane Stepry, ciągnie się od parafii Siesickiej, w prawo w jezioro Jodycz w parafii wodaklańskiej, może być 3 mili dłużyny z okładem, szerokie ćwierć mili miernej.

6-to.

Staw i młyn JWW Ogińskich na rzece Abeli,[357] we dworze *[k. 230]* Poabbelskim. Tamże drugi młyn obok, wołowy, między wschodem zimowym i południem, o pół ćwierci mili od kościoła pogirskiego.

Stawek i młyn na rzeczce małej, Sniekule zwanej, początku wód biorąc w tymże położeniu z krynic, o tysiąc-kroków lub mniej, pode dworem WM Gąseckiey Pogrielle zwanym, pod samym południem, więcej zaś ćwierć mili od kościoła pogirskiego.

Staw i młyn księży Pijarów poniewieżskich na rzece Żyżmaik, pod folwarkiem Pousłonie, tychże księży Pijarów, między zachodem letnim i północą o milę jedną z okładem względem kościoła pogirskiego.

Młyn wołowy WM Ordynca, pode dworem Żyżmami, między północą i wschodem letnim, o milę jedną.

---

[356] SG, t. 15, cz.2, s. 493.

[357] SG, t. 1, s. 19.

Rzeki i ruczaje znajczniejsze w parafii pogirskiej:

Rzeka Abella *[Abela],*[358] początek swój bierze z parafii siesickiej, z błot i Puszczy Bityńskiej, od wschodu zimowego płynie ku zachodowi zimowemu w szatską parafię.

Rzeczka Ornistta, początek swój bierze w Puszczy Maczańskiej WM Dowgiałły, od samego południa płynie ku zachodowi zimowemu, w ciągu swoim na pół mili i wpada do rzeki Abeli.

Rzeczka Żyżmay, początek swój bierze z błota Steprów, od wschodu zimowego, płynie przez parafię pogirską ku zachodowi letniemu w parafii remigolskiej.

Ruczaj Rudeksznis, początek swój bierze od okolicy Żyżmy, z rzeczki Żyżmay, spod wschodu letniego, płynie srzodkiem parafii, poza miasteczku samym Pogirach, na zachód zimowy i wpada do rzeki Abelli,[359] pod wsią Rychliszkami, w ciągu swoim o milę.

Staw i młyn na tejże rzeczce Abeli, pod dworem Żeymelskim WM *[Onufrego]* Lackiego *[pułkownika trockiego],*[360] między południem i zachodem zimowym, względem kościoła o milę.

Stawów, kanałów i sadzawek osobliwych w całej parafii więcej nie znajduje się, prócz tylko co do gospodarstwa, partykularne z tej przyczyny tu się nie kładą. *[k. 230v]*

7-mo.

Lasu w parafii pogirskiej jest więcej aniżeli otwartego pola, szczególnie jednak począwszy od wioski Runeykie zwanej, od zachodu zimowego w lewą rękę ku północy dłużyni może być w ciągu mil dwie miernych, szerzyni zaś nierówno może być,częścią o milę, częścią pół mili miernej. Drzewa zaś nie ma godnego do budowli, prócz brzozy, osiny i dębiny szczupłej, a jodły bardzo mało, po wielu zaś miejscach chrosty porosłe po kilka morgów w sobie mające, tu się zawierają.

---

[358] SG, t. 8, s. 538.

[359] SG, t. 1, s. 19.

[360] Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 2, Gniezno 1881, s. 4.

Puszczy zaś jodłowej cząstka znajduje się począwszy od wioski Niemanińców WM Dowgiałły, od południa ku wschodowi zimowymu, długie na milę miernę,szerokie zaś ćwierć mili małej.

8-vo.

Drogi partykularne i trakty publkiczne w tej parafii, podług miary mil, tak się opisują:

1mo. Droga do Wiłkomirza, razem trakt wileński, począwszy od kościoła parafialnego pogirskiego, między wschodem zimowym i południem groblą sypaną, otwartym polem do karczmy JM pani Gąseckiey, o 2000 kroków od kościoła, gdzie po prawej stronie widać wioskę Bernatty, a po lewej druga wioska Koupy, do tych wiosek możę być po 100 kroków. Dalej toż samą groblą podjachawszy widać dwór Poabel JWW Ogińskich,-po prawej ręce o kilkaset kroków, a po lewej ręce wioska Nowiki. O kilkadziesiąt kroków. przejechawszy karczemka JM pana Pietrzkiewicza, od tejże karczemki, po lewej ręce, o kilkaset kroków, folwark tegoż JM. Od tej karczemki bokońskiej, przez las brzozowy i osinowy błotami, krętą i złą drogą do wsi Bityny dwóch karczem tam będących. Od tych karczem, w lewę rękę, gościńcem zimowym, razem i letni partykularny wiłkomirski trakt wileński,w prawą rękę do kościoła parafialnego siesickiego gdzie, polem przejechawszy o kilkaset kroków, kończy się parafia pogirska, a następuje siesicka, o milę względem koscioła pogirskiego.

2do. Droga do Remigoły i Poniewieża,[361] razem i trakt ryski, począwszy od kościoła parafialnego pogirskiego, na zachód letni, groblą teraz noviter usypać mająca się, przez lasy i bagna Naderwy zwane, do dworu Woyszanskiego JW Zabiełły, o milę od kościoła *[k. 231]* położonego, otwartym polem do wioski Żylańców, od kilkaset kroków od pomienionego dworu odległy, dalej przez zarośle i część pola otwartego drogą błotnistą do wsi Wiwańców, takoż o kilkaset kroków odległy, dalej trochę otwartym polem, potem lasem brzozowym i osinowym drogą mokrą, ciasną do okolicy Sorodgolla, od tej okolicy otwartym polem do ruczaiku Oray zwanym. Tam się kończy granica parafii pogirskiej, a remigolska następuje.

3tio. Droga do Wodakl,[362] począwszy od kościoła pogirskiego, między północą i wschodem letnim, poza ruczajem Rudeksznis, po lewej ręce będącym, mimo wioskę Meyszymy WM

[361] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[362] SG, t. 15, cz. 2, s. 694.

[Onufrego] Lackiego, o kilkaset kroków od kościoła, wszytko polem owtartym przejechawszy, blisko o ćwierć mili widać okolicę Mowle, Meyszymy po prawej ręce, o kilkadziesiąt kroków drogi, dalej otwartym polem do karczmy zaprańskiej Meyszymy skąd widać wioskę Zaprany Meyszymy po prawej ręce, o kilkadziesiąt kroków dalej wszystko otwartym polem, mimo karczemkę żyżemską, o kilkadziesiąt kroków, od tej karczemki przez grobelkę i mostek, na błotku partykularnym, stamtąd przez las osinowy Żerpuszki zwany, blisko pół ćwierci mili przejechawszy, rzeczka Żyżmay, nad którą karczma Żyżmy WM Ordyńca, od tej karczmy przez okolicę takoż Żyżmy, do tej otwartym polem, do karczmy Paliście alias Łoukogola, skąd widać po lewej ręce wioska Paliście JW Zabiełły, o kilkadziesiąt kroków, po prawej ręce dwór Żyżmy WM Ordyńca, o kilkaset kroków, dalej otwartym polem przejachawszy. Kończy się granica parafii pogirskiej, a wodaklańska następuje, o milę dużą względem kościoła pogirskiego.

4to. Droga do Szatt, między południem i zachodem zimowym, począwszy od kościoła pogirskiego otwartym polem aż do wioski Grymiszek, o 2000 kroków będącej, od tej wioski po prawej ręce za ruczajem Rudeksznią *[k. 231v]* o kilkadziesiąt kroków widać wioske Leluny JWW Ogińskich, dalej przez las brzozowy i osinowy, niewielki, blisko ćwierć mili przejechawszy karczma i wioska Rychliszki WM Gąseckiej, od tej karczmy po lewej ręce za rzeką Abelą[363] o kilkaset kroków widać wioskę Boreysze[364]. Tę karczmę pominąwszy przez ruczaj Rudeksznię brodem piaszczystem, przejachawszy poza tymże ruczaju, o kilkadziesiąt kroków podjachawszy, po lewej ręce, za rzeką Abelą, widać wioskę Kurany, od gościńca może być górą 2000 kroków, a po prawej ręce wioska Rumeyki[365], może być od drogi 1000 kroków, wszytko otwartym polem, dobrą i suchą drogą, aż do wioski Poguyry zajechawszy, takoż otwartym polem i groblą dawniej sypaną, od której grobli po lewej ręce widać dwór Żeylmeski WM pana *[Onufrego]* Lackiego, o kilkaset kroków. Który dwór pominąwszy , kończy się granica parafii pogirskiej, a szatskiej następuje, o milę jedną od kościoła pogirskiego.

Granica powiatu wiłkomirskiego z powiatem upitskim, na zachód letni i północ o milę za wioską Wiwańcami, lasem pomiędzy okolica Surodgolem, jak się wyżej pomienia, od brzegu

---

[363] SG, t. 1, s. 19.

[364] SG, t. 15, cz. 1, s. 201.

[365] SG, t. 15, cz. 2, s. 561.

parafii pogirskiej z parafią remigolską przedziela powiat upitski do swojej granicy lasem ku wiosce Jsztowże, między północą i wschodem letnim położonej, w ciągu miernej mili.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Benedykt Miłłaszewicz, komendarz pogirski.

[s.-73] Parafia Pompianska[366]

1-mo.

Kościół parafialny[367] w mieście Pompianach JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM, leżący w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim. Dwory wsze i miejsca do tej parafii należące w tymże powiecie sytuowane według porządku alfabetu ułożone są następująco:

Auryliszki, JW *[Kazimierza]* Platera szambelana, na północ zimowy względem kościoła parafialnego wielką milą leżą, nad rzeką Ławenną.

Adyklis, zaścianek JO książęcia Poniatowskiego podskarbiego WXLit, na południe letnie, o milę małą.

Barkłoynie, wieś z karczmą JW pana *[Benedykta]* Karpia, chorążego upitskiego, na wschód letni o półtorej mili wielkiej.

Bałuszki,[368] wieś tegoż JM, na wschód letni leży o milę wielką.

Balciuna, zaścianek starostwa obolnickiego, między letnim i zimowym wschodem, leży o mil

Barkunele, wieś JW JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, między wschodem letnim i zimowym leży o milę wielką.

Baniany,[369] dwór WM *[Józefa]* Szukszty stolnika inflantskiego, leży na wschód zimowy o milę jedną wielką, takoż osada jedna WM JM Wereszczyńskiego sędzica inflandzkiego, o 200 kroków ku zachodowi zimowemu.

---

[366] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 74-80 (kopia).

[367] SG, t. 15, cz. 1, s. 78.

[368] SG, t. 1, s. 98.

Bizdziuny, wieś trzech panów, JM pana Szyszły, JM pana Steygwiłły i JM pana Leparskiego, na południeń zimowy, o duże mile dwie wielkie, nad rzeką Istrą.

Baroniszki[370], wieś WM JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej, bardziej ku południowi, jak ku zachodowi nachylone, leżą o półtorej mili miernej.

Birzały, dwór i wieś WM JM pana Micewicza rotmistrza powiatu upitskiego, o milę dużą leżą nad Ławenną, między południem i zachodem zimowym.

Ciobra, zaścianek JO książęcia Poniatowskiego, na same południe, leży nad Istrą, o mile mierną.

Cegelnia JO książęcia Poniatowskiego, na zachód zimowy, o 2 mile wielkie leży.

Cegielnia Talunska, JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM, na południe *[s.-74]* letnie ćwierć mili.

Dworaliszki[371], JO książęcia Poniatowskiego, między południem i zachodem lezą, o dwie mile wielkie.

Domblumy, wieś JW JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, między wschodem zimowym i letnim, leżą o półtorej mili.

Duczmaniszki,[372] zaścianek tegoż, między wschodem letnim i zimowym o jedną milę mierną.

Dudziski, karczma JM pana Kopa starosty żedeykawskiego, pod wschodem zimowym o kroków 3000 leży.

Franciszkow, zaścianek WM JM pana Milewicza rotmistrza upitskiego, na zachód zimowy leży, o milę mierną, nad Ławenną.

Gaj, zaścianek JM pani *[Rozalii]* Platerowej starościny subockiej, między północą i wschodem letnim leży, o kroków 1000 kilkaset.

---

[370] SG, t. 15, cz.1, s. 86.

[371] SG, t. 15, cz.1, s. 456.

[372] SG, t. 15, cz.1, s. 450.

Gustoclele, wieś JWJOa *[Benedykta]* Karpia chorążego upitockiego, między wschodem zimowym i letnim leży, o milę mierną.

Giegużyn, dwór JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej, między południem i zachodem leży, o półtorej mili wielkiej.

Jurgiany,[373] folkwark JM pani *[Rozalii]* Platerowej starościny subockiej, na północ zimową , o milę jedną mierną , nad Istrą.

Januszki,[374] JM pana Nowickiego komornika wiłkomierskiego, między wschodem i południem, o półtorej mili wielkiej.

Jackany, folwark JM pana Ciemnołonskiego, leży między południem letnim, a zachodem zimowym, o milę jedną wielką.

Katyny,[375] wieś JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM, na północ, o wielką milę , nad Ławenną.

Kryglany, wieś z kaplicą i karczmą WM pana *[Józefa]* Szyszły stolnika inflantskiego, między wschodem letnim i zimowym, o milę mierną.

Kierbuszyszki,[376] dworek i wioseczka JM pana Ciemnołońskiego, między wschodem i południem zimowym , o milę mierną jedną i pół.

Krawczuny,[377] wieś JO książęcia Poniatowskiego, bardziej ku południowi.

Kraukiszki, zaścianek JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej[378], na południeń, *[s-75]* o półtorej mili wielkiej.

---

[373] SG, t. 15, cz. 2, s. 31.

[374] SG, t. 15, cz. 1, s. 640.

[375] SG, t. 15, cz. 2, s. 65.

[376] SG, t. 15, cz. 2, s. 74.

[377] SG, t. 15, cz. 2, s. 163.

[378] B. Gembarzewski: *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*. Warszawa: 1925, s. 10.

Kauniuny, zaścianek JO książęcia Poniatowskiego, na południeń , o pół mili wielkiej nad Istrą.

Maluny,[379] dwór JW JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, między północą i wschodem letnim, o mil dwie letnich, nad rzeką Piwesą[380].

Miesteliszki,[381] wieś do tegoż dworu należąca, o ćwierć mili od tegoż dworu, ku północy, od kościoła parafialnego mila wielka, nad Piwesą.

Mitki,[382] wieś JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana i WM JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika *[jazdy narodowej]*[383], między wschodem zimowym i południem , o mil dwie wielkich.

Morgowoki, zaścianek JW Platera, między południem i zachodem zimowym, o 1000 kroków, nad rzeką Istrą.

Nurkany,[384] dwór i wioska z karczmą JO książęcia Poniatowskiego, leżą między południem i zachodem zimowym , nad rzeką Ławenną, o mile mierną.

Pompiany,[385] miasto, w którym kościół parafialny, jest punktem względem którego czyni się opisanie całej parafii. Jedna strona miasta między południem, zachodem i północą , należy do WM JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM.. Druga zaś strona miasta, poza Istrze rzece ciągnie się, od północy aż ku południowi, należy do WM JM pana *[Józefa]* Szyszły stolnika inflantskiego.

---

[379] SG, t. 15, cz. 2, s. 296.

[380] SG, t. 6, s. 816.

[381] SG, t. 15, cz. 2, s. 328.

[382] SG, t. 15, cz. 2, s. 341.

[383] B. Gembarzewski: *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*. Warszawa: 1925. s. 10..

[384] SG, t. 7, s. 312.

[385] SG, t. 15, cz. 2, s. 492.

Połaydzie, zaścianek JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM, na wschód zimowy leży, o milę jedną mierną.

Pustelniki,[386] wieś WM JM pana Straszewicza szambelana JKM, na północ, leży o milę jedną wielką.

Popiwesie,[387] wieś z karczmą do starostwa obolnickiego należąca, między wschodem letnim i zimowym, o mil 2 wielkich, nad Piwesą.

Popiwesie, wieś i zaścianek tegoż samego staroswa obolnickiego, między wschodem letnim i zimowym, pół trzeciej mili.

Poiezierecze, wieś JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego , na wschód letni , mila wielka.

Połowen alias Popisze, dworek i wioseczka JMM panów Karpowiczów, między zachodem i południem leżą, o półtorej mili wielkiej, nad Ławenną.

Puki,[388] wieś JO książęcia Poniatowskiego i dworek JM pana Ciemnolonskiego, *[s.-76]* ku południowi mila wielka.

Poliawsze, wieś tegoż JO księcia, ku południowi , mila mała.

Padziuny, wieś JW *[Kazimierza]* Platera szambelana JKM, między wschodem zimowym i południem, o mile mierną.

Preyby *[Prejby]*[389], wieś JO księcia *[Karola]* Radziwiłły wojewody wileńskiego i WM JM pana Milewicza rotmistrza upitskiego, między wschodem zimowym i południem, pół mili wielkiej.

Poluki, wieś JO książęcia Poniatowskiego, między południem i zachodem zimowym , mila mierna.

---

[386] SG, t. 9, s. 310.

[387] SG, t. 15, cz. 2, s. 494.

[388] SG, t. 9, s. 279.

[389] SG, t. 15, cz. 2, s. 515.

Poławień, JW JM pana *[Kazimierza]* Platera szambelana, na zachód zimowy, o pół mili wielkiej, nad rzeką Ławenną.

Poistrze,[390] dwór i wioska z karczmą WM JM pana Nowickiego komornika wiłkomierskiego, między południem i zachodem zimowym, mil 2 wielkich.

Raciszki, zaścianek WM JM pana Ropa starosty zadeykańskiego, między wschodem letnim i zimowym, o pół mili wielkiej, nad rzeką Swotką.

Rymkuny,[391] folwark i wioska z karczmą tegoż WM JM pana Ropa, między północą, a wschodem letnim, mila mierna.

Stebeykie *[Stebejki]*,[392] wieś tegoż WM JM pana Ropa starosty, ku północy, pół mili wielkiej, nad rzeką Swolką.[393]

Staniany[394], JO książęcia Poniatowskiego, między południem i zachodem zimowym, mil dwie wielkich, nad rzeką Istrą.[395]

Sereykany, *[Serejkany]*,[396] tegoż JO książęcia, na samym południu , pół mili małej.

Smiligicle, tegoż JO książęcia, między zachodem zimowym i letnim, o 1000 kroków kilkaset.

Szaliszki, folwark z karczmą JM pana Milewicza rotmistrza upitskiego, na samym południu , o pół mili wielkiej.

Tołkiany,[397] wieś z karczmą i dworem JM pani Platerowej starościny subockiej, na samą północ o ćwierć mili małej nad rzeką Istrą.

---

[390] SG, t. 15, cz. 2, s. 478.

[391] SG, t. 10, s. 98.

[392] SG, t. 11, s. 308.

[393] SG, t. 5, s. 610.

[394] SG, t. 11, s. 182.

[395] SG, t. 3, s. 307.

[396] SG, t. 10, s. 442.

Wizory,[398] wieś JM pana Karpia, między północą i wschodem letnim mila mała nad rzeką Piwesą.

Watki,[399] tegoż JM pana Karpia, na wschód letni mil 2 małych.

Wilkiszki, wieś JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej, razem i okolica szlachty, na wschód zimowy o milę mierną. *[s.-77]*

Woycieliszki, zaścianek JO książęcia Poniatowskiego, na zachodzie zimowym mila wielka.

Warakiszki,[400] zaścianek tegoż JO książęcia na zachodzie zimowym o mil dwie wielkich nad rzeką Ławenną.

2-do.

Od tegoż parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Pozwol, kościół parafialny nad rzeką Ławenną w powiecie Upickim w dekanacie kupiskim, w dobrach kapituły wileńskiej, na samą północ, mil dwie wielkich.

Kryniczyn, kościół parafialny w tymże samym powiecie i dekanacie w dobrach JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego, względem kościoła parafialnego pompiańskiego, leży między północą i wschodem letnim o mil 3 wielkich.

Wobolniki, kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie, w starostwie obolnickim, względem kościoła pompiańskiego leży na wschód letni mil 4 wielkich.

Stary Poniewieź, kościół parafialny w dobrach kapitularnych do kaplicy Św Kazimierza należących, na południeń zimowy, mil 4 małych.

Zoszołaty, kościół parafialny w diecezji żmudzkiej, w dekanacie hadowskim, powiecie upickim w starostwie gulbińskim, względem kościoła pompiańskiego leży między zachodem zimowym i letnim, mila jedna mała.

---

[397] SG, t. 12, s. 366.

[398] SG, t. 8, s. 687.

[399] SG, t. 8, s. 145.

[400] SG, t. 12, s. 946.

3-tio.

Miast znaczniejszych około tego kościoła pompiańskiego tak dalece nie masz, jak tylko jeden Poniewieź,[401] miasto sądowe starostwa upitskiego\f"drugi" nad rzeką Niewiażą, na samym południu leży od kościoła pompiarskiego, mil 4 miernych.

4-to.

Droga z Pompian do Poniewieża,[402] kręta, wąska, błotnista, miejscami groble mosty i przewozy są niewygodne, z Pomian do Poniewieża letnia drogą jazdy dla złej drogi godzin 8, a zimową godzin 4.

[s.-78] 5-to.

Jezior żadnych w całej parafii pompiańskiej nie ma, prócz kilka od których się znalazły przez zapadnienie w tych miejscach ziemi od lat kilkunastu, leżą te one na polach tolkiańskich JM pani Platerowej starościny subockiej, ku północy na 1000 kroków od kościoła pompiańskiego.

Bagno znaczniejsze Szawena zwane, szerokości na 1000 kroków, miejscami i więcej, ciągnie się od wschodu letniego, aż ku południowi na pół mili długości wielkiej.

Błot znaczniejszych nie ma. Staw Makuński JM pana *[Benedykta]* Karpia chorążego upitskiego na rzeczce Piwesa zwanej, poczynającej się z błot zołomiskich, na wschód od plebanii mil dwie letnich.

Staw Gieguzyński, JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej na rzece Istrze zwanej, które tamże o pół mili dobrej z błot Plinbała zwanych wynika. Względem kościoła pompiańskiego na samym południu leży o półtorej mili wielkiej.

6-to.

Lasu najmniej razy pięć więcej w parafii pompiańskiej znaduje się aniżeli otwartego pola. Szczególnie jednak począwszy od folwarku pompiańskiego JM pana *[Józefa]* Szyszły

---

[401] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[402] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

stolnika inflantskiego, na wschód zimowy, o mile wielką, w prawą i lewą rękę, wszerz i wzdłuż blisko półtorej mili miernej, drzewa do budowli zdatnego prócz jodły nie ma, sosnowego bardzo mało, najwięcej zaś brzozy, osiny, olchy czarnej, po wielu zaś miejscach chrosty i zarośle długości i szerokości po kilka morgów w sobie mające, które, że nie mających własnych nazwisk tu się niekładą. Item począwszy od dworu Gużyńskiego JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej na południen i zachód zimowy, o półtorej mili wielkiej w prawą i w lewą ręke, wszerz i wzdłuż, blisko pół mili wielkiej, jodły i czarnej olchy sposobnej do budowli jest bardzo wiele, dębiny wielkiej mało, innych zaś drzew, na opał służących bardzo wiele.

7-mo.

Młynów dwa JM pana Karpia chorążego upitskiego na Piwiezie, JM pana *[Tadeusza]* Puzyny porucznika jazdy narodowej na Istrze rzeczce, jako jest wyżej *[s.-79]* opisano numero 4-to o stawach. Innych machin tak wodnych jako wietrznych, ani miejsc starożytność oznaczających, ani też aby się sięgało do historii naturalnej nie masz.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne, podług miary mil, tak się opisują:

1mo. Droga do Pozwola, razem trakt publiczny do Rygi, tak letni jako i zimowy, począwszy od kościoła parafialnego pompiańskiego, na północ polem otwartym, drogą suchą do wioski Tolkiany zwanej, JW Platerowey starościny subockiej, nad rzeką Istrą, o ćwierć mili, także otwartym polem i drogą gleistą, mało po lewej stronie laski, o pół mili, widać, wioska po prawej stronie nad rzeką Istrą Jurgiany, tejże samej starościnej, tejże samej natury, drogą i polem o ćwierć mili do wioski Pustelniki. I tu się kończy granica parafii pompiańskiej.

2do. Droga do Kryniczyna,[403] partykularna, gdzie jest kościół parafialny, graniczący , między północą i wschodem letnim, przez Gay Zaścianek zwany, JW Platerowey starościny subockiej, o kroków 1000 kilkaset, polem otwartym, suchą drogą, także borem i laskiem, po prawej stronie zostaje się droga do Wobolnik, a prosto do wioski Stabejek, starostwa

[403] SG, t. 15, cz. 2, s. 176.

zadeykańskiego Ropa, na wschodzie letnim, o pół mili także , dalej lasami drogą ciasną i błotnistą, w których lasach granica się parafii pompiańskiej kończy, a zaczyna się pozwolska.

3tio. Droga do Wobolnik,[404] gdzie jest kościół parafialny graniczący, na wschodzie letnim, na tenże sam Gay alias Zascianek, wyżej wyrażony, tą samą odległością, polem otwartym i drogą suchą; od którego Gaiu przez borek sosnowy, po lewej ręce, o pół mili, wioska wyrażona Stebeyki zostanie. W prawo, krętą drogą, błotnistą, laskiem brzozowym i olchowym przez rzeczkę Swolkę, mostkiem mizernym, także drogą kamienistą, błotnistą, lasem brzozowym wielkim, o ćwierć mili wielkiej do wioski Rymkun starosty Ropa, od Rymkun otwartym polem przez rzekę Piwesę *[s. 80]*, o ćwierć mili borek, przez który drogą wąską, kamienistą, błotnistą, lasem brzozowym, o pół mili, aż do wioski Bałuszek JW Karpia *[chorążego upitskiego]*, od której wioski polem otwartym, drogą kamienistą, o ćwierć mili , do wioski Barkłaynie, tego samego pana. Tu się parafia pompiańska kończy, a poczyna się, po lewej stronie, parafia kryczyńska, a po prawej obolnicka.

4to. Droga do Starego Poniewieża,[405] gdzie jest kościół parafialny, począwszy od kościoła pompiańskiego, na południeń, polem otwartym, suchą drogą, po lewej ręce rzeka Istra, a po prawej droga mała do Nurkan. Prostą idąc, do dworku Szaniszek WM JM pana Micewicza rotmistrza powiatu upitskiego, o pół mili dobrej, od Szaniszek przez pole otwarte, o kilkaset kroków, lasem wielkim, jodłowym i brzozowym, drogą wąską, błotnistą, kamienistą, na milę lekką do karczmy i dworku Poistrze zwanego JM pana Nowickiego komornika wiłkomirskiego, jadąc o kilkaset kroków otwartym polem po prawej ręce przez wielki jodłowy las i milą mierną, droga wąską, błotnistą, kamienistą, aż do wioski Dworaliszki JO książęcia Poniatowskiego. Tu się kończy granica pompiańska, a poczyna się staroponiewieska.

5to. Droga do Poszołot, gdzie jest kościół parafialny, w diecezji żmudzkiej, począwszy od kościoła pompiańskiego , na zachód zimowy i letni, otwartym polem, suchą drogą, o 1000 kilkaset kroków, do wioski JO książęcia Poniatowskiego Smilgule zwanej, takoż jadąc dalej z wioski polem otwartym, drogą kamienistą, o ćwierć mili przez rzekę Ławenną. Tu się granica pompiańska kończy, a poczyna się poszołatska.

---

[404] SG, t. 8, s. 725

[405] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

Parafia pompiańska nie granicy z żadnym województwem i powiatem, prócz tylko z diecezją żmuydzką, rzeką Ławenną, ale cała ze wszystkimi dworami i wsiami leży w powiecie upitskim.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Anjoł Giecewicz, karmelita, pleban i prezydent konwentu pompiańskiego.

[s. 81] Parafia Remigolska [406]

I-mo.

Kościół parafialny remigolski, położony w powiecie upickim, dekanacie wiłkomierskim, wioski i miejsca do tej parafii należą, a są w tym powiecie według porządku alfabetu ułożone i jakt tu po sobie idą:

Amprudzie, JM pana *[Michała]* Daukszy sędziego *[upitskiego]*,[407] na południe , mila mierna.

Bortkuny,[408] JM pani Bitlowtowej marszałkowej, między wschodem zimowym i południem, mila wielka.

Borkłaynie, dziedziczne JM pana Swoynickiego, na północ względem kościoła parafialnego , mila mała.

Borkłaynie, starostwo JM pana Puzyny, na północ, półtorej mili wielkiej.

Błuzgole, dwór JM pana Daukszy, na południeń, mila mierna.

Białozorow,[409] JM pana Zabiełły, między północą i wschodem letnim, mila mierna.

Czyple,[410] JM pana Gombrowicza, między północą i wschodem letnim, półtorej mili.

Daniuny,[411] JM pana Daukszy, między wschodem zimowym i południem, mila wielka.

Dowbory,[412] JM pani Bitlowtowej, między wschodem letnim i zimowym, ćwierć mili.

Dudance, JM pana Bystrama sędziego, na północ, ćwierć mili.

Dziugayle, JM pana Bystrama, na wschód zimowy, pół mili mierne.

---

[406] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 81-89. (kopia).

[407] K. Niesiecki, *Herbarz polski,* t 3, Lipsk 1839, s. 119.

[408] SG, t. 15, cz. 1, s. 216.

[409] SG, t. 1, s. 197.

[410] SG, t. 15, cz.1, s. 381.

[411] SG, t. 15, cz.1, s. 387.

[412] SG, t. 2, s. 133.

Gryniuny,[413] JM pana Liukianskiego, między północą i wschodem letnim, mila mierna.

Grygale,[414] JM pana Szukszty, na wschód letni, mila wielka.

Gudele,[415] JM pana Musnickiego *[starosty moskwitelskiego]*[416], między wschodem zimowym i letnim, pół mili wielkiej.

Gabuły,[417] JM pana Gombrowicza, między wschodem zimowym i południem, pół mili małej.

Girsteyki,[418] JM pana Strasiewicza, między północą i wschodem letnim, pół mili miernej.

Glabowskie, JM pana Gombrowicza, między wschodem zimowym i południeń, pół mili miernej.

Gimiany, dwór JM pana Musnickiego, między południem i zachodem zimowym , pół mili wielkiej.

Goysy,[419] JM pani Brunowey *[pułkownikowej]*,[420] na południeń, półtorej mili wielkiej.

Jotaynie, dwór JM pana Szukszty, między wschodem letnim i zimowym, mila wielka.

Jotaynie,[421] wieś JM pana Zabiełły, między północą i wschodem letnim, mila wielka.

Jodekayny, JO księdza Tyszkiewicza, między zachodem zimowym, a letnim, półtorej mili.

Jankuny,[422] JM pana Straszewicza, między północą i wschodem letnim, mila wielka.

---

[413] SG, t. 15, cz. 1, s. 542.

[414] SG, t. 15, cz. 1, s. 541.

[415] SG, t. 11, s. 905.

[416] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 480, s. 6.

[417] SG, t. 15, cz. 1, s. 481.

[418] SG, t. 15, cz. 1, s. 501.

[419] SG, t. 15, cz. 1, s. 512.

[420] Marianna Brunonowa z Karpiów, w: S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty* polskiej. T.2, s. 20.

[421] SG, t. 15, cz. 2, s. 25.

Jaskildy, JM pana Straszewicza, na północ, mila wielka. *[s. 82]*

Jodzie,[423] JM pana *[Adama]* Kozakowskiego *[sędziego kowieńskiego]*,[424] między wschodem zimowym i południem, mila mierna.

Jawoyszany,[425] okolica i wieś JM pana Mickiewicza, między wschodem zimowym i południem, ćwierć mili wielkiej.

Juszkaycie,[426] JM pana Gombrowicza, na zachód letni, pół mili mierne.

Jonance, Straszewicza, między północą i wschodem letnim, mila wielka.

Kuczyszki, dwór JM pana Straszewicza, między północą i wschodem letnim, mili półtorej miernej.

Krawiale, JM pana Musnickiego, na zachód zimowy, pół mili wielkiej.

Katyny[427], JM pana Wereszczynskiego, między północą i wschodem, półtorej mili wielkiej.

Kucze,[428] JM pana Bystrama, na północ, półtorej mili miernej.

Kursze,[429] JM pana Bystrama, na wschód zimowy, pół mili wielkiej.

Lesno, JM księdza plebana, między wschodem letnim i zimowym, pół mili wielkiej.

Lukiany,[430] okolica, na południe, mila wielka.

---

[422] SG, t. 3, s. 412.

[423] SG, t. 3, s. 598.

[424] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 471, s. 6.

[425] SG, t. 15, cz. 2, s. 14.

[426] SG, t. 3, s. 641.

[427] SG, t. 15, cz. 2, s. 65.

[428] SG, t. IV, s. 841.

[429] SG, t. 15, cz. 2, s. 201.

[430] SG, t. 15, cz. 2, s. 249.

Luberty,[431] JM pana Czerniewskiego, między północą i wschodem letnim mila mierna.

Lenarty, okolica, między północą a wschodem letnim, mila mierna.

Medziuny, JM pana Wereszczynskiego, między północą i wschodem letnim, półtorej mili miernej.

Maryoki, JM pana Gombrowicza, na północ, ćwierć mili miernej.

Michaliszki, JM pana Mickiewicza, na południeń, ćwierć mili miernej.

Nowosady,[432] JM pana Gombrowicza, między południeń i zachodem zimowym, pół mili wielkiej.

Nowosady, JM pana Szukszty, między wschodem letnim i zimowym , mila mierna.

Plebance, JM pana Szukszty, między wschodem letnim i zimowym, mila mierna.

Podware, JM pana Straszewicza *[starościca starodubowskiego]*, między północą i wschodem letnim, półtorej mili miernej.

Podbrzezie, JM pana Wereszczynskiego, między północą i wschodem letnim, mila.

Pumple,[433] JM pana Swoynickiego, między północą i wschodem letnim, półtorej mili wielkiej.

Putry,[434] dwór JM pani Bitlowtowey *[marszałkowej]*, na wschód zimowy, ćwierć mili małej.

Porawia, JM pana Bystrama, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili miernej.

Poszyle,[435] JM pana Musnickiego, między południem i zachodem zimowym, pół mili.

---

[431] SG, t. 15, cz. 2, s. 242.

[432] SG, t. 14, s. 670.

[433] SG, t. 9, s. 300.

[434] SG, t. 9, s. 322.

[435] SG, t. 15, cz. 2, s. 501.

Powiłow, wieś JMM księży Pijarów, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili miernej. *[s. 83]*

Pogilupie, okolica, między południem i zachodem zimowym, półtorej mili wielkiej.

Powermienie, dwór JM pani *[Marianny]* Brunowowey *[pułkownikowej]*[436], na południe, półtorej milimiernej.

Powermienie, dwór JM pana Lugayłły i wioska tej denominacji, między południem i zachodem zimowym , półtorej mili miernej.

Popiszki,[437] JM księdza Tyszkiewicza, między zachodem letnim i północą , mila jedna mierna.

Remeyrany, JM księdza Tyszkiewicza, na północ, mila pół wielkiej.

Radykany,[438] JM pana Jwickiego, między zachodem letnim i północą, półtorej mili miernej.

Raudany, JM pana Wereszczyńskiego [szambelana JKM], między północą i wschodem letnim półtorej mili wielkiej.

Steponance, okolica , między zachodem letnim i północą, mil dwie małe.

Steyderyszki,[439] JM pana Bystrama, na północ, półtorej mili małej.

Sokiele,[440] JM pana Zabiełły [marszałka kowieńskiego], na wschód letni, ćwierć mili małe.

Szłakie, JM pani Bitlowtowey *[marszałkowej]*, na wschód zimowy, pół mili wielkie

Szukiany,[441] JM pani Brunowowey *[pułkownikowej wojsk litewskich]*,[442] między wschodem zimowym i południem półtorej mili małej.

---

[436] Marianna Brunonowa z Karpiów, mąż Jan Mikołaj nabył dobra Powermienie w 1748, w: S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty* polskiej. T.2, s. 20.

[437] SG, t. 8, s. 790.

[438] SG, t. 15, cz. 2, s. 536.

[439] SG, t. 11, s. 323.

[440] SG, t. 11, s. 14.

Użenty, dwór JM pana Truskowskiego, między południem i zachodem zimowym mila jedna mierna.

Użarty, wieś JM pana Truskowskiego, w tym samym położeniu.

Użortele, okolica, o tym samym położeniu.

Użukolnie,[443] JM pana Gombrowicza, między zachodem letnim i północą, mila 1 mierna.

Unciszki *[Podziagoła]*,[444], JMM księży Pijarów, między wschodem zimowym i południem, pół mili miernej.

Wysoki Dwór, JM pana Pana Kozakowskiego, na południeń, mila mierna.

Wysoki Dwór, JM pana Gombrowicza, między południeń i zachodem zimowym, ćwierć mili.

Wyple, JM pana Gombrowicza, między wschodem letnim i zimowym, mila mierna.

Wirszyle, JM pana Gombrowicza, między południeń i zachodem zimowym, pół mili miernej.

Wichagale, JM pana Straszewicza, między północą i wschodem letnim, pół mili miernej.

Zudzie, dwór JM pana Mickiewicza, między północą i wschodem letnim, mila jedna mierna.

Zudzie, wieś tego samego pana, odległości tej samej.

Zudzie, JM pana, Straszewicza i JM pana Gombrowicza, między północą i wschodem letnim, mila jedna mierna.

Zudzie, JM pana Swoynickiego, w tym samym położeniu.

Załatany, JM pana Swoynickiego, między zachodem letnim i północą, półtorej mili miernej.

Żeymiszki, JM pana Straszewicza, między północą i wschodem letnim, mila 1.

---

[441] SG, t. 12, s. 68.

[442] w: S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty* polskiej. T.2, s. 20.

[443] SG, t. 12, s. 873

[444] SG, t. 15, cz.2, s. 474.

Zotawty, JM pana Straszewicza, między północą i wschodem letnim, półtorej mili wielkiej.

Zwirblany, JM pana Borodzica *[skarbnika upitskiego]*, między wschodem letnim i północą, półtorej mili miernej. *[s. 84]*

Żeybegola, dwór JM pana Korzeniewskiego, między zachodem letnim i północą, mil dwie wielkich.

Żeybegola, okolica i wieś, w tymże samym położeniu i odległości.

2-do.

Odległe parafialnego kościoła, kościoły sąsiedzkie są następujące:

Nowe Miasto,[445] kościół parafialny, w powiecie upickim, dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JO księcia Radziwiłła, miedzy zachodem letnim i północą, mil trzy wielkich.

Staro Poniewież,[446] kościół prafialny, na północ w dobrach do probostwa Świętego Kazmimierza, przysłuchiwający , mil 3 wielkich.

Wodakle,[447] kościół parafialny w dobrach JM pani Białozorowey dożywocia, a wieczność JM pana Zabiełły marszałka powiatu kowieńskiego, między wschodem zimowym, półtorej mili miernej.

Pogiry,[448] kościół parafialny w dobrach JM pani *[Apolonii]* Ogińskiey *[starościny]* starodorsuniskiej, na wschód zimowy , mil dwie wielkich.

Opitołoki,[449] kościół parafialny, między południem i zachodem zimowym , w dobrach JM pana Karpia, mil 3 miernych.

---

[445] SG, t. 7, s. 229.

[446] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[447] SG, t. 15, cz. 2, s. 694.

[448] SG, t. 8, s. 499.

[449] SG, t. 7, s. 554.

Krakinów,[450] kościół parafialny w Księstwie i diecezji żmuydzkiej, za rzeką Niewiażą, w dobrach do archidiakonii żmuydzkiej należących, na mil 2 małych, bagno okrążając Zarać nazwane, mil 3 miernych.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła remigolskiego są te:

Wilno, miasto stołeczne litewskie, na wschód zimowy , mil 18.

Kowno,[451] miasto sądowe, na południeń, mil 9 wielkich.

Wiłkomierz, miasto sądowe, przy rzece nazwanej Święta,[452] między wschodem letnim i zimowym, mil 6 miernych.

Poniewieź,[453] miasto sądowe , na północ , mil 3 wielkich.

4-to.

Droga z Remigoły do Wilna, błotnista, zła, miejscami krętna, piaszczysta i górzysta.

Droga do Kowna z Remigoły, prosta, miejscami groblami, miejscami błotnista i przeprawa przez Wilję.

Droga do Wiłkomierza z Remigoły, równa zbyt błotnista, krętna miejcami, grobelki i mostki niewygodne.

Droga z Remigoły, jak do Wilna, tak do Wiłkomierza, letni i zimowy jeden trakt.

5-to.

Jezioro większe zwane Poszylskie, na sznurów geometrycznych 3 lub więcej dłużny, a wszerz 4. *[s. 85]*

---

[450] SG, t. 15, cz. 2, s. 152.

[451] SG, t. 4, s. 522.

[452] SG, t. 11, s. 688.

[453] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

Jezioro gudelskie zwane Okrągłe, na sznurów geometrycznych 3 lub więcej, błotniste.

Bagno znaczniejsze łączą się *[ss]* z sobą.Uzłowia bagno, od wschodu słońca, Zorcie bagno, od zachodu , o milą wielką na południeń względem kościoła parafialnego remigolskiego. Te dwa bagna okrążają kościół parafialny, na północ iterum łączą się o pół mili wielkiej. Wyspy tej szyrzyny miejscami na pół mili miernej i miejscami na ćwierć mili miernej.

Kościół remigolski parafialny stoi na górze miernej na wyspie Stokalnis. Góra za ruczajem Upita na północ o 500 kroków od kościoła remigolskiego. Stalma *[?]*,nieobszerna. Od wschodu bagno Nądrinis, wpada do drugiego bagna do Ustoć, idącej ku południowi, względem kościoła remigolskiego, a z drugiej strony, od zachodu Zorci bagno. Łączą się o milę wielką ku południowi.Tej wyspy szerzyny miejscoma na pół mili miernej, miejscoma na pół ćwierci mili małej. Te bagna, trzy razy łączą się z sobą ku północy. Grobelki i mostki do przejazdu dobre. Z ciek Nędrin, błota i Ustoć, ku południowi , przez szaczką- parafię wpada , do ruczaju Abeli.[454] Zorci bagna mieli sam spad ku północy, do Upity ruczaju, który ruczaj idzie ku zachodowi letniemu. Bagna wiele w całej parafii remigolskiej, tylko nie mające swojej denominacji i dlatego tu się nie wyraża.

Stawek mały, JM pana Gombrowicza, z krynicy wynikającej względem kościoła między południem i zachodem zimowym, o ćwierć mili wielkiej przy Wysokim Dworze.

Staw mierny, JM pana Truskowskiego, na ruczaju małym, Linkowka zwanym, z bagna swój początek mający Ustoci, względem kościoła na zachodzie zimowym.

Stawek mały, JM pana Bystrama, Kursze[455] zwane i ruczaik tejże denominacji z lasów i rowów swój początek mający, na wschodzie zimowym, na południe mili wielkiej.

Staw wielki, JM pana Szukszty na ruczaju Joda,[456] wynikającym z jeziora Jodycza, w parafii wodaklańskiej, między wschodem letnim i zimowym mila.

Stawek barzo mały, z rowów i lasów formujący się, JM pana Wereszczynskiego, między północą i wschodem letnim, mil dwie wielkich.

---

[454] SG, t. 1, s. 19.

[455] SG, t. 15, cz. 2, s. 201.

[456] SG, t. 3, s.593.

Staw niemiały, gdzie był młyn JM pana Borodzica na ruczaju Upita, *[s. 86]* wychodzący w jezioro Pilwin, z parafii wodaklańskiej, między zachodem letnim i północą, półtorej mili miernej.

6-to.

Lasu więcej w parafii remigolskiej i bagna aniżeli pola otwartego, prócz jodły na zabudowanie, wszerz i wzdłuż na pół mili wielkiej JM pana Musnickiego, między zachodem zimowym i letnim. I to więcej w parafii krakinowskiej tej puszczy.

7-mo.

Młynów sześć: JM pana Gombrowicza, na krynicy małej, JM pana Truskowskiego na ruczaju Linkowka, małym, JM pana Bystrama na Kurszy, JM pana Szukszty na Jodzie, JM pana Wereszczynskiego, z rowów i z lasu swego początek mający, młyn wietrzny. JO księdza Tyszkiewicza przy samej Remigole.

8-vo.

Droga do Poniewieża,[457] razem trakt zimowy i letni ryski, począwszy od kościoła parafialnego remigolskiego, na północ, polem otwartym do mostu, na Upicie będącym, na 500 kroków od kościoła, wraz po lewej ręce góra Stalma Stakalnis, wysoka, nieobszerna, na której krzyż stoi. Pozagórze, o 300 kroków, karczma, po prawej ręce, JM pana *[Ignacego]* Zabiełły marszałka powiatu kowieńskiego, gdzie się dzieli droga, w prawo groblą na wioskę Sokiele,[458] w lewo na Poniewieź, niedaleko, polem otwartym, na też kilkaset kroków wieś Maryaki, JM pana Gombrowicza, niedaleko polem otwartym karczma JM pana Gombrowicza, po prawej ręce tuż na groble, mające trzy mostki dla przejazdu. Dalej jadąc polem otwartym i groblą wieś Remeylany JO księdza Tyszkiewicza, gdzie i karczma, po lewej ręce, a gościniec szrzotkiem wioski, dalej jadąc szrzodkiem pola, widać wieś Żudzie,[459] po prawej ręce, polem otwartym o pół ćwierci mili. Trochę podjechawszy mostek i grobelka niedługa. Od tego mostku dzieli się droga, w prawo na wieś Żudzie. Trochę podjechawszy o

---

[457] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[458] SG, t. 11, s.14.

[459] SG, t. 14, s. 839.

300 kroków, w lewo dróżka mała na wieś Użukolnie,[460] a przez górę gościniec na dole, po lewej ręce karczma JM pana Czerniewskiego, mała, po prawej ręce tegoż samego JM wieś Luberty[461] i dwór. Spuszczając się, z góry mostek i grobelka mała, z obydwóch stron bagno niewielkie. Dalej jadąc, w górę, polem otwartym, karczma JM pana Swoynickiego, po lewej ręce, a po prawej na górze kościółek niewielki filialny remigolski, na gruncie JM pana Swoynickiego. Minąwszy kościółek karczma JM panny Steynizanki. Dalej , o 300 kroków, po lewej ręce, dwór tejże samej panny. Dalej o 300 kroków dwór JM pana Swoynickiego, *[s. 87]* po prawej ręce. Dalej poza górze polem otwartym, o 1000 kroków, wieś Juskildy, JM pana Straszewicza i karczma, po lewej ręce. Dalej jadąc po zagórze polem otwartym hać, wcale nikczemna i zła do przeprawy. Jadąc przez hać, widać polem otwartym, dwór JM pana Straszewicza i JM pana Bystrama, po prawej ręce. Dalej jadąc po zagórze, po lewej ręce sośniaczek mały i chrost leszczynowy, następnie karczma, polem otwartym, JM pana Bystrama. Dalej jadąc przez chrost, na górze Gogit, sosnowy. Dalej, za górą grobelka mała i mostek. Przejachawszy, po prawej ręce wioska Szeleydaryszki, JM pana Bystrama, a po lewej karczma. Przez górę jadąc, po lewej ręce, dwór JM pana Bystrama. Trochę dalej z góry spuszczając się po lewej ręce karczma JM pana Szukszty, a po prawej wioska Akunce, tegoż JM pana Szukszty. Dalej jadąc polem otwartym, po prawej ręce, karczma JM pana Puzyny, a po lewej tegoż JM wioska Barwoynie.[462] Póty kończy się parafia remigolska.

Droga do Wodaktów, gdzie kościół parafialny, między wschodem letnim i zimowym, półtorej mili miernej, poczyna się mimo szkoły żydowskiej. Od tej szkoły, o 300 kroków mostek na ruczaju Upita. Jadą dalej polem otwartym, o kilkaset kroków, chrostek mały, po obie ręce. Ujachawszy ćwierć mili, po prawej ręce widać wioska Daubuny JM pani Bitlowtowey *[marszałkowej]*. O 300 kroków pojachawszy, grobla sypana przez bagna Nędrinis. Tą groblą pojachawszy, las po obuch rękach wielki, osinowy, brzozowy, rzadki, miesza się i chrostłozowy i krzaki leszczynowe. Za pół mili miernej karczma Malowanka, po prawej ręce JM pana Szukszty i wioska Plebance, a po lewej kościółek, dwór i kilka domów dla rzmieśników. Póty kończy *[się]* parafia remigolska.

---

[460] SG, t. 12, s. 873

[461] SG, t. 15, cz. 2, s. 242.

[462] SG, t. 15, cz. 1, s. 218.

Droga z Remigoły do Pogir,[463] mil dwie wielkich, na wschód zimowy. Z miasta wyjeżdzając, zostaje się młyn wietrzny po prawej ręce. O 200 kroków dzieli się droga mniejsza do Pogir i trakt wileński po lewej ręce, a po prawej do Szat.[464] Niedaleko , polem otwartym jadąc, karczma pod chrostem JM pani Bitlowtowey *[marszałkowej]*, po lewej ręce, a po prawej dom dla rzemiesnika. Dalej podjachawszy, o 300 kroków, drogą, po prawej ręce, mniejsza dróżka do Jowoyszow, a po lewej do Pogir. Niedaleko jadąc, o 500 kroków, po lewej ręce dwór JM pani Biltowtowey. Polem otwartym dalej jadąc po prawej ręce chrost, a po prawej pole otwarte. Niedaleko podjachawszy , po oburącz chrost i groba. Niedaleko podjachawszy groblą, po prawej ręce *[s. 88]* wioska Oszkiecie JM pani Bitlowtowey *[marszałkowej]*. Dalej jadąc, niedaleko o 1000 kroków, grobla sypana przez bagno Nędrinis. Dalej jadąc polem otwartym grobla, po lewej ręce wieś Dziugajyle. Stamtąd niedaleko, polem otwartym, karczma JM pana Bystrama. Za karczmą dzieli się droga. Po prawej ręce dwór JM pana Bystrama i dróżka mała, a po lewej stronie seu ręce, dwór JM polem otwartym na mostek z góry Kursze, mizerny, w górę wjachawszy, niedaleko polem otwartym wioska, nazwana Kursze. Minąwszy wioskę, niedaleko, polem otwartym wraz do chrostu. Po tym kończy się parafia remigolska.

Droga z Remigoły do Szat,[465] na południeń, mil 3 wielkich. Wyjeżdżając z Remigoły, po prawej ręce młyn wietrzny, polem otwartym, za ćwierć mili miernej, po prawej ręce dwór JM pana Gombrowicza, nazwany Wysoki Dwor, na górze, a po lewej na dole dwór JM pana Mickiewicza Michaliszki nazwany. Dalej jadąc polem otwartym, wjeżdżając na górce wioska, po prawej ręce, Nowosady JM pana Gombrowicza i młynek mały, dalej podjachawszy karczma JM pana Gombrowicza Szłapoki nazwana, gdzie się dzieli droga- na Wysoki Dwór w lewo, JM pana Kozakowskiego, tuż do chrostu, a w prawo, na karczmę JM pana Mickiewicza, grobla Kropiny. Stamtąd o 300 kroków, polem otwartym i grobla, na karczmę JM pana Daukszy, przy grobli będącej. Gdzie grobla w prawo udaje się, kręto, polem otwartym. Niedlako jadąc dwór Bureszki JM pana Daukszy. Dalej jadąc, po lewej ręce, polem otwartym, widać wioska Amprudzie JM pana Daukszy. Dalej jadąc groblą, polem otwartym, wioska przy samym gościńcu Nowosady JM pana Daukszy. Tu się kończ grobla. Począwszy

---

[463] SG, t. 8, s. 499.

[464] SG, t. 11, s.809.

[465] SG, t. 11, s. 809.

od samej Remigoły mila wielka. Dalej jadąc polem otwartym, po lewej ręce, karczma JM pana Mickiewicza, a po prawej ręce okolica Lukiany, tej samej denominacji i karczma. Dalej jadąc polem otwartym, o kilkaset kroków, chrost mały. Przejachawszy chrost, dzieli się droga w prawo na dwór JM pani *[Marianny]* Brunowowey *[pułkownikowej wojsk litewskich]* Powernianie, a w lewo do Szukien, wioski. Przez Ustoie bagno, grobla sypana. Minąwszy wioskę, polem otwartym, o 1000 kroków, groblą, do lasu. Póty kończy się parafia remigolska.

Droga z Remigoły do Opitołok,[466] naprzeciw południa i zachodzie zimowym, mil 3 wielkich. Wyjeżdzając z miasta i z rynku, zostaje się karczma po prawej ręce, wielka, wjezna, tuż na*[d]* groblą, przez bagno Zorcie. Która grobla ciągnie się o milę mierną bez przerwy. Za pół mili karczma JM pana Musnickiego, po lewej ręce, *[s. 89]* a po prawej wioska tegoż JP pana Musnickiego, dalej i przed karczmą lasem zarosłym wielkim, lecz rzadkim, częścią brzoza, osina, dębina. W pole wyjeżdżając widać dwór Uzerty JM pana Truskowskiego i wioska tej denominacji. Tu się kończy grobla. A przez gumno JM pana Truskowskiego i folwark gościniec idzie na młyn JM pana Truskowskiego. Stąd polem otwartym, ćwierć mili miernej, do chrostu. Nieco podjachawszy, po lewej ręce widać dwie okolice Uzortele i Pogiłupie. Póty kończy się parafia remigolska.

Droga z Remigoły do Nowego Miasta i do Krakinowa,[467] do diecezji żmuydzkiej[468]. Z posrzodku rynku, względem kościoła parafialnego krakinowskiego, między zachodem zimowym i letnim, zimowa droga mili półtorej miernej, a do Nowego Miasta mil 3 wielkich. Stoi między zachodem letnim i północą, ćwierć mili. Wjachawszy groblą, wioska po lewej ręce Raukszany JO księdza Tyszkiewicza. Tuż za wioską i karczmą jego, gdzie gościniec zimowy w lewo, do lasu wielkiego, później do bagna, Zorcie nazwane, lasem aż do Krawinowa. Od tej karczmy, jadąc groblą bez przerwy, po lewej ręce widać wioska Jedeykany JO księdza Tyszkiewicza. Tuż za wioską, dalej folwark Popiszki, za folwarkiem wieś Popiszki i karczma, po lewej ręce tegoż JO księdza Tyszkiewicza, niedaleko o 300 kroków, przez ruczaik Upita zwany, trochę polem otwartym, przez lasek mały, na wieś Jeryszki, JM pana Wereszczynskiego, starosty upitskiego. Droga przez wieś szrzodkiem idzie. Tą wieś lasem przejechawszy, wieś pod lasem wielkim gęstym Radykany JM pana

[466] SG, t. 7, s. 554.

[467] SG, t. 4, s. 586.

[468] SG, t. 15, cz.2, s. 726.

Lwickiego. Dalej jadąc, polem otwartym, wieś Załatary,[469] JM pana Szweynickiego. Minąwszy tą wieś, lasem wjeżdżając w pole otwarte. Póty się kończy parafia remigolska.

Parafia remigolska graniczy z Księstwem Żmuydzkim i powiatem wiłkomirskim. A sama parafia w powiecie upickim.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem własnej ręki stwierdzam

Ksiądz *[Józef]*[470] Pundzewicz, pleban remigolski.

[k. 217] *Parafia Rogowska* [471]

1-mo.

Kościół parafialny, we wsi Rogowskiej[472] położony, w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, wioski i miejsca do tej parafii należące są w tymże powiecie, według porządku alfabetycznego ułożone , jak tu po sobie idą.

Beczerniki, wieś i karczma JW JM pana Michała Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, na wschód letni, względem kościoła rogowskiego półtorej mili miernej.

Bojary,[473] tegoż JW, między zachodem letnim i północą, mila wielka jedna.

Boiaryszki, *[Bojaryszki]*[474] tegoż JW, na północ, dwie mile mierne.

Budrance, tegoż JW, na północ, półtorej mili miernej.

Gitany, wieś starostwa gitańskiego, na zachód letni, półtorej mili miernej.

Jaczuny,[475] tegoż JW, pod samych wschodem letnim, mila mierna jedna.

---

[469] SG, t. 14, s. 351.

[471] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, k. 217-220 (oryginał).

[472] SG, t. 9, s. 668.

[473] SG, t. 1, s. 294.

[474] SG, t. 1, s. 294.

Jackagole, wioska WM *[Ignacego]* Komara[476] sędziego ziemskiego powiatu wiłkomirskiego, między północą i wschodem letnim , półtorej mili wielkiej.

Jostyniki,[477] wieś starostwa gitańskiego, między zachodem letnim i północą , półtorej mili mierne.

Kierbłonie, wieś starostwa gitanskiego, między zachodem letnim i północą, półtory mili mierne.

Kiermelanca, tegoż JM, na wschód zimowy , pół mili mierne.

Koncagole, tegoż JM, na północ, półtorej mili mierne.

Kuczki,[478] tegoż JM, na wschód letni, czwierć mili małe.

Limeykie, WM pana *[Ignacego]* Komara *[sędziego ziemskiego wiłkomirskiego]* wieś i karczma, między wschodem letnim i północą , mila mała jedna.

Narbuty,[479] tegoż JW., na wschód letni, mila mierna jedna.

Nibrogole, wieś i karczma tegoż JW, między północą a wschodem letnim , półtorej mili miernej. *[k. 217v]*

Nowosudy, tegoż JW, wieś i karczma, między wschodem letnim i zimowym, pół mile mierne.

Poyoście,[480] folwark tegoż JW, między wschodem letnim i północą, półtorej mili małe.

Puciłow *[Puciłowo]*[481], tegoż JW, między wschodem letnim i północą, pół mili małe.

---

[475] SG, t. 15, cz. 1, s. 624.

[476] A. Boniecki, *Herbarz Polski*, Warszawa 1907, t. 10, str. 35

[477] SG, t. 3, s. 606.

[478] SG, t. 15, cz. 2, s. 189.

[479] SG, t. 15, cz. 2, s. 370.

[480] SG, t. 8, s. 537.

[481] SG, t. 9, s. 267.

Rogow, wieś w której kościół parafialny jest punktem względem którego czyni się opidanie całej parafii i należy do tego JM, prócz juryzdyczanina należącego do plebanii.

Rogow Wielki, dwór tegoż JM, na wschód zimowy, kroków 666.

Rogow Mały, dwór WM *[Ignacego]* Komara, między północą i wschodem letnim, półtorej mili mierne.

Rukiszki, folwark, wieś i karczma WM *[Ignacego]* Komara na wschód letni, półtorej mili wielkie.

Smilgie,[482] karczma tegoż JW, między zachodem letnim i północą, ćwierć mili mierne.

Surwikciany, folwark tegoż JW, między wschodem zimowym i południe, pół mili małe.

Szapnie, WM *[Ignacego]* Komara, między południem i zachodem zimowym, pół mili mierne.

Szapnie, WM Hieronima Legowicza chorążego petyhorskiego, tamże tegoż położenia i odległości.

Tuteynie, tegoż JW, pod samym wschodem letnim, pół mili mierne.

Tumagole, WM *[Ignacego]* Komara, między północą i wschodem letnim, mila mierna jedna.

Użuprudzie, wieś i karczma tegoż JW, na wschód letni, trzy ćwierci mili mierne.

Użuroyście, tegoż JW, na wschód zimowy pół mili wielkie.

Wieżyszki,[483] karczma tegoż JW, na południe zimowe , ćwierć mili.

Wiłkance, wieś i karczma WM Komara i WM *[Hieronima]* Legowicza, tegoż położenia i odległości.

Zaniewieście, tegoż JW, na zachód zimowy, kroków 1000.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy są sąsiedzkie następujące:

---

[482] SG, t. 10, s. 879.

[483] SG, t. 8, s. 435.

Poniewież Stary,[484] kościół parafialny, w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim w dobrach JW JM księdza Tyszkiewicza *[k. 218]* kanonika wileńskiego, między zachodem letnim i północą, mil 4 miernych.

Subocz,[485] kościół parafialny, w powiecie wiłkomirskim, w dekanacie abelskim, w dobrach starostwa subockiego, między północą i wschodem letnim, mil 3 miernych.

Traszkuny[486] albo Władysławow kościół, parafialny JMM XX Bernardynów, w dobrach JM pana *[Ignacego]* Pietkiewicza podstarosty wiłkomierskiego[487], między wschodem letnim i zimowym, mil dwie wielkich.

Troupie,[488] kościół parafialny w dobrach WM JM pana *[Jana]* Frąckiewicza oboźnego województwa smolenskiego, podkomorzego nadwornego JKM,[489] między wschodem i południem zimowym , mila mierna jedna.

Wodakle,[490] kościół parafialny w dobrach WM Białłozora, między południem i zachodem letnim, mil dwie mierne.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła rogowskiego są:

Poniewież, miasto sądowe, nad rzeką Niewiażą, leży na zachód letni, mil 4 wielkich.

Wiłkomierz, takoż miasto sądowe, przy rzece nazwanej Święta,[491] leży na południe , odległe mil 5 miernych.

---

[484] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[485] SG, t. 11, s. 522.

[486] SG, t. 12, s. 446.

[487] Ignacy Pietkiewicz herbu Trąby w roku 1778 podstarości wiłkomierski. K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1841, t. 7, s. 297.

[488] SG, t. 12, s. 513.

[489] *Polski Słownik Biograficzny* t. 26 str. 308

[490] SG, t. 15, cz. 2, s. 694.

[491] SG, t. 11, s.688

4-to.

Droga z Rogowa do Poniewieża , miejscami błotnista, nierówna, piaszczysta i kręta, mostki i groble niewygodne.

Droga z Rogowa do Wiłkomierza, nierówna, miejscami błotnista, piaszczysta, kręta, mostki, groble przykre i niewygodne.

Z Rogowa do Wiłkomierza, letnią drogą jazdy godzin 6, zimową zaś za godzin 5 można stanąć.

Z Rogowa do Poniewieża,[492] letnią drogą jazdy godzin pięć zimową godzin cztery.

5-to.

Bagn i błot acz parafia rogowska ma wiele, między innymi trzy są bagna, jedne na wschód zimowy o 2 tysiące kroków od kościoła na samym trakcie przez rowy, groble i mostek osuszone i ułatwione. Drugie na zachód zimowy odległe pół mili mierne Pagrunda nazwane, kędy przejazd przykry, mizerny i niewygodny. Trzecie na północ, odległe pół mili wielkiej, na partykularnej drodze.

Błota znaczniejsze są dwa, jedne na zachód letni, Dubie nazwane, długości na trzy ćwierci mili, szerokie nierównie , najwięcej 1000 kroków. Drugie zwane Krytyża, między północą i *[k. 218v]* wschodem zimowym, długie więcej ćwierć mili, szerokie. Innych bagn i błot, ile że mniejsze i nazwisk swych nie mają, opuszcza się.

Jezior parafia rogowska nie ma żadnych.

Stawek, JW pana Straszewicza marszałka upitskiego, przy folwarku Jostyniki zwanym na rzece Josta,[493] mały, przez srzodek którego jest mostek, względem kościoła rogowskiego na wschód letni.

Staw, tegoż JW Użuprudzie nazwany, po większej części zarosły, na trakcie ryskim. Przez który most dany, między północą i wschodem letnim, o trzy ćwierci mili małe.

---

[492] SG, t. 15, cz.2, s. 493

[493] SG, t. 3, s. 606.

Stawek, WM *[Ignacego]* Komara, przy samym dworze Rogów Mały zwanym, na tejże rzece Josta, niewielki, między północą i wschodem letnim, na którym jest most dobry i wygodny, półtorej mili mierne.

Brody są te: brody na błocie Dubie nazwany, jeden, wraz za miasteczkiem, o kroków 600 od kościoła, drugi na tymże błocie o ćwierć mili małe na zachód letni, trzeci Trumpragi zwany między północą i wschodem letnim mila jedna wielka, pomniejsze zaś niewyrażają się.

Rzeki znaczniejsze:

Niewiaża,[494] od wschodu zimowego, z parafi troupienıskiey wynikająca, kręto, pomimo kościół rogowski, o 160 kroków, po prawej stronie, na której most dobry i wspaniały, płynie przez parafię rogowską ku Poniewieżowi,[495]

Rzeka Josta,[496] płynąca z parafii traszkunskiej, pomiędzy wschód letni i zimowy, ciągnie przez wieś Beczerniki, kędy most przykry i niewygodny, mimo Josty, folwarku i wsi JM pana *[Michała]* Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, mimo folwarku i wsi Rukiszek WM *[Ignacego]* Komara, mimo folwark Poyoscie, tegoż JW, tędy most dobry, tuż dalej wpada do Niewiaży.

6-to.

Gór, wąwozów, borów znacznych żadnych nie ma. Lasu zaś jest więcej w parafii rogowskiej, aniżeli otwartego pola, szczególnie jednak na zachód letni, o półtorej mili, na północ, mil dwie i więcej, wszelkiego drzewa obfitość, prócz sosny i dębów, których mało znajduje się, po niektórych zaś miejscach chrosty i zarośle, długości i szerokości po kilka morgów w sobie mające, które że nie mają własnych nazwisk, tu się nie kładą.

7-mo.

Młynów trzy:
JW *[Michała]* Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, na rzece Joscie, przy folwarku Jostynikach.

---

[494] SG, t. 7, s. 133.

[495] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[496] SG, t. 3, s. 606.

Tegoż JW, na ruczaiku Jostynelis, ze stawu Użuprudzie wynikającym, WM *[Ignacego]* Komara, *[k. 219]* na rzece Josta,[497] na północ, półtory mili miernej.

Innych machin tak wodnych, jako wietrznych, ani miejsc starożytność oznaczających, ani też co by się ściągało do historii naturalnej, nie masz.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne podług miary mil tak się opisują:

1mo. Droga do Poniewieża Starego, razem trakt publiczny ryski. Począwszy od kościoła parafialnego rogowskiego, na wschodzie letnim, kędy dwór Rogow JW *[Michała]* Straszewicza marszałka upitskiego, zostaje po prawej stronie, polem otwartym, o ćwierć mili. Po prawej stronie, o kilkaset kroków, widać wioskę Kuczki, tegoż JW, przez wieś Puciłow, do karczmy Użuprudzie, kędy przebyć mostem ruczaj Jostynelis, toż przez wioskę Użuprudzie, tegoż JM skąd do wioski JM pana Komara Limeykie, stamtąd do wsi Tumagole, tegoż WM Komara, skąd wyjeżdżając, droga w prawą stronę zostaje się, do Subocza,[498] kędy widać dwór tegoż WM, Komara, Rogow Mały zwany. Dopiero, w lewą stronę, przebywszy borek i bród Trumpragis, zbliżać się ku folwarkowi Poioscie, tegoż JW, gościńcem mimo samego folwarku , ciągnąc na most przez rzeczkę Jostę[499], do karczmy i wsi Mibragole zwane, gdzie posrzód wsi gościniec ryski idzie, w prawą stronę, w lewo zaś nagle i kręto, łąkami, na most przez samą rzekę Jostę, gdzie niedaleko widać po prawej stronie wieś Koncagole, tegoż JW, prosto, otwartym polem, przez wieś Kierbłonie, starostwa gitanskiego, na most przez rzekę Niewiażę. I tu się kończy parafia rogowska i granica powiatu wiłkomirskiego. Skąd, przez lasek, drogą przykrą, na kaplicę Mieżyszki, w parafii staroponiewieżskiej, otwartym polem, przez wieś Mieżyszki na most przez Niewiażę. Toż, na groblę, prostym duktem jadąc, jest karczma, po prawej. Opodal, trochę po lewej stronie, dwór Mikniuny[500] WM pana Lukianskiego sędziego grodziego powiatu upitskiego. Którego pominąwszy, droga, w lewą

[497] SG, t. 3, s. 606.

[498] SG, t. 11, s. 522.

[499] SG, t. 3, s. 606.

[500] SG, t. 15, cz. 2, s. 332.

stronę, przez rzekę Niewiażę do Poniewieża Sądowego, w prawą zaś stronę, do Poniewieża Starego.

2do. Droga do Subocza,[501] gdzie jest kościół parafialny, graniczący , między północą i wschodem letnim, puszczą, pół mili wielkiej szeroką. Począwszy od kościoła rogowskiego , na wschód letni, traktem ryskim, polem otwartym, na wieś Puciłow. Stamtąd na młyn, karczmę i wieś Użuprudzie, JW *[Michała]* Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, na karczmą i wieś Limeykie, na wieś *[k. 219v]* Tumugole. Skąd wyjeżdżając, zostawić drogę w lewą stronę i trzymać się lewej, prosto przez rzekę prosto Jostę,[502] mostem, przez dwór Rogow Mały WM *[Ignacego]* Komara. Gdzie opodal pojechawszy, między północ i wschód letni, puszcza granicząca z parafią rogowską od subockiej. Względem kościoła rogowskiego półtory mili wielkiej, reszta drogi przez puszcze, łąki, miejscami korzenista, błotnista, nierówna i przykra.

3tio. Droga do Traszkun.[503] Począwszy od kościoła, między wschodem letnim i zimowym, prosto przez gościniec ryski, otwartym polem ku lasowi, który przebywszy karczma i wieś Nowosady,[504] karczma po lewej, wieś po prawej rozstanie się ręce. Skąd prosto, przez las brzozowy, ku folwarkowi JW. *[Michała]*-Straszewicza marzałka powiatu upitskiego Jostyniki.[505] Kędy zbiżając się, pod samą rzekę Joste, kręto wziąć w prawą stronę, toż lasek ponad rzeką, przebywszy, jest most przez Jostę, przykry i niewygodny, we wsi Beczernikach, która kończy parafią rogowską.

4to. Droga do Troup,[506] gdzie jest kościół parafialny graniczący, między wschodem zimowym i południem, traktem wileńskim, na południe, do karczmy Wezyszek JW Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, toż przez szczupły lasek, w pole WM pana Legowicza i tu się kończy parafia rogowska.

---

[501] SG, t. 11, s. 522.

[502] SG, t. 3, s. 606.

[503] SG, t. 12, s. 446.

[504] SG, t. 15, cz. 2, s. 392.

[505] SG, t. 3, s. 606.

[506] SG, t. 12, s. 513.

5to. Droga do Wodakl,[507] gdzie jest kościół parafialny, graniczący, między zachodem zimowym i letnim. Od kościoła rogowskiego, na zachód zimowy, o kilkaset kroków bród, za którym, w lewą stronę, droga do wsi Zaniewiescia JW *[Michała]* Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, odległej od kościoła o1000 kroków. Którą przejechawszy, wraz w prawą stronę, drogą ku lasom i łąkom, pół mili małe, hać Pagrunda zwana. Przebycie onej bardzo przykre. Za którą lasy i łąki czynią granicę parafii rogowskiej od wodaklańskiej.

6to. Droga do Wiłkomierza. Począwszy od kościoła, między wschodem zimowym i południem, polem otwartym, gościńcem wileńskim, do karczmy Wieżyszek JW *[Michała]* Straszewicza marszałka powiatu upitskiego, ćwierć mili małe odległe. Stamtąd do karczmy Leoniszek WM pana Legowicza, parafii troupienskiej, skąd, w lewą stronę, droga prowadzi do Troup,[508] w prawą zaś stronę, na most, przez rzekę Niewiażę, ku kościołowi, gdzie na pagórku, w prawą stronę, jedna droga do dworu *[k. 220]* Szopow WM Legowicza, druga tuż, w tejże stronie do Wodakl, skąd prosto, po prawej ręce, zostawując karczmę, po lewej zaś, za rzeką, dwór WM Frąckiewicza oboźnego województwa smolenskiego podkomorzego nadwornego JKM. Ku lasowi, kędy grobla dobra i wygodna na pół mili, dopiero hać dobra. Za którą grobla mizerna, przykra, aż do mostu na bagnie Bołelskim. Przy którym karczma WM-*[Antoniego]* Oskierki *[pułkownika petyhorskiego]* starosty bahrymowskiego. Prosto jadąc, tymże gościńcem, drogą nierówną, po lewej stronie jest dworek WM Gąseckiego sędziego grodzkiego powiatu wiłkomirskiego, dalej przez wieś Botele, polem otwartym, mimo dworek, po prawej stronie, WM Jawgiela rotmistrza powiatu wiłkomirskiego. Stamtąd na wieś WM Oskierki. Gdzie trochę odjachawszy, w polu, droga się kręto zwraca mimo dwór tegoż WM Oskierki, Towiany, do miastczka tego nazwiska, skąd do Rogowa mil 3 miernych, do Wiłkomierza zaś mil dwie wielkich rachują.

Parafia rogowska między zachodem letnim i północą za wsią Kierbłonie, starostwa gitańskiego, za rzeką Nieważą, tako się samo kończy, tak zaczyna granice: z powiatem upitskim. Z trzech stron żadnej nie ma granicy, ani wojewódzkiej, ani powiatowej, ale położona jest w powiecie wiłkomirskim, ze wszystkiemi wioskami i miejscami, jako się wyżej o tym zamieniło.

---

[507] SG, t. 15, cz. 2, s. 694.

[508] SG, t. 12, s. 513.

Takowe opisanie parafii rogowskiej, jako zastępujący miejsce JW JM księdza Marcina Straszewicza infułata szkudzkiego, proboszcza rogowskiego, podpisem ręki mojej stwierdzam.

Ksiądz Kazimierz Ryłło nauk wyzwolonych i filozofii doktor, podproboszczy rogowski.

[k. 199] Opisanie parafii Siesickiej [509]

1-mo.

Kościół parafialny siesicki, położony w powiecie i dekanacie wiłkomirskim, ludzie należące do tej plebanii w tym samym miasteczku.

Białozoryszki, dwór JM pana *[Michała]* Francuzewicza, na południe, o pół mili.

Boreyszy, okolica, na południe, o mil dwie.

Borowiki,[510] wieś JM pani *[Augusty]* Platerowey *[chorążynej]*, na zachód zimowy, mila jedna.

Birzule *[Birżule],*[511] wieś JM pani Platerowey *[chorążyny]*, na południe, o milę jedną.

Bukancy, dwór JM pana *[Józefa]* Hopena *[strażnika wiłkomierskiego]*,[512] na południe, o milę jedną.

Czesancy, JM pana Karpia *[miecznika upitskiego]*, na wschód letni, o mila jedna.

Dobramysl, wieś JM pana *[Józefa]* Hopena *[strażnika wiłkomierskiego]*, na południe, o mila jedna wielka.

Domontyszki, dwór JM pana *[Karola]* Mejera *[koniuszego kowieńskiego]*[513], na wschód zimowy, o pół mili.

Gayłaycy, wieś JM pana Tomaszewicza, na południe, o półtorej mili.

Grotele, folwark JM pana Nowodworskiego, na południe, o mila.

Gruży, wieś JM panaTomaszewicza, na wschód o mili półtorej.

---

[509] CAH Wilno, f. 694, op. 3505, nr 595, k. 199-200, (oryginał).

[510] SG, t. 15, cz. 1, s. 210.

[511] SG, t. 15, cz. 1, s. 158.

[512] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 466, s.9.

[513] Tamże.

Kaczeniżki,[514] okolica, na południe, o mila mała.

Karpie,[515] folwark JM pani *[Augusty]* Platerowey *[chorążyny petyhorskiej]*, na południe, o pół mili.

Klikuny,[516] wieś JM pana Kuszelewskiego *[rotmistrza upitskiego]*, na północ, o pół mili.

Kliszy, wieś JM *[Ignacego]* Grotuza *[starosty pokretonskiego]*, na wschodzie zimowym, o ćwierć mili.

Kurszy, dwór JM Karpia *[miecznika upitskiego]*[517], na wschodzie zimowym, o mila mała.

Jasudy,[518] okolica, na południe, o mila wielka.

Jurgielancy, wieś JM pana *[Stefana]* Mickiewicza *[chorążego JKM]*,[519] na wschodzie letnim, o mila.

Łekiany, okolica, na południe, o mila wielka jedna.

Łukinie,[520] dwór JM pana *[Ignacego]* Grotuza *[starosty pokretońskiego]*, na wschodzie letnim, o pół mili.

Mogiancy, okolica, na południe, o mil dwie.

Meyłuny,[521] wieś JM pana *[Ignacego]* Grotuza, *[starosty pokretonskiego]* na wschodzie letnim, o trzy ćwierci mili.

Mikiancy, wieś JM pana Karpia *[miecznika upitskiego]*, na wschodzie letnim, o mila wielka.

---

[514] SG, t. 15, cz. 2, s. 37.

[515] SG, t. 15, cz. 2, s. 60.

[516] SG, t. 15, cz. 2, s. 84.

[517] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 466, s. 10.

[518] SG, t. 15, cz. 2, s. 13.

[519] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr. 466, s. 10

[520] SG, t. 15, cz. 2, s. 282.

[521] SG, t. 15, cz. 2, s. 315.

Miluny,[522] wieś JM pana *[Ignacego]* Grotuza,*[starosty pokretonskiego]* na wschodzie letnim, o trzy ćwierci mili.

Munducie,[523] wieś JM pana Kuszelewskiego *[rotmistrza upitskiego]*, na północ, o mila mała.

Monteykie *[Montejki]*,[524] wieś JM pani Platerowey, na południe, o trzy ćwierci mili.

Możany,[525] wieś JM pana Kossakowskiego, na południe, o mila wielka.

Ponatery,[526] dwór JM pana *[Antoniego]* Domeyki *[rotmistrza kowieńskiego]*,[527] na południe, o półtorej mili.

Petrancy, wieś JM pana *[Ignacego]* Grotuza, *[starosty pokretonskiego]* na wschodzie letnim, o trzy ćwierci mili. *[k. 199v]*

Podworniki, wieś JM pana Szołkowskiego *[podczaszego wiłkomierskiego]*, na południe, o mila.

Poddobile, wieś JM pana Szołkowskiego *[podczaszego wiłkomierskiego]*, na południe, o mila. mała.

Posady,[528] wieś JM pana *[Kazimierza]* Dowgiałły *[horodniczego wiłkomierskiego]*,[529] na południe, od staj 30.

Popole, wieś JM pani Platerowey, na zachodzie zimowym, o pół mili.

Posady, wieś JM pana Kossakowskiego, na południe, o mil dwie.

---

[522] SG, t. 15, cz. 2, s. 335

[523] SG, t. 6, s. 805.

[524] SG, t. 6, s. 663.

[525] SG, t. 15, cz. 2, s. 359.

[526] SG, t. 8, s. 540.

[527] Volumina Legum, t. X, Poznań 1952, s. 55.

[528] SG, t. 15, cz.2, s. 498

[529] Adam Boniecki, *Herbarz Polski, t. 4, s. 393.*

Reyniuny, wieś JM pana Kossakowskiego, na południe, o mila.

Rukuyży, okolica, na południe, o mila jedna wielka.

Szopew, dwór JM pana Węcewicza *[rotmistrza powiatu wiłkomierskiego]*,[530] na południe, o mila.

Szopew, dwór JM pani *[Augusty]* Platerowey *[chorążyny petyhorskiej]*, na zachodzi zimowym.

Siesiki, dwór JM pana *[Kazimierza]* Dowgiałły *[horodniczego wiłkomierskiego]*[531] na południe, od staj czternaście.

Szymkuny,[532] wieś JM pana *[Karola]* Mejera *[koniuszego kowieńskiego]*, na wschodzie zimowym, o pół mili.

Toroki,[533] okolica, na południe, o mila jedna.

Waszkany, wieś JM pani *[Augusty]* Platerowey*[chorążyny petyhorskiej],* na zachodzie zimowm , o mile dwie.

Widugirce,[534] wieś JM pana *[Ignacego]* Grotuza *[starosty pokretonskiego]*, na północ, o ćwierć mili.

2-do.

Od tegoż parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Dziewiałtowski kościół, w dobrach JM pana Soroki, w tymże powiecie i dekanacie, na wschód zimowy, o mila jedna wielka.

---

[530] *Ukmerge dekanato vizitacija*, nr 466, s.9.

[531] A. Boniecki, *Herbarz Polski, t. 4, s. 393.*

[532] SG, t. 12, s.1 17.

[533] SG, t. 15, cz. 2, s. 661.

[534] SG, t. 8, s. 293.

Pogirski kościół, w dobrach JM pani Ogińskiey, w tymże powiecie i dekanacie, na zachód letni, o mila jedna.

Szacki kościół parafialny, w dobrach JO książęcia Pasterza, w tymże powiecie i dekanacie, na zachód, o mil dwie wielkie.

Traupiański kościół parafialny, w dobrach JW JM Franckiewicza, na północ, o mil 3, w tymże powiecie i dekanacie.

Żeymenski kościół parafialny, w dobrach JM pana Medekszy, w tymże powiecie i dekanacie, o mil 3.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła siesickiego:

Wiłkomierz, miasto sądowe, przy rzece nazwanej Święta,[535] leży na wschodzie letnim, o mil 3 wielkie.

Wilno, miasto, na południu, o mil 13.

4-to.

Droga z Siesik[536] do Wiłkomierza, błotnista i kręta, miejscami mosty i groble niewygodne. *[k. 209]*

Droga do Pogir,[537] ryskim traktem, ale letnią porą bardzo niewygodna, lasami, bagnami najwięcej przypada jechać, ku zachodowi.

Droga do Żeym,[538] także lasami, miejscami ciasno i niewygodno, na zachód zimowy przypada jechać.

5-to.

---

[535] SG, t. 11, s. 688.

[536] SG, t. 10, s. 600.

[537] SG, t. 8, s. 499.

[538] SG, t. 14, s. 760.

Jezioro większe Siesickie, wzdłuż pół mili, szerokie do 40 sznurów, leży na wschodzie zimowym od kościoła parafialnego siesickiego, odległy na staj 4.

Jezioro Szymkunskie, wzdłuż ćwierć mili, w poprzek 50 sznurów, na wschodzie letnim, o pół mili.

Jezioro Kryt, wzdłuż ćwierć mili, poprzek sznurów 20, na wschodzie letnim, o ćwierć mili.

6-to.

Bagno znaczniejsze, Płaczewo[539] zwane, ciągnie się aż do parafii dziewiałtowskiej. Błot znacznych nie ma. Stawów nie ma.

Lasu jest więcej w parafii siesickiej niżeli pola otwartego. Drzewa do budowli różnego gatunku jest, jako jodły, dębiny, olch, klonów, etc.

7-mo.

Młynków małych trzy, w których na wiosnę ledwo mogą mleć:

JM pana *[Ignacego]* Grotuza zafundowany młynek, na wykopanym rowie, przez pole dworne łukinskie i przez bagno do puszczy, na wschodzie letnim, o pół mili.

Młynek w Szopowie,[540] JM pani *[Augusty]* Platerowey zafundowany, na małym ruczaju Szapowce, na zachodzie zimowym, o mila.

Młynek w Białozoryszkach, zafundowany, JM pana *[Michała]* Francuzewicza, ruczaju Tautyniu, z puszczy wychodzącym, na południe, o pół mili.

Parafia siesicka nie ma w sobie żadnych granic wojewódzkich i powiatowych, ale cała we wszystkimi wioskami i miejscami jest położona w powiecie i dekanacie wiłkomirskim, jako, że wyżej o tym się namieniło.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam

Ksiądz Józef Szulc, prałat żmudzki, pleban siesicki.

---

[539] SG, t. 8, s. 272.

[540] SG, t. 12, s. 20.

[s. 103] Parafia staroponiewska [541]

1-mo.

Kościoł parafialny staroponiewski położony w powiecie upitskim. Wioski i miejsca należące do tej parafii, są w tym powiecie, według porządku alfabetu ułożone, jak tu po sobie idą:

Bernatany,[542] JM pana Dąbskiego, między zachodem letnim i północą względem kościoła parafialnego, mila jedna wielka.

Bernaty,[543] JM pana Moszynskiego, na północ, mila wielka jedna.

Bludzie,[544] JW Tyszkiewicza kanonika, pod zachodem letnim, mila mierna.

Boiaryszki,[545] JW Tyszkiewicza i JM pana Szukszty, między wschodem letnim i zimowym , mil dwie wielkich.

Dąbniszki, JM pana Dąbskiego, pod zachodem letnim, półtorej mili wielkiej.

Duby,[546] JO księcia Poniatowskiego, między południem i wschodem zimowym, mil dwie miernych.

Dowmiany,[547] XX Pijarów, pod wschodem zimowym, mila mierna jedna.

Gawsze, JM pana Moszynskiego, na wschód letni, mil dwie wielkich.

Jłgałowkie, JW Tyszkiewicza kanonika, na samą północ, ćwierć mili wielkiej.

Jakubonie, JM pana Wereszczynskiego, między wschodem zimowym i południem, mil duże miernych.

---

[541] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 103-110, (kopia).

[542] SG, t. 1, s. 152.

[543] SG, t. 15, cz. 1, s. 113.

[544] SG, t. 15, cz. 1, s. 162.

[545] SG, t. 15, cz. 1, s. 188.

[546] SG, t. 15, cz. 1, s. 449.

[547] SG, t. 15, cz. 1, s. 435.

Jasnogorka,[548] WM pana Karpia, folwarczek, na południe, kilkadziesiąt kroków.

Kniawdy, JM pana Wereszczynskiego, na zachód ziy

mowy, ćwierć mili wielkiej.

Kaliunciszki, pod wschodem letnim, JO księcia Radziwiłły, mil dwie wielkich.

Kaspary, JM pana Dąbskiego, między północą i zachodem letnim, mila wielka jedna.

Kniacie, tegoż, na zachód letni, półtorej mili wielkiej.

Kliweczki,[549] JO księcia Poniatowskiego, pod wschodem letnim, mila mierna jedna.

Kałki, JW JM księdza Tyszkiewicza kanonika, między zachodem letnim i północą, pół mili wielkiej.

Kulbie, JM pani Tyszkiewiczowej, między wschodem letnim i zimowym , mil dwie wielkich.

Kulbagole, JM pana Morykoniego, między wschodem letnim i zimowym , półtorej mili wielkiej.

Kulbipole, tegoż między wschodem letnim i zimowym, mil duże wielkich.

Kiry, JM pana Szukszty, pod wschodem zimowym, półtorej mili dobrej.

Klepsze,[550] tegoż, pod wschodem zumowym, mil dwie wielkich.

Kayne, JMM panów, Wereszczynskiego i Straszewicza , na wschód zimowy, mil 2 wielkich. *[s. 104]*

Kodzie,[551] JMM panów, Straszewicza i Gąbrewicza, na wschód zimowy, mil dwie wielkich.

Kudzie, JM pana Szukszty, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

---

[548] SG, t. 15, cz. 2, s. 11.

[549] SG, t. 15, cz. 2, s. 86.

[550] SG, t. 15, cz. 2, s. 83.

[551] SG, t. 15, cz. 2, s. 99.

Kirkuny,[552] JM pana Wereszczynskiego, pod wschodem zimowym, mila jedna mierna.

Kirdeyki,[553] JM pani Platerowey, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili.

Ludyn, folwark JM pana Łukianskiego, między wschodem zimowym i letnim, mila wielka jedna.

Ligpetre, JM pana Moszynskiego, na północ, pół mili wielkiej.

Limany, JM pana Dąbskiego, pod zachodem letnim, półtorej mili wielkiej.

Lepsze,[554] JMM XX Pijarów, na południu, mila jedna mierna.

Małuny,[555] JW Tyszkiewicza, między zachodem zimowym i południem, mila mierna.

Maksmityszki, JO księcia Poniatowskiego, na samą północ, pół mili wielkiej.

Małatyszki,[556] JM Dąbskiego, pod zachodem zimowym, trzy ćwierć mili.

Miezyszki, JW Morykoniego, między wschodem letnim i zimowym, mil 2 wielkihc.

Miezyszki, JM Tyszkiewiczowny, między wschodem letnim i zimowym, mila wielka jedna.

Miloniuny, JM Łukianskiego, między wschodem letnim i zimowym, mila wielka jedna.

Mazenie, JMM panów Zabiełły, Wereszczynskiego i Szpinka, między wschodem letnim i zimowym, mil dwie wielkich.

Mondeyki,[557] JM pana Wereszczynskiego, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

Nowosady,[558] JM pana Dąbskiego, pod zachodem zimowym, mila jedna mierna.

---

[552] SG, t. 15, cz. 2, s. 78.

[553] SG, t. 15, cz. 2, s. 77.

[554] SG, t. 15, cz. 2, s. 220.

[555] SG, t. 15, cz. 2, s. 298.

[556] SG, t. 15, cz. 2, s. 329.

[557] SG, t. 15, cz. 2, s. 351.

Nowiki,[559] JM pana Moszynskiego, między północą i wschodem letnim, półtorej mili.

Naymiższki, JM pana Szukszty i Tyszkiewiczowny, między wschodem letnim i zimowym , mil dwie wielkich.

Niekraszy, JM pana Ziberka *[Zyberka]*, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

Ożele,[560] JM pani Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]*, między wschodem letnim i zimowym, pół mili wielkiej.

Oksy,[561] JM pana Wereszczynskiego, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

Poniewież Stary,[562] wieś, w której kościół parafialny jest punktem, względem którego czyni się opisanie całej parafii, sama wieś należy do probostwa Kaplicy Królewskiej Wilenskiej.

Poniewież Stary, folwark JW Tyszkiewicza kanonika, na zachód zimowy, o kilkaset kroków.

Poniewież, miasto sądowe, JO księcia Poniatowskiego, między zachodem zimowym i *[s. 105]* południem, ćwierć mili miernej.

Poniewież, folkwark JO księcia tegoż, na południe, ćwierć mili miernej.

Plukie, JW Tyszkiewicza kanonika, na zachód zimowy, ćwierć mili wielkiej.

Paluniszki, JW pana Moszynskiego, na samą północ, mila jedna mierna.

Pomeliszki, JW tegoż, na północ, pół mili wielkiej.

Pogiegole, JO księcia Radziwiłły i JMM pana Zabiełły, Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]* i Szyszły, pod samym wschodem letnim, półtorej mili wielkiej.

---

[558] SG, t. 15, cz. 2, s. 392.

[559] SG, t. 15, cz. 2, s. 389.

[560] SG, t. 15, cz. 2, s. 427.

[561] SG, t. 15, cz. 2, s. 404.

[562] SG, t. 8, s. 771.

Powaszecie,[563] JM pana Dąbskiego, między zachodem zimowym i południem, mila wielka.

Pokodziupie, JW Wereszczynskiego na północ, półtorej mili wielkiej.

Pazałowaycie, JW pana Tyszkiewicza kanonika, pod zachodem zimowym, trzy ćwierć mili.

Poieziory, JO księcia Radziwiłły, na północ, ćwierć mili wielkiej.

Poioscie,[564] JM pani Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]*, między zachodem zimowym i letnim, ćwierć mili wielkiej.

Pakalmiszki, tejże JM, między zachodem zimowym i letnim, mila mierna.

Poioscie, JM pani Szuliszty, między zachodem letnim i zimowym, mil dwie wielkich.

Puczekany,[565] JW pana Morykoniego, między zachodem letnim i zimowym, mil dwie wielkich.

Preydzie,[566] JMM Wereszczynskiego i Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]*, na zachód zimowy półtorej mili dużej.

Poiedzie, JMM panów:Zabiełły i Wereszczynskiego, między zachodem zimowym i południem, mila wielka jedna.

Poiedzie, folwark JM pana Mydlotona, między zachodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

Pozagenie, JMM XX Pijarów, na południe, mila jedna mierna.

Poszyle,[567] JO księęcia Poniatowskiego, pod samym południem, mila wielka jedna.

Rekle,[568] JW JM księdza Tyszkiewicza kanonika, miedzy zachodem letnim i zimowym, mila wielka jedna.

---

[563] SG, t. 15, cz. 2, s. 503.

[564] SG, t. 15, cz. 2, s. 478.

[565] SG, t. 9, s. 273.

[566]SG, t. 15, cz. 2, s. 501.

[567] SG, t. 15, cz. 2, s. 501.

Saknszki, JM pana Dąbskiego, pod zachodem zimowym, pół mili wielkiej.

Sulimiszki, JM pana Gorskiego, pod zachodem letnim, mil dwie wielkich.

Szeszki, JM pana Wereszczynskiego, na północ, mila jedna wielka.

Staniuny,[569] JMM księży Pijarów, pod zachodem zimowym, pół mili.

Stanikuny, JM pana Ziberka, między wschodem zimowym i południem, półtorej mili wielkiej.

Szlikie,[570] JM pana Zabiełły, między zachodem zimowym i południem, półtorej mili.

Szyłagole,[571] JO księcia Poniatowskiego, pod samym południem, mila mierna.

Stetyszki, JO księcia tegoż, pod południem, pół mili.

Sutkuny,[572] JM pana Bystrama, między wschodem letnim i zimowym, półtorej mili wielkiej.

Teytiszki, JM pana Koszynskiego, na północ, pół mili.

Tyczkuny,[573] JO księdza Tyszkiewicza, na północ, pół mili.

Taniszki, JM pani Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]*, między wschodem letnim i zimowym, półtorej mili wielkiej.

Trakini, JM pana Morykonigo, między wschodem letnim i zimowym, mil dwie wielkich.

Tautkuny,[574] JM pana Szukszty, między wschodem letnim i zimowym, mila wielka jedna.

Winupie, JM pana Dąbskiego, pod zachodem zimowym, trzy ćwierci mili.

---

[568] SG, t. 9, s. 603.

[569] SG, t. 11, s. 210.

[570] SG, t. 11, s. 959.

[571] SG, t. 12, s. 106.

[572] SG, t. 11, s. 611.

[573] SG, t. 12, s. 692.

[574] SG, t. 12, s. 266.

Wiłkapuwie, JO księcia Radziwiłły i Medekszy, na północ, mila jedna wielka.

Woywodziszki, wieś plebańska, na północ, ćwierć mili.

Węcłowiszki, JM pani Meysztowiczowey *[sędziny kowieńskiej]*, pod wschodem letnim, ćwierć mili.

Welże,[575] JO księcia Poniatowskiego, pod wschodem zimowym, mila mierna jedna.

Wielikie, JM pana Wereszczynskiego, na zachodzie zimowym, półtorej mili wielkiej.

Zumby, JM pana Moszynskiego, na wschód letni, mil dwie wielkich.

Zuykie, JM pana Dąbskiego pod zachodem zimowym, trzy ćwierci mili.

Zerauki, JMM panów: Wereszczynskiego i Mydlotona, pod wschodem zimowym, półtorej mili wielkiej.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są te:

Subocz,[576] kościół parafialny w powiecie wiłkomierskim, dekanacie kupickim w dobrach JM pana Platera, na wschód letni mil 4 wielkich.

Rogow, kościół parafialny w powiecie i dekanacie wiłkomierskim w dobrach JM pana Straszewicza, między wschodem letnim i zimowym mil 4.

Remigoła, kościół parafialny dobra Kaplicy Królewskiej Wilenskiej, na południe mil 3 wielkich.

Nowe Miasto, kościół parafialny w dobrach JO księcia Radziwiłły, na zachód zimowy mil dwie.

Poszołaty, kościół parafialny diecezji żmuydzkiej. w dobrach JM pana Igielsztruma, na zachód letni mil 3 wielkich.

---

[575] SG, t. 8, s. 199.

[576] SG, t. 11, s. 522.

Pompiany,[577] kościół parafialny w dobrach JMM panów: Platera i Szyszły na północ mi 3 wielkich.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około kościoła parafialnego są te:

Poniewież, miasto sądowe, w otwartym polu między zachodem zimowym i południem, ćwierć mili nad rzeką Niewiażą.

Wiłkomierz, miasto sądowe, na wschód zimowy, odległe mil 8wielkich.

4-to.

Droga z Starego Poniewieża do Wilna, miejscami błotnista, mosty i groble na niej wygodne.

Droga z Poniewieża do Wiłkomierza, też błotnista, miejscami groble i mosty niewygodne. Z Poniewieża do Wilna letnią drogą jazdy dni dwa, zimową być może mniej. Z Poniewieża do Wiłkomierza, letnią drogą jazdy dzień, zimową mniej. *[s. 107]*

5-to.

Rzeka Ławenna,[578] względem kościoła na północ, na wiosną znacznie wylewa.

Rzeka Niewiaża, o kroków kilkanaście płynie, względem kościoła na południe.

Rzeka Josta[579] z błota, o mil kilka poczyna się między wschodem letnim i zimowym wpada do Niewiaży o ćwierć mili od kościoła przy folwarku Poioscie JM pani Meysztowiczowey.

Rzeka Joda,[580] z błot o mil kilka płynie, między wschodem zimowym i południem, wpada do Niewiaży o milę w Welzach, wiosce JO księcia Poniatowskiego.

---

[577] SG, t. 15, cz. 2, s. 492.

[578] SG, t. 5, s. 610.

[579] SG, t. 3, s. 606.

[580] SG, t. 3, s. 593.

Inne ruczaje:

Sążyła, między zachodem letnim i zimowym, mila mierna jedna.

Waszeta, między zachodem zimowym i południem, mila jedna mierna.

Szamula, między zachodem zimowym i południem, pół mili.

Kodziepis, na północ, półtorej mili.

Oląta, pod wschodem zimowym, dużą milę,

Zagienia, o kroków kilkaset na południe, na wiosnę mało wylewnej, latem zaś suche.

Jezioro jedno małe nazywa się Wiłkiupis, książąt Radziwiłłów, na północ, ćwierć mili odległe.

Błot znacznych nie masz, ponieważ groblami najwięcej są ociągnięte, jak są na swoim miejscu opiszę.

Staw JMM XX Piarjów w Damianach, folwarku , na ruczaju Riwpis zwanym, z lasów bliskich wychodzący, pod wschodem zimowym.

Staw JM pana Dąbskiego, przy folwarku Stawiszki[581] zwanym z ruczaju Szamula wynikający, który ruczaj latem suchy, pod zachodem zimowym.

Staw JM pana Dąbskiego, przy ruczaju Waszeta, nad wioską Powaszecie, między wschodem zimowym i południem.

6-to.

Lasu jest dość w parafii staroponiewiezkiey, równie i otwartego pola, szczególnie jedna puszcza starostwa wobolnickiego, przy folwarku Polumiszkach JM pana Moszynskiego, rozciąga się w tejże parafii na mil dwie wielkich. Ma sosnę, jodłę, olchę, dęby i inne pożyteczne drzewa, leży na północ i wschód letni. Puszcza JO księcia Radziwiłły, JPP Zabiełły i Meysztowiczowey. Ma w swojej granicy razem sosnę, jodłę i inne drzewo , rozległa wszerz i wzdłuż na mil 3 wielkich. Puszcza JM pana Morykoniego ma drzewo sosnę, jodłe i inne rozległe wszerz i wzdłuż i na mil 4 wielkich, między wschodem letnim i

[581] SG, t. 11, s. 299.

zimowym. Inne lasy długością i szerokością swoją nie są wiadome, jak daleko rozciągają się bo szczupłe. *[s. 108]*

7-mo.

Młyn JO księcia Poniatowskiego, na rzece Niewiaża[582] kędy i most przez rzekę wygodny, pod Poniewieżem Sądowym.

Młyn JM pana Moszynskiego na rzece Ławenna,[583] kędy most przez rzekę wygodny przy folwarku Paluniszkach, tuż i tartak na tej samej rzece.

Młyn JM pani Tyszkiewiczowny, na rzece Niewiaża, przy folwarku Muzyszki.

Młyn Jm pani Meysztowiczowey, na rzece Josta,[584] przy folwarku Poyoscie.

Młyn JM pana Dąbskiego, na stawie z ruczaju Waszeta, przy wiosce i karczmie Powaszecie.

Młyn JM pana Dąbskiego, na stawie z ruczaju Szarmuta, przy folwarku Sawiciszki.[585]

Młyn JW księdza Tyszkiewicza kanonika, na stawie z ruczaju nie mającym nazwiska przy folwarku Stary Poniewież.

8-vo.

Drogi partykularne i trakty publiczne podług miary mil tak się opisują:

Droga do Subocza,[586] razem trakt publiczny począwszy od kościoła parafialnego na północ polem otwartym grobla do karczmy JM księdza Tyszkiewicza kanonika, nad jeziorem Wiłkktupis zwanym, a od niej gęstym lasem grobla bita znacznym ekspensem JM pana Moszynskiego pół mili wielkiej do karczmy i mostu na rzece Ławenie folwarku Polaniszek ciągną się, za którym mostem rozdzielają się jedna w lewo na północ polem otwartym o kilkaset kroków do wioski Likpetrow, druga w prawo na wschód letni przez las mały

[582] SG, t. 7, s. 132.

[583] SG, t. 5, s. 610.

[584] SG, t. 3, s. 606.

[585] SG, t. 15, cz. 2, s. 574.

[586] SG, t. 11, s. 522.

brzozowy mimo karczmy JM pana Medkszy i wioskę książąt Radziwiłłow Wiłkupiuwie, puszczą sosnową wielką do karczmy Zumby JM pana Moszynskiego, stamtąd do karczmy Sukniszek JM pana Gorskiego o kilkaset kroków odległych idzie. Tu się kończy parafia staroponierwieska i powiat upitski, a zaczyna się powiat wiłkomierski.

Droga do Rogowa, gdzie też kościół parafialny, począwszy od kościoła na wschód letni polem otwartym ćwierć mili wielkiej do wioski i karczmy Węcdłowiszek JM pani Meysztowiczowey, dalej o kilkaset kroków na górze folwark Poioscie tejże, skąd widać wioskę Chorązyszki o ćwierć mili tejże, którą przejechawszy polem otwartym o ćwierć mili, lasu, kilkaset, mokrego, kroków *[ss]*, pominąwszy do grobli JM pana Łukianskiego,wpada. Ta ćwierć mili wielkiej obejmuje.I tą kończąc, do niej druga przypiera grobla mila wielka, łącząc którą rzeką Niewiażą, mostem przejechawszy za nim wioska Miezyszki[587] o klikaset kroków starostwa gitanskiego. Dalej za wioską o kilkaset kroków w lewej stronie kaplica miezyska *[s. 109]* JM pani Tyszkiewiczowny, groblą jadąc zostaje. Tu się kończy parafia staroponiewieska i powiat upitski, a zaczyna się powiat wiłkomierski.

Droga do Remigoły, gdzie kościół parafialny. Począwszy od kościoła na zachód zimowy przez wioskę Poniewież Stary i z niej polem otwartym, groblą w lewą stronę, mostem rzeka Niewiaża[588] przejeżdza się *[ss]*. Dalej przez miasto Poniewież Sądowy ulicą Remigolską zwaną, ciągnie się za miastem na południu wioska lepsza i karczma JM XX Piarów widać, które pomijając za nimi o ćwierć mili na górze wioska Szyłagole[589] JO księcia Poniatowskiego, tą przejechawszy prosto droga piaszczysta miejscami i kamienista, mimo mogiły na górze w lesie będące*[j]*, do Błota Borkłonskiego idzie. Tu się kończy parafia staroponiewiezka od Remigoły.

Droga do Nowego Miasta. Począwszy od kościoła, na zachód zimowy, przez wioskę Poniewież Stary, z niej polem otwartym grobla aż do tej wioski zwanej Płukie widnej, JW księdza Tyszkiewicza kanonika, ciągnie się, na górze stojącej i przez nią jadąc polem otwartym po za rzece Niewiaży, wioska Załowaycie JM księdza Tyszkiewicza kanonika

---

[587] SG, t. 15, cz. 2, s. 329.

[588] SG, t. 7, s. 132.

[589] SG, t. 12, s. 106.

widać *[ss]* o ćwierć mili, którą pominąwszy karczma Winupia o kilkaset kroków, JM pana Dąbskiego. Tu się kończy staroponiewieska parafia, a poczyna się nowomiejska.

Droga do Puszobot, trakt publiczny zimowy i letni do Rygi, gdzie też kościół parafialny. Począwszy od kościoła na zachód zimowy przez wioskę Poniewież Stary. I z niego wyjachawszy groblą, polem otwartym wioska Płukie widać i karczma JM księdza Tyszkiewicza kanonika. Od rogu której karczmy, na zachód letni, grobla do karczmy i wioski Błudzie JW księdza Tyszkiewicza kanonika, dalej grobla do karczmy Bernatany JM pana Dąbskiego, nad rzeką Ławenną[590] ciągnie się. Od której karczmy w lewo po za rzece Ławenie, o pół mili wioska Kiecie pomija się i do karczmy Sziowdynia JM pana Olechnowicza przypiera. Tu się diecezja wilenska, a parafia staroponiewiezka kończy, a zaczyna się diecezja żmuydzka, parafia puczałodzka.

Droga do Pompian,[591] trakt publiczny zimowy i letni, do Rygi też. Kościół parafialny, począwszy od kościoła na zachód zimowy przez wioskę Poniewież Stary. I z niego wyjachawszy groblą polem otwartym wioska Płukie widać i karczma JW Tyszkiewicza kanonika, od rogu której karczmy na zachód letni grobla do karczmy i wioski Błudzie JW księdza Tyszkiewicza kanonika. Od rogu której karczmy, na zachód letni grobla do karczmy i wioski Błudzie JM księdza Tyszkiewicza hanonika, dalej grobla do karczmy Bernatany JM pana Dąbskiego nad rzeką Ławenną ciągnie się. Którą rzekę brodem przejachawszy przez lasek, o ćwierć mili wioska Pokodziupie, JM pana Wereszczynskiego i za nią o kilkaset kroków w las wjeżdżając zaczyna się parafia pompianska, a kończy się staroponiewieska *[s. 110]* na północ.

Takowe opisanie parafii mojej staroponiewieskiey podpisem własnym stwierdzam.

Ksiądz Franciszek Ciołkiewicz, pleban staroponiewieski.

---

[590] SG, t. 5, s. 610.

[591] SG, t. 15, cz. 2, s. 492.

[k. 195] Parafia szatska [592]

1-mo.

Kościół parafialny w miasteczku targowym i jarmarkowym uprzywilejowanym, położony w powiecie i dekanacie wiłkomierskim. Dwory, folwarki, wioski i miejsca do tej parafii należące są w powiatach wiłkomierskim, kowieńskim i upitskim, według porządku alfabetu ułożone, jako tu po sobie idą.

Biluszki, JMM panów Tołłoczkow i Klimkiewicza, między wschodem zimowym i południem, pół mile wielkie.

Boiaryszki,[593] wieś JW Zabiełły marszałka kowieńskiego i WM *[Adama]* Kozakowskiego sędziego ziemskiego, ku północy blisko zachodu letniego, mili półtorej.

Bładyki, WM JM pana *[Dominika]* Bohusza oboźnego wiłkomierskiego,[594] na zachodzie zimowym, kroków 3000.

Drabiszki,[595] folwark WM Bohusza, między wschodem zimowym i południem, pół mili wielkie.

Dawidańce, kilkunastu szlachty, na wschodzie zimowym, mili półtorej.

Eywiły,[596] JM pana Szadziewicza, między zachodem letnim, a północą, mila mierna.

Ewaniszki,[597] dwór JM pana Mikulicza, na zachodzie zimowym, mila wielka.

Garniszki,[598] królewszczyzna WM *[Ignacego]* Bohusza skarbnika wiłkomirskiego, na wschodzie letnim, mila wielka.

---

[592] CAH Wilno, f. 694.op. 3504, nr 594, k. 195-198v, (oryginał).

[593] SG, t. 15, cz. 1, s. 188.

[594] Dominik Bohusz, oboźny Wiłkomirski 1769, w: K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Gniezno 1882, s. 283.

[595] SG, t. 15, cz. 1, s. 436.

[596] SG, t. 15, cz. 1, s. 470.

[597] SG, t. 15, cz. 1, s. 472.

[598] SG, t. 2, s. 495.

Gayżuny,[599] królewszczyzna WMM Brunonow, między wschodem letnim i zimowym, mila mierna.

Gierdwiłły,[600] WM *[Adama]* Kozakowskiego sędziego ziemskiego kowienskiego, między zachodem letnim, a północą mila wielka.

Głowsze,[601] WM *[Jana]* Gintowta rotmistrza wiłkomierskiego,[602] na wschodzie letnim, pół mili mierne.

Jaskaycie,[603] JMM panów: Bohusza, Jeleniewskiego, Mągina, między zachodem letnim i zimowym, mila mierna.

Jawniszki, WM Gintowta, na wschodzie letnim, pół mili mierne.

Jawoysze,[604] WWM Brunonow i JM pana Narewicza, na wschodzie zimowym, blisko południa, pół mile małe.

Joczymy,[605] JM panów szlachty między północą, a wschodem letnim, mila wielka.

Juszkańce, WM Bohusza oboźnego i JM panów: Berkiena i *[Józefa]* Okmianskiego,[606] między południem, a zachodem zimowym, pół mili wielkie.

Juszkiszki,[607] WM Bohusza oboźnego, folwark, na zachodzie zimowym, kroków 2000.

Kawle, królewszczyzna JM pana Hoppena, na wschodzie zimowym, mila wielka.

---

[599] SG, t. 15, cz. 1, s. 484.

[600] SG, t. 15, cz. 1, s. 497.

[601] SG, t. 15, cz. 1, s. 507.

[602] Ukmerge dekanato vizitacija, n. 470, s. 11.

[603] SG, t. 15, cz. 2, s. 10.

[604] SG, t. 15, cz. 2, s. 14.

[605] SG, t. 15, cz. 2, s. 22.

[606] W księgach metrykalnych parafii Szatskiej wymieniany jest szlachetnie urodzony Józef Okmiański ze wsi Juszkance w: http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=29827, stan z dnia 10, VI 2013.

[607] SG, t. 15, cz. 2, s. 35.

Kirniszki, JM pana Hoppena, między wschodem zimowym ku południowi, mila wielka.

Kirdeyki,[608] WM *[Onufrego]* Lackiego pułkownika trockiego,[609] na wschodzie letnim, pół mile mierne.

Koczany,[610] JMM panów: Romanowskiego, Miłaszewskiego, Rostkowskiego, między wschodem zimowym, a południem.

Kamiany, wieś WMM Brunowow i Gintowta, między północą, a wschodem letnim, mila mierna.

Klimiszki, WM Bohusza, na wschodzie letnim, kroków 1000.

Kople Górne, JMM panów: Bohusza, Dowgirda, na zachodzie zimowym, mila wielka.

Kople Śrzednie, WM *[Adama]* Bohusza rotmistrza wiłkomierskiego, na zachodzie zimowym, mila mierna.

Kople[611] alias Skutele, WM *[Adama]* Bohusza rotmistrza *[i]* Koplewskiego, na zachodzie zimowym, mila mała.

Kople, dwór JM pana *[Samuela]* Koplewskiego *[skarbnika wiłkomierskiego]*,[612] między południem, a zachodem zimowym, mila mała.

Kople, dwór WM pana *[Adama]* Bohusza rotmistrza *[wiłkomierskiego]*, na zachodzie zimowym, pół mile wielkie.

Kordyneryszki, WM pana *[Dominika]* Bohusza oboźnego *[wiłkomierskiego]*,[613] na zachodzie zimowym, ćwierć mile.

---

[608] SG, t. 15, cz. 2, s. 77.

[609]K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 2, Gniezno 1881, s. 4.

[610] SG, t. 4, s. 237.

[611] *Bohusz Adam powiatu wiłkomierskiego* w: sąd ziemski wiłkomierski, [w] http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=94256, stan z dnia 10. VI 2013.

[612] Ukmerge dekanato vizitacija, n. 470, s. 10.

[613]Dominik Bohusz oboźny wiłkomierski [w]: http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=94256, stan z dnia 10. VIII 2013.

Krzemieńciszki, zaścianek WM Bohusza, między zachodem letnim, a północą, mili półtorej.

Lale,[614] wioska WM Hoppena między północą, a wschodem letnim, pół mile małej. *[k. 196]*

Lwowiszki,[615] WM Piskurskiego wojskiego sandomierskiego, między południem, a zachodem zimowym, pół mili wielkie.

Łowkogol,[616] JMM panów: Kozakowskich, Mąkiewicza i Towianskiego, na północy, mili półtorej.

Markuny,[617] dwór JW Nowomieyskiego sędziego Trybunału Wielkiego Księstwa Litewskiego, między zachodem letnim ku północy, ćwierć mile.

Mimoynie,[618] dwór razem i wieś JM pana Berkiena i JMM panów: Tyszki, *[Antoniego]* Straszewicza,[619] *[Michała]* Węckowicza,[620] na wschodzie zimowym, mila mierna.

Milzemy,[621] WMM panów: Kognowskich strażnikowiczów-powiatu starodubowskiego, *[Ignacego]* Bohusza skarbnika wiłkomierskiego i Mingajły, na zachodzie letnim ku północy, mila wielka.

Mitianiszki,[622] dwór WM *[Dominika]* Bohusza oboźnego wiłkomierskiego,[623] na południu, ćwierć mile mierne.

---

[614] SG, t. 15, cz. 2, s. 209.

[615] SG, t. 15, cz. 2, s. 251.

[616] SG, t. 15, cz. 2, s. 276.

[617] SG, t. 6, s. 132.

[618] SG, t. 6, s. 443.

[619] Lietuvos valstybės istorijos archyvas, F. op. 1, nr. 1, k. 275.

[620]Michał Węckowicz w: http://www.epaveldas.lt/vbspi//content/biImage.jsp?biRecordId=29827&imageId=/vbspi/showImage.do?id=PG_S_162103_283, stan z dnia 10. V. 2013.

[621] SG, t. 15, cz. 2, s. 335.

[622] SG, t. 6, s. 508.

[623] Dominik Bohusz, oboźny Wiłkomirski 1769, w: K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Gniezno 1882, s. 283.

Narbuciszki,[624] folwark JWM- Nowomieyskiego *[sędziego]*, ku zachodowi letniemu, ćwierć mile.

Narmoynie,[625] dwór WMM Brunonow, między wschodem zimowym, a południem, kroków 4000.

Narmoyniele,[626] dwór WMM Brunonow, między wschodem zimowym, a południem, kroków 4000.

Narmoyniele, ku zachodowi zimowemu, pół mile.

Narmoynie, JM pana Zahorskiego, na południu, pół mili.

Narmoynie, JMM panów szlachty, między południem, a zachodem zimowym, pół mile wielkie.

Nowiaki,[627] wieś WMM Brunonow, od zachodu zimowego, ku południowi, pół mile małe.

Okaynie,[628] królewszczyzna WM pani *[Marianny]* Brunowowey pułkownikowej wojsk litewskich, ku północy, od zachodu letniego, półtorej mili wielkiej.

Ożele, JMM panów: Kozakowskiego i Mąkiewicza, między północą, a wschodem letnim, mila wielka.

Papurwie, wieś WMM: Nowomieyskiego, Bohusza, Kozakowskiego, między zachodem letnim i północą, pół mili mierne.

Paliscie, wioska JM pana Mikulicza, na zachodzie zimowym *[k. 195v]* mila mierna.

Połankiesie,[629] JMM panów szlachty: Węckowicza, Siefanowicza, Rzepnika, między wschodem zimowym ku południowi, mila mierna.

---

[625] SG, t. 15, cz. 2, s. 369.

[626] SG, t. 15, cz. 2, s. 370.

[627] SG, t. 15, cz. 2, s. 389.

[628] SG, t. 15, cz. 2, s. 403.

Pożerce, JMM panów szlachty: *[Onufrego]* Waszkiewicza,[630] Kozakowskiego, Pożerskiego, Staszewicza, mila wielka na północy.

Podszacie,[631] dwór WM JM pana *[Ignacego]* Bohusza skarbnika wiłkomierskiego, między południem, a wschodem letnim, kroków 2500.

Podszacie, dwór WM JM pana *[Jana]* Gintowta rotmistrza wiłkomierskiego, na wschodzie letnim, pół mile małe.

Pawluki,[632] wioska WW JMM panów, *[Ignacego]* Bohusza skarbnika i Berkiena, między południem ku zachodzie zimowym, pół mile małe.

Płokście, JMM panów: Berkiena, Straszewicza, Rosołowicza, na zachodzie zimowym, pół mile małe.

Pietraycie,[633] WM Bohusza, na zachodzie letnim, kroków 2000.

Prucze,[634] WM Brunonowa, przy wschodzie zimowym ku południowi, kroków 2000.

Ptakiszki,[635] folwark WM Bohusza, na zachodzie letnim, kroków 1500.

Rudziany,[636] JMM panów szlachty: Snieszki, Mągina i innych, tamże mila takoż.

Rople, wioska WMM Gintowta, Bohusza, na wschodzie letnim, pół mile małe.

Sągayliszki, WMM JM panów, Bohusza skarbnika *[i]* Nowomieyskiego strażnika, ku północy, ćwierć mile wielkie.

---

[629] SG, t. 15, cz. 2, s. 488.

[630]Onufry Waszkiewicz z Pożerc w: http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=29827, stan z dnia 10. VI 2013.

[631] SG, t. 15, cz. 2, s. 473.

[632] SG, t. 15, cz. 2, s. 435.

[633] SG, t. 15, cz. 2, s. 448.

[634] SG, t. 15, cz. 2, s. 517.

[635] SG, t. 9, s. 260.

[636] SG, t. 9, s. 948.

Stragiale, JM pana Domeyki, ku północy, pół mile mierne.

Stagie, WM Bohusza skarbnika, blisko wschodu letniego, pół mili małe.

Srubie, WMM panów: Nowomieyskiego, Bohusza, Kozakowskiego, na północ, pół mile mierne.

Staszaycie,[637] JM pana Mikulicza, na zachodzie zimowym, mila wielka. *[k.197]*

Serafiniszki,[638] JM pana Mągina, blisko południa, mila mierna.

Stefanow, JM pana Jeleniewskiego, dwór na zachodzie letnim, mila mierna.

Towiany,[639] JMM panów szlachty: Towianskiego, Surniłły, *[Mikołaja]* Szadziewicza,[640] etc. mila mierna.

Towiany, folwark WM pana *[Adama]* Kozakowskiego sędziego ziemskiego kowienskiego, na północy, mila wielka.

Uszkopie,[641] JWM pana *[Ignacego]* Zabiełły marszałka kowieńskiego[642] i WMM panów: Zabielskiego horodniczego wiłkomierskiego, Szorcza rotmistrza kowienskiego, na zachodzie zimowym, mila wielka.

Woyniuny,[643] JM pana *[Józefa]* Kończy skarbnika kowieńskiego,[644] wieś na zachodzie zimowym mila mierna.

---

[637] SG, t. 11, s.285.

[638] SG, t. 10, s. 435.

[639] SG, t. 15, cz. 2, s. 662.

[640] Mikołaj Szadziewicz w: http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=29827, stan z dnia 11. VI 2013.

[641] SG, t. 12, s. 854.

[642] A. Boniecki, *Herbarz polski* , t. 7, s. 203.

[643] SG, t. 8, s. 756.

[644] Józef Kończa skarbnik kowieński w:http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LNB/C10000765951, stan z dnia 11. VI 2013.

Wigie,[645] JMM panów szlachty: *[Józefa]* Klimontowicza,[646] Witorta, Dowiata, od południa ku zachodzie zimowym, mila mierna.

Zabielszczyzna,[647] dwór WM *[Adama]* Zabielskiego horodniczego wiłkomierskiego, na zachodzie zimowym, mila wielka.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkiej są następujące:

Kieydany,[648] kościół parafialny w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JO księcia *[Karola]* Radziwiłły wojewody wileńskiego, między zimowym i letnim zachodem, mile 3 mierne.

Krakinów,[649] kościół parafialny na Żmuydzi, w dobrach kapituły żmuydzkiej,[650] między zachodem letnim i północą, mil 4 wielkich.

Lańczunow, kościółek filialny do Opitołok[651] należący, w powiecie kowieńskim, dekanacie wiłkomierskim w dobrach WMM panów Kognowickich strażnikowiczów *[starodubowskich]*, na zachodzie letnim, półtorej mili.

Pogiry,[652] kościół parafialny w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JM panów Oginskich, na wschodzie letnim, o mil dwie małych.

---

[645] SG, t. 8, s. 441.

[646]http://www.epaveldas.lt/vbspi//content/biImage.jsp?biRecordId=29827&imageId=/vbspi/showImage.do?id=PG_S_162103_283, stan z dnia 11, VI 2013.

[647] SG, t. 14, s. 181.

[648] SG, t. 15, cz.2, s. 71.

[649] SG, t. 15, cz.2, s. 152.

[650] Z wypisów ziemskich powiatu upitskiego wynika, że ówczesnym dzierżawcą dobr krakinowskich był Antonii Kordzikowski, rotmistrz kowieński, w: Wypis ksiąg ziemskich powiatu upitskiego, w: http://www.epaveldas.lt/vbspi/biDetails.do?biRecordId=41269, stan z dnia 12, VI 2013.

[651] SG, t. 7, s. 554.

[652] SG, t. 8, s. 499.

Remigoła,[653] kościół parafialny w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JO księdza Tyszkiewicza, na północy, o mil 3 miernych.

Siesiki,[654] kościół parafialny w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, w dobrach WM JM pana Grothuza starosty pokretońskiego *[k. 197v]*, między wschodem letnim i zimowym, o mil 3 małych.

Wodakle,[655] kościół parafialny w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkmomierskim w dobrach WM Białłozora, między północą, a wschodem letnim, o mil 3 wielkich.

Żeymy,[656] kościół parafialny w powiecie kowieńskim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JMM panów: Medekszy i Kozakowskiego, na południu, o mile wielką.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła szatskiego są:

Kieydany, miasto gdzie Meydeburya sądzi się za rzeką Niewiażą w Księstwie Żmudzkim, leży między zimowym i letnim zachodem, mil trzy wielkie.

Kowno,[657] miasto sądowe , szlachetne, leży na samym południu, mil 7 wielkich.

Poniewież,[658] miasto sądowe, leży od zachodu letniego ku północy, mil 6 wielkich.

Wiłkomierz miasto sądowe, koło Świętej rzeki[659], leży między wschodem letnim i zimowym, mil 5 wielkich.

4-to.

---

[653] SG, t. 9, s. 613.

[654] SG, t. 10, s. 600.

[655] SG, t. 15, cz. 2, s. 694.

[656] SG, t. 14, s. 760.

[657] SG, t. 4, s. 522.

[658] SG, t. 15, cz.2, s. 493.

[659] SG, t. 11, s. 688.

Droga z Szat[660] do Kieydan,[661] zimową i letnią porą jedna, prosta, polami wszystko, mało co lasu białego, rzeczki tylko Szumiara[662] i Sulewa,[663] bez dobrych mostów, kilka gór przykrych, w czasie dżdżystym przykro mokra.

Droga z Szat do Kowna,[664] zimą i latem jedna przez rzeczkę Abelę,[665] za rzeką Wilią[666] przez którą dobrym promem przewożą się, pod karczmą Łowmianką JW pana Chrapowickiego, kilka gór nie przykrych, nie zawsze sucha. Są groble i mostki na błotkach nie zreparowane, piaskami zaś trzeba jechać milę mierną.

Droga z Szat do Poniewieża, zimą i latem jedna, prosta, ma na ruczajach mostki i na nizinach *[k. 197v]* groble, miejscami nie ma gór ni piasków polami otwartymi.

Droga z Szat do Wilna, jedna, dalsza. Od bliższej, milami trzema, lecz lepsza i dłuższa pod Janowem miasteczkiem JW Kossakowskie biskupa *[inflantskiego]*,[667] przewożąc się przez Wilią promem dobrym, jest jednak na kilku miejscach kilka gór skalnych kamienistych, są groble wybite, mostki zaś na nizinach i lunach *[s]* wszystkie dobre, piaszczyste.

Droga druga, zimowa, na Wieprze JM pana Kossakowskiego kasztelana, przez rzekę Świętą nazwaną, równie lasami jak i polem, sześciu milami od Wilna, gór wiele.

Droga z Szat do Wiłkomierza. Latem barzo jest przykra, gdyż wąska, mokra przez bagna, pnie, wądoły i nie prosta. Jest już od traktu poniewieskiego grobla dla gościnca wiłkomierskiego pod dworem WM pana *[Ignacego]* Bohusza skarbnika. Byłaby *[s]*, dokończywszy ją, bliżej i lepiej.

---

[660] SG, t. 11, s. 809.

[661] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

[662] SG, t. 12, s. 69.

[663] SG, t. 11, s. 569.

[664] SG, t. 4, s. 522.

[665] SG, t. 1, s. 19.

[666] SG, t. 8, s. 470.

[667]K. Prokop, *Sakry i suksceja święceń biskupich pasterzy Kościoła wileńskiego z drugiej oraz trzeciej tercji X, S. stulecia*, Rocznik Teologii Katolickiej t. 5, Białystok 2006, s. 239.

5-to.

Jeziorko małe mułem zapełzłe Pilakolnie, głębokie, w srzodku i latem nieprzystępne, względem kościoła ku zachodowi letniemu pół ćwierć mile.

Jeziorko większe Pożerskie, wspólny wstęp szlachcie, ale nie rybne, między zachodem letnim i północą mila wielka od kościoła.

Błota w parafii są na wielu miejscach, wszakże niektóre w letniej porze, w długiej suszu i upałach, całe wysychają.

Staw mierny, WM JM pana Bohusza, z rzeki Abeli, nigdy niewysychający, na zachód zimowy.

Stawek WM JM pana Zabielskiego, z błot nieznacznych, pod dworem, nigdy niewysychający, między południem i zachodem zimowym.

6-to.

Lasu jest mniej, tylko na wschodzie i zachodzie, drzewa do budowli zdatnego nie masz, mało co tylko jodły w borku WMM panów: Bohusza i Brunowow, lecz tylko nieużyteczna nędzna dębina, na opał brzoza, osina, olcha i po wielu miejscach chrosty, więcej zaś pola otwartego.

7-mo.

Młyn porządny i walusz WM pana *[Dominika]* Bohusza oboźnego,[668] *[k. 198v]* na rzece Abeli.[669]

Młynków dwa WM JMM Brunowów na ruczaiku, tylko na wiosnę miele.

Inszych machin żadnych, struktur ani miejsc starożytność oznaczających i nic takiego w osobliwości, co by się w historią miało położyć, nie masz.

8-vo.

Drogi tak traktów do miast publicznych, jako i sąsiedzkich partykularnych miasteczek i miejsc, jak się wyżej według ogólnej wiadomości wyraziły, inaczej i dokładniej tu, teraz

---

[668] Dominik Bohusz, oboźny Wiłkomirski 1769, w: K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Gniezno 1882, s. 283.

[669] SG, t. 1, s. 19.

opisywać nie można było, albowiem do każdego miasteczka, miejsca partykularnego, zwłaszcza z Szat, gdy tylko na drogę zaraz wyjedzie, każdym już miejscem i mianowcem, trafia do zamierzonej mety, lub dalej zakrążyć musi, byleby wygodniejszą miał drogę.

9-vo.

Szatska parafia, leżąca w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, graniczy oraz z powiatem kowieńskim, na południe i zachód zimowy, z upitskim na zachód letni i północ.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem własnej ręki stwierdzam.

Ksiądz Wawrzyniec Sylwestrowicz kanonik wilenski, pleban szatski.

[k. 181] Parafia traszkunska [670]

1-mo

Kościół XX Bernardynów parafialny, w miasteczku Traszkuny,[671] alias Władysławów zwanym, położony w powiecie i dekanacie wiłkomierskim.

Wioski i miejsca do tej parafii należące są w tymże powiecie, według porządku alfabetu, jak tu po sobie idą.

Antejeziory, mieszkanie jedne w puszczy spólnej JM panów: Szeybuhy i Malickich, nowo wybudowane, między wschodem zimowym i południem, względem kościoła traszkunkiego lasem mila letnia, zimą pół mili miernej.

Antonile, folwark WM JP *[Ignacego]* Pietkiewicza podstarosty wiłkomierskiego[672], należący do dworu traszkunskiego, przy granicy parafii oniksztynskiej, względem Traszkun na wschód letni, o pół mili.

Gurskiele, tegoż JM pana Pietkiewicza *[podstarosty wiłkomierskiego]*, między wschodem letnim i zimowym, pół mili miernej.

Kałnocie,[673] WM JM pana Wyszniły, między wschodem letnim, a zimowym, o pół mili miernej.

Kałnocie Drugie, także nowo zabudowane tegoż JM pana Wyszniły, na wschód zimowy od Traszkun, o pół mili lekkiej.

Kolcze *[Kołcze]*[674], mieszkanie jedne, na samej granicy od parafii subockiey, nowo wybudowane przy cegielni XX Bernardynów, na gruncie JM panów Mieniczynow wystawiony, między zachodem letnim,a północą, o pół ćwierci mili.

---

[670] CAH Wilno, f. 694, op. 3504 nr 594, k. 181-182v, (oryginał).

[671] SG, t. 12, s. 446.

[672] Ignacy Pietkiewicz herbu Trąby w roku 1778 podstarości wiłkomierski. K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1841, t. 7, s. 297.

[673] SG, t. 15, cz.2 , s. 45.

[674] SG, t. 15, cz. 2, s. 103.

Pójoztynie, przy jeziorze Justynis zwanym, trzy chaty i panów, to jest Skyryata, Sznykowskiego, i Moygissa, między wschodem letnim i zimowym nowo zabudowane o pół mili miernej.

Pastroki, JM pana Skyryata, nowo zabudowane, między wschodem letnim i zimowym, o ćwierć mili lekkiej.

Stokance, wioska dworu traszkunskiego, między wschodem letnim i zimowym, o pół ćwierci mili bardzo lekkiej.

Traszkuny[675] dwór i przy nim Traszkunele, wioska WM JM pana *[Ignacego]* Pietkiewicza ekspodstarosty *[wiłkomierskiego]*,[676] na wschód zimowy blisko pół ćwierci mili.

Woydłance, tegoż JM pana Pietkiewicza, na zachód zimowy, przy granicy parafii troupianskiej, od Traszkun o sznurów circiter siedm.

2-do.

Od tegoż kościoła parafialnego, kościoły w koło sąsiedzkie są następujące:

Kowarski kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie JM Tyszkiewiczow starostów gittanskich, między wschodem zimowym o południem względem kościoła traszkuńskiego o mil dwie wielkie.

Onikszty,[677] kościół parafialny w tymże powiecie i *[k. 181v]* dekanacie, względem Traszkun na wschód letni, mil dwie wielkich.

Rogow, kościół parafialny w dobrach JW JM pana *[Michała]* Straszewicza marszałka upitskiego, na zachód zimowy, mil dwie wielkich.

Subocz,[678] kościół parafialny , miasteczko królewskie, w powiecie wiłkomierskim, w dekanacie kupiskim leżący, względem Traszkun między zachodem letnim i północą mil dwie wielkich.

---

[675] SG, t. 12, s. 446.

[676] Ignacy Pietkiewicz herbu Trąby w roku 1778 podstarości wiłkomierski w: K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1841, t. 7, s. 297.

[677] SG, t. 7, s. 534.

Troupie[679] kościół parafialny w dobrach WM JM pana Frąckiewicza oboźnego smolenskiego, leżący względem Traszkun między południem blisko onego i zachodem zimowym mil dwie miernych.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła traszkuńskiego są te:

Kowno,[680] miasto sądowe i stołeczne tego powiatu, leżące względem Traszkun na południe, o mil 15.

Poniewież.[681] miasto sądowe powiatu upitskiego, leżące względem Traszkun między zachodem letnim i zimowym leżące, o mil 5.

Wilno, miasto sądowe stołeczne litewskie, względem Traszkun lezące między wschodem zimowym i południem, o mil 15 wielkich.

Wiłkomierz, miasto królewskie sądowe i stołeczne tegoż powiatu, względem Traszkun leżące między wschodem zimowym, bliżej południa, o mil 5 wielikich.

4-to.

Droga z Traszkun do Kowna, przez Kowarsk,[682] Widziszki, Wiłkomierz, Wieprze,[683] Skorule,[684] gdzie przewóz na Wilii,[685] kręta, górzysta, po większej części błotnista, mosty niewygodne. Jazdy 2 dni.

---

[678] SG, t. 11, s. 522.

[679] SG, t. 12, s. 513.

[680] SG, t. 4, s. 522.

[681] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[682] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[683] SG, t. 8, s. 378.

[684] SG, t. 10, s. 703.

[685] SG, t. 8, s. 472.

Do Poniewieża[686] kręta, miejscami po większej części bardzo błotnista dla błot i lasów nieprzyległych kręta, mokra i błotnista, mosty niewygodne, pagórków mało jazdy circiter 7.

Do Wiłkomierza przez Kowarsk, Widziszki, barzo z początku błot i lasów nieprzebytych, kręta, mokra i błotnista, dalej za Kowarskiem górzysta i kamienista. Jazdy godzin 8. Mosty niewygodne.

Do Wilna przez Kurkle,[687] dokąd mil trzy, Obolniki mil dwie, Giedroycie mil wielkich 4, Podbrzezie mil dwie, do Wilna mil cztery, kręta, przykra, błotnista, mosty niewygodne, o dwie mili wielkich od Traszkun na Świętej rzece[688] przewóz JM pana Kuszelewskiego, jazdy sporo, 2 dni.

5-to.

Drogi partykularne tej parafii i trakty publiczne tak się opisują:

1. Droga do Kowarska, razem przez część Kurkl[689] na Wilno. Wyjachawszy z miasteczka na wschód zimowy mimo wsi Traszkunow i dworu Traszkun po lewej ręce, przez mostek przy młynie, stamtąd kręto w lewo na otwartym polem aż do lasu, skąd zachyla się w prawo, puszczą wielką aż do mostu długiego przez błoto, łączące się z jeziorem Justynis, stąd przez las wielki do wsi JM pana Dobozynskiego, od tej mimo kilku domów po lewej, JM pana Merselta na wieś, dwór i karczmą JM pana Dobożynskiego, gdzie po prawej *[k. 182]* widać dwór JM pana Szyrwida i inne dwory. Stąd w lewo ku Kurklom na przewóz JM pana Kuszelewskiego, a w prawo zawracając ku południowi polem otwartym przez lasek mimo dworu Januszew zwanego WM JM pana *[Seweriana]* Siesickiego pisarza ziemskiego wiłkomierskiego, przez wieś tegoż, do Kowarska[690] przez puszczę i lasy wielkie, droga kręta, bardzo mokra, błotnista, nierówna, jazdy godzin 3.

---

[686] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[687] SG, t. 4, s. 894.

[688] SG, t. 11, s. 688.

[689] SG, t. 4, s. 894.

[690] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

2. Droga do Onikszt,[691] gdzie jest kościół parafialny graniczący z parafią traszkuńską. Z miasteczka, droga suchą i polem między wschodem zimowym i letnim do wioski Stukancow, stamtąd po prawej, nieopodal, zostawując dwór traszkunski do Gurskielow, wsi tegoż dworu, skąd na Postroki JM pana Skiryta, te po lewej mijając, przez lasy i pole świeżo przetrzebione, droga mokrą na Kałnocie[692] Pierwsze JM pana Woyszwiły, stamtąd mimo Rudzian[693] JMM Duraszewiczow, drogą wyboistą, mokrą i przykrą, przez lasy do Korcz i karczmy JM pana Woyszniły, stąd częścią przez puszczę, drogą bardzo mokrą częścią polami i pagórkami do Podgaja, karczmy, a stąd o pół mili drogą mokrą i górzystą do Onikszt przez rzekę Świętą, pod samym miastem. Jazdy godzin półtrzeciej[694], zimą dwie.

3. Droga z Traszkun do Troup,[695] gdzie jest kościół parafialny, graniczący z parafią traszkunską. Z miasteczka, ku południowi, przez rzeczkę Justę, o kilka sznurów będącą, droga krętą, błotnistą, ciasną, nierówną, przez lasy i puszczę aż do brotu i błota zaczynającej się rzeki Niewiaży, w lasach wcale nieznacznych. Stąd takoż przez lasy i błota, drogą mokrą i nierówną, aż do wioski i nowej osady WM JM pana Frąckiewicza oboźnego, o półtorej mili od Traszkun. Stamtąd mimo dworku JM panów Wiercinskich. Do jazdy godzin półtorej.

Nota bene. Teraz WM JM pan Frąckiewicz oboźny smolenski kosztem włąsnym przez rzekę, błota nieprzebyte i lasy, groble kopiąc, prostą i jedną linią kończy drogę prowadzić mimo i blisko Troup od dworu swego Janupol zwanego, o ćwierć mili za Tropiami leżącego, aż do kościoła traszkunskiego. Od którego aż do dworu wyżej rzeczonego wymierzono sznurów 240. I ta sama droga służyć będzie z Traszkun do Troup.

4. Droga z Traszkun do Rogowa, gdzie kościół parafialny z parafią traszkunską nie graniczący, bo parafia troupienska z subocką stykająca się, przerzyna. Na zachód zimowy z miasteczka polem mimo wsi Woydlance dworu traszkunskiego po prawej zostającej, na Taszliny, wieś należącą do starostwa pienianskiewgo, skąd po prawej widać blisko za

---

[691] SG, t. 7, s. 534.

[692] SG, t. 15, cz. 2, s. 45.

[693] SG, t. 15, cz .2, s. 560.

[694] To jest: 2½.

[695] SG, t. 12, s. 513.

ruczajem okolicę szlachedzką nazwaną Miłoykiszki, do Berzornik JP *[Michała]* Straszewicza marszałka upitskiego,[696] dotąd polem odkrytym, a odtąd przez most na rzece Joście[697] i przez lasek, gdzie wądoły i droga barzo mokra do Justynik,[698] tegoż pana, gdzie wieś i dwór zostawiwszy , za rzeczką po prawej, droga kręta przez bród zachyla się w lewo i wraz za brodem w prawo i idzie aż do wsi i karczmy *[k. 182]* tegoż JP marszałka przez lasy niewielkie droga kręta i mokra stamtąd równie polem i lasami niewielkimi do Rogowa. Jazdy godzim dwie z górą latem i zimą.

5. Droga do Subocza, gdzie jest kościół parafialny graniczący o ćwierć mili małej do Traszkun z parafią traszkunską. *[s]* Z miasteczka ulicą ku północy przez grobelkę, trakt razem publiczny ryski, za słupem i statuą świętego Jana Nepomucena zachyla się w lewo znacznie na Kolcze JP Mieniczyow, które zostawiają po lewej blisko, a cegielnią XX Bernardynów, nieopodal po prawej, wychodzi przez lasek na wieś i karczmę tychże Mieniczyow zwaną Nakanie, stamtąd polem na Stumiany, a potem na Surbrgie JMM panów Tyszkiewiczow starostów gitanskich, gdzie cerkiew dyzunicka, stamtąd w lewo przez lasek na wieś Rehułany niegdyś Billewiczowską, teraz różnych panów, stąd w lewo kręto polem mimo dworku JPani Frigissamy po lewej, skąd widać po prawej dwór zwany Pelisze niegdyś Billewiczowski i tu kręta załamawszy w lewo przez okolice szlachecką Kiewlany polem wszedzie drogą mokrą do karczmy JM księdza plebana Subockiego, od której groblą nową mimo folwarku tegoż JM księdza do Subocza.[699] Jazdy godzin półtrzeciej z górą.

6-to.

Jezioro w tej parafii i w dobrach traszkunskich znajduje się jedno większe, Dłużyny na ćwierć mili Szerzyny na sznurów piętnaście circiter względem Traszkun na wschód zimowy, nazwane Justynis. Drugie w puszczy mniejsze od pierwszego po prawej o pół ćwierci mili nad drogą do Kowarska[700] idąc , nazwane Mazniltis. Obydwa o pół mili lekkiej od Traszkun.

---

[696] *Polski Słownik Biograficzny* , s. 230

[697] SG, t. 3, s. 606.

[698] SG, t. 15, cz. 2, s. 34.

[699] SG, t. 11, s. 522.

[700] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

Sadzawka jedna , znajdująca się w obrębie klasztornym, kładzie się dla tego, że ona tam, gdzie było błoto, za nawiezieniem nań ziemi, gdy kopano na fundamenta kościelne, sama się zrobiła o otworzyła, okrągława, szeroka na sążni 14, głęboka na dwa, stawy ludzkie.

Błota i bagna znaczniejsze zaczynające się od jeziora Justynis, między wschodem zimowym i południem zawracają się ku południowi, idą wraz w szerzynie i różnymi miejscami przez puszczę i wielkie lasy ku Tropiom. Przecinają część parafii troupienskiej blisko Traszkun będącą. I w pola troupieńskie wychodząc przecinają korytko mało głośnej rzeki Niewiaży do której blisko Poniewieża wpada też Josta,[701] przez pola traszkunskie idąca.

Stawek pod dworem traszkunskim na rzece Joście[702] jeden, z młynkiem na wiosnę tylko mielącym.

7-mo.

Parafia traszkunska niemal cała w polu, oprócz nowo przybyłych z przyczyny bliskości różnych trzebiskach domów, do dworu traszkunskiego należących. Więcej atoli lasu niż pola. Drzewa na budowle ma z potrzeby. Jest więcej jodeł niż sosen. Reszta lasu: olcha, brzezina, osina wielka, łoza, lipy i dęby miernie.

Parafia traszkuńska ze wszytkiemi wioskami położona jest w jednym powiecie i dekanacie wiłkomierskim

Takowe Parafii Traszkuńskiej opisanie ręką własną stwierdzam.

Frater Syrus Janutowicz filiator a domicinis et curatus Trascunensis Ordinis Minorum S. P. N. Franciscanum Obsevantum[703]

---

[701] SG, t. 3, s. 606.

[702] SG, t. 3, s. 606.

[703] Bernardyn.

[k. 177] Parafia troupienska [704]

1-mo.

Kościół Parafialny we wsi Troupienskiey, położony w powiecie i dekanacie wiłkomirskim. Wioski i miejsca do tej parafii należące są w tymże powiecie, według porządku alfabetu ułożone i tak po sobie idą.

Atukiany, folwark i wioska JM księdza Straszewicza, do plebanii rogowskiej należaca, leży na północ, względem kościoła troupieńskiego ćwierc mili duże.

Botele, JP Gąseckiego, dwór i wioska na południe, mila jedna wielka.

Chwiedory, JP Pietrzkiewicza, na samo południe, półtorej mili wielkiej.

Dęgiańce, JP Butlera między wschodem, a południem, trzy ćwierci mili.

Eydrygany, okolica, ku południowi leżąca, mile mierna.

Juszkiszky,[705] folwark JX Kołyszki Plebana Kowarskiego tamże, tegoż położenia i odległości.

Juszkiszky, Zaścianek nowo osadzony, JP Szpinki, tamże.

Janopol alias Kugiszky, dwór JP Frąckiewicza, na zachód letni, ćwierć mili małe.

Kroupiany,[706] wieś JM księdza Soroki plebana dziewiałtowskiego, na południe, półtorej mili.

Kłeybuny, JP Frąckiewicza na południe, ćwierć mili małe. *[k. 177]*

Leoniszki,[707] wieś JP Legowicza, na zachód letni, pół mili i karczma tamże.

Łaukogol, dwór i wieś JM pani Bartoszewskiey, na wschód letni, ćwierć mili.

Maciuny,[708] tejże, pół ćwierć mili.

---

[704] CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 590, k. 177-179 v, (oryginał).

[705] SG, t. 15, cz. 2, s. 35.

[706] SG, t. 15, cz. 2, s. 169.

[707] SG, t. 15, cz. 2, s. 219.

Mickuniszki,[709] JP Frąckiewicza, między wschodem letnim, a południem, ćwierć mili.

Moszynki, Muchowtowej i Szeybakow, mila jedna wielka.

Miłeykiszki, okolica, pod wschodem zimowym, półtorej mili wielkiej.

Punia, okolica, na południe, mila jedna wielka.

Pusboczki, wieś JM pana Frąckiewicza, ku południowi, ćwierć mili, tamże ludzie plebanscy i Wiercińskiech.

Rapszany,[710] dwór wieś i karczma JM pana Butlera, między wschodem, a południem, mila mała.

Radziuny,[711] JM pana Korcziuka, dwór, wieś i karczma, na południe, półtorej mili.

Szopow, dwór JM pana Legowicza, na zachód letni, pół mili.

Szapie, wieś, tegoż JM tamże.

Szyty, wieś JM pana Frąckiewicza i karczma, na zachód letni, mila wielka. Tamże folwarki panów: Pietrzkiewicza, Wróblewskiego i Montwiły.

Sudujkie, JM panny Tyszkiewiczówny, ku południowi, mila mierna.

Surdujcie, okolica, na wschód letni, ćwierć mili.

Skowrody,[712] altaria Świętego Pawła katedry wileńskiej, *[k. 178]* między północą, a wschodem zimowym, mila wielka. Tamże, druga połowa Skowrod JM pana Frąckiewicza.

Skomoroki,[713] JM pana Micewicza, pod wschodem zimowym, półtorej mili.

---

[708] SG, t. 15, cz. 2, s. 289.

[709] SG, t. 15, cz. 2, s. 323.

[710] SG, t. 9, s. 528.

[711] SG, t. 15, cz. 2, s. 537.

[712] SG, t. 15, cz. 2, s. 591.

[713] SG, t. 11, s. 599.

Surwiły,[714] tegoż JM, tamże.

Taszłuny, JM pana Putkiewicza, tamże.

Troupie, folwark JM pana Frąckiewicza, na wschodzie letnim, pół ćwierć mili.

Troupie, JM pana Legowicza, tamże.

Troupie, panów Wiercińskich, tamże,

Woryłańce, dwór i wieś JM pana Jawgiela, na zachód zimowy, mila wielka.

Wiszkańce, okolica, tamże.

Wiciuny,[715] wieś do plebanii troupieńskiey należąca, między południem, a zachodem zimowym, pół mili małej.

Wicieliszki, JM pana Legowicza, na zachód letni, pół mili wielkiej.

Zarkiszki, JM pana Frąckiewicza, na wschód letni, ćwierć mili.

Zurte, tegoż JM na południe, pół ćwierci mili.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Rogów, kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach *[Michała]* JW Straszewicza marszałka upickiego, na północ, mila wielka.

Kowarsk,[716] kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach WM Tyszkiewiczówny, ku południowi, półtorej mili.

Traszkuny,[717] kościół parafialny JMM XX Bernardynów, w dobrach WM Pietkiewicza, na wschodzie *[k. 178v]* letnim, półtorej mili.

---

[714] SG, t. 11, s. 600.

[715] SG, t. 8, s. 284.

[716] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[717] SG, t. 12, s. 446.

Onikszty,[718] kościół parafialny, w dobrach WM Zyberka, między wschodem letnim, a południem, mil 3 wielkich.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła troupieńskiego są: Wiłkomierz, miasto sądowe powiatu wiłkomierskiego przy rzece nazwanej Święta,[719] leży między południem, a zachodem zimowym, mil 5 małych.

Poniewież,[720] miasto sądowe powiatu upickiego, przy rzece nazwanej Niewiaża,[721] na północ od kościoła, mil 5 wielkich.

4-to.

Droga z Troup do Wiłomierza, przez puszczę, groblą i rowami kopana, miejscami mosty są wygodne.

Droga z Troup do Poniewieża, błotnista i kręta, miejscami mosty i groble niewygodne.

5-to.

Jeziora dwa Szyły nazwane, niewielkie, na zachód letni względem kościoła parafialnego o trzy ćwierci mili.

Bagno na górze Pilakalnos, nazwane Jutyna, wpada do rzeki Niewiaży.

Błot znacznych nie ma.

Stawek JM pana Legowicza, przy folwarku Troupiech zwanym, z krynic tamże wynikających formujący się, szczupły i mały, względem kościoła troupieńskiego, na wschodzie letnim, o pół ćwierci mili położony.

---

[718] SG, t. 7, s. 534.

[719]SG, t. 11, s. 688.

[720] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[721] SG, t. 7, s. 132.

Stawek, nazwany Teofiliszki JM pana Frąckiewicza, także mały i szczupły, z rzeki Justyny wynikający, na południe, o 1000.

6-to.

Lasu jest więcej w parafii troupieńskiej, a niżeli otwartego pola. Drzewa jest wiele do budowli zdatnego w różnym gatunku.

7-mo.

Młynki są dwa na wyżej wspomnianych stawkach. *[k. 179]*

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne, podług miary mil, tak się opisują:

1mo. Droga do Rogowa. Począwszy od kościoła parafialnego troupieńskiego, na zachód letni, polem otwartym, droga sucha i prosta, klonem sadzona, srzodkiem dworu JM pana Frąckiewicza Janopol zwanego, ąż do wioski Leuniszki zwanego. W końcu której kościół filialny. Od którego, przez rzekę Niewiażę, mostem trakt publiczny ryski, mimo dwór Szopow JM pana Legowicza, po lewej stronie będącym. I tu się kończy granica parafii troupieńskiej.

2do. Droga do Wiłkomierza rozdziela się, przy karczmie Leoniszki zwanej, od traktu ryskiego. Przez most na rzece wyżej wzmiankowanej mimo dwór i karczma Szopów z prawej, a kościół z lewej strony JM pana Legowicza, groblą sypaną przez pole i puszczę, na milę rozciągają się, mimo karczmę i dwór JM pana Gąseckiego, przez wioskę Botele, o kilkaset kroków od dworu JM pana Jawgiela, stamtąd aż do wioski Kroupian[722] i Szuksciszek, gdzie zimowym jadąc traktem. I tu się kończy parafia troupienska, a zaczyna się wiłkomierska.

3tio. Droga do Kowarska[723] i Onikszt,[724] gdzie są kościoły parafialne. Poczyna się od kościoła traupienskiego, na wschód letni i idzie mimo folwark Troupie, przez wioski Pusboszki i

[722] SG, t. 15, cz. 2, s. 169.

[723] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[724] SG, t. 7, s. 534.

Degiańce, aż do wioski i dworu *[k. 179v]* Rapszan JM pana Butlera, o milę od Troup leżącego. Droga polem otwartym równa i sucha, gdzie się rozdziela gościniec w prawą do Kowarska, a w lewą do Onikszt[725] przy karczmie JM pana Butlera z końca wioski~~,~~ A tu się kończy parafia troupieńska, a zaczyna się kowarska i oniksztyńska.

4to. Droga do Traszkun,[726] gdzie jest kościół parafialny graniczący. Na wschód letni od kościoła parafialnego poczyna się i idzie mimo folwark Troupie panów Wiercińskich, przez most na rzece Niewiaży znajdujący się, na okolicę Surdougie i wioskę Zarkiszki, przez pole, o kilkaset kroków odległą, z tej łąkami, drogą ciasną, krętą i błotnistą, przez puszczę i lasy, aż do wioski Taszkun JM pana Pietkiewicza, półtorej mili od troupiańskiego kościoła leżącej, gdzie się kończy granica parafii troupiańskiej.

Parafia troupiańska nie ma w sobie żadnych granic wojewódzkich i powiatowych, ale cała ze wszystkimi wioskami i miejscami, położona jest w powiecie wiłkomirskim jak się wyżej o tym namieniło.

Takowe opisanie parafii mojej, podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Andrzej Towgin pleban troupieński

---

[725] SG, t. 7, s. 534.

[726] SG, t. 12, s. 446.

[k. 153] Parafia Wiłkomierska [727]

1-mo.

Kościół parafialny w mieście JKM w Wiłkomierzu, w powiecie i dekanacie tymże wiłkomierskim, położony. Wioski i miejsca do tej parafii ułożone jak tu po sobie idą:

Abele, wieś JO księcia Radziwiłły, leżące na północ, względem kościoła parafialnego wiłkomierskiego, odległa od tegoż kościoła parafialnego na milę mierną.

Borowiki,[728] JM pana Zyberka, na milę mierną i pana Groniskiego, wieś leżąca na południe, odległa od kościoła parafialnego na pięć ćwierci mili.

Biory, wieś, do różnych panów należąca, to jest do JO księcia Radziwiłły i do JM pana Zahorskiego, leży na zachód, odległa od kościoła parafialnego na milę wielką.

Buzy,[729] wieś WM JM pana Zawiszy, leżąca między zachodem letnim i północą, odległa od kościoła parafialnego na pół mili dobrej.

Bimuny,[730] wieś JM pana Ciskiewicza, leżąca między wschodem letnim, a północą zimową, odległa od kościoła parafialnego na pół mili marnej.

Bernatyski, dwór JM pana Kossowskiego, leżący między wschodem letnim, a północą zimową, odległy od kościoła parafialnego na milę mierną.

Bernatyski, wieś tegoż JM pana Kossowskiego, leżąca pod tymże samym horyzontem i w tejże odległości.

Bowble alias Zascianek, JM pana Stomy, leżący na północ, odległy od kościoła parafialnego na pół mili dobrej.

Bubiniski, wieś JM pana Dąbrowskiego, na wschodzie słońca leżąca, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili.

---

[727] CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 586, k. 153-159v, (oryginał)/

[728] SG, t. 15, cz.1, s. 211.

[729] SG, t. 15, cz.1, s. 283.

[730] SG, t. 15, cz.1, s. 155.

Bekoce alias Zascianek, JO księcia Radziwiłły, na wschodzie słońca leżący, odległy od kościoła parafialnego na pół mili dobrej.

Czebaturyszki, wieś JW JM pana Oskierki, leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na mil dwie miernych.

Gaywiańce, należąca do Kapituły Wileńskiej, wieś leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili miernej. *[k. 153v]*

Gienatańce, WM JM pana Dąbrowskiego, wieś leżąca między wschodem letnim, a północą zimową, odległa od kościoła parafialnego na pół ćwierci mili.

Garnie, wieś należąca do JO księcia Radziwiłły, leżąca między południem zimowym, a zachodem letnim, odległa od kościoła parafialnego na pół mili dobrej.

Gruszały, folwark JM pana Mikulicza, leżący na północ, odległy od kościoła parafialnego na półtorej mili dobrej.

Gruszały, wioseczka tegoż JM pana Mikulicza, leżąca pod tymże samym horyzontem i w równej odległości.

Janusie, JKM, wieś leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na milę wielką.

Jasiuliszki, folwark JM pani Downarowiczowey, między wschodem letnim, a północą leżący, odległy od kościoła parafialnego na pięć ćwierci mili.

Kadrany,[731] wieś JKM,do miasta wiłkomierskiego należąca, między wschodem letnim, a północą, bliżej ku wschodowi leżąca, odległa od kościoła parafialnego na milę jedną.

Kurany,[732] wieś takoż JKM na*[d]* jeziorem Kurantem leżąca, między wschodem letnim, a północą, odległa od kościoła parafialnego na milę mierną.

Kurany, folwark WM JM pana Kossowskiego,leżący pod tymże samym horyzoncie i w tejże odległości.

Kurany, folwark JM pana Gintowta, leżący pod tymże takoż horyzontem i w tejże odległości.

---

[731] SG, t. 3, s. 662.

[732] SG, t. 4, s. 891.

Kurklinczyski, wieś JM pana Kopkowskiego, między wschodem letnim, a północą leżąca, odległa na pięć ćwierci mili.

Kawszy, JM pana Zawiszy, wieś między wschodem letnim, a północą leżąca, odległa od kościoła parafialnego na pół mili wielkiej.

Łaukuny, wieś JM pana Ciskiewicza, leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na pół mili.

Łoycie,[733] JM pana Soroki, takoż i pana Zahorskiego, wieś między północą, a wschodem *[k.154]* letnim leżąca, odległa od kościoła parafialnego na milę dobrą.

Lubiny, zaścianek JKM, leżący na zachodzie letnim, odległy od kościoła parafialnego na milę.

Łoytek, JMM XX Pijarów, wieś między zachodem letnim, a północą leżąca, w tejże samej odległości.

Michaliszki,[734] dwór JM pana Zawiszy, leżący na zachodzie letnim, odległy od kościoła parafialnego na pół mili małe.

Michaliszki, alias Nowosiedzie, wieś JKM, leżąca pod tymże samym horyzontem i w tejże samej odległośći.

Możuyki,[735] wieś JM pana Oskierki, oraz do plebanii wiłkomierskiej należąca, leży na północ, odległa od kościoła parafialnego na mil dwie wielkich.

Nuprawscie, JM pana Woyszwiły wieś, razem i do plebanii należąca leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili.

Namiki,[736] JM pana Oskierki, wieś leżąca na północ, w odległości od kościoła parafialnego na mil dwie wielkich.

---

[733] SG, t. 15, cz. 2, s. 270.

[734] SG, t. 15, cz. 2, s. 321.

[735] SG, t. 15, cz. 2, s. 359.

[736] SG, t. 15, cz. 2, s. 369.

Narucie,[737] JM pana Dąbrowskiego, razem też i innych, wieś, leżąca na wschodzie letnim, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili.

Pauzok, wieś do tegoż dworu należąca, leżaca pod tym samym horyzontem, w tejże samej odległości.

Pomusze,[738] dwór JM pana Woyszwiły, lezący między północą, a wschodem letnim, odległy od kościoła parafialnego na mil dwie.

Pomusze, dwór JM pana Pomarnackiego, leżący między wschodem letnim, a północą odległy od kościoła parafialnego na milę wielką.

Pomarnaciski,[739] wieś do tegoś dworu należąca, oraz i do XX Pijarów, leżąca pod tymże samym horyzontem i w tejże samej odległości.

Pomusze, dwór JM pana Koplewskiego, leżacy pod tym samym horyzontem i w tejże samej odległości.

Pomusze, folwark JMM XX Piarów, między wschodem, a północą bliżej ku wschodowi letniemu *[k. 154v]* leżący, odległy od kościoła parafialnego na milę wielką.

Pirkliniski, zaścianek JM pana Kossowskiego, na rzeczkę zwaną Promusa, wychodzącą z Jeziora Kuranskiego, a wpadająca do rzeki Muszy,[740] leżący bliżej ku wschodowi, a północą odległej od kościoła parafialnego na milę mierną.

Podworce alias Kanigiski, różnych panów zaścianki, leżące na północ, odległe od kościoła parafialnego na milę.

Poliminek, zaścianek JM pana Soroki, nad Jeziorkiem Poliminskiem, leżący między zachodem, a północą, odległy od kościoła parafialnego na mielę mierną.

---

[737] SG, t. 15, cz. 2, s. 370.

[738] SG, t. 8, s. 761.

[739] SG, t. 8, s. 761.

[740] SG, t. 6, s. 815.

Raczany,[741] wieś JM pana Kossowskiego tamże i karczemka, między wschodem, a północą leżąca, odległa od kościoła parafialnego na milę.

Szemetyszki,[742] JM pana Soroki wieś, przy niej karczma nad rzeką nazwaną Stara, leżąca między wschodem letnim, a północą, odległa od kościoła parafialnego na pół mili.

Sworzany,[743] dwór JM pana Zahorskiego, leżący między zachodem zimowym, a północą letnią, odległy na milę mierną od kościoła.

Sworzany, dwór JM pana Kukszy, leżący pod tymże samym horyzontem i równą odległością.

Szołkow,[744] dwór JM pana Jwinskiego, leżący między zachodem letnim a północą odległy od kościoła parafialnego na milę małą.

Szołkow, wieś JKM, leżąca pod tymże samym horyzontem i równą odległością.

Szołkow, dwór JM pana Ciskiewicza, leżący na północ odległy od kościoła parafialnego, na pół mili dobrej.

Szweykowczyski, wieś JM pana Oskierki, leżąca na północ, odległa na mil dwie od kościoła parafialnego.

Skabcyki, różnych panów wieś, leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na milę wielką.

Sukurcie, wieś JM pana Oskierki, leżąca na północ, odległa na mil dwie.

Szołny,[745] z zaściankami różnych panów, na północ leżąca, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili wielkiej. *[k. 155]*

Szleni, wieś JM pana Rowby leżąca między wschodem letnim i północą, odległa na półtorej mili od kościoła parafialnego. Tamże zaścianek do probostwa siesickiego należący.

---

[741] SG, t. 9, s. 370.

[742] SG, t. 11, s. 894.

[743] SG, t. 15, cz. 2, s. 636.

[744] SG, t. 12, s. 16.

[745] Tamże.

Strozdy, wieś należaca do Klucza Zmuydeckiego, leżąca między wschodem, a północą, odległa od kościoła parafialnego na mil dwie.

Swirny,[746] folwark JM pani Downarowiczowey, leżący między wschodem letnim, a północą, odległy od kościoła parafialnego na mil dwie.

Swiętorzecz, dwór JM pana Dąbrowskiego na zachodzie słońca leżacy, odległy od kościoła parafialnego na pięć ćwierci mili.

Towiany, dwór JM pana Oskierki, leżący nad rzeką Muszą. Tamże granica od parafii trowpiańskiej oraz i kowarskiej, równo z rzeczką, odległy od kościoła parafialnego na mil dwie dobrych, leży na północ.

Towiany, wieś tegoż JM pana Oskierki, takoż na północ leżący *[ss]* i w tejże samej odległości.

Towiany, dwór należący do Kapituły Wilenskiey, leżący na północ, odległy od kościoła parafialnego na mil dwie.

Towiany, wieś JM pana Oskierki, w której dla wygody państwa i parafianów kościół filialny, leżący na północ, odległy od kościoła parafialnego o mil dwie.

Tokuny, wieś JM pana Stomy, leżąca między wschodem letnim, a północą, odległa od kościoła parafialnego na milę.

Ungurie, wieś należąca do dworu kapitulnego towińskiego, leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na półtorej mili.

Uzupuki, wieś JM pana Oskierki, leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na pół mili.

Uzubele ~~,~~ JP Zahorskiego wieś, leżąca między zachodem letnim, a północą, odległa od kościoła parafialnego na milę.

Wiłkomierz, miasto JKM, sądowe, w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, leży między wschodem i zachodem letnim, leży nad Świętą[747] rzeką. Którą przejechawszy przewozem,

---

[746] SG, t. 11, s. 716.

[747] SG, t. 11, s. 688.

kręto w lewo, o kilkadziesiąt kroków ruczaj nazwany Wiłkomiarką. Wychodząc od zachodu letniego, z jeziora Limina, dzieli na dwie części też miasto, w prawo od Świętej *[k. 156v]* rzeki,[748] ku północy na górze kościół parafialny, plebania, oraz mieszkanie, w lewo za Wiłkomierką zamek na górze, klasztor JMM XX Pijarów, kancelaria ziemska i grodzka, żydostwo i chrześcijanie.

Widzaszki, wieś JM panów Dąbrowskich, leżąca na wschodzie letnim, odległa od kościoła parafialnego na milę wielką. Tamże dla wygody samych panów i oraz parafianów wystawiono kościół filialny.

Węgrow, tychże panów Dąbrowskich, wieś leży pod tymże samym horyzontem i w równej odległości.

Wany, wieś JKM, leżąca miedzy północą, a wschodem, odległa od kościoła parafialnego na milę wielką.

Weyrzagale, różnych panów, takoż pod tymże samym horyzontem i w równej odległości.

Wareyki,[749] wieś do plebanii wiłkomirskiej należąca, leżąca między północą, a wschodem, odległa od kościoła parafialnego na milę.

Wady,[750] wieś JM pana Oskierki leżąca na północ, odległa od kościoła parafialnego na mil dwie wielkich, gdzie i granica trowpianska.

Zuie, wioseczka należąca do kapituły, leżąca na wschodzie, odległa od kościoła parafialnego na milę lekką.

Żeymele, wieś należąca do JO księcia Radziwiłły, leżąca na wschodzie, odległa od kościoła parafialnego na milę.

Żeraliszki, takoż do JO księcia Radziwiłły, wieś należąca, leżąca na zachodzie zimowym, odległa od kościoła parafialnego na trzy ćwierci mili.

2-do.

---

[748] SG, t. 11, s. 688.

[749] SG, t. 10, s. 879.

[750] SG, t. 12, s. 888.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły sąsiedzkie w oko0lucy są nastepujące:

Dziewiałtow,[751] kościół parafialny, w tymże powiecie i dekanacie w dobrach JM panów Sorokow, na zachód zimowy leżący, odległy od Wiłkomierza na milę małą.

Kowarsk,[752] kościół parafialny w tymże powiecie i dekanacie, leżący na wschodzie letnim w dobrach JP Tyszkiewiczów odległy od Wiłkomierza na mil trzy dobrych.

Siesiki,[753] kościół parafialny WMM JMM panów Grotuzow, na zachodzie letnim leżącym, odległym od Wiłkomierza o mil trzy miernych.

Trowpie, kościół parafialny w dobrach WW JM panów Frąckiewiczow, leżący na północ, *[k. 156]* odległy od Wiłkomierza na mil cztery dobrych.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła wiłkomierskiego są:

Kowno,[754] miasto stołeczne litewskie JKM na zachodzie zimowym leżące, odległe do Wiłkomierza na mil dziesięć miernych, między rzekami Wilią[755] i Niemnem.

Kieydany,[756] miasto magdeburskie JO książąt Radziwiłłow, na zachodzie letnim leżące, odległe od Wiłkomierza na mil 8 miernych.

Poniewież,[757] miasto sądowe JO księcia Poniatowskiego, leżące na północ, odległe od Wiłkomierza o mil 9 miernych, przy rzeczce Niewiażą nazwanej.

---

[751] SG, t. 2, s. 289.

[752] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[753] SG, t. 10, s. 600.

[754] SG, t. 4, s. 522.

[755] SG, t. 8, s. 470.

[756] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

[757] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

Wilno, miasto stołeczne litewskie JKM, leżące między wschodem, a południem, odległe od Wiłkomierza na mil jedynaście letnich.

4-to.

Droga z Wiłkomierza do Kowna,[758] górzysta, miejscami błotnista, piaszczysta i kręta.

Droga do Kieydan,[759] błotnista i kręta.

Droga do Poniewieża,[760] takoż błotnista i kręta.

Droga z Wiłkomierza do Wilna, górzysta błotnista i miejscami piaszczysta.

5-to.

Jezioro Abele, długie na pół ćwierci mili szerokie jednym końcem na sznurów cztery, drugim na sznurów trzy, leży na północ, odległe względem kościoła parafialnego na milę wielką.

Jezioro Kuran*[t]* nazwane, długie na ćwierć mili, szerokie na pół ćwierci mili, leżące na północ odległe od Wiłkomierza na milę wielką.

Jezioro Liminek, długie i szerokie być może około tych sznurów leży między zachodem letnim, a północą w równej odległości.

Bagno znaczniejsze nazwiskiem Płaczuwa, nie mająca żadnego przejazdu, aż z wielką trudnością. Taż wzgranicza *[s]* parafię wiłkomierską od siesickiej. Leży między zachodem letnim, a południem, rozciąga się, wzdłuż na mil dwie wielkich, szerokie być może na ćwierć mili wielkiej. Mająca odnogi niemałe pod różnymi nazwiskami, dojść nie można. Odległe od parafialnego kościoła. Początek bagna na pół mili wielkiej, koniec owego bagna odległy na dwie mile wielkie. *[k. 156v]*

Bagno nazwane Blauzdnie, leżące na północ, odległe od kościoła parafialnego na pięć ćwierci mili, długie na pół mili dobrej, szerokie na pół ćwierci mili.

---

[758] SG, t. 4, s. 522.

[759] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

[760] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

Błot znaczniejszych nie ma

Staw JM pana Oskierki, na rzece Muszy,[761] leżący na północ, odległość od kościoła parafialnego mil dwie wielkich. Która to rzeka poczyna się z Jeziora Łańskiego, idąc ku wschodowi, wpada w Świętą rzekę.

Staw JMM XX Pijarów, na tejże samej rzece, pod tymże samym horyzontem, odległy od kościoła wiłkomirskiego na milę wielką.

Staw JM pana Dąbrowskiego, takoż na tej samej rzece leżący, pod tymże samym horyzontem i w równej odległości.

Stawek JKM, należący do starosty wiłkomierskiego, wychodzący z krynic, leżący na wschodzie letnim, odległy na pół mili.

Stawek w samym mieście Wiłkomierzu JKM, na ruczaju Wiłomierką zwanym, który się poczywa z jeziorka Liminka, leżący między wschodem, a północą, przechodząc przez samo miasto, wpada do Świętej rzeki.[762]

Stawek JO księcia Radziwiłły, nad rzeką Starą nazwaną, która wychodzi z bagna Płaczewa, leżącego na zachodzie letnim, która rozgraniczając parafią wiłkomierską od dziewiałtowskiej, między południem, a zachodem zimowym, wpada do Świętej rzeki, o pół mili od Wiłkomierza.

Stawek JM pana Soroki, nad tąż samą rzeką Starą leżący, na zachodzie letnim, odległy na pół mili dobrej.

Stawek JO księcia Radziwiłły, takoż na tejże samej rzece, odległy na pół mili miernych, leży między zachodem zimowym, a południem letnim.

6-to.

Lasu około Wilkomierza zgoła nie ma, tylko same chrosty.

---

[761] SG, t. 6, s. 815.

[762] SG, t. 11, s. 688.

Lasu borowego, leżącego na wschód, zaczynającego się na pół mili od miasta, ciągnącego się na pół mili wielkiej, szerokości na ćwierć mili, spustoszono ze wszystkim.

Puszcza Pustagira zwana, JKM, do ktorej sąsiadujący mają wstęp, leży między północą, a wschodem letnim. *[k. 157]*

7-mo.

Młynów znajduje się ośm.

1mo. JM pana Oskierki, nad rzeką Muszą, wychodzącą z Jeziora Łańskiego jako się wyżej opisało.

2do. JMM XX Pijarów, na tejże rzece.

3tio. JM pana Dąbrowskiego, takoż na tejże samej rzece,

4to JO księcia Radziwiłły, nad rzeką Starą,

5to JO księcia Radziwiłły, także nad rzeką Starą.

6to JM pana Soroki, takoż na tejże samej rzece nazwanej stara.

7mo JKM na Wiłkomierce.

8vo JKM na rzece Dukscince, wychodzącej z krynic.

8-vo.

Drogi partykularne w tej parafii i trakty publiczne tak się opisują:

1mo. Droga do Dziewiałtowa.[763] Leżąca na zachodzie zimowym, o troje staj. Trakt w lewo do Kowna[764] poza Świętey rzece, w lewo *[s]* zaś polem otwartym na Dziewiałtow,[765] pół ćwierci mili, droga sucha, równa, dalej knieją na staj troje, nie przykra do przejazdu, stąd polem otwartym do rzeki Starej, pół ćwierci mili. Nad którą, po lewej ręce o kilkaset kroków wieś Garnie. I tu się kończy parafia wiłkomierska.

---

[763] SG, t. 2, s. 289.

[764] SG, t. 4, s. 522.

[765] SG, t. 2, s. 289.

2do. Droga do Kowarska,[766] razem i trakt do Kurlandii. Na wschodzie słońca letnim, w kilka staj od Świętey rzeki. W lewo leżącej, polem otwartym, suchą drogą, pół ćwierci mili, do boru, w którym o kilkaset kroków karczma Duksztyna, po lewej ręce nad ruczajem Dukszaną, błotnistym , hacią i mostkiem przejeżdżającym, dalej pół mili borem, droga licha, częścią w piaskach, stąd polem otwartym i drogą suchą, o kilka staj, po lewej ręce, ku północy widać dwór i wieś Bernatyski[767] JM pana Kossowskiego, takoż wieś Kardany do starostwa wiłkomierskiego należąca. Po lewej zaś ręce, ku wschodowi letniemu, między kniejami, na górze, o klikaset kroków od Świętej rzeki,[768] podjechawszy polem staj dwoje, z góry przykrej, chrostem ukrytej, w dole rzeka Musza, mająca most wygodny. Przejechawszy, po lewej ręce, młyn, po prawej zaś karczma JM pana Dąbrowskiego. Od której kręto w prawo w górę borkiem *[k. 157v]* staj dwoje, drogą piaszczystą, dalej polem otwartym do miasteczka Widziszek JM panny Dąbrowskiey, droga kamienista, pół ćwierci mili. W tym miasteczku, po prawej stroni, na pagórku, kościoł filialny, przy nim rezydencja JM księdza, nakoło mieszkańce i karczma. O kilkadziesiąt kroków Święta[769] rzeka mająca przewóz, I tu trakt zimowy ryski. Wyjachawszy z Widziszek prosta droga, kamienista, w częściaj *[s]* błoto, o pół ćwierci mili wioska Węgrow, w prawej stronie i dwór JM pana Dąbrowskiego widać. Dalej polem otwartym, pół mili, z góry, kręto w prawo ku Świętej rzece,[770] o kilkaset kroków Karczma Radziszewska, o kilka kroków od Świętej rzeki, między kniejami. I tu się kończy parafia wiłkomierska.

3tio. Droga do Siesik[771] i trakt zimowy na Zmuydz. Od kościoła wiłkomirskiego, na zachodzie słońca letnim, polem otwartym na troje staj, kręta w lewo ku zachodowi zimowemu, przez las. W prawo, droga błotnista, bez mostów, pół mili, za którym polem otwartym, niskimi chrostami w częściach okrytym, pół ćwierci mili do wsi Michaliszek, nad błotem, rowami ociągnionym. W tym polu po lewej ręce widać dwór JM pana Zawiszy zwany

---

[766] SG, t. 15, cz. 2, s. 144.

[767] SG, t. 15, cz. 1, s. 113.

[768] SG, t. 11, s. 688.

[769] SG, t. 11, s. 688.

[770] SG, t. 11, s. 688.

[771] SG, t. 10, s. 600.

Michaliszki, między kniejami i małym gajem brzozowym, po lewej ręce wieś Żeroliszki i Żeymy[772] książąt Radziwiłłów. Przejechawszy błoto, o dwoje staj dwór Wioroyscie tychże książąt Radziwiłłow nad stawkiem. I tu się kończy parafia wiłkomierska.

4to. Droga do Troup,[773] razem i trakt do Rygi. O kilka staj wjechawszy na pagórek, od krzyża, w lewo, polem otwartym, pół ćwierci mili, droga równa, dalej knieje błotniste *[k. 158]*, za którą, po lewej stronie folwark JM pana Prońskiego, o kilkaset kroków wieś Szałkow, do starostwa wiłkomierskiego należąca, po prawej zaś stronie błoto, zarosłe chrostem, nazwane Węgureyscie, na staj pięć, po zadrodze. Za którym to błotem, droga na kilkaset kroków, równa, do folwarku Szołkowa JM pana Ciskiewicza. Przy nim, po lewej stronie, widać wieś Bimuny tegoż JM pana Ciskiewicza. Podjechawszy, kilkaset kroków, ruczaj Dukscina, przykry bardzo, do przejazdu, nie mający żadnego zgoła na sobie mostku. Za którym to ruczajem, prosto idzie droga, dobra bez żadnego najmniejszego błota, do wioski Raczanow, na ćwierć mili dobrej. Po lewej zaś stronie widać wieś Łowkuny JM pana Ciskiewicza i folwark jeszcze Kurany JM pana Kossowskiego, nad jeziorem zwanym Kurantem i dalsze nawet wioski różnych panów leżące, wszystkie prawie między wschodem, a połnocą. Przejeżdżając wieś Raczance ruczaj błotnisty, nie mający żadnego na sobie zgoła mostku, karczma o kilkanaście kroków od tejże wioseczki stoi, po lewym ręku JM pana Kossowskiego. Mimo jej przejechawszy, polem otwartym, o kilkaset kroków karczma WMO księcia Radziwiłły, za którą ruczaj nazwany Promusa, wychodzący z Jeziora Kurańskiego, mający na sobie mostek mizerny, na wiosnę i w jesieni bardzo ciężko do przejazdy *[s]*. Za owym to ruczajem, polem otwartym do kniei nazwanej Sztapiała, mimo karczmy *[k. 158v]* i wioski nazwanej Kurany,[774] należącej do starostwa wiłkomierskiego. Za wioską już i karczmę zajechawszy, tylko drogi, kilkanaście kroków, dobrej do Kniejmy wj*[eżdż]*ając. Wjechawszy już bowiem do samej knieji, droga ciasna, błotnista, korzenista. Blisko ćwierci mili przejechawszy polem otwartym po prawej stronie o kilkaset kroków widać, wioska Łoytele JMM XX Pijarów wiłkomierskich. Za którą podjechawszy, pole wielkie, krętą, z góry, drogą, do karczmy JM pana Pomarnackiego, leżącej o kilkanaście kroków od Muszy rzeki. Którą to

[773]SG, t. 12, s. 513.

[774] SG, t. 4, s. 890.

karczmę pominąwszy, droga piaszczysta, na pół mili dobrej, do wsi nazwanej Paużole, należącej do JO księcia Radziwiłły. Ciągiem jadąc, po lewej stronie widać dwór i wioskę JM pana Pomarnackiego, dalej na ćwierć mili, między kniejami wieś Nieprowcie, do wielu panów należąca. Po prawej zaś stronie, za rzeką Muszą, między gajami brzozowemi, w jednej linii i pod tymże samym horyzontem, widać dwory JMM panów Koplewskich, JMM XX Pijarów, i JM pana Koplewskiego, między któremi wieś Kurklinczyski WMM JM panów Koplewskich, wieś Strozdy, należąca do Zmuydek, do klucza skarbowego, wieś Szleme, JM księdza plebana siesickiego, razem też należy i do JM pana Rowby. Przed Paużolami kilka ruczaików nie mających żadnych mostków na sobie, na wiosnę i w jesieni, z przyczyny odlewania pobliskiej rzeki Muszy, od owych ruczaików, trudne bardzo do przejazdu i całe niebezpieczne. Przed tąż wsią, wyżej pomienioną, to jest Paużolami, wjechawszy na górę widać dwór WM JM panów Zyberkow. Takoż widać i okolica szlachecka nazwana Przewockie, leżąca nad rzeką Armakszną, do parafii kowarskiej należąca. Przejechawszy wieś Paużole karczma, po lewej ręc, JMM panów Zyberkow, za którą droga piaszczysta kręta, kilka ruczajów mająca i cale ciężkich do przejazdu. Od której to karczmy pół mili do Towiań, do dworu JM pana Oskierki, między górą, po lewej stronie, chrostem okrytą. Po lewej ręce takoż stronie rzeka Musza. Od niej, o ćwierć mili, karczma nad ruczajem i dwór JM pana Mikulicza, za rzeką Muszą, gdzie też razem i chat kilka około dworu owego mieszkających i do niego należących. Przed wjazdem do miasteczka towianskiego staw jałowy, mający łączące się błota, na którym niegdyś był młyn JM pana Oskierki. Przez miasteczko Towiany droga sucha, ku dworowi. Po lewej ręce, na zachodzie słońca leży kościół filialny, przy nim rezydencja księdza i nakoło chat kilkanaście. Po lewej zaś stronie, nad stawem, karczmy dwie takoż należące do WM JM pana Oskierki. Wyjechawszy z miasteczka, polem otwartym, drogą krętą lecz suchą, widać wioski, a najprzód *[k. 159v]* wieś Czebaturyszki, Szweykowszczyski, Uzupuscie, Sukuscie, Muzuykie, Namiki, Tuluscie. Te wszystkie wsie niemal do jednego należą JM pana Oskierki. Po prawej stronie, za stawem, takoż JM pana Oskierki, widać dwór JM pana Pietrzkiewicza i wsie niektóre. Jadąc polem otwartym poza dworze JM pana Pietrzkiewicza, o kilka staj lub też pół cwierci mili, dwór JM pana Oskierki. Droga równa. Za dworem, o pół ćwierci mili małej, także polem otwartym, wieś Wady i takoż należące do JM pana Oskierki, leżąca między północą, a wschodem letnim. Gdzie się kończy parafia wiłkomierska.

Parafia wiłkomierska leżąca w powiecie wiłkomierskim, graniczy z województwem wilenskimktórą przecina Święta rzeka[775] pod samym miastem Wiłkomierzem.

Takowe opisanie parafii wiłkomierskiej w niebytności WM JM księdza prałata podpisem ręki własnej stwierdzam.

Ksiądz Maciej Norwiłło

[775] SG, t. 11, s. 688.

[s. 141] Parafia wodaklanska [776]

1-mo.

Kościół parafialny wodaklanski alias trynopolski. o kilkaset kroków od dworu wodaklanskiego. w powiecie i dekanacie wiłkomierskim. Wioski i miejsca do tej parafii należą, jedne mają swe położenie w powiecie wiłkomierskim, drugie zaś w powiecie upickim, według porządku alfabetu ułożone , jak tu po sobie idą.

Buteny,[777] wioska JM pana Szukszty. pisarza ziemskiego powiatu upitskiego. na zachodzie zimowym. o ćwierć mili od kościoła.

Czelkie *[Czełki]*,[778] WM JM pani Białłozorowey wojskiej powiatu upitskiego,[779]-między południem i zachodem zimowym o ćwierć mili.

Domątany, WM JM pani Białłozorowey *[wojskiej]*, na północ, o pół ćwierć mili.

Datuny, wioska do plebanii należąca, na południe, o pół ćwierć mili.

Dęgianie, JW JM pana *[Ignacego]* Zabiełły marszałka kowieńskiego, na zachodzie zimowym, na pół ćwierci mili.

Deliayluny, tegoż JW JM pana Zabiełły, na zachodzie zimowym, mila od kościoła.

Gineytyny, wioska WM JM pana Szukszty i WM JM pana *[Adama]* Łukianskiego sędziego grodzkiego powiatu upitskiego[780], na południe mila duża.

Giłaże, wioska JWJPa Zabiełły i WJPa Straszewicza starosty, na północ, o pół mili.

Kawedzie, wioska JW JM pana Szukszty, na zachodzie letnim, pół mili małe.

Karale,WM JM pani Białłozorowey, na wschodzie zimowym, ćwierć mili małe.

---

[776] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 141-144, (kopia).

[777] SG, t. 15, cz. 1, s. 280.

[778] SG, t. 15, cz. 1, s. 360.

[779] Wdowa po Onufrym Białłozorze, wojskim upitskim, w: S. Uruski, Herbarz Szlachty Polskiej, t.1, s. 182.

[780] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 2, Lipsk 1839, s. 191.

Łany,[781] WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki, pułkownika *[petyhorskiego, starosty bahrymowskiego]*[782] między zachodem zimowym i południem, mila duża.

Łowkogale, WM JM pana *[Michała]* Daukszy sędziego ziemskiego powiatu upitskiego[783] i WM JM pana Michniewicza alias Wodakle JM pana Michniewicza folwark, na wschód pół mili duże.

Meszkie,WM JM pani Białłozorowey *[wojskiej upitskiej]*, między wschodem zimowym i południem, pół mili od kościoła.

Miszkince,WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki *[pułkownika petyhorskiego, starosty bahrymowskiego]*,[784] na wschód zimowy mila.

Mileniszku,WM JM pana Wereszczynskiego szambelana, na wschodzie pół mili.

Mikieny, WM JM pana Oskierki i WM JM pana Szukszy, na wschodzie, ćwierć mili małe.

Nowosady,WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki,[785] na wschód zimowy, mila.

Ołonety,[786] WM JM pana Frąckiewicza oboźnego powiatu wiłkomierskiego między północą i wschodem, pół mili duże.

Steybiaki, JW JM pana Zabiełły, dwór i wioska, od dworu o kilkaset kroków, na wschód zimowy, pół mili.

Sadzie, JW JM pana Zabiełły, między południem i zachodem zimowym, pół ćwierci mili.

Uzułany,WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki *[pułkownika petyhorskiego, starosty bahrymowskiego]*,[787] na wschód zimowy półtorej mili. *[s. 142]*

---

[781] SG, t. 15, cz. 2, s. 256.

[782] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 2, Lipsk 1839, s.258.

[783] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 3, Lipsk 1839, s. 119.

[784] Ukmerge dekanato vizitacija, nr.476, s.4.

[785] Tamże.

[786] SG, t. 7, s. 524.

[787] Ukmerge dekanato vizitacija, nr.476, s.4.

Użugaie, WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki i WM JM pana Szukszty, na zachodzie zimowym, pół ćwierci mili.

Wodakle, dwór WM JM pani Białłozorowey *[wojskiej upitskiej]*, na zachodzie zimowym, o kilkaset kroków od kościoła parafialnego.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoły w okolicy sąsiedzkie są następujące:

Pogiry,[788] kościół parafialny w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JW JM pani *[Apolonii]* Ogińskiey starościny dorsuniskiej, na zachodzie zimowym, mil dwie duże.

Remigoła, kościół parafialny w powiecie upitskim, w dekanacie wiłkomierskim, w dobrach kapitulnych, na zachodzie półtorej mili.

Rogów, kościół parafialny, w dobrach JW JM pana *[Michała]* Straszewicza marszałka upitskiego, w powiecie upickim, dekanacie zaś wiłkomierskim, na południe mil dwie.

Trowpie, kościół parafialny w dobrach WM JM pana Frąckiewicza oboźnego wiłkomierskiego, w powiecie i dekanacie wiłkomierskim, na samym wschodzie mil 3.

Wiłkomierz, kościół parafialny, w tymże powiecie i dekanacie, w dobrach królewskich, na samo południe mil 6.

3-tio.

Miasta znaczniejsze około tego kościoła wodaklanskiego są następujące:

Wiłkomierz, miasto sądowe przy rzece nazwanej Święta,[789] leży na południe, odległe mil 6.

Poniewież,[790] miasto sądowe, leży na północ, odległe mil 4.

4-to.

Droga z Wodakl do Wiłkomierza, błotnista, kręta, miejscami kamienista.

---

[788] SG, t. 8, s. 499.

[789] SG, t. 11, s. 688.

[790] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

Droga z Wodakl do Poniewieża, wygodna, po wielu miejscach groble sypane z mostkami. Z Wodakl do Poniewieża letnią porą godzin 5, zimową godzin 4 jazdy.

5-to.

Jezioro Łany, wzdłuż pół mili duże, wszerz pół ćwierci mili, na wschodzie zimowym, odległe od kościoła parafialnego o mile jedną.

Jezioro Jodycz, wzdłuż pół ćwierci mili, szerokie na kilkaset kroków, względem kościoła parafialnego, leży między wschodem zimowym i południem, odległe o pół mili.

Jezioro Pilwin, długie pół mili mierne, szerokie pół ćwierci mili, leży na zachodzie zimowym, względem kościoła parafialnego o pół mili.

Błot i bagn żadnych nie ma.

Staw we dworze wodaklańskim, na rzece Jodzie WM JM pana wychodzącej z jeziora Jodycza WM JM pani Białłozorowey wojskiej upickiej.

6-to.

Lasu mniej jest niż pola otwartego w parafii wodaklanskiej. *[s.143]* Drzewa do budowli nie ma zdatnego prócz jodły, najwięcej brzozy, osiny różnej, po wielu zaś miejscach chrosty i zarośle, długości i szerokości po kilka morgów w sobie mające, które że nie mają swoich własnych nazwisk tu się nie kładą.

7-mo.

Młynów dwa.WM JM pani Białłozorowey *[wojskiej upitskiej]*, na rzece Jodzie,[791] we dworze wodaklanskim, wychodzącej z jeziora Jodycza.

WM JM pana Frąckiewicza oboźnego powiatu wiłkomierskiego, przy wiosce i folwarku Ołonety zwanym, na ruczaju z błot i krynic wychodzącym.

O stawach innych machin tak wodnych jako wietrznych, ani starożytności oznaczających, ani też co by ściągało do historii naturalnej, nie masz nic ciekawego.

8-vo.

[791] SG, t. 3, s. 593.

Drogi partykularne w tej parafii publiczne, podług miary mil, tak się opisują:

Droga do Pogir,[792] razem trakt zimowy ryski. Począwszy od kościoła parafialnego wodaklanskiego seu trynopolskiego, na zachód zimowy, polem otwartym, drogą suchą, groblą wysypaną, przez folwark dworu steybianskiego, dwór po prawej stronie, folwark po lewej, przy samym gościncu. Pominąwszy dwór pomieniony, o pół ćwierci mili, wioska widna nazwana Debeykuny JW JM pana *[Ignacego]* Zabiełły marszałka kowieńskiego.[793] Do której wioski droga takoż jedna , kopana, po prawej stronie. O kilkaset kroków od gościńca leży, po lewej stronie drogi, karczma debeykanska tegoż marszałka kowieńskiego. I tu się kończy granica parafii wodaklanskiej.

Droga do Rogowa, gdzie jest kościół parafialny graniczący, między północą *[s]*, przez ruczaj Aptelą nazwany, o kilkaset kroków od plebanii, wieś zaraz widna Domontany WM JM pani Białłozorowey i WM JM pana Szukszty oraz WM JM pana Straszewicza. Przez którą wioskę trzeba jechać, dalej lasem brzozowym i osinowym, drogą krętą i mokrą, aż do wioski Gineytyny nazwanej, od kościoła parafialnego mila duża. I tu się kończy parafia wodaklanska.

Droga do Trowp. Począwszy od kościoła, na wschód, o kilkaset króków karczma nazywająca się Wodaklanska WM JM pani Białłozorowey *[wojskiej upitskiej]*. *[s. 144]* Prosto idąc tymże gościńcem, polem otwartym i suchą drogą, o pół ćwierci mili karczma nowa, po lewej stronie, przy samej drodze, WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki pułkownika *[petyhorskiego, starosty bahrymowskiego]* [pe. Pominąwszy oną i udawszy się kręto, o kilkaset kroków, ruczaj nazywający się Aptela, początek swojej mający z Jeziora Łanskiego. Na którym przejazd wiosenną porą barzo przykry, dla wylewy wody i że mostu nie ma. Przejechawszy pomieniony ruczaj, wioska Mikciny, po prawej i lewej stronie zostaje się WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki. O kilkaset kroków, za wioską, wraz poczyna się las brzozowy, osinowy i zarośle łozowe. *[Z]* takowego miejsca, o pół mili, droga ciasna, kręta i błotnista aż do wioski Ołonety nazwanej WM JM pana Frąckiewicza oboźnego wiłkomierskiego. I tu się kończą granice parafii wodaklanskiej.

---

[792] SG, t. 8, s. 499.

[793] A. Boniecki, *Herbarz polski* , t. 7, s. 203.

Droga do Wiłkomierza. Począwszy od kościoła, między wschodem i południem, przy której taż sama karczma WM JM pani Białłozorow i WM JM pana *[Antoniego]* Oskierki. Pominąwszy oną i udawszy się w prawą stronę, wraz widać karczma *[s]* na pagórku WM JM pana Szukszty zowiąca się Teropinia, nad samym ruczajem, wzwyż pomienoną Aptelą i tam mostu nie masz. Przejechawszy ów ruczaj, przy samej drodze wioska Mylenyszki WM JM pana Wereszczynskiego. Po prawej stronie, za tą wioską zaraz, zaczyna się las gęsty brzozowy osinowy i łoza. Droga kręta mokra i ciasna. I tu kończy się granica parafii wodaklanskiej.

Takowe opisanie parafii niżej podpisem własnej ręki stwierdzam:

Ksiądz Jerzy Błażejewicz, pleban wodaklanski.

[s. 145] Parafia żeymianska [794]

1-mo.

Kościół parafialny żeymienski, we wsi położony, w powiecie kowieńskim i w dekanacie wiłkomierskim. Wioski i miejsca do tej parafii należące, są w tymże powiecie, według porządku alfabetu ułożone, jak tu po sobie idą:

Beynaycie,[795] wieś JW JM pana Szymona Zabiełły marszałka kowieński i WM JM pana Adama Zabielskiego horodniczego powiatu wiłkomierskiego, między zachodem letnim i północą, względem kościoła żeymenskiego, pięć ćwierć mili mierne.

Błauzdzie, wieś WM JM pana Antoniego Kopokowskiego chorążego powiatu kowieńskiego, między zachodem zimowym i letnim, ćwierć mili mierne.

Burnie,[796] okolica, na zachodzie letnim, ćwierć mili mierne.

Bohusze,[797] okolica, na wschodzie letnim, mila jedna wielka.

Budryszki,[798] dom jeden WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na wschód letni ćwierć mili mierne.

Darguzie, wieś WM JM pana *[Antoniego]* Kopokowskiego chorążego powiatu kowieńskiego, na południe letni ćwierć mili wielkie.

Degucie, wieś WM JM pana *[Józefa]* Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego, na południe letnie, ćwierć mili mierne.

Drabuszyszki,[799] dwór WM JM pana Kopakowskiego, między zachodem zimowym i letnim, pół ćwierć mili mierne.

---

[794] CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 145-149, (kopia).

[795] SG, t. 15, cz. 1, s. 100.

[796] SG, t. 15, cz. 1, s. 277.

[797] SG, t. 15, cz. 1, s. 185.

[798] SG, t. 15, cz. 1, s. 261.

[799] SG, t. 15, cz. 1, s. 437.

Dydany,[800] dom jeden WM JM pana Gruzewskiego starosty sulikowskiego, na południe letnie, mila jedna mierna.

Gabryaliszki, folwark WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na wschód zimowy, mila mała jedna.

Giecze,[801] wieś WM JM pana *[Karola]* Prozora sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na wschód zimowy, mila jedna.

Giedgowdy,[802] okolica, między wschodem letnim i zimowym, mila wielka jedna.

Jucyny, okolica, między zachodem letnim i północą, mila jedna wielka.

Jucyny, folwark WM JM pana WJPa *[Adama]* Zabielskiego horodniczego powiatu wiłkomierskiego, między zachodem letnim i północą, mila jedna wielka.

Junancy, okolica, na południe zimowe, ćwierć mili mierne.

Junkucie,[803] wieś WM JM pani Meysztowiczowey sędziny powiatu kowieńskiego i WM JM pana *[Antoniego]* Blinstruba[804] miecznika powiatu kowieńskiego,[805] między południem i zachodem, zimowym mila wielka jedna.

Karaluny, wieś WM JM pana Zawiszy sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na południe zimowe, pół mili mierne.

Krypcie, okolica, na południe letnie ćwierć mili mierne.

Kaygole, wieś WM JM pana Szukszty pisarza powiatu upickiego, między zachodem zimowym i letnim, mila wielka jedna.

---

[800] SG, t. 15, cz. 1, s. 458.

[801] SG, t. 2, s. 546.

[802] SG, t. 15, cz. 1, s. 493.

[803] SG, t. 3, s. 627.

[804] K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 1, s.155.

[805] Blinstrub Antonii, miecznik 1782, łowczy 1786, podstoli kowieński 1790 w:S. Uruski, Rodzina. Herbarz szlachty polskiej. t.1, s. 244.

Kaupinie,[806] dom jeden na wschód letni, pół mili wielkie. *[s. 146]*

Lepie,[807] wieś WJPa Medelszy stolnika kowieńskiego, między wschodem letnim i zimowym, pół mili miernej.

Lutkuny,[808] wieś WM JM pana Medeliszy stolnika powiatu, kowieńskiego między północą i wschodem letnim pół mili wielkie.

Laudanszyszki, dom jeden WM JM pana [Józefa] Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego między, zachodem zimowym i letnim, pół ćwierć mili mierne.

Maczany, wieś WM JM księdza Józefa Zabielskiego kanonika inflantskiego, dziekana wiłkomierskiego, proboszcza żeymenskiego, na wschód letni, pół mili wielkie.

Miszyszki, wieś tamże w Bogu przewielebnego JM księdza *[Józefa Zabielskiego]* proboszcza żeymenskiego, na wschód letni, pół ćwierć mili mierne.

Mimole,[809] folwark i wieś WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na północ, ćwierć mili mierne.

Marciniszki,[810] dwór WM JM pana Kopakowskiego chorążego powiatu kowieńskiego, na południe letnie, pół mili mierne.

Michnaycie, okolica, na północ, pół mili mierne.

Młynek, WM JM pana *[Józefa]* Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego, między zachodem zimowym i letnim, trzy ćwierci ¾ mili mierne.

Narownikiszki,[811] wieś WM JM pana *[Karola]* Prozora sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na wschód zimowy, ¾ mili mierne.

---

[806] SG, t. 15, cz.2, s. 65

[807] SG, t. 15, cz.2, s. 220

[808] SG, t. 15, cz.2, s. 250

[809] SG, t. VI, s. 443

[810] SG, t. 15, cz.2, s. 301

[811] SG, t. 15, cz.2, s. 370

Nartowty,[812] okolica, między zachodem zimowym i letnim, mila mierna.

Okle,[813] okolica i wieś WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na północ ćwierć mili mierne.

Okmiany,[814] wieś JW *[Antoniego]* Zabiełły marszałka powiatu kowieńskiego i WM JM pana Zabielskiego horodniczego powiatu wiłkomierskiego, na zachód letni, mila jedna wielka.

Orodeie, folwark WM JM pana Medekszy stolnika powiatu, kowieńskiego[815] na wschód letni, pół mili mierne.

Putraszuny, okolica, między północą i wschodem letnim, mila wielka.

Puszylgie, wieś WM JM pana Zawiszy, sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na południe, pół mili wielkie.

Rucziuny, wieś WM JM pana *[Antoniego]* Kossakowskiego chorążego powiatu kowieńskiego, na południe, pół mili mierne.

Rudziany,[816] okolica, między północą i wschodem letnim, mila mierna jedna.

Roży, dom jeden WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, ćwierć mili wielkie.

Staropole, wieś WM JM pana *[Adama]* Kozakowskiego sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego i WM JM pana Blinstruba miecznika powiatu kowieńskiego, na zachód zimowy.

Swirptele, wieś WM JM pana *[Józefa]* Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego, na zachód zimowy, pół mili mierne. *[s. 147]*

---

[812] SG, t. 15, cz. 2, s. 370.

[813] SG, t. 15, cz. 2, s. 403.

[814] SG, t. 15, cz. 2, s. 403.

[815] J.S. Dunin-Borkowski, *Rocznik Szlachty Polskiej 1883*, str. 725.

[816] SG, t. 15, cz. 2, s. 560.

Staszuny,[817] okolica i wieś JW JM pana *[Antoniego]* Kossakowskiego[818] kasztelana *[inflantskiego]*[819] na wschód letni mila jedna wielka.

Strebeyki,[820] okolica, na północ, pół mili miernej.

Swolkienie,[821] okolica i wieś JP *[Antoniego]* Kossakowskiego chorążego kowieńskiego[822] na zachód letni pół mili miernej.

Szukci, okolica, na północ, ćwierć mili mierne.

Szyrwi, wieś WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na południe, mila wielka.

Szery,[823] wieś WM JM pana *[Antonii]* Koszakowskiego chorążego powiatu kowieńskiego i WM JM pana Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego, między zachodem zimowym i letnim, kroków 100.

Trakokienie, wieś WM JM pani Meysztowiczowey sędziny kowieńskiej, na południe, mila jedna wielka.

Weszeyki, okolica, na południe, pół mili wielkiej.

Woywodziszki, wieś WM JM pana Gruzowskiego starosty sledz. *[?]*, na południe mila jedna wielka.

---

[817] SG, t. 11, s.287.

[818] [818] http:, s., s. pl.wikipedia.org, s. wiki, s. Antoni_Kossakowski_(kasztelan_inflancki). Dostęp 15 czerwca 2013 r; Ł. Kądziela, *Między zdradą a służbą Rzeczypospolitej. Fryderyk Moszyński w latach 1792-1793*, Warszawa 1993, s. 46, *Сборник Русского исторического общества*, t. 47, Petersburg 1885, s. 271; Tenże, *Korwin [Kossakowski] S., Trzeci Maj i Targowica*, Kraków 1890, s. 127.

[820] SG, t. 11, s. 398.

[821] SG, t. 11, s. 725.

[822] Z. Kossakowska-Szanojcy, *Kossakowski Józef Antoni*, PSB, t. 14, Wrocław 1968-1969.

[823] SG, t. 11, s. 906.

Wigiałowka, dwa dwory WM JM pana *[Józefa]* Kossakowskiego chorążego kowieńskiego, na południe, pół mili mierne.

Żeymy,[824] wieś, w której kościół parafialny jest punktem, względem którego czyni się opisanie całej parafii , WM JM pana *[Adama]*[825] Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, przez juryzdyczanów, czterech należących do plebanii.

Żeymy, dwór wielki, tegoż WM JM pana Medekszy stolnika powiatu kowieńskiego, na wschodzie letnim, 100 kroków.

Żeymy, dwór WM JM pana *[Józefa]*[826] Konczy skarbnika powiatu kowieńskiego na południe przy zachodzie zimowym, ćwierć mili miernej.

Żeymele,[827] dwór WM JM pana *[Karola]* Prozora sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na wschodzie zimowym, mila jedna wielka.

2-do.

Od tego parafialnego kościoła, kościoła w okolicy sąsiedzkie są te:

Szaty,[828] kościół parafialny w powiecie wiłkomierskim i dekanacie, w dobrach JO księcia JM Pasterza *[biskupa wileńskiego Ignacego Massalskiego]*, na północ, mila jedna wielka.

Kieydany,[829] kościół parafialny w powiecie kowieńskim, a dekanacie wiłkomierskim, w dobrach JO księcia Radziwiłły, na zachodzie letnim, mil 3.

Wędziegoła, kościół parafialny w powiecie i dekanacie kowieńskim, w dobrach WM JM pana JO Kunickiego starosty małackiego. Na zachodzie zimowym mil 3 mierne.

---

[824] SG, t. 14, s. 760.

[825] Ukmerge dekanato vizitacija, nr 464, s.74.

[826] Tamże, s. 75.

[827] SG, t. 14, s. 759.

[828] SG, t. 11, s. 809.

[829] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

Skorule,[830] kościół parafialny, w powiecie i dekanacie kowieńskim JW JM księdza *[Józefa Ignacego]* Kossakowskiego biskupa inflatskiego[831] ,na południe, mil dwie wielkie.

Siesiki,[832] kościół parafialny w powiecie wiłkomierskim i dekanacie, w dobrach JP Grothuza starosty *[pokrotońskiego]*, na wschodzie letnim, mil 3 wielkie. *[s. 148]*

3-tio.

Miasta znaczniejsze, około tego kościoła żeymenskiego są następujące:

Kowno,[833] miasto sądowe między dwoma rzekami Wilią i Niemnem, na południe mil 6 miernych.

Wiłkomierz, miasto sądowe przy rzece nazwanej Święta,[834] leży na wschodzie letnim, mil pięć wielkich.

Poniewież,[835] takoż miasto sądowe nad rzeką Niewiażą, leży między północą i wschodem letnim, mil siedem miernych.

4-to.

Droga z Żeym,[836] do Kowna miejscami błotnista, nierówna, piasczyszta, górzysta i kręta, mostki i groble dobre.

Droga z Żeym do Wiłkomierza nierówna, miejscami błotnista, górzysta, piaszczysta, mostki miejscami dobra, miejscami niewygodne.

---

[830] SG, t. 10, s. 703.

[831] A. Zahorski, *Józef Kazimierz Kossakowski* [w:] PSB, t. 14, Wrocław 1968-1969, s. 268-272.

[832] SG, t. 10, s. 600.

[833] SG, t. 4, s. 522.

[834] SG, t. 11, s. 688.

[835] SG, t. 15, cz. 2, s. 493.

[836] SG, t. 14, s. 760.

Droga z Żeym do Poniewieża dobra, miejscami błota i wybojów znajduje *[s]*, mostki i groble wygodne. Z Żeym do Kowna letnią drogą jazdy, wespół z popasem, godzin 10, zimową zaś godzin ośm.

Z Żeym do Wiłkomierza, letnią droga jazdy, wespół z popasem godzin najmniej 10, dla złej drogi, zimową zaś godzin 8. Z Żeym do Poniewieża, letnią drogą jazdy, wespół z popasem, godzin najmniej 12, zimową za godzin 10, można stanąć.

5-to.

Jeziorko niewielkie, pode dworem WM JM pana *[Karola]* Prozora sędziego ziemskiego powiatu kowieńskiego, na wschodzie zimowym od kościoła żejmieńskiego, pół mili wielkiej.

Jeziorko barzo maleńkie, pośrzód pola żeymenskiego, od kościoła żeymieńskiego może być staj 15 na południe.

Błot znacznych nie ma, są niektóre w lasach niewielkie po różnych miejscach.

Stawek WM JM pana Medekszy, niewielki, przy folwarku Gabryaliszki, wypływający z błot, na którym jest młynek mały, na wiosnę i w jesieni sposobny do mliwa, względem kościoła żeymeńskiego na wschod zimowy.

6-to.

Lasu jest więcej w parafii żeymenskiej niźli otwartego pola, szczególnie jednak na zachodzie słońca, wszerz i wzdłuż blisko trzech mili. Drzewa do budowli zdatnego, prócz jodły nie ma, najwięcej zaś brzozy, osiny, olchy i dębiny. Po wielu zaś miejscach chrosty i zarośle w sobie mające, których własne nazwiska tu się nie kładą.

7-mo.

Młynów znaczniejszych w parafii żeymenskiej nie ma. *[s. 149]*

8-vo.

Drogi parykularne w tej parafii i trakty publiczne. podług miary mil, tak się opisują.

Droga do Szat,[837] razem trakt publiczny zimowy ryski. Począwszy od kościoła żeymenskiego, między północą i wschodem letnim, polem otwartym, do karczmy WM JM pana Medekszy nazwanym Okle.[838] I tu się kończy granica parafii żeymenskiej.

Droga do Kieydan,[839] gdzie jest kościół parafialny graniczący. Między zachodem letnim i, północą, przez ruczaj Łankiesa, od kościoła pół mili, otwartym polem, do Sewolkien wioski zwanej. Także od tegoż ruczaju, przez las, o pół mili, karczma i wioska Okmiany. I tu się kończy parafia żeymeńska.

Droga do Wendzigoły, jak kościół parafialny graniczący. Między zachodem zimowym i letnim, przez ruczaj Łankiesa , o kroków kilkaset od kościoła , polem otwartym. Od tegoż ruczaju, o milę wioska Kuygole. I tu się kończy parafia żeymenska.

Droga do Skorul.[840] Począwszy od kościoła żeymenskiego, graniczący , na południe, przez ruczaj Łankiesa, o ćwierć mili od ruczaju do karczmy i wioski Woywodziszki, o pół mili i tu się kończy parafia żejmiańska.

Droga do Siesik,[841] gdzie jest kościół parafialny graniczący. Na wschód letni przez ruczaj Łankiesa o pół mili. I tu się kończy parafia żeymenska.

Takowe opisanie parafii mojej podpisem ręki własnej stwierdzam:

Ksiądz Józef Zabielski, kanonik inflantski, dziekan wiłkomierski, pleban żeymenski.

---

[837] SG, t. 11, s. 809.

[838] SG, t. 15, cz. 2, s. 403.

[839] SG, t. 15, cz. 2, s. 71.

[840] SG, t. 10, s. 703.

[841] SG, t. 10, s. 600.

Indeks osobowy

Abramowicz, rotmistrz, 56
Abramowiczowa, starościna starodubowska, 53
Bartoszewska, pani, 173
Bekler, pan, 54, 55, 61
Berkien, pan, 155, 158
bernardyni, 36, 129, 166, 170, 175
Białłozor, pan, 129, 161
Białłozorowa, wojska upitska, 193, 194, 195, 196, 197, 198
Billewiczowie, panowie, 171
Bitlowtowa, marszałkowa, 113, 116, 117, 123, 124
Bitowtl Franciszek, porucznik wojsk litewskich, 57
Bitowtl, porucznik wojsk moskiewskich, 62
Bitowtl, porucznik wojsk rosyjksich, 54
Blinstrub Antonii, miecznik kowieński, 201
Błażejewicz Jerzy, pleban wodaklański, 198
Bobożynski, pan, 31
Bohusz Adam, rotmistrz wiłkomierski, 155, 156
Bohusz Dominik, oboźny wiłkomierski, 153, 156, 157, 164
Bohusz Ignacy, skarbnik wiłkomierski, 154, 157, 158, 163
Bohusz, oboźny wiłkomierski, 154, 155
Bohusz, pan, 154, 155, 156, 158, 159, 163
Bohusz, skarbnik nowomiejski, 159
Bolcewicz Józef, starosta łojciewski, 65, 68, 76
Boniewiczowie, panowie, 94
Borodzic, pan, 122
Borodzic, skarbnik upitski, 119
Borowski, pan, 35, 38
Bortkiewicz Józef, rotmistrz kowieński, 81
Botrusz, pleban wiłkomierski, 69
Bronc, pan, 33, 35, 38, 43, 44, 45, 50
Brunon, pan, 159
Brunonowa Marianna, pułkownikowa wojsk litewskich, 114, 117, 125, 158
Brunonowie, panowie, 154, 155, 157
Bruszak, pan, 42
Butler, pan, 39, 41, 42, 43, 52, 172, 173, 177
Bystram, pan, 115, 116, 117, 121, 122, 123, 124, 147
Bystram, sędzia upitski, 90, 113
Cedrowski, chorąży JKM, 17, 18, 19, 22
Cedrowski, Chorąży JKM, 18
Chlewiński, pan, 41, 44
Chochłowscy, panowie, 96
Chojecki Stanisław, rotmistrz wiłkomierski, 65, 67
Chojecki, pan, 70
Chrapowicki Eustachy, instygator, 84
Chrapowicki, pan, 162
Chrzczonowicz, pan, 35
Ciemnołonski, pan, 104, 106
Ciołkiewicz Franciszek, pleban staroponiewieski, 153

Ciskiewicz, pan, 179, 180, 182, 190, 191
Czartoryska Eleonora Monika, kanclerzyna WXLit, 71, 72, 74, 75, 78
Czerniewski, pan, 116, 123
Daszkiewiczowie, panowie, 96
Dauksza Michał, sędzia upitski, 113, 194
Dauksza, pan, 113, 124
Dąbrowscy, panowie, 184
Dąbrowska, panna, 190
Dąbrowski, pan, 179, 181, 183, 188, 189, 190
Dąbski, pan, 27, 29, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 152
Dąbski, sędzia upitski, 26, 53, 56, 62, 81
Dobożynowski, pan, 34
Dobożynscy, panowie, 32
Dobożynski, pan, 33, 39, 169
Domeyko Antonii, rotmistrz kowieński, 89, 95, 137
Domeyko, pan, 94, 159
dominikanie wileńscy, 17, 18, 19, 23
Dowgiałło Kazimierz, horodniczy wiłkomierski, 92, 94, 138
Dowgird, pan, 155
Dowiat, pan, 160
Downarowiczowa, pani, 180, 183
Doziba, pan, 32
Drobycz Adam, starosta pojezierski, 57
Eleonora Monika Czartoryska, kanclerzyna WXLit, 63
Estka, starosta sliwkowski, 81
Franckiewicz, pan, 139
Francuzewicz Michał, sędzia wiłkomierski, 135, 141
Frąckiewicz Jan, oboźny smoleński, 129
Frąckiewicz, oboźny smoleński, 134, 167, 170
Frąckiewicz, oboźny wiłkomierski, 195, 196, 198
Frąckiewicz, pan, 173, 174, 176, 185
Frigissama, pani, 171
Gąbrewicz, pan, 143
Gąsecka, pani, 90, 92, 94, 100
Gąsecka, rotmistrzowa JKM, 89, 93
Gąsecki, pan, 172
Giecewicz Anjoł, pleban pompiański, 112
Gieduszkowie, panowie, 96
Gintowt Jan, rotmistrz wiłkomierski, 154, 158
Gintowt, pan, 94, 154, 155, 159, 180
Gombrowicz, budowniczy, 113
Gombrowicz, pan, 114, 115, 116, 118, 121, 122, 124
Gorski, pan, 146, 151
Grothuz, starosta pokretoński, 96, 161, 205
Grotuz Ignacy, starosta pokretonski, 137, 139
Grotuzowie, panowie, 62, 185
Grużewscy, panowie, 34
Grużewski, pan, 16, 17, 23, 33, 34, 35, 37, 38, 92
Grużewski, starosta sulikowski, 200, 204
Heyling, pan, 53
Hopen Józef, strażnik wiłkomierski, 135

Hoppen Aleksander, rotmistrz wiłkomierski, 95
Hoppen, pan, 155, 156
Igielsztrum, pan, 148
Iwanowscy, starościcowie mińscy, 64
Iwanowski Ignacy, starościc miński, 70, 75
Iwanowski, pan, 33, 83, 93
Jadkowscy, panowie, 96
Jadkowski, pan, 92
Jakubowski, pan, 40, 45
Janutowicz Syrus, pleban traszkuński, 172
Jastkowski, pan, 93
Jawgiel, pan, 174, 177
Jawgiel, rotmistrz powiatu wiłkomierskiego, 134
Jeleniewski, pan, 154, 159
Jeleńska Magdalena, kasztelanowa nowogródzka, 64
Jeżewska, pani, 83
Juchniewiczowie, panowie, 94
Judycki, pan, 83, 88
Jwicki, starosta, 117
Jwinski, pan, 182
Kalińscy, panowie, 94
kanonicy regularni, 46
Karowski, Antonii, 33
Karp Benedykt, chorąży upitski, 81, 82, 83, 87, 88, 102, 103, 104, 105, 108, 109, 111
Karp, miecznik upitski, 136, 137
Karp, pan, 108, 119, 142
Karpowiczowie, panowie, 106
Karwowski Antonii, pan, 33, 34
Karwowski, pan, 39
Kiełpsza, pan, 66, 68, 69
Kierbedź, pan, 54, 55, 56, 61
Kimbar Józef, pisarz upitski, 57, 62
Kimbar Józef, sędzia upitski, 60
Klemętowicze, panowie, 96
Klimkiewicz, pan, 153
Klimontowicz Józef, 160
Kociełło, pan, 93
Kociełłowie, podczaszowie smoleńscy, 95
Kognowicki, pan, 81
Kognowscy, strażnikowicze powiatu starodubowskiego, 157, 161
Kojałłowicz, sędzia piński, 93
Kołyszko Andrzej, 37
Kołyszko Michał Lubort, pleban kowarski, 39, 172
Kołyszko, pan, 32, 33, 34, 35
Komar Ignacy, sędzia wiłkomierski, 127, 128, 131, 132, 133
Koncza Józef, skarbnik kowieński, 160, 200, 201, 202, 203, 204
Koncza, pan, 17, 18, 22
Koncza, podczaszy wiłkomierski, 94
Kontowt, pan, 18
Kop, starosta żedejkawski, 103
Kopakowski, chorąży kowieński, 200, 202
Kopański, oboźny starodubowski, 53, 60
Kopański, pan, 42, 43, 44, 45, 51, 57
Kopkowski, pan, 180
Koplewscy, panowie, 191
Koplewski, pan, 181

Kopokowski Antonii, chorąży kowieński, 199, 200
Kopunski, pan, 40
Korcziuk, pan, 173
Korgontowie, panowie, 26
Korwonski, pan, 32
Korzeniewski, pan, 119
Kossakowscy, panowie, 27
Kossakowski Antonii, chorąży kowieński, 203, 204
Kossakowski Antonii, kasztelan inflantski, 203
Kossakowski Józef, biskup inflantski, 163, 205
Kossakowski, pan, 137, 138
Kossowski, pan, 179, 180, 182, 189, 191
Koszynski, pan, 147
Kościałkowski, pan, 45
Kościałkowski, starosta czotyrski, 69
Kowarski, pan, 32
Kozakowscy, panowie, 94, 156
Kozakowski Adam, sędzia kowieński, 115, 153, 154, 160, 203
Kozakowski, pan, 118, 158, 159, 161
Kuksza, pan, 182
Kulesza, cześnik wiski, 95
Kulikowski, pan, 33
Kuncewicz, pan, 31
Kunicki, starosta małacki, 205
Kuszelewscy, panowie, 55
Kuszelewski, mostowy upitski, 90, 95
Kuszelewski, pan, 56, 169
Kuszelewski, rotmistrz upitski, 136, 137
Kuszelewski, sędzia wiłkomierski, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 72, 75, 76
Kuszewski, pan, 43
Lacki Onufry, pułkownik trocki, 89, 92, 93, 96, 98, 100, 101, 155
Ladnicki, pan, 76
Ladnicki, skabnik wiłkomierski, 79
Łącznicki, skarbnik wiłkomierski, 70
Legowicz Hieronim, chorąży petyhorski, 128, 134
Legowicz, pan, 173, 174, 176, 177
Leparski, pan, 103
Liukianski, pan, 114
Loyba, pan, 64
Lugayłło, pan, 90, 91, 117
Łącznicki, skarbnik wiłkomierski, 71
Łukaszyński Cypryn, pleban kurklewski, 52
Łukianski Adam, sedzia upitski, 194
Łukianski, pan, 143, 144, 151
Mackieniczowie, panowie, 94
Mackiewicz, pan, 95
Maliccy, panowie, 165
Martfeld Michał, strażnikowicz wiłkomierski, 65
Massalski Ignacy, biskup wileński, 79, 96, 205
Maygizo, pan, 33
Mączynski, pan, 33, 65
Mągin, pan, 154, 159
Mąkiewicz, pan, 156, 158
Medeksza Adam, stolnik kowieński, 200, 201, 202, 203, 204

Medeksza, pan, 139, 147, 151, 161, 207
Mejer Karol, koniuszy kowieński, 136, 138
Merselt, pan, 169
Meysztowiczowa, sędzina kowieńska, 144, 145, 146, 147, 150, 151, 201, 204
Micewicz, pan, 174
Michniewicz, pan, 194
Mickiewicz Stefan, chorąży JKM, 136
Mickiewicz, pan, 115, 116, 118, 124, 125
Mieniczynowie, panowie, 166
Mierzwinski, pan, 32, 34
Mikulicz, pan, 32, 41, 42, 43, 48, 49, 154, 158, 159, 179
Milewicz, rotmistrz upitski, 103, 106, 107, 111
Miłaszewski, pan, 155
Miłłaszewicz Benedykt, komendarz pogirski, 101
Mingajło, pan, 157
Mingayło Jerzy, pleban opitołocki, 88
Mingayło Stanisław, pleban kieydański, 26, 30
Montwiło, pan, 174
Morykon, pan, 142
Morykoni Marcin, starosta wiłkomierski, 70
Morykoni, pan, 144, 145, 150
Moszynski, pan, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 150, 151
Moygis Stanisław, budowniczy wiłkomierski, 66, 67
Moygis, pan, 166
Muchowtowa, pani, 173
Musnicki, pan, 115, 116, 122, 125
Musnicki, starosta moskwitelski, 114
Mydloton, pan, 146, 147
Narewicz, pan, 155
Narkiewicz, pan, 32, 34, 35
Naruszewicz Adam Stanisław, biskup smoleński, 79
Niekraszewicze, panowie, 95
Norwiłło Maciej, pleban wiłkomierski, 192
Nowicki, komornik wiłkomierski, 104, 107, 111
Nowodworski, pan, 136
Nowomiejski, pan, 158, 159
Nowomiejski, sędzia trybunału WXLit, 156, 157
Ogińscy, panowie, 90, 93, 94, 99, 100, 161
Ogińscy, starostowie dorsuńscy, 89, 90, 91, 93
Ogińska Apolonia, starościna dorsuńska, 119, 195
Ogińska, pani, 139
Ogiński Michał Kazimierz, hetman WXLit, 73
Okmianski Józef, 155
Olechnowicz, pan, 152
Open Józef, strażnik wiłkomierski, 136
Ordyniec, pan, 100
Ordyniec, rotmistrz wiłkomierski, 92, 94, 95
Oskierko Antonii, pułkownik petyhorski, starosta bahrymowski, 134, 194, 195, 198

Oskierko, pan, 32, 39, 179, 181, 183, 184, 185, 187, 188, 192, 195
Pankiewicz, pan, 75, 76
Paudowiczowie, panowie, 26
Pietkiewicz Ignacy, podstarosta wiłkomierski, 71, 165, 166
Pietkiewicz Ignacy, podstarosta wiłkomierski, 129
Pietkiewicz, pan, 44, 68, 76, 92, 166, 175, 177
Pietkiewicze, panowie, 96
Pietrzkiewicz, pan, 31, 33, 34, 90, 99, 172, 174
Pietuch, pan, 51
pijarzy poniewiezcy, 91, 93, 94, 98, 142, 143, 146
pijarzy wiłkomirscy, 17, 19, 21, 33, 58, 117, 118, 180, 182, 187, 188, 191
Piotuch, pan, 40, 43, 44, 48, 49
Piskurski, wojski sędomirski, 91, 156
Piszczayło, oberslietnant, 75
Plater Kazimierz, szambelan JKM, 102, 103, 104, 105, 106, 107
Plater Kazimierz, szambelan JKM, 72
Plater, pan, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52, 71, 72, 105, 148
Platerowa Augusta, chorążyna petyhorska, 54, 135, 136, 138, 139, 141
Platerowa Rozalia, starościna subocka, 103, 104, 107, 109, 110
Platerowa, pani, 137, 138, 143
Podolecki, pan, 83, 87
Pomarnacki, pan, 181
Poniatowski Stanisław, książe, 58, 59, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 111, 142, 143, 145, 146, 147, 149, 152, 186
Poniatowski Stanisław, książe podskarbi WXLit, 102
Pożerski, pan, 158
Proniewiczowie, panowie, 90
Proński, pan, 190
Prozor Karol, sędzia kowieński, 90, 200, 202, 205, 206
Pruszak Stanisław, pleban oniksztyński, 79
Przygocki, pan, 67, 70
Pundzewicz Józef, pleban remigolski, 126
Putkiewicz, pan, 174
Puzyna Tadeusz, porucznik jazdy narodowej, 103, 104, 105, 108, 109, 110
Puzyna, pan, 113
Puzyna, starosta borkłoński, 53, 55, 58, 60, 62
Puzynina, chorążyna upitska, 54, 55, 56, 57, 61, 62
Racieńcowie, panowie, 96
Radziwiłł, 17
Radziwiłł Karol, wojewoda wileński, 16, 26, 27, 46, 53, 59, 66, 70, 71, 72, 73, 75, 84, 91, 106, 160
Radziwiłł, książe, 17, 18, 19, 21, 22, 26, 72, 119, 142, 145, 147, 148, 150, 178, 179, 185, 188, 189, 191, 205
Radziwiłłowie, książęta, 20, 34, 151, 186, 190
Romanowscy, panowie, 96
Romanowski, pan, 155

Rop, starosta zadejkanski, 107, 111
Rosołowicz, pan, 158
Rostkowski, pan, 155
Rowba, pan, 35, 38, 183, 191
Rygmunt, pan, 54
Ryłło Kazimierz, podproboszczy rogowski, 135
Rzepnik, pan, 158
Sawiccy, panowie, 96
Sawicki, pan, 93
Sągayłło, pan, 94
Siciński Władysław, marszałek upitski, 59
Siefanowicz, pan, 158
Siesicki Sewerian, pisarz wiłkomierski, 31, 70, 169
Siesicki, pan, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 41, 44, 48, 49, 50
Siruć Florian, sędzia kowieński, 82
Skyryat, pan, 166
Snieszka, pan, 159
Sokołowski, pan, 41, 44
Soroka, pan, 16, 139, 180, 182, 188, 189
Soroka, pleban dziewiałtowski, 173
Sorokowie, panowie, 18, 19, 22
Stasienicz, pan, 95
Staszewicz, pan, 158
Staszewski, podkomorzy upitski, 55, 56, 57
Steckiewicz, podproboszczy, 79
Steygwiłło, pan, 103
Stoma, pan, 184
Stoppen, rotmistrz, 92
Strasiewicz, pan, 114
Straszewicz Antonii, 156
Straszewicz Michał, marszałek upitski, 126, 130, 131, 132, 133, 134, 167, 170, 175, 195
Straszewicz, pan, 114, 115, 118, 119, 123, 143, 158, 197
Straszewicz, pleban, 172
Straszewicz, starosta, 194
Straszewicz, szambelan JKM, 106
Straszewski, podkomorzy upitski, 58
Strozda, pan, 191
Strutynski, graladiutant JKM, 73
Surniłło, pan, 159
Swojnicki, pan, 113, 116, 118, 123
Sylwestrowicz Wawrzyniec, pleban szatski, 164
Sypniewscy, panowie, 93
Syruć Florian, sędzia kowieński, 81, 87, 88
Syrwid, pan, 32, 44
Szadziewicz Mikołaj, 159
Szadziewicz, pan, 154
Szadziewiczowie, panowie, 94
Szarscy, panowie, 43
Szczaydo, oberslejtant wojsk WXLit, 64
Szeybakowie, panowie, 173
Szeybuha, pan, 165
Szlagier Antonii, pleban szadewski i nowomiejski, 63
Szlagier, szambelan JKM, 60
Sznykowski, pan, 166
Szołkowski, pan, 16
Szołkowski, podczaszy wiłkomierski, 138
Szorc, cześnik kowieński, 81

Szorc, cześnik upitski, 87
Szorc, rotmistrz kowieński, 160
Szpinka, pan, 172
Szpirko, pan, 32
Szuksza, pan, 195
Szukszta Józef, stolnik inflantski, 105, 109
Szukszta, pan, 103, 114, 116, 123, 141, 143, 144, 147, 194, 195, 198
Szukszta, pani, 145
Szukszta, pisarz upitski, 193, 201
Szukszto Józef, stolnik inflantski, 102
Szulc Józef, pleban Siesicki, 141
Szuliszta, pani, 145
Szulten, pan, 93
Szumscy, sędziowie, 67
Szumski, pan, 18
Szumski, sędzia, 64
Szuscicka, pani, 34
Szyling, pan, 94
Szyszło Józef, stolnik inflantski, 104
Thomaszewicz, pisarz wiłkomierski, 91
Tołłoczko, pan, 93, 153
Tomaszewicz, pan, 136
Towgin Andrzej, pleban troupieński, 177
Towianski, pan, 156, 159
Towiańscy, panowie, 94
Truskowski Jan, skarbnik upitski, 88
Truskowski, pan, 88, 118, 122, 125
Turnoff, szambelan JKM, 56, 60
Tyszka, pan, 156
Tyszka, rotmistrz wiłkomierski, 64
Tyszkiewicz Antonii, kanonik wileński, 114, 117, 122, 125, 129, 141, 142, 145, 146, 147, 151, 152, 153, 161
Tyszkiewicz Józef, wojewoda smoleński, 71, 72
Tyszkiewicz Stanisław Stanisław, kasztelan żmudzki, 57
Tyszkiewicz Stanisław, kasztelan żmudzki, 54, 57, 58, 59, 60, 62
Tyszkiewicz, pan, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 141, 143, 145
Tyszkiewiczowie, książęta, 46
Tyszkiewiczowie, panowie, 185
Tyszkiewiczowie, starostowie gitanscy, 167
Tyszkiewiczówna, pani, 142, 144, 150, 151, 175
Tyszkiewiczówna, panna, 174
Walentynowiczowie, panowie, 26
Waszkiewicz Onufry, 158
Waszkiewicze, panowie, 96
Waszkiewiczowie, panowie, 94
Wereszczynski Józef, starosta upitski, 83
Wereszczynski, pan, 116, 121, 125, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 153, 198
Wereszczynski, szambelan JKM, 117, 194
Wereszczyński, sędzia inflantski, 102
Weyszwiło, pan, 38
Węcewicz, rotmistrz wiłkomierski, 138
Węckowicz Michał, 156
Wędziegolski, pan, 91
Wiercińscy, panowie, 170, 173, 174, 177
Witort, pan, 160

Witortowie, panowie, 96
Wodka, pan, 92
Woyszniła, pan, 169
Woyszwiło, pan, 32, 33, 34, 169, 181
Wróblewski, pan, 174
Wyrnicz, rotmistrz upitski, 94
Wyrzykowscy, panowie, 95
Wyrzykowski, pan, 95
Wyszniła, pan, 166
Zabielscy, panowie, 16
Zabielski Adam, horodniczy wiłkomierski, 160, 199, 201
Zabielski Józef, pleban żeymenski, 202, 208
Zabielski Kazimierz, skarbnik wiłkomierski, 17
Zabielski, pan, 23, 163
Zabiełło Ignacy, marszałek kowieński, 17, 28, 30, 80, 82, 83, 86, 90, 91, 92, 93, 96, 117, 119, 122, 153, 160, 194, 197, 202
Zabiełło Szymon, kasztelan miński, 81, 90
Zabiełło, kasztelan miński, 82
Zabiełło, książe, 145, 150
Zabiełło, pan, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 94, 95, 99, 113, 114, 144, 146, 194, 195
Zabiełłowie, panowie, 26, 27, 29
Zahorski, pan, 157, 178, 180, 182, 184
Zawadzki, pan, 44
Zawisza Piotr, sędzia kowieński, 81, 83, 87, 201, 203
Zawisza, pan, 178, 180, 190
Zawisza, starosta ciwkowski, 82, 83, 86, 87
Zyberk Jan, wojewoda brzeski, 72, 79
Zyberk, pan, 144, 175, 178
Zyberkowie, panowie, 46, 191
Zyżumbra, pan, 76
Żagiel, 40, 51
Żagiel, pan, 40, 43, 44, 45, 48, 51
Żaglowie, panowie, 51
Żągałłowicze, panowie, 96
Żebrowscy, panowie, 26
Żeromski Hieronim, porucznik kowieński, 89, 90
Żyromski, pan, 32, 33, 35

Indeks geograficzny

Abela
jezioro, 186
młyn, 97
ruczaj, 29, 120
rzeka, 28, 97, 98, 100, 162
staw, 163
Abele
wieś, 178
Adyklis
zaścianek, 102
Akunce
wioska, 123
Ałkupis
młyn, 86
rzeka, 86
staw, 86
Amprudzie
wieś, 112, 124
Antejeziory
dom, 165
Antokolce
wieś, 40
Antonile
folwark, 165
Aptela
ruczaj, 197, 198
Armakszna
rzeka, 191
Armona
most, 23
rzeka, 21, 23
Atkacze, 16, 21
Atlupinia
młyn, 86
Atukiany
folwark, 172
Auguszki
wieś, 40
Auryliszki
wieś, 102
Baczany
wieś, 39
Balciuna
zaścianek, 102
Bałuszek
wioska, 111
Bałuszki
wieś, 102
Baniany
dwór, 102
Barkłaynie
wioska, 111
Barkłoynie
karczma, 102
wieś, 102
Barkunele
wieś, 102

Barowszczyzna, 22
Bartuszuny
wieś, 53
Barwoynie
wioska, 123
Baybaki
wieś, 53
Baybole
karczma, 62
Bebrunce
wieś, 38
Beczerniki
karczma, 126
wieś, 126, 133
Beczule (Pousłanie)
wieś, 89
Bernatany
karczma, 152
wieś, 141
Bernatly
wieś, 89
Bernatty
wioska, 99
Bernaty
wieś, 141
Bernatyski
dwór, 178, 189
wieś, 178, 189
Berniuny
wieś, 53
Berzorniki
wieś, 170
Betygoła
okolica, 31
Beynarow
wioska, 62
Beynaycie
wieś, 199
Białozorow
wieś, 113
Białozoryszki
dwór, 135
młynek, 140
Biatkowszczyzna
wieś, 31
Biluszki
wieś, 153
Bimby
wieś, 40, 51
Bimuny
wieś, 178, 190
Biory
wieś, 178
Birucie
wieś, 53
Birzały
dwór, 103
wieś, 103
Birzety
dwór, 53
folwark, 60
Birzule
wieś, 135
Bitlyny
wieś, 89
Bityny

wieś, 99
Bityńska
puszcza, 98
Bizdziuny
wieś, 102
Blauzdnie
bagno, 186
Bludzie, 141
Bładyki
wieś, 153
Błauzdzie
wieś, 199
Błudzie
karczma, 152
wioska, 152
Błuzgole
dwór, 113
Bobruncy
wieś, 31
Bohusze
okolica, 199
Boiaryszki, 141
wieś, 126, 153
Bojary
wieś, 126
Bokony
folwark, 89
Bolniki
kościół, 46
Bołelskie
bagno, 134
Boreysze
wieś, 89, 100
Boreyszy
okolica, 135
Borkłaynie
starostwo, 113
wieś, 113
Borkłonskie
błoto, 151
Borowiki
wieś, 135, 178
Bortkuny
wieś, 113
Botele
dwór, 172
wioska, 134, 172, 176
Botkuroszki, 16
Bredzieszystas
zaścianek, 40
Bubiniski
wieś, 178
Buble
wieś, 24
Bublele
wieś, 24
Buczany
wieś, 80
Bucze
wieś, 53
Budragajdys
jezioro, 47
Budrance
wieś, 126
Budre
wieś, 31

Budryszki
zaścianek, 199
Bugieniszki
wieś, 31
Bukancy
dwór, 135
Bureszki
dwór, 124
Burneykie
wieś, 48
Burnie
okolica, 199
Buteny
wioska, 193
Butyszki
wieś, 21
Buzy
wieś, 178
Byczki
wieś, 80, 86, 87
Chwiedory
wieś, 172
Ciobra
zaścianek, 103
Ciunkie
wieś, 25
Czebaturyszki
wieś, 179, 191
Czelkie
wioska, 193
Czerelle
wieś, 89
Czerpina
karczma, 31
Czesancy
wieś, 135
Czury
wieś, 53
Czyple
wieś, 113
Dabuże
dwór, 39
Daga
ruczaj, 50
Dagiany
wieś, 54
Damiany
folwark, 149
Daniuny
wieś, 113
Dankaynie
wieś, 29
Dargiany
wieś, 53
Darguzie
wieś, 199
Darguże
wieś, 90
Datnów
kościół, 83
Datuny
wioska, 193
Daubuny
wioska, 123
Daukaynie, 25
Dawidańce

okolica, 153
Dawidziszki, 22
Dawidziszki,wieś, 17
Dawkniuny
wieś, 54
Dąbniszki, 141
Debeykany
karczma, 197
Debeykuny
wioska, 197
Deczany
wieś, 31
Degiańce
wioska, 177
Degucie
wieś, 199
dekanat
kupiski, 147
Deliayluny
wieś, 193
Deynie
folwark, 90
Dęgianie
wioska, 193
Dęgiańce
wieś, 172
Diewiałtów
droga do Siesik, 23
Doba
staw, 48
Dobaży
dwory, 32
Dobramysl
wieś, 135
Dogielle (Snowle)
okolica, 90
Domątany
wieś, 193
Domblumy
wieś, 103
Domeykie
wieś, 32
Domontany
wieś, 197
Domontyszki
dwór, 135
Dowbory
wieś, 113
Dowgince
wies, 31
wieś, 39
Dowmiany, 141
Dowmonty
wieś, 39
Dowmunty
okolica, 31
Drabiszki
folwark, 153
Drabuszyszki
dwór, 199
Drąseykany
wieś, 54
Dubie
błoto, 130
Duby, 141
Duczmaniszki

zaścianek, 103
Dudance
wieś, 113
Dudziski
karczma, 103
Dukscina
ruczaj, 190
Dukscinca
rzeka, 188
Duksztyna
karczma, 189
Dworaczniki
wieś, 25
Dworaliszki
wieś, 103
wioska, 111
Dworele
wieś, 31
Dydany
zaścianek, 200
Dyłgie
wieś, 25
Dymoszyszki, 22
Dymszyszki,wieś, 17
Dyrze, 17
Działukiszki
łąki, 52
Dziaszukiszki
dwór, 41, 52
wieś, 41
Dzieszuliszki
wieś, 42
Dziewałtów, 20
Dziewiałtów, 16, 17, 19, 20
dwór, 16, 22
kościół, 138, 185
wieś, 23
Dziewiałtów, kościół, 22
Dziewiałtówek, 17, 22
folwark, 17
karczma, 22
Dziugajyle
wieś, 123
Dziugayle
wieś, 113
Dziugayły
wieś, 80
Elyszki
wieś, 80
Eszerinis
jezioro, 47
Ewaniszki
dwór, 153
Eydrygany
okolica, 172
Eygale, 25
Eyguse
wieś, 80
Eytekasice, 17
Eywiły
wieś, 153
filia upnicka, 19
Franciszkow
zaścianek, 103
Frigissamy
dwór, 170

Gabryaliszki
folwark, 200, 206
Gabryeliszki
okolica, 41
Gabuły
wieś, 114
Gaj
zaścianek, 103
Garnie
wieś, 179, 188
Garniszki
wieś, 153
Gawsze, 141
Gayłaycy
wieś, 135
Gaywiańce
wieś, 179
Gayżuny
wieś, 154
Giecze
wieś, 200
Giedgowdy
okolica, 200
Giegużyn
dwór, 103
Gienatańce
wieś, 179
Gierdwiłły
wieś, 154
Gietużie
wieś, 32
Giłaże
wioska, 193
Gimiany
dwór, 114
Gineytyny
wioska, 193, 197
Girniowo
ruczaj, 51
Girsteyk
wieś, 114
Gitany
wieś, 126
Glabowskie
wieś, 114
Głowsze
wieś, 154
Gogit
góra, 123
Golkonsztyszki
wieś, 88
Golkontyszki
wieś, 80
Gorbiance
wieś, 32
Gostany
wieś, 54, 61
Goysy
wieś, 114
groblą
grobla, 29
Grotele
folwark, 135
Gruszały
folwark, 179
wioska, 179

Gruży
wieś, 135
Grygale
wieś, 113
Gryniski
wieś, 90
Gryniuny
wieś, 113
Gryzyki, 17
Gudanczów
okolica, 50
Gudańce
okolica, 41
Gudele
wieś, 90, 113
Gulbina
jezioro, 47
Gumbie
wieś, 90
Gurskiele
wieś, 165
Gustoclele
wieś, 103
Hauryliszki
folwark, 54
Ilze
wieś, 51
Istra
rzeka, 107, 110, 111
Iszoryszki
folwark, 54
Jackagole
wioska, 126
Jackany
folwark, 104
Jaczumy
wieś, 90
Jaczuny
wieś, 126
Jagminy
wieś, 25
Jakubeliszki
zaścianek, 41
Jakubonie, 141
Jakunce
wieś, 32
Jakutyszek
wieś, 23
Jakutyszki, 17
Jankuny
wieś, 114
Janopol
dwór, 172
Janupol
dwór, 169
Janusie
wieś, 179
Januszew
dwór, 168
Januszow
dwór, 32
Jasiuliszki
folwark, 179
Jaskaycie
wieś, 154
Jaskildy

wieś, 114
Jasnogorka, 142
Jasudy
okolica, 136
Jaswoynie
kościół, 28
wieś, 30
Jawniszki
wieś, 154
Jawoyszany
okolica, 114
wieś, 114
Jawoysze
wieś, 154
Jedeykany
wioska, 125
Jeryszki
wieś, 125
Jłgałowkie, 141
Joczymy
wieś, 154
Joda
młyn, 196
ruczaj, 121
rzeka, 148, 196
Jodekayny
wieś, 114
Jodupie
błoto, 21
Jodycz
jezioro, 121, 196
Jodyna
staw, 50
Jodynia
mostek, 50
Jodzie
wieś, 32, 114
Jodziszki
wieś, 25
Jonakele (Kurkle)
dwór, 48
Jonance
wieś, 115
Jonanele
wieś, 41
Jonanele (Kurkle)
dwór, 41
Josta
młyn, 131, 171
rzeka, 130, 131, 132, 133, 148, 170, 171
staw, 171
Jostynelis
ruczaj, 132
Jostyniki
folwark, 130, 131, 133
wieś, 126
Jotaynie
dwór, 114
wieś, 114
Joumie
wieś, 90
Jsztowże
wieś, 91
wioska, 101
Jucyny
folwark, 200

okolica, 200
Judyna
młyn, 38
rzeka, 32
Judynia
młyn, 32
Junancy
okolica, 200
Junkucie
wieś, 200
Junnozk, 17
Jurgiany
folwark, 103
wieś, 110
Jurgielancy
wieś, 136
Jurkiszki
zaścianek, 41, 48
Juskildy
wieś, 122
Justyna
rzeka, 176
Justyniki
wieś, 170
Justynis
jezioro, 168, 170
Juszkańce
wieś, 154
Juszkaycie
wieś, 115
Juszkiszki
folwark, 154
Juszkiszky
folwark, 172
zaścianek, 172
Jutyna
bagno, 175
Juwoysze, 17
Kaczeniżki
okolica, 136
Kadrany
wieś, 179
Kaliunciszki, 142
Kałki, 142
Kałnocie
wieś, 165, 169
Kałnocie Drugie
wieś, 165
Kamiany
wieś, 155
Kamięszyzna
dwór, 81
Kanigiski
zaścianek, *Patrz* Podworce
kapituła wileńska, 108
Kaplica Św Kazimierza, 108
Karale
wieś, 193
Karaluny
wieś, 200
Karbowszczyzna
wieś, 54
Kardany
wieś, 189
Karpie
folwark, 136

Kaspary, 142
Kasperyszki
wieś, 39
Katwele, 22
Katyny
wieś, 104, 115
Kauniuny
zaścianek, 104
Kaupinie
zaścianek, 200
Kawedzie
wioska, 193
Kawle
wieś, 154
Kawszy
wieś, 180
Kaygole
wieś, 200
Kayne, 142
Kągeyliszki
dwór, 32
Keyry
wieś, 54, 61
Kibiszki
folwark, 54
Kiecie
wioska, 152
Kiemiany
wieś, 54
Kieniańce
wieś, 91
Kierbłonie
wieś, 126, 132, 134
Kierbuszyszki
dwór, 104
wioska, 104
Kiermelanca
wieś, 126
Kiewlany
okolica, 170
Kieydany, 20
Droga do Łabunowa, 30
droga do Opitołok, 29
droga do Szat, 29
droga do Żeym, 29
z Kieydan do Jazwoyn, 30
kościół, 27, 28, 83, 160, 185, 204
miasto, 24, 28, 59, 161
Kindzieliszki
wieś, 91
Kingista
staw, 49
Kirdeyki, 143
wieś, 155
Kirkuny, 143
Kirniszki
wieś, 155
Kirszyn
młyn, 60
rzeka, 60, 61
Kiry, 142
Kisieliszki
folwark, 32
Kiwiny
wieś, 26
Klepsze, 142

Klikuny
wieś, 136
Klimiszki
wieś, 155
Kliszy
wieś, 136
Kliweczki, 142
Kłeybuny
wieś, 172
Kłobinie
folwark, 48
Kniacie, 142
Kniawdy, 142
Koczany
wieś, 155
Kodzie, 142
Kodziepis
ruczaj, 149
Kolcze
dom, 165
wieś, 170
Kołupie
wieś, 25, 29
Koncagole
wieś, 126, 132
Konczyszek
folwark, 23
Kondrany
wieś, 54
Kontowt, pan, 21
Kończyszki, 17, 21
Kople
dwór Bohusza, 155
dwór Koplewsiego, 155
wieś, *Patrz* Skutele
Kople Górne
wieś, 155
Kople Śrzednie
wieś, 155
Kordyneryszki
wieś, 155
Koupy
wieś, 91
wioska, 99
Kowarsk
droga do Kowna, 37
droga do Kurkl, 38
Droga do Onikszt, 38
droga do Pidok, 38
droga do Towian, 38
droga do Traszkun, 39
droga do Troup, 39
droga do Wilna, 37
droga do Wiłkomierza, 37, 38
droga do Żmuydek, 38
kościół, 46, 166, 174, 185
las, 38
młyn, 39
wieś, 31, 32
Kowna, 20
Kowno, 20
miasto, 84, 119, 161, 167, 185, 205
Kozaki
wieś, 81
Kragżta
rzeka, 37

Krakinów
kościół, 58, 84, 160
Kraukiszki
zaścianek, 104
Krawczuny
wieś, 104
Krawiale
wieś, 115
Kreymie, 17
Kropinia
karczma, 38
Kropiny
grobla, 124
Kroupiany
wieś, 172
wioska, 176
Kryglany
kaplica, 104
karczma, 104
wieś, 104
Kryniczyn
kościół, 108
Krypcie
okolica, 200
Kryt
jezioro, 140
Krytyża
błoto, 130
Krzemieńciszki
zaścianek, 156
Krzywie
wieś, 23
Kucze
wieś, 115
Kuczki
wieś, 126
wioska, 131
Kuczyszki
dwór, 115
Kudziany, 25
Kudzie, 142
wieś, 87
Kugiszky
dwór, *Patrz* Janopol
Kuiany
dwór, 80
Kujany
okolica, 81
Kukiszki
folwark, 42
Kulbagole, 142
Kulbie, 142
Kulbipole, 142
Kumille, 17
Kumpie
wieś, 25
Kuran*[t]*
jezioro, 186
Kurant
jezioro, 179, 190
Kurany
folwark, 179, 190
wieś, 91, 179
wioska, 100, 190
Kurkla
jezioro, 47

Kurkle
droga do Bolnik, 49
droga do Kowarska, 52
droga do mundek, 50
droga do Onikszt, 51
droga do Owanty, 52
droga do Skiemian, 52
droga do Wilna, 46, 47
droga do Wiłkomierza, 47
dwór, 42, 48, 52
kościół, 36
miasteczko, 40, 41, 48, 52
okolica, 42
trakt kowieński, 50
trakt ryski, 51
trakt wileński, 49
Kurkle Wielkie
dwór, 41
Kurklinczyski
wieś, 180, 191
Kurkliszki
folwark, 42
Kurmiany
karczma, 54
Kurmielle
dwór, 22
Kursze
staw, 121
wieś, 115
Kurszy
dwór, 136
Kuturaki
wieś, 91
Kutwiate, 17
Kuygole, 207
Kyngialis
ruczaj, 51
Lady
karczma, 87
Lale
wioska, 156
Lańczunow
filia opitołocka, 160
Lauda
okolica, 55
Laudanszyszki
zaścianek, 201
Laukagole
wieś, 32
Laybiszki, 21
Lelluny
wieś, 91
Leluny
wioska, 100
Lenarty
okolica, 115
Leompol, 17
Leoniszek
karczma, 133
Leoniszki
karczma, 176
wieś, 172
Leonpol, 22
Leonpolski gaj, 22
Leopolski Gaj, 21
Lepie

wieś, 201
Lepsze, 143
Lesno
wieś, 115
Leybiszki, 18, 22
Leywiszki
okolica, 81
Liberyszki
dwór, 54, 61, 62
Ligpetre, 143
Likpetrow
wioska, 150
Liliże
wieś, 48
Limany, 143
Limeykie
karczma, 127
wieś, 127, 132
wioska, 132
Limina
jezioro, 184
Liminek
jezioro, 186
Liniszki
wieś, 91
Linkowka
młyn, 86
ruczaj, 121
rzeka, 86
Luberty
wieś, 115, 122
Lubiny
zaścianek, 180
Ludyn, 143
Lukiany
okolica, 115, 124
Lutkuny
wieś, 201
Lwowiszki
wieś, 156
Łaba
ruczaj, 62
Łabunów
kościół, 28
Łady
wieś, 88
Łanczunow
dwór, 81
Łankiesa, 207
ruczaj, 207
Łanskie
jezioro, 197
Łany
jezioro, 196
wieś, 193
Łańskie
jezioro, 187, 188
Łaszynis
zaścianek, 42
Łaty
wieś, 81
Łaukogol
dwór, 172
wieś, 172
Łaukuny
wieś, 180

Ławenna
grobla, 152
młyn, 150
rzeka, 111, 148
Łazowniki
wieś, 81
Łekiany
okolica, 136
Łoukogoll
wieś, 91
Łowkogale
wieś, 194
Łowkogol
wieś, 156
Łowkuny
wieś, 190
Łoycie
wieś, 180
Łoytek
wieś, 180
Łoytele
wioska, 190
Łuciany
wieś, 42
Łukaszyszki
wieś, 42
Łukinie
dwór, 136
Maciuny
wieś, 172
Mackance
wieś, 43
Mackanców
wieś, 50
Mackieliszki
wieś, 32
Maczany
wieś, 201
Maczańska
puszcza, 98
Maksmityszki, 143
Makuny
staw, 109
Malec
bagno, 85
ruczaj, 88
Malowanka
karczma, 123
Maluny
dwór, 104
Mała Szoia
rzeka, 60
Małatyszki, 143
Małdance
wieś, 33
Małuny, 143
Marciniszki
dwór, 201
zaścianek, 43
Markuny
dwór, 156
Maryaki
wieś, 122
Maryoki
wieś, 115
Maskuluny (Tougałańce)

wioska, 92
Mastańce, 18
Mazenie, 143
Mazgagoła
wieś, 55
Mazniltis
jezioro, 170
Mażele
wieś, 33
Medeksze
dwór, 25, 29
wieś, 25
Medyńce
wioska, 92
Medziuny
wieś, 115
Meszkie
wieś, 194
Meyłuny
wieś, 136
Meyszymy
wioska, 92, 99
Miaszkuńce
wioska, 92
Mibragole
karczma, 132
Michaliszki
dwór, 124, 180, 190
wieś, 115, 180, 189
Michayliszki
wieś, 55
Michnaycie
okolica, 201
Mickuniszki
wieś, 173
Micokienie
wieś, 55
Miedwiedy
wieś, 81
Miedziały
dwór, 50
Miekieniszki
wieś, 33
Miekuniszki
wieś, 38
Mielniki
wieś, 81
Miesteliszki
wieś, 105
Miezyki
kaplica, 151
Miezyszki
wioska, 151
Miezyszki (Morykoniego), 143
Miezyszki (Tyszkiewiczowny), 143
Mieżyszki
kaplica, 132
Mikciny
wioska, 197
Mikiancy
wieś, 136
Mikieny
wieś, 194
Mikniuny
dwór, 132
Mileniszku

wieś, 194
Miloniuny, 143
Miluny
wieś, 137
Milzemy
wieś, 156
Miławszuny
folwark, 18
Miłeykiszki
okolica, 173
Miłoykiszki
okolica, 170
Mimducie
wieś, 48
Mimole
folwark, 201
Mimoynie
dwór, 156
wieś, 156
Miszkince
wieś, 194
Miszkinie
wieś, 43
Miszyszki
wieś, 201
Mitaszun
folwark, 23
Mitawczuny
folwark, 21
Mitianiszki
dwór, 156
Mitki
wieś, 105
Mkiedziały
dwór, 43
Mogiancy
okolica, 136
Mondeyki
wieś, 143
Monteykie
wieś, 137
Morczy
okolica, 55
Morgie
wieś, 92
Morgowoki
zaścianek, 105
Moryniance
wieś, 33
Moszynki
wieś, 173
Mowle
okolica, 100
Moygie
okolica, 43
Możany
wieś, 137
Możeykany (Możeykańce)
okolica, 33
Możuyki
wieś, 180
Mówle
okolica, 92
Munducie
wieś, 137
Murmule

wieś, 55
Musza
rzeka, 32, 183, 189, 190, 191
staw, 187
Muzuykie
wieś, 191
Muzyszki
folwark, 150
Mylenyszki
wioska, 198
Naderwy
bagno, 99
Nakanie
wieś, 170
Naluny
wieś, 30
Namiki
wieś, 180, 191
Namszy
wieś, 55
Narbuciszki
folwark, 157
Narbuty
wieś, 39, 127
Narmoynie
dwór, 157
wieś Zahorskiego, 157
Narmoyniele
dwór, 157
wieś, 157
Narownikiszki
wieś, 201
Nartowty
okolica, 201
Narucie
wieś, 181
Naruszanie
wieś, 81
Narutyszki
folwark, 56
Nawkany
wieś, 55
Naymiższki
wieś, 144
Nądrinis
bagno, 120
Nędrinis
bagno, 123
Nibrogole
karczma, 127
wieś, 127
Nidoki
kościół, 36
wieś, 38
Niekraszy
wieś, 144
Niemaniuńce
wioska, 92
Niemen
rzeka, 205
Niemnem
rzeka, 28
Nieprowcie
wieś, 191
Nieważa
jezioro, 41, 47

rzeka, 38, 48, 61, 134
Niewiaż
rzeka, 132
Niewiaża
młyn, 49, 150
most, 59, 61, 132, 151, 177
rzeka, 28, 29, 55, 58, 59, 60, 85, 108, 129, 130, 134, 148, 161, 169, 171, 175, 176, 205
Niewiecznikany
dwór, 60
Niewiezniki
dwór, 55, 61
Niukacze, 18
Niukusze, 22
Norbuty
wieś, 33
Nowarszany
wieś, 55
Nowe miasto
gościniec do Kieydan i Krakinowa, 61
Nowe Miasto
droga do Kieydan, 59
droga do Poniewieża, 59, 61
droga do Remigoły, 59, 62
droga do Szadowa, 59, 62
kościół, 53, 118, 147
Nowe Osady
wieś, 56
Nowego Miasto
dwór, 53
Nowgoła
dwór, 61
Nowiaki
wieś, 157
Nowiki, 22
wieś, 144
wioska, 92, 99
Nowisk, 18
Nowogoła
folwark, 55
wieś, 55
Nowosady
wieś, 116, 133, 143, 194
wioska, 92, 124
Nowosiedzie
wieś, *Patrz* Michaliszki
Nowosudy
wieś, 127
Nowotręby
folwark, 52
Nowotrzeby
folwark, 43, 52
Nowrady
wieś, 55
Nowy Dwór
wieś, 55
Nuprawscie
wieś, 180
Nurkany
dwór, 105
wieś, 111
wioska, 105
Obia
staw, 49
Obolniki

wieś, 168
Oka, mostek, 22
Okaynie
wieś, 157
Okle
karczma, 206
okolica, 202
wieś, 202
Okmiany
wieś, 30, 202
Okrągłe
jezioro, 120
Oląta
ruczaj, 149
Ołonety
folwark, 196
wieś, 194
wioska, 196, 197
Ołubiszki
wieś, 33
Omeja
ruczaj, 85
Onikszty
kościół, 36, 166, 175
Oniksztyny
kościół, 46
Opitołoki
droga do Datnowa, 88
droga do Kieydan, 87
droga do Kowna, 85
droga do Krakinowa, 87
droga do Poniewieża, 85
droga do Remigoły, 87
droga do Rosieyn, 85
droga do Wilna, 85
droga do Wiłkomierza, 85
dwór, 82
kościół, 27, 119
wieś, 81
Oray
ruczaj, 99
Ornistta
rzeka, 98
Orodeie
folwark, 202
Orwistow
dwór, 29
folwark, 26
wieś, 29
Oszkiecie
wioska, 123
Owanta
miasteczko, 48
Ożele
wieś, 144, 157
Pabaliszki
wieś, 56
Padziuny
wieś, 106
Pagrunda
bagno, 130
hać, 133
Pagrundzis
jezioro, 47
Pakalmiszki
wieś, 145

Pakalniszki
wieś, 56
Pakatnie, 18
Pakolniszki
dwór, 87
wieś, 87
Palecie, 20
Paliscie
wioska, 157
Paliszcie
wioska, 93
Paliście
wioska, 100
Paluniszki
wieś, 144
Papurwie
wieś, 157
Papuzy
wieś, 56
parafia
kryczyńska, 111
poszołatska, 111
parafia dziewiałtowska, 21, 22
parafia upnicka, 21
Parczyście, 19, 21
Parguzy
wieś, 44
Pastroki
wieś, 166
Paszkany
wieś, 56, 61
Paszyle
karczma, 50
wieś, 44, 50
Pauzok
wieś, 181
Paużole
wieś, 191
Pawluki
wioska, 158
Pawłosnie
wieś, 56
Pawłowszczyzna
wieś, 56
Pazałowaycie
wieś, 145
Pelisze
dwór, 170
Peśle
okolica, 93
Petlumy
wieś, 82
Petrancy
wieś, 137
Petruseniszki
folwark, 43
Peylesewy
wieś, 82
Piadzie
okolica, 26
Piemiany
dwór, 33
Pienia
rzeka, 37, 39
Pienianki
wieś, 33

Pietraycie
wieś, 158
Piktugole
wieś, 33
Pilakalnos
bagno, 175
góra, 175
Pilakolnie
jezioro, 163
Pilnin
jezioro, 97
Pilwin
jezioro, 121, 196
Pilwiszki
wieś, 43
Pirkliniski
zaścianek, 181
Piwesa
rzeka, 109, 111
Piwieza
młyn, 110
Plebance
wieś, 116
wioska, 123
plebania dziewiałtowska, 16
Plinbała
błot, 109
Plukie
wieś, 144
Płaczewo
bagno, 140, 187
Płaczuwa
bagno, 186
Płokście
wieś, 158
Płuczewo, błoto, 20, 21
Płukie
wioska, 151, 152
Poabbel
dwór, 93, 97
Poabel
dwór, 99
Podbrzezie
wieś, 116
Poddobile
wieś, 137
Podszacie
dwór Bohusza, 158
dwór Gintowta, 158
Podware
wieś, 116
Podworce
zaścianek, 181
Podworniki
wieś, 137
Pogiegole
wieś, 144
Pogilupie
okolica, 116
Pogiłupie
okolica, 125
Pogirelle
dwór, 93
Pogiry
droga do Poniewieża, 97, 99
droga do Remigoły, 99

droga do Szat, 100
droga do Wiłkomierza, 97, 99
droga do Wodakl, 99
kościół, 119, 139, 160, 195
miasteczko, 89
miasto, 98
trakt wileński, 99
Pogrielle
dwór, 97
Poguyry
wioska, 93
Poiedzie
wieś, 145
Poiezierecze
wieś, 106
Poieziory,
wieś, 145
Poioscie
folwark, 132, 151
wieś, 145
Poistrze
dwór, 106, 111
wioska, 106
Pokalniszek
karczma, 87
Pokirszynie
wieś, 56
Pokodziupie
wieś, 145
wioska, 152
Pokolnie (Powiryncie)
okolica, 44
Polaniszek
folwark, 150
Polepie
wieś, 39
Poliawsze
wieś, 106
Poliminek
zaścianek, 181
Poluki
wieś, 106
Polumiszki
folwark, 149
Połankiesie
wieś, 157
Poławień
wieś, 106
Połaydzie
zaścianek, 105
Połowen (Popisze)
dwór, 106
Pomarnaciski
wieś, 181
Pomeliszki
wieś, 144
Pompiany
droga do Kryniczyna, 110
droga do Poniewieża, 109
droga do Poszołot, 111
droga do Pozwola, 110
droga do Starego Poniewieża, 111
droga do Wobolnik, 110
kościół, 148
miasto, 105
Pompiany, trakt ryski, 110

Pomusze
dwór, 34, 181
dwór Koplewskiego, 181
dwór Pomarnackiego, 181
folwark, 181
Ponatery
wieś, 137
Poniewież, 161
folkwark, 144
miasto, 59, 84, 108, 120, 122, 129, 148, 167, 175, 185, 195, 205
Poniewież Nowy
kościół, 58
Poniewież Stary
folwark, 144
kościół, 128, 144
Poniewież
miasto, 96
Poniewież Sądowy
ulica Remigolska, 151
Poniewież Stary
kościół, 152
wieś, 144
wioska, 152
Pontole
folwark, 48
Popiszki
folwark, 125
karczma, 125
wieś, 116, 125
Popiwesie
wieś, 105
zaścianek, 106
Popole
wieś, 137
Poproye
wieś, 33
Porawia
wieś, 116
Poroyscie
wieś, 33, 38
Pory
zaścianek, 56
Posady
wieś, 137
Postroki
dwór, 169
Poszołaty
kościół, 147
Poszyle, 18
wieś, 116
Poszylskie
jezioro, 120
Poszyscie
wieś, 39
Pousłonie
folwark, 97
Poustonie
dwór, 93
Pouzole,
wieś, 22
Powaszecie
karczma, 150
wieś, 145
wioska, 149, 150
Powermienie

wioska, 116
Powermienie (Brunowowey)
dwór, 116
Powermienie (Lugwyły)
dwór, 116
Powernianie (Brunowowey)
dwór, 124
powiat
kowieński, 119
upicki, 108, 118, 125
upitski, 134, 151
Powiłańce (Żyzmy)
okolica, 93
Powiłow
wieś, 116
Powiryncie
dwór, 43, 51
folwark, 44, 48
Powoycie
wieś, 43
Poyoscie
folkwark, 131
Poyoście
folwark, 127
Pozagenie
wieś, 145
Pozwol
kościół, 108
Pożerce
wieś, 158
Pożerskie
jezioro, 163
Pójoztynie
okolica, 166
Praniany
wieś, 56
Preyby
wieś, 106
Preydzie
wieś, 145
Proczuny
wieś, 82, 88
Prokinie
wieś, 48
Promusa
ruczaj, 190
Prowidzie
wieś, 33, 38
Prucze
wieś, 158
Pruszeliszki
folwark, 43
Prytynis
jezioro, 47
Przewockie
okolica, 191
Przewoczki
wieś, 56
wioska, 61, 62
Ptakiszki
folwark, 158
Ptańki
okolica, 93
Puciłow
wieś, 127, 131, 132
Puczaliszki, 22

Puczany, 18
Puczekany
wieś, 145
Puki
wieś, 106
Pukunie, 22
Pumple
wieś, 116
Punia
okolica, 173
Punkiany
wieś, 33
Pusboczki
wieś, 173
Pusboszki
wioska, 176
Pustagira
puszcza, 188
Pustelniki
wieś, 105
wioska, 110
Puszcza Tuszkiska, 37
Puszeliszki
folwark, 51
karczma, 51
Puszylgie
wieś, 202
Puszyna
karczma, 87
Putraszuny
okolica, 202
Putry
dwór, 116
Puzole, 18
Pyktagole
karczma, 39
Raciszki
zaścianek, 106
Raczance
wieś, 190
Raczanow
wioska, 190
Raczany
wieś, 182
Radykany
wieś, 117, 125
Radziszewska
karczma, 189
Radziuny, 18
dwór, 173
wieś, 173
Radznin, 22
Rajuny
okolica, 56, 62
Rapeczki
wieś, 44
Rapszany, 34
dwór, 173, 177
wieś, 173
wioska, 177
zaścianek, 39
Raszczugole
wieś, 34
Raudany
wieś, 117
Raukszany

wieś, 125
Rehułany
wieś, 170
Rekle
wieś, 145
Remeylany
wieś, 122
Remeyrany
wieś, 117
Remigoła
droga do Kowna, 120
droga do Krakinowa, 125
droga do Nowego Miasta, 125
droga do Opitołok, 124
droga do Pogir, 123
droga do Szat, 124
droga do Wilna, 120
droga do Wiłkomierza, 120
droga do Wodokt, 123
kościół, 59, 84, 96, 147, 161, 195
Repengie
wieś, 87
Repiengie
wieś, 82
Rewiszewki
karczma, 38
Reyniuny
wieś, 138
Riwpis
ruczaj, 149
Rogow Mały
dwór, 127, 132
Rogow Wielki
dwór, 127
Rogów
droga do Poniewieża, 129
droga do Poniewieża Starego, 131
droga do Subocza, 132
droga do Traszkun, 133
droga do Troup, 133
droga do Wiłkomierza, 129, 133
droga do Wodakl, 133
dwór, 131
kościół, 147, 166, 174, 195
wieś, 127
Rogów Mały
dwór, 130
Romance
wieś, 34
Rople
wioska, 158
Rozieynie
miasto, 84
Roży
zaścianek, 202
Ruchliszki
wioska, 93
Ruczaliszki, 18
Ruczan
wieś, 23
Rucziuny
wieś, 202
Rudeksznis
ruczaj, 98, 99, 100
Rudziany
okolica, 202

wieś, 158, 169
Rukiszki
folwark, 127
Rukuyży
okolica, 138
Rumeyki
wioska, 100
Runeykie
wioska, 93, 98
Ruriszki, 18
Ruryszki, 22
Rychliki
wieś, 34
Rychlików
wieś, 38
Rychliszki
wieś, 98
wioska, 100
Rymkuny
folwark, 107
wioska, 111
Rymyszki
osada, 56
Ryngialis
staw, 48
ryski
gościniec, 132, 133
Sacziuny
wioska, 61
Sadzie
wieś, 194
Saknszki
wieś, 146
Salecie, 19
Sawiciszki
ruczaj, 150
Sągayliszki
wieś, 158
Sąsiena
rzeka, 38
Sążyła
ruczaj, 149
Serafiniszki
wieś, 159
Sereykany
wieś, 107
Sewolki
wioska, 207
Siesickie
jezioro, 140
siesiki
kościół, 135
Siesiki, 19, 207
droga do Pogir, 139
droga do Wiłkomierza, 139
droga do Żeym, 139
dwór, 138
kościół, 23, 96, 99, 161, 185, 205
Sizana
rzeka, 39
Skabcyki
wieś, 182
Skadziuny
wieś, 57
Skiemiany
kościół, 41, 46

Skierdyki
wieś, 27
Skistoroyscie, 23
Skitoroyście, 19
Skomoroki
wieś, 173
Skorule
kościół, 204
Skowrody
altaria, 173
wieś, 173
Skrockiszki
wieś, 26
Skulumowszczyzna
wieś, 50
Skutele
wieś, 155
Slikie
wieś, 26
Slimbur
wieś, 23
Słobotka
wieś, 82
Smilgie
karczma, 127
kościół, 58
Smilgule
wioska, 111
Smiligicle
wieś, 107
Sniekula
rzeka, 97
Sokiele
wieś, 117
wioska, 122
Soradgoll
okolica, 94
Soroczyn, 19
Sorodgoll
okolica, 99
Srubie
wieś, 159
Stabejeki
wioska, 110
Stagie
wieś, 159
Stakalnis
góra, 122
Staniany
wieś, 107
Stanikuny
wieś, 146
Staniuny
wieś, 146
Stara
młyn, 188
rzeka, 187
Stara Rzeka, 20, 21, 22
Starliszki
zaścianek, 48
Staro Poniewież
kościół, 119
Staropole
wieś, 202
starostwo
gitanskie, 132

wobolnickie, 149
starostwo zadeykańskie, 110
Stary Poniewież
droga do Nowego Miasta, 151
droga do Pompian, 152
droga do Puszobot, 152
droga do Remigoły, 151
droga do Rogowa, 151
droga do Subocza, 150
droga do Wilna, 148
droga do Wiłkomierza, 148
folwark, 150
kościół, 108
trakt ryski, 152
Staszaycie
wieś, 159
Staszkuniszki
dwór, 34
folwark, 44
karczma, 50
Staszuny
okolica, 202
wieś, 202
Stawiszk
folwark, 149
Stebeyki
wioska, 110
Stebeykie
wieś, 107
Stebule
wieś, 26
Stefanow
dwór, 159
Steponance
okolica, 117
Steprów
błoto, 98
Stepry
błoto, 97
Stetczyszki
folwark, 57
Stetyszki
wieś, 146
Steybiaki
dwór, 194
wioska, 194
Steyderyszki
wieś, 117
Stinbur, 21
Stobrie
wieś, 83
Stokalnis
wyspa, 120
Stokance
wioska, 166
Stragiale
wieś, 159
Strebeyki
okolica, 203
Strozdy
wieś, 183, 191
Strzelany
wieś, 56, 62
wioska, 61
Stukancow
wioska, 169

Stulumowszczyzna
wieś, 44
Stumiany
wieś, 170
Stymbury, 19
wieś, 23
Subocz
kościół, 128, 166
wieś, 147
Sudujkie
wieś, 173
Sukniszek
karczma, 151
Sukurcie
wieś, 182
Sukuscie
wieś, 191
Sulewa
rzeka, 162
Sulimiszki
wieś, 146
Surbrgie
cerkiew, 170
Surdougie
okoklica, 177
Surdujcie
okolica, 173
Surwikciany
folwark, 127
Surwiliszki
kościół, 84
Surwiły
wieś, 174
Sutkuny
wieś, 146
Swiąsztobrość
karczma, 87
Swiętorzecz
dwór, 183
Swirny
folwark, 35, 183
Swirny (Borowskiego)
dwór, 35
Swirny (Chrzczonowicza)
dwór, 35
Swirny (Ferdynandów)
wieś, 35
Swirny (Narkiewicza)
dwór, 35
Swirny (Rouby)
dwór, 35
Swirny (Wysoki), 35
Swirptele
wieś, 202
Swolka
rzeka, 111
Swolkienie
okolica, 203
wieś, 203
Sworzany
dwór, 182
Sypaliszki
wieś, 82
Syratyszki
dwór, 44
Szabldynia, 22

Szadow
kościół, 58
Szaia
ruczaj, 61
Szaliszki
folwark, 107
Szałkow
wieś, 190
Szamula
ruczaj, 149
Szandynia
karczma, 50
Szaniszek
dwór, 111
Szapie
wieś, 173
Szapnie
wieś, 127
Szatenie
wieś, 82
Szaty
droga do Kieydan, 162
droga do Kowna, 162
droga do Poniewieża, 162
droga do Wilna, 162
droga do Wiłkomierza, 162
druga droga do Wilna, 162
kościół, 27, 84, 96, 139, 204
Szaudynia, 18
Szawena
bagno, 109
Szawy
folwark, 34
Szemetyszki, 18, 22
wieś, 182
Szerele
wieś, 38
Szerlisznis
ruczaj, 28
Szery
wieś, 203
Szeszki
wieś, 146
Szeweniany
jezioro, 37
okolica, 34
Sziowdynia
karczma, 152
Szlem
wieś, 191
Szleni
wieś, 182
Szlikie
wieś, 146
Szłakie
wieś, 117
Sznięciewle (Pousłonie)
okolica, 94
Szołkow
dwór, 182
wieś, 182
Szołny
zaścianki, 182
Szopew (Platerowey)
dwór, 138
Szopew (Węcewicza)

dwór, 138
Szopow
dwór, 134, 173, 176
młynek, 140
Sztapiała
knieja, 190
Szukci
okolica, 203
Szukiany
wieś, 117
Szuksciszki
wioska, 176
Szumiara
rzeka, 162
Szumsze, 18
Szunikszta
rzeka, 37
Szwabiszki
dwór, 48
Szweykowczyski
wieś, 182
Szweykowszczyski
wieś, 191
Szwintym, 21
Szwojniki
wieś, 56
Szwoyniki
dwór, 61
folwark, 56
wieś, 61
Szykuny
wioska, 94
Szyłagole
wieś, 146
wioska, 151
Szyłajniele
wieś, 27
Szyłany
okolica, 26
Szyły
jezioro, 175
Szymance
okolica, 94
Szymkunskie
jezioro, 140
Szymkuny
wieś, 138
Szyrwi
wieś, 203
Szyty
wieś, 173
Świątobrość
wieś, 83
Święta, rzeka, 19, 20, 33, 34, 35, 37, 39, 84, 161, 168, 175, 183, 188, 189, 192, 195
Takunce
wieś, 38
Taluny
cegielnia, 103
Taniszki
wieś, 146
Tanuszów
dwór, 39
Tarnagoła
wieś, 62

Taszkuny
wioska, 177
Taszliny
wieś, 169
Taszłuny
wieś, 174
Tauczuny
folwark, 28
Taukocie
wioska, 62
Tautkuny
wieś, 146
Tautyń
ruczaj, 140
Tawczumy
wieś, 27
Teofiliszki
staw, 176
Teropinia
karczma, 198
Teytiszki
wieś, 146
Tokuny
wieś, 183
Tolkiany
wioska, 110
Tołkiany
wieś, 107
Toroki
okolica, 138
Towiany
dwór, 134, 183
filia wiłkomierska, 36
folwark, 159
miastecko, 191
wieś, 159, 183
Trakini
wieś, 146
Trakokienie
wieś, 203
trakt
ryski, 176
Traskzuny
droga do Kowarska, 170
droga do Wiłkomierza, 168
Traszkunele
wioska, 166
Traszkuny
droga do Kowarska, 168
droga do Kowna, 167
droga do Onikszt, 169
droga do Poniewieża, 168
droga do Rogowa, 169
droga do Subocza, 170
droga do Troup, 169
droga do Wilna, 168
dwór, 39, 166, 168
kościół, 128, 174
miasto, 165
puszcza, 39
wieś, 38, 168
Trokiszki
wieś, 57
Troknie
wieś, 44
Troupie

droga do Kowarska i Onikszt, 176
droga do Poniewieża, 175
droga do Rogowa, 176
droga do Traszkun, 177
droga do Wikomierza, 175
droga do Wiłkomierza, 176
folwark, 174, 175, 177
kosciół, 167
kościół, 129, 139, 185, 195
staw, 175
wieś, 172
wieś legowicza, 174
wieś Wiercińskich, 174
Trumpragi
bród, 130
Trumpragis
bród, 132
Tudynia
rzeka, 37
Tuluscie
wieś, 191
Tumagole
wieś, 128, 132
Tumugole
wieś, 132
Tuszkiska
puszcza, 21
Tuteynie
wieś, 128
Tyczkuny
wieś, 146
Tyskuny
wieś, 83
Unciszki
wieś, 117
Ungure
wieś, 35
Ungurie
wieś, 183
Upila
dwór Kimbara, 57
dwór Tyszkiewicza, 57
Upita
kaplica, 59, 62
ruczaj, 120, 121, 123, 125
rzeka, 60
upnicki kościół, 22
Urwaniszek
karczma, 22
Urwaniszki
zaścianek, 19
Ustoć
bagno, 120
Uszkopie
wieś, 159
Uteny
karczma, 61
Uzerty
dwór, 124
Uzłowia
bagno, 120
Uzortele
okolica, 125
Uzubele
wieś, 183
Uzułany

wies, 194
Uzupuki
wieś, 183
Uzupuscie
wieś, 191
Uzurosc, 20
folwark, 19
Uzuroyski Gaj, 21
Uzwolkie
folwark, 83, 88
wieś, 85
Uzwotkie
wieś, 83
Użarty
wieś, 117
Użenty
dwór, 117
Użorayście
wioska, 94
Użortele
okolica, 117
Użugaie
wieś, 194
Użukolnie
wieś, 117, 122
Użuprudzie
karczma, 128, 132
staw, 130
wieś, 128, 132
wioska, 132
Użuroyście
wieś, 128
Wady
wieś, 184, 191
Wany
wieś, 184
Warakiszki
zaścianek, 108
Wareyki
wieś, 184
Waskany
wieś, 57
Waszeta
ruczaj, 149, 150
Waszkany
wieś, 138
Watki
wieś, 107
Welondzia
karczma, 51
Welze
wioska, 148
Welże
wieś, 147
Wernele
wieś, 35
Werszele
wieś, 35
Wesolow
folwark, 35
Weszeyki
okolica, 203
Weyrzagale
wieś, 184
Wezyszek
karczma, 133

Węcdłowiszek
karczma, 151
Węcłowiszki
wieś, 147
Wędziegoła
kościół, 204
Węgrow
wieś, 184
wioska, 189
Węgureyscie
błoto, 190
Wibuny
wieś, 57
Wibury
karczma, 61
wieś, 61
Wichagale
wieś, 118
Wicieliszki
wieś, 174
Wiciuny
wieś, 174
Widropis
młyn, 86
rzeka, 86
staw, 86
Widugirce
wieś, 138
Widułowkie
folwark, 83
Widzaszki
kościół filialny, 184
wieś, 184
Widziszki
filia wiłkomierska, 36
miasteczko, 189
Wielikie
wieś, 147
Wielka Wieś (Powiryncie)
wieś, 45
Wielodzia
zarośle, 51
Wieprze
wieś, 162
Wiepsze, 19
Wiezyszek
karczma, 133
Wieżyszki
karczma, 128
Wigiałowka
dwór, 203
Wigie
wieś, 160
Wiktoryszki
dwór, 58, 62
Wilejka Mała, 46
Wilia
rzeka, 28, 162, 167, 205
Wilkiele
wieś, 58
Wilkiszki
osada, 58
wieś, 108
Wilno, 19, 20
miasto, 139, 167, 186
stolica, 46, 84

Wiłanskie
wieś, 29
Wiłaynie
folwark, 87
wieś, 27
Wiłdziuny
wieś, 45
Wiłkance
karczma, 128
wieś, 128
Wiłkapuwie
wieś, 147
Wiłkaycie
wieś, 27
Wiłkiupis
jezioro, 149
Wiłkomiarka
ruczaj, 184
Wiłkomierka
młyn, 188
Wiłkomierz, 19, 20, 22
droga do Dziewiałtowa, 188
droga do Kieydan, 186
droga do Kowarska, 189
droga do Kowna, 186
droga do Poniewieża, 186
droga do Siesiki, 189
droga do Troup, 190
kancelaria ziemska, 184
klasztor Pijarów, 184
kościół, 178, 195
miasto, 35, 46, 96, 119, 134, 139, 148, 161, 167, 175, 183, 192, 195, 205
trakt ryski, 190
zamek, 184
Wiłkotance
wieś, 35
Wiłkupiuwie
wioska, 151
Wiłomierka
staw, 187
Windropia
młyn, 86
rzeka, 86
Winupia
karczma, 152
Winupie
wieś, 146
Wioroyscie
dwór, 190
Wirszyle
wieś, 118
Wirynta
jezioro, 48
młyn, 49
rzeka, 44, 48, 51
Wiszkańce
okolica, 174
Wiwance
wioska, 94
Wiwańców
wieś, 99
Wizory
wieś, 107
Władysławów
miasto, *Patrz* Traszkuny

Wobolniki
kościół, 108
wieś, 110
Wodaklanska
karczma, 197
Wodakle
droga do Pogir, 197
droga do Poniewieża, 195
droga do Rogowa, 197
droga do Troup, 197
droga do Wiłkomierza, 195, 197
dwór, 195
folwark, 194
kościół, 96, 119, 129, 161, 193
trakt ryski, 197
wieś, 134
Wodokty
dwór, 62
dwór Kopanskiego, 57
dwór Puzyny, 57
kaplica, 62
karczma, 62
wieś, 57
Woja
karczma, 51
ruczaj, 51
staw, 48
Wojciuliszki
wieś, 50
Wojeykiszki
zaścianek, 45
Wojszkany
dwór, 94
Wordulska
puszcza, 60
Woryłańce
dwór, 174
wieś, 174
Wowiszki
dwór, 35
Woycieliszki
zaścianek, 108
Woydlance
wieś, 169
Woydłance
wieś, 166
Woyjszkany
folwark, 94
Woyszkany
dwór, 95
folwark, 94
Woyszwila
wieś, 57
Woyszwilce
okolica, 57
Woywodziszki
dwór, 95
karczma, 207
wieś, 95, 147, 203
wioska, 207
Wyple
wieś, 118
Wysoki Dwor, 124
Wysoki Dwór (Gombrowicza), 118
Wysoki Dwór (Kozakowskiego), 118
Zabeliszki

folwark, 27
Zabieliszki
wieś, 27
Zabielszczyzna
dwór, 160
Zaborcie
wieś, 48
Zadość
ruczaj, 87
Zagaycie (Woteyliszki)
okolica, 45
Zagienia
ruczaj, 149
Zagliszki
wieś, 45
Załatany
wieś, 118
Załatary
wieś, 125
Załość
karczma, 88
Załowaycie
wioska, 151
Załozc
bagno, 85
Zaniewiescia
wieś, 133
Zaniewieście
wieś, 128
Zanowaście
wieś, 48
Zanowiescie
wieś, 45
Zaozie
wieś, 87
Zaprany
wioska, 95, 100
Zarkiszki
wieś, 174
wioska, 177
Zarnagoła
wieś, 57
Zascianek
gaj, 110
wieś, *Patrz* Bekonce, *Patrz* Bowble
Zaścianek
gaj, 110
Zawiszyn
dwór, 83, 86
Zerauki
wieś, 147
Zorcie
bagno, 120, 124, 125
Zotawty
wieś, 118
Zubiszki
wioska, 58
Zudzie
dwór, 118
wieś, 118
Zuie
wioska, 184
Zumby
karczma, 151
wieś, 147
Zurte

wieś, 174
Zuykie
wieś, 147
Zwirblany
wieś, 118
Żagunie
wioska, 95
Żeraliszki
wieś, 184
Żeroliszki
wieś, 190
Żerpuszki
las, 100
Żeybegola
dwór, 118
okolica, 118
wieś, 118
Żeymele
dwór, 96, 204
wieś, 184
Żeymiszki
wieś, 118
Żeymy
droga do Kieydan, 207
droga do Kowna, 205
droga do Poniewieża, 205
droga do Skorul, 207
droga do Szat, 206
droga do Wendzigoły, 207
droga do Wiłkomierza, 205, 206
dwór Konczy, 204
dwór Medekszy, 204
kościół, 27, 139, 161, 199
trakt ryski, 206
wieś, 190, 204
Żmoydki
kościół, 36
Żółkie
wieś, 27
Żudzie
wieś, 122
Żwyrblance
wieś, 35
Żybucie
wieś, 35
Żylance
wioska, 95
Żyżmay
rzeka, 98, 100
Żyżmy
dwór, 95, 97
folwark Hoppena, 95
folwark Kuleszy, 95
folwark Niekraszewiczów, 95
folwark Wyrzykowskiego, 95
karczma, 100
okolica, 95, 98, 100

BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne:

Centralne Archiwum Historyczne Litwy [dalej: CAH Wilno], Opisy parafii diecezji wileńskiej.

Oryginały:

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 586, k. 153-159v, parafia wiłkomirska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 590, k. 177-179 v, parafia troupieńska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr594, k. 181-182v, parafia traszkuńska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 594, k. 195-198v, parafia szatska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3505, nr 595, k. 199-200, parafia siesicka.

CAH Wilno, f, 694, op. 3504, nr 599, k. 217-220, parafia rogowska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 601, k. 227-231v, parafia pogirska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 605, k. 245-255, parafia oniksztyńska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 611, k. 285-287 , parafia kowarska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 612, k.288-293v , parafia kurklewska.

Kopie:

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 9-14, parafia kieydańska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 33-44, parafia nowomiejska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s.57-64, parafia opitołocka.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 74-80, parafia pompiańska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 81-89, parafia remigolska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 103-110, parafia staroponiewieska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 141-144, parafia wodaklańska.

CAH Wilno, S.A., nr 19.254, s. 145-149, parafia żeymiańska.

CAH Wilno, f. 694, op. 3504, nr 619, k. 322-326v, parafia dziewiałtowska.

Źródła drukowane:

Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego (1697-1794), spis, pod red. Andrzeja Rachuby, opr. Andrzej Rachuba i Przemysław P. Romaniuk, współpraca Andrej Macuk i Jewgienij Aniszczenko, Warszawa 2004.

Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego, spisy, t. 1, województwo wileńskie XIV-XVIII wiek, pod red. Andrzeja Rachuby, opr. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk, współpraca Uładzimir Jemialianczuk i Andrej Macuk, Warszawa 2004.

Ukmergės dekanato vizitacija 1784 r. Fontes, t. 1. 8I, Wilno, 2009.

Przyszłość kultury Polaków na Kresach, t 2. *Kraj rodzinny matki mej*, pod red. J. Maroszka, Białystok-Drohiczyn 2000

Opisy parafii dekanatu knyszyńskiego, opr. W. Wenerowa, [w:] *Studia Podlaskie*, t. 1, Białystok 1990.

Volumina Legum, t. 10, Poznań 1952.

Opracowania:

Boniecki Adam, *Herbarz polski*, t. 1-16, Warszawa 1899-1913.

Uruski Seweryn, *Rodzina. Herbarz szlachty* polskiej. t.1-2, Warszawa 1905.

Gembarzewski Bronisław, *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*. Warszawa: 1925.

Gloger Zygmunt, *Encyklopedia staropolska* ,t 1-4. Warszawa 1900.

Dunin-Wilczyński Zbigniew, *Order Św. Stanisława*, Warszawa 2006

Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku, pod red. K. Lepszego, Wrocław 1935.

Kalendarzyk narodowy y obcy na rok 1792, Warszawa 1791.

Kasabuła Tadeusz, *Ignacy Massalski biskup wileński*, Lublin 1998.

Korwin-Milewski Hipolit, *Siedemdziesiąt lat wspomnień*, Poznań 1930.

Lenczewski Tomasz, *Genealogie rodów utytułowanych w Polsce*, t. 1, Warszawa 1997.

Litak Stanisław, *Atlas kościoła łacińskiego w Rzeczpospolitej Obojga Narodów w XVIII w.*, Lublin 2006

Maroszek Józef, *Kraj rodzinny matki mej*, [w:] Przyszłość kultury Polaków na Kresach, t 2. pod red. J. Maroszka, Białystok-Drohiczyn 2000.

Męclewska Marta, *Kawalerowie i statuty Orderu Orła Białego 1705-2008*, Warszawa 2008,

Michalski Jerzy, *Radziwiłł Karol Stanisław*, PSB, t 30, Wrocław 1981.

Niesiecki Kacper, *Herbarz Polski*, Lipsk 1839.

Olczak Stanisław, *Rozwój sieci parafialnej w diecezji wileńskiej do II poł. XVIII*, w: Studia Teologiczne, t. 5-6, Białystok 1986-87.

K. Prokop, *Sakry i suksceja święceń biskupich pasterzy Kościoła wileńskiego z drugiej oraz trzeciej tercji X, S.stulecia*, Rocznik Teologii Katolickiej t. 5, Białystok 2006.

Ochmański Jerzy, *Biskupstwo wileńskie w średniowieczu. Ustrój i uposażenie*, Poznań 1972.

Paruch Józef, Słownik skrótów, Warszawa 1992.

Pawłowski Jerzy, *Karol Perthees (1739-1815), kartograf pierwszej Rzeczpospolitej i entymolog*. Warszawa 2003.

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, pod red. F.Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walewskiego, t. 1-15, Warszawa 1880-1902.
Urzędnicy i dostojnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV XVIII wieku, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, Kórnik 1994.

Uruski Seweryn, *Rodzina. Herbarz szlachty* polskiej. t.1-2, Warszawa 1905.

Wernerowa Wiesława, *Ocena „ankiet parafialnych" jako źródła wiedzy Karola Pertheesa o fizjografii Rzeczpospolitej przedrozbiorowej*, [w] *Karol Perthees Kartograf Pierwszej Rzeczpospolitej…*, pod red. J. Pawłowskiego, Warszawa 2003.

ZielińskaTeresa, *Radziwiłłowie herbu Trąby-dzieje rodu*, [w] *Radziwiłłowie herbu Trąby*, Warszawa 1996.

strony internetowe:

Materiały genealogiczne:

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biDetails.do?biRecordId=29827, stan z dnia 10. VI. 2013.

http://genealogija.lt/va/kriksto/Zeimiu_rgb/zeimiu_1769_1772.djvu, stan z dnia 10. VI. 2013.

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biDetails.do?biRecordId=52996, stan z dnia 10. VI. 2013.

Sejmiki ziemskie:

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do;jsessionid=DE1E00173746332C6EDEFBCBABC7941B?biRecordId=34275, stan z dnia 10. 6. 2013.

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=94256, stan z dnia 10. 6. 2013.

http://www.epaveldas.lt/vbspi//content/biImage.jsp?biRecordId=29827&imageId=/vbspi/showImage.do?id=PG_S_162103_283, stan z dnia 10. 6. 2013.

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biDetails.do?biRecordId=41269, stan z dnia 10. 6. 2013.

http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do;jsessionid=DE1E00173746332C6EDEFBCBABC7941B?biRecordId=34275, stan z dnia 10. 6. 2013.